INDEX RHETORICUS

ET

ORATORIUS,

Scholis & institutioni tenerioris ætatis accommodatus.

Cui adjiciuntur

FORMVLÆ ORATORIÆ,

ET

INDEX POETICUS.

Opera & studio

THOMÆ FARNABII.

Editio quarta prioribus emendatior.

SENEC. 64. Epist.

Et si omnia a veteribus inventa essent: hoc tamen semper novum erit, usus & inventorum ab aliis scientia & dispositio.

LONDINI,

Impensis *Philemonis Stephani*, sub signo Leonis in Cœmeterio *Paulino.*

1646.

XU

Illuſtriſsimo Viro
Dominico Molino
Senatori Veneto.

MAturius ſolicitare Gratias, felicius ciere Muſas jamdudum oportuiſſe me ſenſi: & debui certè, tam gratis invitamentorum, tam Muſæis literarum beneficiis, neque privatis cantum iis, ab Excellentia tua toties cohoneſtatus: Sed & has invitas funeſtaſſe, & illas præcipites traduxiſſe me vereor, qui virum in excelſiſſima virtutum & honorum arce extra omnem ingenii aleam poſitum, à ſummo prudentiſſimæ Eloquentiæ faſtigio in ludi hujus Rhetorici pulverem, nec eruditum ſatis, devocare auſus ſim. Cujus ex præceptis, ſi, ut fabricæ hujus veſtibula honeſta eſſent adituſque illuſtres, inſquum Nominis tui rationem habuiſſe viſus fuero: Tu pro ſingulari tua humanitate veniam indulge, ut ſi gratiam, quam indipiſci volueram, aſſequi neutiquam liceat, offenſam tamen eluctari detur. Quod ſi inter lemniſcatas illas tibi à tot claris ingeniis, Italis, Gallis, Belgis delatas lauros, & noſtras haſce Helicone procul ſub Arctoo ſidere natas hederas non dedignatus ſerpere patiaris; ad uberioris gratiæ ſpem ales tenuem utcunque muſam illius, qui eſt, erit uſque.

Excell. Tuæ ſervus humill.

THO. FARNABIUS.

Ad Lectores.

VErnulam è famulitio Rhetorico Tropoſchematologum ante annos viginti manu emiſeram. Rudi quidem illum verſu conditum, inconcinnum, fateor, & incomptum. Sed in quem, poſtquam publicum indeptus obtinuerat, jamque in precio eſſe & lucelli aliquantulum ſpondere cœperat, involavit plagiarius quidam, eumque, ſub nullius nomine aut patrocinio errantem, in ſervitutem aſſeruit, ſuæque adſcripſit familiæ, non ceſſurus ipſi patrono peculium ſuum in libertatem ſecundum vindicias poſtulanti. Cujus editionem ut antevertерem, & fruſtratui haberem, vrdebam mihi properandum. Conſilium itaque tanquam gladiator in arena cepi, & temere vel ſic non pauca immutavi, alia quædam ejuſdem generis adjeci, quæ olim à me congeſta, recenſui, ex patribus majorum minorumque in hac arte gentium, Ariſtotele, Hermogene, Sopatro, Dionyſio Halicarnaſſenſi, Demetrio Phalereo, Menandro, Ariſtide, Apſino, Longino, Theone, Aphthonio, aliiſque Rhetoribus & Sophiſtis Græcis, tum Cicerone imprimis & Fabio Quintiliano, necnon Martianæo Capella, Curio Fortunatiano, Mario Victorino, Sulp. Victore, Emporio, Aur. Auguſtino, Ruffino, G. Trapezuntio, P. Ramo, L. Vive, Cypriano Soare, Jul. Cæſ. Scaligero, Sturmio, Strebæo, Keckermanno, Alſtedio, N. Cauſſino, I. Ger. Voſſio, Andrea Valladero, aliiſque innumeris. A quorum inſtitutionibus ſicubi receſſerit hoc compendium; ſi in genere Judiciali, Inventione, Diſpoſitione parcior viſus fuero preſſtorque; ſcient juxta mecum eruditi non ſine cauſa & ratione id factum: immutare quippe Oratoriæ ſcenam, in alio nos foro litigare, exoleviſſe cauſas forenſes, quibus olim ſtudebant & præparabantur juvenes; Demonſtrativas & Suaſorias delegari pueris, quibus inſtituendis hæc qualiacunque præcepta ſunt accommodata. Proinde iis elaborandum diligentius in Elocutione & ejus partibus, propterea quod invenire & collocare ſententias, proprium ſit ingenii magis & prudentiæ quam artis. Si ergo in præceptis de verborum delectu habendo, compoſitione, periodo, ornatu, ſtylo formando, acuendo, exercendo, fuſior

prolixi-

prolixiorque fuerim, agnoscent consilium meum viri diserti; cui expediendo, si haud quaquam par cesserit facultas, ignoscent candidi. Nam quod ogganniunt Lucumones inepti, inquientes, Quid loqueris nobis de præceptis artis & stylo? *Nos non curamus ut puer consumat tam multum laborem & tempus, discere Linguam bestiæ, neque legere profanos autores & poetas qui fuerunt destructio multorum hominum. Erit sufficienter aptus ire ad Universitatem, si potest mediocriter intelligere Latine, et loqui congrue: Securus unice nil moror quid dicant, quid sentiant (dicunt tamen ut plurimum contra quam sentiunt, ultra quam intelligunt) malevoli isti ignaruves, buccones maledici, qui inertiæ suæ velum sanctimoniæ obtendentes, autoritatis suæ, si Diis placet, fascibus scientiarum turbam summovent; artes omnes, tanquam profanas, atque simplici, quam profitentur, sinceritati officientes, à sacris suis arcent. Et quia vulpibus hisce caudam, fugæ clavum, corporis ornamentum decurtaverit propriæ stupiditatis, inopiæ, aut pravitatis laqueus; cæteris etiam persuasum sunt, oneri hanc esse iis & impedimento. Verum enimvero ita demum rem suam sartam tectam volunt, si quod ex pelle Theologica desit, è cauda Pædagogica assuant. Memini, me puero multos adeo per transitorium hoc docendi forum potuisse iter ad sacra illa penetralia. Jam vero, inverso rerum ordine & in Mandrabuli, quod dicitur, morem, præposteri & retrogradi cedunt. Namque ubi jam in Academia plus satis morati fuerint, ibique annorum potius progressu, quam animorum profectu stadia & spatia confecerint Milones isti, fidemque fecerint proverbio;* Posse eum ferre bovem qui vitulum tulerit: *Inde jam vel furcillis ejecti, vel nauseantis quasi Matris vomitu exputi, mox etiam & Ecclesiæ futuri propudia & rejicula, Sacris se sacramento obligant; quibus tamen se postmodo indignos, impares, & ineptos fatentur. Sive enim infirmitatis suæ deterriti conscientia; sive exhausta quam aliunde uendum sumpserant supellectile; sive quod iis ex animi sui sententia non cedat promotio, aut amplioris alibi fulgeat lucelli spes: stivæ sacræ, cui manum admoverant, renunciant, & post terga respiciunt. Quorum alii tanquam ἀμφίβιοι terra & aqua alternis victitant, culeo sane digni*

digni puericidæ, qui dividunt operas, quarum alterutra totum poscit hominem: alii prorsus deficiunt ab equis, ut aiunt,—Dionysii, qui se impares regendis viris experti transferunt ad imperium puerorum. Sed & justum videri labor at defectum, causasque irreligiosæ religioni invenit eorum ὑπόκρισις. Dii melius, quam ut illa sit hæc Rhetorica Actio! Non est. Imò nec Contemplatio quidem; sed Factio & mera Dissimulatio: quæ se insinuant mulierculis, quibus se viros approbant; & cerdonibus, quibus cœperunt esse in precio & verendi: deinde libidine quadam nativa, & sua, calumniandi, jacto hoc fundamento artis pessimæ, quam solam callent optime, Ne cujus famæ parcant; fore enim ut quamvis consolidetur vulnus, maneat cicatrix; nullius sibi meriti aut virtutis conscii, ex censura quam sibi assumunt, homines moribus improbi, studiorum rudes, literarum profani, expertes artium nisi sordidarum, audent de rerum summa, & in qua ipse felicitatis articulus, & rectè vivendi cardo vertitur, juventutis nimirum educatione decernere & præscribere. Famque in viros literatos, qui, dum publicum in privato agunt, de re publica & literaria merentur optime, scholarum moderatores, clandestinæ calumniæ tragulam adornant, eorumque famam depeculatum eunt. Hunc timidum nuncupant Padantium, protervæ insolentem adolescentiæ, neque eum cujus gravitas ferociores à licentia deterreat; illum annis provectiorem & locupletiorem, quam qui laborem hunc ferre possit, aut etiam velit: Hunc supercilio tristi severum causantur, multo tetrico austerum, esse suis terrori & odio; illum dissoluta comitate futurum discentibus contemptui & exemplo malo: hunc insimulant eruditionis parum probatæ; illum religionis suspectæ. Deinde ubi vident graphici illi Sycophantæ se clancularijs susurris detraxisse aliquid de aliorum fami, veneno huic aliquid de suo latice admiscent: operam pollicentur suam festivi & meraco scientiæ juncta atque sanctitatis incocti succo, artem vendituri suam. Heu docentium impia, discentium misera conditio! ubi, dum fovenitur custodes isti à doctrina simul & pietate alieni, Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

Sed modus sit. Neque enim è dignitate Artis aut Eloquentiæ est, iram utcunque justam distringere in pecudes

inermes,

mentes, animalia ſpurca, ſacerrima capita: quorum nequitia tamen nihil iniquius, quorum imperitia nihil impudentius, quorum ignorantia nihil arrogantius. Neque ſi falſarios iſtos duces, hæreſeos ſuæ convictos, in gyrum doctrinæ ducere poſſet recta Ratio, velit tamen rude vulgus ſupra ſe ſapere & injuriæ ſuæ litare: quin malit ſibi os oblini & naſo ſuſpenſos inſtar urſorum trahi, quàm auribus duci ad ſaniorem mentem ab Herculis Ogmii catena. Decipiant ergo illi, deſipiant hi cũ venia. Vos antè ſi ſapitis, imo ut ſapiatis, Mercurialem admittite Indicem, qui vobis primum quidem una Synopſi & quaſi per compendii tranſennam copias & opes Oratoriæ commonſtret, deinde Partitiones Oratorias elucidet, mox digitum ad ipſos fontes intendat. E quibus plenos ſumite hauſtus; ut ſeu Juriſprudentiæ foro, ſeu Theologiæ choro præparamini, Suadelæ virtute ac viribus inſtincti, relinquatis in audientium animis aculeum: Hermetis inſtructi caduceo pectora mulceatis, animos regatis, doceatis, ſervetis. Quod ut fiat, tranſibunt præcepta in vota; Ut benigno vobis dextroque numine adſit Deus; Suadam, Gratiamque inſpiret ſuam; voſque, quos eſſe juſſit Oratores, faciat.

THO. FARNABY

RHetorica est facultas de unaquaque re dicendi bene, & ad persuadendum accommodate.

1. Officium est
- Delectare
- Docere
- Concitare

ad
- conciliationem fidem movendos affectus

gratia
- suavitatis,
- necessitatis,
- victoriæ.

ubi requiritur orationis
- lenitas.
- acumen,
- vis.

2. Materia est, quæcunque res sub disceptationem cadit, potestque persuaderi. Quæ & *Quæstio* dicitur; estque

vel
- Simplex; unius scilicet thematis; ut, de *Virtute, conjugio, bello, pace.*
- Conjuncta; Pronunciati alicujus, quod argumentis probatur: eaque.
  - Infinita, Thesis: quæ universaliter quærit; ut, *An ducenda sit uxor.*
  - Finita, Hypothesis: quæ universalē restringit ad circumstantias; ut, *Sine Philosopho, seni, indotata, extera uxor ducenda.*

Atque Finita hæc quæstio est materia oratoris maxime propria. Verum examinandi, explicandi, ornandique causa, hanc orator subinde revocat à Finita, circumstantiis suis exuta, ad Infinitam: ut in Practica & Civili quæstione excurrit aliquando ad Theoreticam.

Cujus Hypotheseon seu Finitarum Quæstionum tria sunt genera:
- Demonstrativum, quod in laude aut vituperio versatur.
- Deliberativum, quod in futuri temporis provisione suadet aut dissuadet.
- Judiciale, quod in præteriti disceptatione accusat vel defendit.

quorum propositæ sunt
- Honestas,
- Turpitudo.
- Utilitas,
- Inutilitas.
- Æquitas.

finis
- Delectatio, aut Detestatio.
- Spes aut Metus.
- Clementia vel Sævitia.

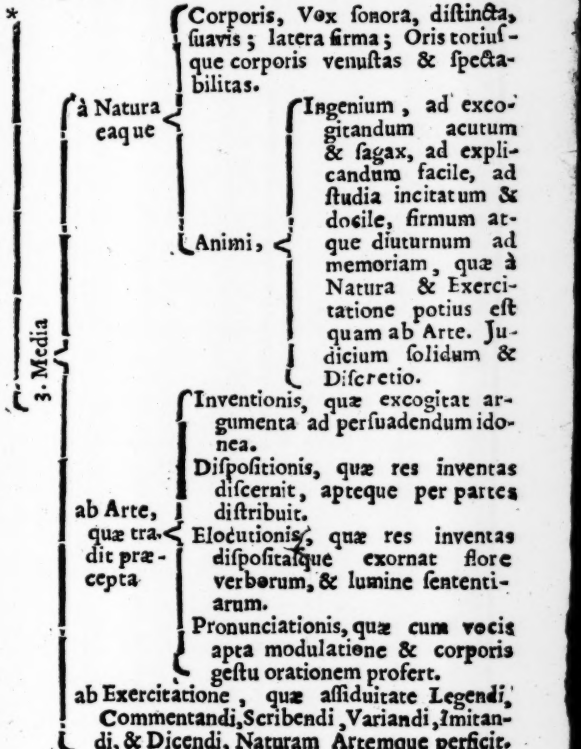
*
3. Media
Corporis, Vox sonora, distincta, suavis; latera firma; Oris totiusque corporis venustas & spectabilitas.
à Natura eaque
Animi,
Ingenium, ad excogitandum acutum & sagax, ad explicandum facile, ad studia incitatum & docile, firmum atque diuturnum ad memoriam, quæ à Natura & Exercitatione potius est quam ab Arte. Judicium solidum & Discretio.
ab Arte, quæ tradit præcepta
Inventionis, quæ excogitat argumenta ad persuadendum idonea.
Dispositionis, quæ res inventas discernit, apteque per partes distribuit.
Elocutionis, quæ res inventas dispositasque exornat flore verborum, & lumine sententiarum.
Pronunciationis, quæ cum vocis apta modulatione & corporis gestu orationem profert.
ab Exercitatione, quæ assiduitate Legendi, Commentandi, Scribendi, Variandi, Imitandi, & Dicendi, Naturam Artemque perficit.

Inventio.

Inventio est excogitatio argumentorum, quæ ad persuadendum sunt idonea. Argumentum est probabile inventum ad fidem faciendam.

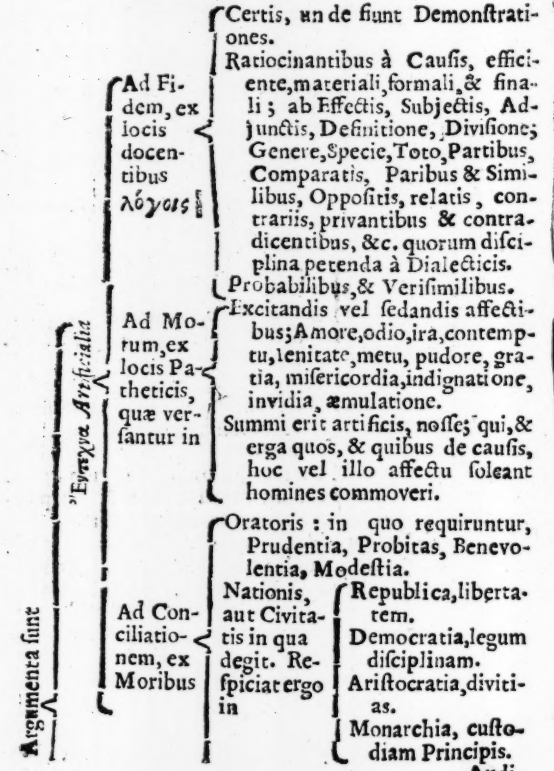

Audi-

+ * Auditorum, qui differunt
- Affectibus; ira, lenitate, misericordia, lætitia, spe, dolore, metu, odio, æmulatione, &c.
- Habitibus; virtutibus & vitiis.
- Ætate; juventute, senectute.
- Fortuna; qua nobiles, potentes, divites, fortunati, &c.

+ Ἄτεχνα, *Inartificialia*. Quæ non parit ars Oratoris, sed aliunde ad se delata tractat; ac ujusmodi sunt Testimonia Divina, Oracula sc. & vaticinia; vel Humana: atque hæc, vetera ex Autoribus, recepta proverbia, sententiæ, appophtheg mata; aut nova, ore tenus, Jusjuranda, aliaque Instrumenta forensia, Leges, Pacta, Testes, Tabulæ, ut & Signa, Circumstantiæ, exempla; quorum copia instructus debet esse Orator.

Trium generum communes loci sunt:
- Possibile, & impossibile, ut doceatur potuisse aut non potuisse fieri.
- Magnum & Parvum, ut ostendatur Comparative, aliud alio esse utilius, honestius, &c.

Fidem tantum facere, præ se ferendum est: Conciliatio & Motus in Exordio quidem & Peroratione proprium habent locum, sed in perpetua oratione, sicut sanguis in corpore, fusa esse debent.

De Genere Demonstrativo.

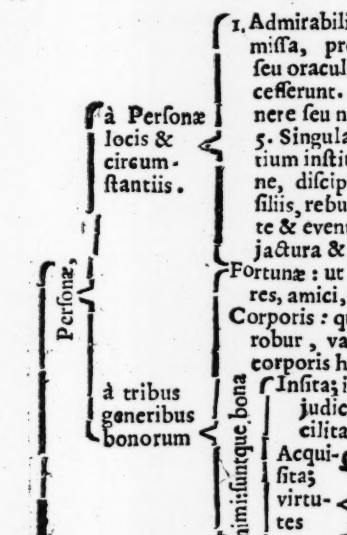

Atque in his explicandis sequendum aut ætatis atque rerum gestarum ordinem; aut virtutum distributionem & certa rerum capita: Hic *Artificialis*, ille *Naturalis ordo* dicitur.

Virtus sola per se ipsa laudabilis est, sine qua nihil recte laudari potest: Auditu vero jucundiora sunt, quæ aliis functuosa, sibi laboriosa, aut certe gratuita. Naturæ & Fortunæ bona tractantur, quod in eorum

Laudantur: aut à con-

rum usu ac moderatione virtus maxime cernitur, prout quis iis recte vel male usus sit: si non habuerit, sapienter caruisse; si amiserit, moderate tulisse.

Cautio est, ne ementitas laudes adsciscamus, neque iis quæ multis competunt aut rerum leviorum laudationibus immoremur.

Facta

Ab Honesto, qui proprius est Demonstrativi generis locus, continetque Decorum, Legitimum, i. æquum in homines, pium in Deos, Justum & Gloriosum; ab Utili, Difficili, & cœteris Deliberativi generis locis. quos vide suo loco.

A Circumstantiis; Persona, Re, Causa, Tempore, Loco, Modo: unde Amplificationi præbeatur ansa; quod quis primus fecerit, aut solus, aut cum paucis, aut præcipue, aut tempore maxime necessario, a ut sæpe, &c.

Res, ut loca, regiones, urbes; & animi habitus, virtutes

A causa efficiente, & Definitione; ab antiquitate, origine, honestate; à singularibus cujusque, rei aut loci virtutibus, situ, amœnitate, utilitate, voluptate. Subjectis item, adjunctis, effectis.

Et Comparative inter se tractantur Personæ, Facta, Res, idque vel:

Collatione similium.

Contentione dissimilium.

Hæc

Hæc oratio ad populum habita, ad animi motus, non ad fidem faciendam accommodata, expositionem factorum, non argumentationem requirit: Estque illustranda verbis insignibus, translatis, floridioribus: nec non luculentis per διατύπωσιν expressionibus, digressionibus, amplificationibus.

Arist. Rh. l. 1. c. 9. Aut. ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2. l. Cic. Partitiones. Quint. 3. l. 9. c. Menand. Rh. περὶ ἐπιδεικτικῶν. Amplificantur Res & Facta, 1. Ascendendo ab Hypothesi ad Thesin vel contra. 2. Individuorum exemplis illustrando, quod generatim dictum est. 3. Circumloquendo, per definitiones, aut descriptiones, easque conglobando. 4. Usurpando species aut partes pro toto. 5. Adjiciendo causas, effecta & accidentia. 6. Comparando à simili aut dissimili, pari aut impari. 7. Ab oppositarum & inter se pugnantium rerum conflictione. 8. A testimoniis stipatis condensatisque. Vide Amplificationem infra in Confirmatione.

M. Capella 5. l. Theon. Aphthonius, Emporius, R. Hiperius c. 2. Soarez. l. 1. c. 42. Voss. l. 2. c. 15. Al. Or. l. 4. c. 6. Caussi. l. 10. qui & ex empla adjicit, ut & Dresserus & Vossius.

*De genere Deliberativo.

*Arist. Rh. l. 1. c. 4. Author ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2. l. de Oratore 2. l. Quint. l. 3. c. 10. Emporius. Rh.

Deliberantur, id est, suadentur aut dissuadentur res quælibet contingentes, & positæ in nostra potestate: Publicæ vero, Pecuniæ seu vectigalia, Pax & Bellum, regionum Præsidia, Quæ exportantur aut importantur, Leges, in deliberationem veniebant.

M. Capell. l. 5. l. Soarez l. 1. c. 10. Dress. l. 1. p. 216. Hier. c. 3. p. 333. Voss. 1. l. 5. c. Alst. Or. l. 4. c. 6. Caussin. l. 12.

Honestum:

Loci sunt

- Honestum: de quo in Genere Demonstrativo.
- Utile: ex laude natum, semperque cum dignitate conjunctum, consistit in conservatione præsentium, & comparatione sequentium commodorum: atque in eorum quæ his contraria sunt, evitatione. Atque hic locus Deliberativi proprius est.
- Necessarium; quod aliter fieri non potest: vel, sine quo salvi esse non possumus.
- Jucundum: quod delectationem voluptatemque animi aut corporis, aut utriusque adfert.
- Eventus: cujus profectio & consideratio testatur Dilemmate.
- Facile: quod comprehenditur sub Possibili, generali omnium causarum Loco.
- Dialectici: à proprio, adjuncto, ab effectis, ab antecedentibus, connexis, consequentibus, comparatione à majori, minori, contrario; à testimonio: Maximè autem hæc dominantur, quasi familiam ducunt, atque utramque faciunt paginam Exempla, si apposita sint, neque ex iis solis constet oratio.

*De

* Arist. Rhet. lib. 1 cap. 3. Aut. ad Heren. 2. lib. Cic. de Invent. 2. 1. de Orat. Quintil. lib. 3. cap. 11. Capella lib. 5. Grof. lib. 4. cap. 1. Kecker. lib. 1. Sp. Rhet. cap. 9. Voſsius. lib. 1. cap. 6. Cauſsin. 12. lib. 13.

* De Genere Judiciali.

Accuſator reum arguat facti quod in controverſia poſitum eſt.

Depellat defenſor opponatq; aut

1. Non eſſe factum.
2. Si factum fateatur, non eam vim, non id nomen habere, non id eſſe quod crimi-netur.
3. Jure id eſſe factum.

Ex accuſatoris autem intentione & defenſoris depulſione naſcitur Status

1. Conjecturalis,
2. Finitivus.
3. Qualitatis ſeu Juridicialis.

Reperto Statu, ſubjiciat Reus rationem, quam depellendi cauſa adfert.

Accuſator contra adferat firmamentum, quo Rationem illam infirmet.

Ex rationis autem & firmamenti confectione Judicatio conſtituitur, in Finitivo & Qualitatis ſtatu.

* 1. Sta-

* 1. Status Conjecturalis, in quo quæstio est, An res facta sit nec ne. * Cyrus περὶ διαφορᾶς στάσεως. Hermogenes περὶ τῆς στάσεως. Aut. ad. Heren. Quint. 3. lib. cap. 6. M. Capell. 5. lib. Fortunatianus. l. 1. Sulpic. Vict. Alcuinus. Cassiodorus. Soarez. lib. 2. 11. c. Alst. Or. 4 lib. 7. cap. Voss. lib. 1, cap. 6. Caus. lib. 2. cap. 30. Valladerus lib. 7. disp. 2.

Arguat accusator à
- Causa
  - Impulsiva: ira, odio, avaritia, invidia, inimicitiis, aliisque affectionibus. Atque hic persona cum suis circumstantiis diligenter excutiatur.
  - Ratiocinante à
    - Spe bonorum; præmii, voluptatis, honoris, &c. Cui bono fuisset.
    - Evitatione malorum; incommodi, infamiæ. &c.
- Facultate; in occasionibus, spe perficiendi, celandi, impunitatis: circumstantiis rei, loco, tempore, nec non circumstantiis personæ, de quibus supra in Demonstrativo genere.
- Signis; quæ sunt dicta aut facta antecedentia, consequentia, vel cum ipsa re cohærentia: quæ nocentes comitari fere solent, quasi indicia & impressa facti vestigia. Fuga, trepidatio, verba tertiata, vultus dejectus.

Defensor
- Infirmet Causas & Facultates.
- Diluat & refellat Signa & Consequentia Absolutione vel Inversione.

2. Status Finitivus, in quo quæstio est de nomine rei, & quid sit.

Definiat

Definiat uterque, quam maxime potest, ad communem sensum ac vim verbi: deinde adductis similibus exemplisque aliorum qui ita locuti sunt, suam definitionem, sententiamq; confirmet, & contrariam infirmet.

Accusatori locus est: Minime concedendum, ut is, qui de re confitetur, verbi se interpretatione tueatur.

Defensor æquitate nitatur: & ea cum secum faciat, non re sed verbi depravatione se urgeri queratur. Quo in genere utetur similibus, Contrariis, Consequentibus.

3. Status Qualitatis seu Juridicialis, est vel { Rationalis, de jure facti. (b) / Legalis, de sententia legis aut scripti. (c)

(b) Defendat Reus { Absolute: cum simpliciter quod factum est, recte factum esse defendimus: jure scilicet naturæ, legis, consuetudinis, judicati, æqui, pacti. / Assumptive { Comparatione: cum alterutrum necesse fuerit fieri: hoc satius. / Relatione: cum culpa transfertur in ipsum qui malum accepit. / Remotione: cum culpa rejicitur in rem aliam, legem vel personam. / Concessione: cum non defendit factū, sed ignosci sibi postulat { Purgatione: qua excusat factum esse non Voluntate, sed Necessitate, Fortuna, vel Imprudentia. / Deprecatione: à meritis & spe futura.

(c) Le-

(c) Legitimi species sunt.
- Leges contrariæ: cum lex eadem secum, vel duæ leges inter se videntur pugnare.
- Scriptum & sententia: cum scriptoris voluntas á scripto videtur dissidere.
- Ratiocinatio: cum quod nulla propria lege cautum est, ex aliis conjicitur.
- Ambiguum: cum scriptum plures accipit sententias, dubii accentus, aut vocis divisæ junctæve ratione.
- Translatio: cum res accusatorem, judicem, tempus, locum mutandos dicit.

Atque hactenus quidem de tribus generibus universe & in genere: habent tamen sibi subjectas alias species, quæ particularem considerationem & disciplinam desiderant.

Panegyrica vetus. In qua laudatur qui ludo præest. 2. Gens vel urbs. 3. Certamina & ludi cum ortu eorum, comparatione cum aliis, loci & temporis ratione. 4. Præmia. 5. Princeps certaminum præses. 6. Voto deniq; clauditur. Panegyrica nova exorsa ab occasione quæ nos ad dicendum movit, progreditur ad Principis laudationem ex locis Demonstr. ad publicæ felicitatis prædicationem, clauditur voto & exhortatione ad lætitiam, obsequium & concordiam. Vide Dionys. Halicarnassensis περὶ τῆς παννηγυρικῶν. Menandri Rhetoris γενεθλίων διαιρεσιν τῆς ἐπιδεικτικῶν. I. Cæs. Scalig. 3. l. poet. 100. c. N. Causs. n. 10. l. 9. cap. & I. Ger. Vossium lib. 2. Institutio. Or. c. 13. & l. 2. Partitionum. c. 17. Vernul. c. 5. l. 2.

Nuptialem, ut & Ephithalamium auspicamur à Diis Genialibus, naturæ & legum instituto; conjugii mox enumerantur commoda, privata, publica: laudatio sequitur sponsi, & sponsæ: concipiuntur vota utriusq; nomine, ut feliciter cedant nuptiæ mutuo amore

more constantique junctis, ut videant liberos, nepotes, & qui nascentur ab illis, super quibus etiam omen, præsagium & votum.

In Natalitia, sive quis sit prole recens auctus, sive provectus ætate mactetur oratione anniversaria, respicitur tempus nativitatis, annus, mensis, dies, hora: locus; virtus parentum; familia. Subsequitur spes, gratulatio, precatio & votum.

Funebris orditur à querimonia, exclamatione, aut interrogatione, ratio deinde personæ ad quam dolor pervenit, habetur, laus defuncti ex locis Demonst. generis, mortis genus; desiderium, cujus testes dolor & luctus, his subjicitur consolatio.

Gratiarum actio beneficium acceptum læta agnoscit, amplitudinem & commoditatem ejus prædicat atque amplificat: spondet vicem referendi parem gratiam: aut id si minus suppetat, animi grati memorisque officium: adeoque ad vota confugit.

Propemptica, Apopemptica, Hodœporica, Monitoria, Suasoria, Adhortatoria, Consolatoria, Consultatoria, Petitoria, &c. carmine frequentius & epistolis quam Orationibus celebrantur. Eorum itaque præcepta cum exemplis expressis aut citatis videbit qui volet apud Menandrum Rhet. Dionysium Halicarness. Erasmum, libello utilissimo de conscribendis Epistolis: Julium Cæs. Scaligerum. 3. lib. Poetices cap. 103, & 104. I. Lipsium. de re Epistolica. Bar. Keckerman. lib. 1. Rhet. Special. cap. 14. &c. I. Ger. Vossium lib. 2. Institut. Orat. cap. 13. & Partition. lib. 2. cap. 19.

Dispo-

a *Dispositio.*

Invenire præclare, enunciare magnifice, interdum etiam barbari solent: disponere apte, commode, varie, nisi eruditis negatum est. Pulsatis itaq; omnibus omnium locorum, tam qui circumstantiarum & causarum singularum proprii sunt, quam dialecticorum & communium foribus, lustrataq; omni materiæ sylva; ubi supellectilem congesseris variam, eamque vel memoriæ firmiter impressam, vel una chartæ facie, quasi synopsi, delineatam tibi subjeceris; acre adhibendum est judicium, consilium solidum, & electio accurata. Rejiciantur omnino quæ levia sunt, utpote vitiosa, aperte falsa, contraria, communia, futilia. In iis etiam quæ adhibenda videntur vel ad probandum vel ad movendum, delectus est habendus, proprius cuique locus assignandus: ut firmissima quæque sint prima ad conciliationem, ubi auditor maxime attendit expectatque: æque valida reserventur in exitum ad victoriam; quia quæ postremo dicuntur maxime inhærent: mediocria in medium agmen conjiciantur, specie & numero pugnatura. † Discernendum itidem, ut quod boni habet causa, id exornes, ibi tabernaculum constituas; ibi commoreris si quid habet causa vitii, id vel dissimules; vel si quid causæ fauces premat, totum illud bono tuo exaggerando obruere labores; caveasque ne tanquam prævaricator in hostium castris verseris, neque veluti desertor terga vertas; sed vel locum strenue tuearis, vel cum specie quadam & pompa dicendi recedas, teque eo conferas, quo vel argumentanti, vel concilianti, vel permoventi patet confugium.

Julius Serverianus. Antonius apud Ciceronem 2.

a Arist. Rh. 3. l. 13. c. Hermogenes περὶ εὑρέσεων. περὶ δε. Cic. de Inventione l. 1. & ad eum Marius Victorinus. Cic. de oratore l. 2. Partitiones Cic. Quintil. l. 7. Fortunatianus. l. 2. Sulp. Victor. p. 4. 7. Martianus Capella. 5. l. p. 179. ex ed. H. Grotii. Soarez. 2. lib. 1. cap. Dresserus. lib. 1. pag. 52. Hiperius. 4. 405. Kecker. Sæst. Rh. lib. 1. cap. 9. Causinus. 6. lib. Vossius 2. lib. 1. cap. Vallad. l. 4 disp.

† De disponendis argumentis de Oratore.

(b) Dis-

* De judicio & consilio Quintil. 6. l. 6. Fortunatianus 3. l. p. 69. Sulp. Victor. p. 246. Alst.

* Disponat autem Orator rem suam vel ex { Arte; quæ, perscribente ipsa Natura docet præfari, exponere, nostra probare, contraria refutare, concludere. Judicio; quod, dictante prudentia, Artis superstitionem & Partes, prout postulant circumstantiæ, transponit vel etiam omittit.

Orator. l. 1. c 15. Valladar. 4. l. disp. 4.

† Sunt qui statuunt quinque partes, sunt qui quatuor, & in contentione includunt propositionem confirmationem & confutationem.

Orationis partes traduntur † sex: Exordium, Narratio, Propositio, Confirmatio, Confutatio, Peroratio.

Exordium.

Cic. 2. de Orat. præcipit, post omnia de Exordio cogitandum, contra Fab. 3. l. 12. c. & Vall. l. 4. disp. 3. q. 3.

Causa diligenter perspecta, locisque inventis, considerandum ultimo loco quod in primo ponendum est, quo sit utendum Exordio. Nimirum, ut non sit alienum à causa & quæstione, non commune, quo adversarius uti potest; non grande & inflatum, non vulgare, non affectatum, non longum: neque vulgi sentinam, neque tamen artificii oleat myrothecia: verum ut ex re nata & ipsis causæ visceribus sumptum, sit acuratum, acutum, instructum sententiis, floridum verbis, causæ proprium, verecundum, conciliationi natum, circumstantiis accommodatum, sequentibus connexum. Vestibula honesta sint, adituque illustres.

περὶ παντὸς προοιμίου, καὶ ἐν πάσαις μέρεσιν συνέσεως, ἐν προτάσεως, κατασκεύης, ἐπιδόσεως, βάσεως, &c. Hermogen. περὶ εὑρέσεων πεμ. ά.

Estque

Estque
- Principium; quo in causa Honesta statim & aperte Benevolentia, Attentio, & Docilitas parantur. De ratione conficiendi Exordii & cæt. partium Orationis in omni genere, vide Valladerum l. 8.
- Insinuatio; qua in causa Turpi, Dubia, Humili vel Obscura, turpitudinis partem diluimus, professique nos dicturos de rebus magnis, necessariis, novis, utilibus, jucundis præparamus Auditores, reddimusque benevolos, attentos, dociles.

Ducitur que in genere
- Judiciali, à Persona * Oratoris, † Rei ‖ Judicum, Auditorum, * Adversarii, à Prolepsi, cum ea quæ obstare possunt orationi, præoccupantur, amoventur, & solvuntur; vel etiam ab ipsa Re. * Qui, si vir bonus credatur, non studium Advocati videtur afferre, sed pene testis fidem. Existimetur venisse ad agendum ductus officio aliquo, vel necessitate, &c. Quintil. 4. 1. 1. c.
- Deliberativo, à Criminatione, Depulsione, Amplificatione, Diminutione, vel Ornatu.
- Demonstrativo, à Laude, Vituperatione, speciosa aliqua historia, naturali observatione, Fabula, Similitudine, Contrario, Apophthegmate, Sententia, Exemplo, Allusione, vel generali pronunciato; unde ad propositam Quæstionem commode transeatur.

† In Reo commendatur dignitas, infirmitas, merita. Multum agit sexus, ætas, conditio. ‖ Mores judicum velim nosse. Nam prout asperi, lenes, jucundi, graves, duri, remissi erunt, aut assumere in causam naturas eorum, qua competent; aut mitigare, qua repugnabunt, oportebit. * Adversarii persona prope eisdem omnibus, sed contrario ductis, impugnari solet. Nam & potentes sequitur invidia, & humiles abjectosque contemptus, & turpes ac nocentes odium.

Narra-

Narratio.

Narrationis virtutes, vitia, typos expressos atq; exempla, vide apnd Caussinum. lib. 6. Eloq. Humanæ.

Narratio est rerum gestarum utilis ad persuadendum id quod intenderis commemoratio; sedes & fundamentum fidei, atq; argumentorum seminarium.

In Deliberativo, ubi de futuris consultatur, supervacua est Narratio, nisi quæ extrinsecus incidat: ut & in Demonstrativo, quæ continua quasi Narratio est. In Judiciali etiam omittitur, sicubi parum pro nobis faciat, aut ante innotescat *.

* Si adversarius prior narraverit, non ita ut quæ acta sunt, nude, sed rem exasperavit, adjecitque invidiam: nos eadem, sed non eodem modo exponemus, alias causas, alias circumstantias referemus. Verbis elevare quædam licebit.

Sitque:
- Perspicua; verbis propriis & usitatis, ordine temporum prout res gestæ sunt servato: non interrupta.
- Verisimilis; circumstantiis naturæ legi & moribus consentanea, ad rumorem & opinionem accommodata.
- Suavis; quæ contineat nova, inexpectata, magna, gravia, exitus jucundos.
- Brevis; re non altius petita, non extra causam: ita tamen ut nihil desit.

† Δεῖναι δ' καὶ ἐκφυλοῖ αἱ παρεκβάσεις, &c. Longinus c. περὶ φαντασίας.

† Narratione exposita licebit excurrere in lætum aliquem & plausibilem locum, quæstioni prævium, aut rei amplificandæ animisq; excitandis idoneum, sed caute & modeste, ne materiæ modum excedamus, aut tædio auditores satiemus.

De Egressione Fabius 4. l 3. c. & Vall. l. 4. disp. 3. quæst. 13. & eundem de Transitionum varietate. l. 4. disp. 2. quæst. 10. Παρέκβασις est alienæ rei, sed ad utilitatem causæ pertinentis, extra ordinem excurrens tractatio, Quint. l. 4. c. 3.

Propo-

Propoſitio

est vel
- Simplex; qua ſtatus & ſumma totius cauſæ breviter comprehenditur.
- Sejunctio; quæ tantum in genere Judiciali adhibetur; per quam ſtatuimus quid nobis cum adverſario conveniat, & quid in controverſia relinquatur.
- Partitio; qua in omnibus cauſarum generibus uti licebit: qua enumeramus quot & quibus de rebus ſimus dicturi, atque is ut plurimum in dicendo ſervabitur ordo, qui hic exponitur.

Facillime auditor diſcit, & quid agatur intelligit; ſi neq; prudentiam ejus impedias confuſione partium, neque memoriam multitudine. Cic. Partit.

Partitio commendatur brevitate, abſolutione & paucitate partium; trium ſcilicet, aut, ſummum, quatuor.

Confirmatio.

Etſi fidem tantum facere præ ſe ferendum ſit oratori: quoniam tamen duæ ſunt animi auditoris partes in quibus tractandis verſatur flexanima & Ψυχαγωγὸς Πειθὼ, *Intellectus*, qui, quaſi animæ oculus, reficiendus eſt colore, illuſtrandus eſt lumine rationis & veri, quod proprium eſt Intellectus pabulum; & *Voluntas*, quæ, tactus more, mollium rerum aut durarum oblatione flectitur trahiturque: uſu venit ut cauſa quandoque cadat orator nihilque conſequatur, ſi Voluntas, quæ libera eſt, neque ſtatim obtorto collo in jus rapitur, cervice quaſi obfirmata non obſequatur. Quocirca caduceus iſte geminis armandus eſt anguibus, qui inter veſtes lapſi & levia pectora, volvantur attactu nullo

nullo, fallant sensus, se in mentis intima, præcordia insinuent, & quem volent affectum ossibus ac medullis implicent. Neque enim Oratori satis erit Dialecticis lacertis, utcunque validis, mittere ferro præfixas hastas; nisi & eas artificii nitore exornet, * Motus amento instruat. Arida illa argumentorum ossa, corpus firmamentorum exangue, horridum quasi nudarum rationum sceleton, ne tædio sint & terrori, Argumentationum carne investiat Orator, Motuum nervis firmet, Delectationum musculis solidet, Artis succo & sanguine distendat. Confirmandi itaque sibi comparet cum Materiam tum Formam. Materia, sunt † Argumenta, hoc est, probabilia inventa ad faciendam fidem, quæ non secus atque metalla è fodinis, aut pharmaca ex Apothecis suis singula, petuntur è Locis Insitis & Assumptis, Artificiosis & artis expertibus, Dialecticis, & Rhetoricis certis, probabilibus atq; verisimilibus, || Circumstantiis, de quibus supra in præceptis Inventionis & generum singulorum dictum. Neque solum ex armamentariis Dialecticorum promat argumenta quæ Doceant; sed & ex Ethicorum fontibus atque Rhetorum hauriat quæ Concilient, quæ Moveant. Ne sit hospes in Humanitate neque peregrinus domi, sed norit omnino * Mores, qui dicentem deceant, qui Reip.

* Ut faveat Oratoris qui audit, movendi sunt Affectus, Lætitia, Dolor, Spes, Timor, Amor, Odium, Ira, Mansuetudo, Gratia, Contemptus, Invidia, Commiseratio, Indignatio, Æmulatio

† Quid Argumentum distet ab Argumentatione, & de speciebus Argumentationis, vide Jul. Scalig. l. 3. poetic. 70. De inven. arg. & Locis, Cic. de Invent.

l. 1. & 2. Atque ad eum Marius Victorinus. 2. de Orat. Topica ad Trebatium. Aut. ad Heren. 1. & 2. Quintil. 5. l. 10. c. & 13. Mart. Capell. 5. l. p. 154. Soarez. l. 1. c. 12, &c. Dresserus l. 1. p. 46. Hiper. c. 2. Voss. Inst. l. 1. c. 2. Causinus l. 4. c. 2. Vall. 3. dis. 4.

† Hermogenes, περὶ εὑρέσεων τομ. γ. c. περὶ ὀνομάτων. Theon. περὶ διηγήματος. Vall. l. 3. disp. 3. qu. 3. & Rhetores omnes. || De mor. πάθεσι, Affectibus lenibus, & gravibus, & de iis movendis, Arist. 2. l. Rhet. totus. Hermog. μεθ. ἀφν. Apsini τέχνη ὅλη. Aut. ad Heren. 2. & 3. l. Cic. de Orat. l. 2. Quint. 6. l. 3. c. & 12. l. 2. c. Mart. Capel. 5. l. 162, p. Keck. sp. Rh. l. 1. c. 9. & c. Rh. Eccl. l. 1. c. 3. Jul. Sever. Dresser. l. 1. p. 109. Hiper. cap. 10. p. 422. Voss. Inst. l. 2. totus. Caus. El. l. 8. Vall. l. 3. dis. 4.

in

in qua degit, iis apud quos dicit insideant vel à natura insiti, vel ab ætate aut fortunis quasi acquisiti. Norit Affectuum maria, quibus quæque ventis concitentur, sedentur: discernat, qui Affectus, in quantum, in quibus, & erga quos sint movendi; quibus de causis, & qua ratione incitentur animi facultates, Concupiscens & Irascens, ad appetendum ea quæ videntur bona, ad aversandum ea quæ apparent noxia, quomodo disponatur ad ea vel præsentia vel absentia, Amore, Gaudio, Odio, Dolore, Spe, Ira, Metu; dominari sciat in Affectuum regno, atque *Fœdere certo Et premere & laxas dare habenas*, ut ait poeta: hoc est, in lætitia dilatare corda audientium, in mœrore contrahere.

* Argumentationis ergo, quæ tractandi argumenti est forma, varia sunt genera: perfectissima tamen atque usitatissima ex iis sunt, Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus, Enthymema, Inductio, & Exemplum. atque hæc quidem versantur circa Fidem, docent probantque: circa Affectus vero commovendos, illa quæ Amplificatio dicitur. * Jul. Scal. 3. Poet. c. 70.

† Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus constat ex 1. Propositione Majori, cui subjicitur ipsius 2. Ratio, una pluribusve instantiis probata; Deinde 3. Propositione Minori seu Assumptione, quæ & 4 Rationem suam habet adjunctam; 5. Complexione denique seu Conclusione; ut, 1. *Melius accuramur, quæ consilio geruntur, quam quæ sine consilio administrantur.* 2. *Domus est, quæ ratione regitur, omnibus rebus est instructior, quam quæ temere & nullo consilio administratur. Rursum, Navis optime cursum conficit,* † Hermogenes περὶ εὑρέσεως π. μ. χ. περὶ ἐπιχειρημάτων & παραδ. & Minuc. l. περὶ ἐπιχειρημάτων. Auctor ad Heren. l. 2. Quint. 5. l. 14. c Soarez. 2. l. 17. c. Dress. l. 1. Hiper c. 8. Vall. tab. Rh. p. 21. Sanderson dial. 3. c. 7. Eras. de conscrib. epist. Vos. Inst. lib. 3. c. 5. Causin. El. 6. l. 25. c. Vall. 4. l. 2. dis. 3. quæst.

quæ scientissimo gubernatore utitur: eadem est Exercitus & cæterorum ratio. 3. Nihil autem omnium rerum melius quam mundus administratur. 4. Nam & signorum ortus obitusque definitum quendam servant ordinem: & diurnæ nocturnæque vicissitudines immutatæ perstant. 5. Consilio igitur regitur mundus.

* Vallad. 4. l. disp. 2. q. 9. & 12.

* Varietatis gratia, ne cognoscat artem qui audit, adeoque defatigetur similitudinis satietate, invertantur subinde argumentationum partes; quandoque etiam vel alterius Propositionis Ratio, vel ipsarum Præmissarum altera tanquam pro manifesta ac concessa omittatur. Adjiciatur aliquando Exornatio aut Amplificatio; Interrogatorie proponatur pars una aut altera; argumentorum puncta occulantur. Artis est celare artem.

† Arist. Rhet. l. 2. cap. 23, 24, 25, 26. Hermogenes περὶ εὑρέσεων κεφ. γ. Apsini τέχνη ῥητορικὴ. Soarez. 2. cap. 19. Caussin. lib. 6. cap. 28. Vossius lib. 3. cap. 5. Vallad. libr. 4. disput. 2. quæst. 5.

† Enthymema est imperfectus Syllogismus; in quo nimirum Major Minorve desideratur: *Pius fuit, fortis, sapiens. Deum quippe coluit, hostes contudit, fortunam utramque moderate tulit, imo superavit.* Optimum est illud Enthymema, quod ex contrariis conflatur, quodque, ut acutius sit, per Interrogationem non raro effertur; ut, *Quem alienum fidum invenies, si tuis hostis fueris?*

‖ Inductio est illatio ex enumeratione præcipuarum partium, vel collatione illustrium aliquot individuorum; ita ut ex multis singularibus probetur universale; ut, *Plebs Romana optime de Milone sentit, Equester ordo optime sentit, Senatus optime sentit. Totus ergo populus Romanus optime de Milone sentit.* Clarior tamen est illa Inductio Socratica, quæ per Interrogationem vel Subjectionem adversarium premit; ut, *Quod-*

‖ Quint. 5. lib. 11. c. Soarez 2. lib. 20. c. Vos. lib. 3. cap. 5. Caus. 4. l. 56. cap. Vallad. 4. lib. 2. 7. quæst.

nam

nam pomum est generosissimum? Nonne quod optimum? Et quis equus generosissimus? nonne qui velocissimus? Quis autem ager? certe qui fertilissimus. Ita & hominum, non qui natalium splendore, sed qui virtutis gloria præstant, habendi sunt generosissimi.

* Exemplum est Inductio imperfecta, seu probatio & mensura à simili quod utriq; convenire arguitur, quando scilicet ex uno singulari aliud singulare probatur; ut, *Jure occisus est Saturninus res novas moliens, sicut Gracchi.*

In Judiciali genere præcipuum instrumentum est Enthymema; in demonstrativo dominatur Amplificatio; in Deliberativo familiam ducunt & utramque paginam faciunt Exempla.

Cautio est, ne tota oratio sit conflata ex condensatis Exemplis aut Testimoniis. Neq; ipsa argumenta conferto agmine stipentur. Magisque ex usu & re nostra fuerit, dum affectus movemus, sententiis quam argumentis uti. Segnius enim moventur Affectus in castris cordis ad volendum: quamdiu in arce capitis Intellectus occupatur in excutiendo Vero.

* Arist. Rh. lib. 2. c. 21. & περὶ γνωμῶν. c. 22. Apsini τέχνη ῥητορική. Quint. 5. l. c. 11. Eras. cop. rer. Soarez. 2. l. cap. 21. Caussin. l. 4 c. 55. Exempla illustrant, potius quam probant.

* Περὶ αὐξήσεως καὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῆς. Longinus περὶ ὕψους. Hermog. περὶ μεθόδου δεινότητος. Cic. de Orat comprehendit Amplificationem sub Elocutione. Quint. 8. l. c. 4. Soar. l. 1. c. 34. ad 41. Streb. l. 2. c. 21. Caul. l. 3. c. 2. Chytræus addit Hypothesin reduct à ad Thesin. Sturm. de rat. El. c. 30. & 35. Keck. Syst. Rh. l. 1. c. 7. Vos. Inst. 3. l. c. 5. Caus. l. 5. totus ubi octo modi ponuntur; quos etiam habuit Eras. lib. de copia rerum

* *Amplificatio est gravior quædam affirmatio ad ciendos affectus potens.*

Amplificatur
- Rebus
  - Verbis, illustribus, superlatis, asyndetis, iteratis, relatis, ad superiora gradatim ascendentibus, synonymis.
  - Incremento: gradibus ad summum, ac etiam supra, insurgendo; ut, *Facinus est vincire civem Romanum, scelus verberare, prope parricidium necare: quid dicam in crucem tollere?*
  - Comparatione: à minoribus, ad majora argumentando; ut: *An vero vir amplissimus P. Scipio Pontifex Max. Tib. Gracchum mediocriter labefactantem statum Reipub. privatus interfecit: Catilinam orbem terrarum cæde atque incendio vastare cupientem, nos Consules perferemus?*
  - Ratiocinatione: ex iis quæ dicta sunt, quidpiam reipsa majus innuendo; ut, *Tu istis faucibus, istis lateribus, ista gladiatoria totius *corporis firmitate, tantum vini exhauseras, ut tibi opus esset vomere,* &c.
  - Congerie: aliis atque aliis modis eandem rem efferendo; ut, *Quid enim tuus ille, Tubero, districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cujus latus mucro ille petebat? quis sensus erat armorum tuorum? quæ tua mens? oculi? manus? ardor animi? quid cupiebas? quid optabas?*

* Amplificationis præcipui loci sunt, Causa, Effectum, Subjectum, Adjunctum, Partes, Comparata.

Exte-

Extenuatur à præceptis contrariis.

Vide & quæ ſupra in calce generis Demonſtrativi ſuper hac ipſa re dicta ſunt.

Huc & Hypotypoſin referunt nonnulli.

Confutatio.

Confutatio, eſt diſſolutio argumentorum quæ objecta ſunt, vel objici poſſunt, iis quæ cauſæ noſtræ fauces premere videntur, ad primam impreſſionem, occurrens, vel etiam arte deludens, aut cuniculis rem agens.

Huic fere cum confirmatione communia ſunt natura, utilitas, & tractatio.

Argumenta adverſarii refutantur.

- Si, ex iis quæ ſumpta ſunt, non concedatur unum aliquod aut plura. — Reprehenditur ſc. Adverſarii argumentatio, ſi oſtendatur vel Materia vel Forma eſſe vitioſa.
- Si oſtendimus falſa eſſe pro veris aſſumpta.
- Si ex his conceſſis id conſequi negetur.
- Si contra firmam argumentationem, alia æque firma aut firmior adducatur.
- Si, quibus ſerio reſpondere haud in promptu eſt, elevemus *joco, atque ipſos contemptu aut increpatione deluſos falſe faceteque derideamus.

* De facetiis, ridiculis, leporum aſpergine, & quaſi jocandi arte, Ariſt. Rh. 3. l. c. 10. 11. & 18. Cic. 2. de Orat. Quint 6. l. 4. c. Caſtilionis Aulicus 2. l. Voſſ. Inſtit. 3. l. 3. & Vall. 3. l. diſp. 4. qu. 5. & diſ. 5. qu. 4.

Accedendo ad ſingula argumenta, & primum validiora diſcutiendo, univerſa infringentur melius.

Confutatio præmittitur confirmationi, quando arx cauſæ requirit ut via muniatur ad veram ſententiam.

Peroratio.

Eſtque vel
- Enumeratio, quæ potiſſima argumenta rerumque capita * recenſet, idque vel ſimpliciter, vel per Interrogationem, Ironiam, aut Collationem. Atque hac in Judiciali uti licet; in Demonſtrativo & Deliberativo rariſſime.
- Affectuum concitatio, ad quam valent in
  - Demonſtrativo; quæ in laudatione, expectationem, amorem, admirationem, voluptatem, æmulationem moveant: in vituperatione, odium, invidiam, contemptum.
  - Deliberativo; bonorum ac malorum enumerationes & exempla.
  - Judiciali; accuſatori, quæ † ad indignationem; defenſori, quæ ad miſericordiam.

* Ordine ſc. quo tractata erant in confirmatione & confutatione, idque breviter.

† Exaggeratur crimen à circumſtantiis exemplo malo, indignitate rei per Apoſtrophen, & Hypotypoſin. Defenſor contra Reum non ex voluntate, ſed infirmitate, neceſſitate, aut fortuna erraſſe arguens miſericordiam implorabit.

In affectibus movendis adhibenda ſunt quæ magna habentur
- Natura.
- Uſu
  - Charitate.
  - Honeſtate.
  - Utilitate.

Atque hic omnes eloquentiæ fontes ſunt aperiendi.

Huc facit Amplificatio, de qua ſupra in genere Demonſtrativo & Confirmatione.

Sit Peroratio brevis, acris, & aculeata: ne tædium pariat aut indignationem.

ELOCU-

ELOCUTIO.

*Elocutio consistit in Elegantia. [2] Compositione, & [3] dignitate.

* Arist. Rh 3. lib. Dem. Phalereus περὶ ἑρμηνείας. Cic. de Orat. 3. l. & Partition. Quintilian. 8. lib. Matt. Capella 5. l. 165. p. Fortunatianus l. 3. Soarez. l. 3. c. 1. Sturm. de rat. Elocutionis. Keck. Rh. Syst. l. 2. c. 1. Alst. Or. l. 4. c. 16. Causin. 7. l. Vos 4 l. 1. c. Vall. l. 5. Streb. l. 1. de delectu & collocatione verborum. Vincent. specul. Doct. l. 4. c. 108.

1. *Elegantiæ munus est ut* dicatur *Pure* & *Perspicue.*

Pure, verbis, sive illa simplicia sint sive conjuncta, puris lectisque, urbis alumnis, aut civitate certe donatis; non obsoletis, intermortuis & conclamatis; non obscœnis, peregrinis aut barbaris, antiquata vero & multis annis desita tanquam scopulos declinet: nec Grammatice tantum, servata casuum, temporum, generum & numeri structura, adhibito spiritus & accentus justi temperamento: sed † Latine, quoad phrasim & locutionem; ex autoritate & more probatissimorum autorum, atque eorum præcipue qui in virili Romanæ eloquentiæ ætate floruerunt, Ciceronis imprimis, deinde qui eum proxime accedunt, Cæsaris, Livii, Velleii, Curtii, Fabii, mox etiam Terentii, Plauti, Salustii, Agellii, Taciti.

† Cicero de Orat. 3. lib. Dresser. l. 2 Hiper. 13. cap. pag. 430 Alst. Orat. 4. lib. 7. c. Causin. 7. lib. 2. cap. Voss. lib. 4. cap. 1. Vallad. lib. 5. d. 1. quæst. 3.

* Quint. lib. 8. 2. c. Alſt. Orat. l. 4. c. 8. Voſſ. 4. 12. Valiad. l. 5. diſp. 1. q. 4.

Plane & * *perſpicue*, verbis uſitatis ac proprie ſignificantibus citra verbi aut ſermonis ambiguitatem, quammaxime oratoriis, non nimis longa verborum ſerie continuatis, nec tamen conciſe nimis: non durius tranſlatis, non diſcerptis ſententiis, non præpoſteris temporibus, non confuſis perſonis, non perturbato ordine.

† Dionyſ. Hallicarnaſſ. & Dem. Phal. Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Autor. ad Heren. 4. l. Cicero de Orat. 3. lib. Fabius 9. lib. 4. cap. Ac neſcio negligentia in hoc, an ſolicitudo ſit pejor. Ruffinus verſu. Sturm. lib. 3. Elocution. Rhetoric. cap. 4. Jul. Scal. 4. lib. poetic. 2. cap. Soarez. 3. lib. cap. 31. & 33. Strebæus 2. lib. de

2. † Compoſitio reſpicit *Junctu*ram, *Ordinem*, *Periodum* & *Numerum*. *Junctura* ex molli elementorum, ſyllabarum & vocum coagmentatione reddit orationem cohærentem, lenem, æquabiliter fluentem, ſuavem, plenam, ſonoram. Cavet ſcilicet, ne in verborum commiſſione hiulca ſit oratio propter colliſionem vocalium; ut *Rem anxie quærere, atque adepta egere, avari animi eſt*: Ne ſit horrida & aſpera propter concurſum diverſi inſtrumenti conſonantium; ut, *Conſulum dignitas gravem tumultum civium repreſſit*; ſed ut priorem à vocali terminatam inſequens dictio à conſonanti inchoans excipiat, aut contra à conſonanti clauſam aperiat dictio incipiens à vocali vel conſonanti ejuſdem organi, labiorum ſcilicet, dentium, aut palati. Mollitiem quippe fluoremque præſtat concatenata vocalium & conſonantium alternatim in claudendis aperiendiſque vocibus miſtura; ut, *E cujus ore melle dulcior effluebat oratio*.

Nec ultima præcedentis dictionis ſyllaba ſit eadem cum prima ſequentis; ut, *Æquora tuta tacent. ſpuma maris riſit*. Quamvis hæc compoſitio quibuſdam è veteribus placuiſſe in tantum videtur, ut etiam in deliciis fuerit atque obtinuerit inter Schemata locum, & nomen, Parechefis nuncupata.

electione & collocatione verborum cap 3, 4, & 5. Voſſ. lib. 5. cap. 2. Cauſsin. 7. lib. 3. cap. Valiader. lib. 5. diſp. 2. quæſt. 13. & 15.

Vocabula

Vocabula denique mediocria præferuntur longis continuatis, aut monosyllabis condensatis.

*Ordo cavet 1. ne decrescat oratio in amplificando, sed insurgat: *Non enim furem, sed direptorem; non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ; non sacrilegum, sed, &c.* in extenuando, contra submittatur. 2. Ut præcedant minus necessaria, quæ item natura vel dignitate priora & præstantiora sunt: *Dies nocti, vir fœminæ, oriens occidenti.* 3. Ut claudatur sensus verbo, quod tanquam sententiæ clavis expectatur, nisi lex numeri vetet. 4. Ut Genitivus plerumque præcedat Nomen unde regitur, & eleganter interjiciatur Genitivus aut aliud aliquid inter Substantivum & Adjectivum: *Cujus vita turpitudinis conscientia vacat, ejus nomen ab invidiosa, quantum in nobis est, malevolentia vindicetur.* 5. Ut vocum insuaviter ὁμοιοπτώτων κακοφωνία declinetur, vel aliarum interpositione, vel ipsarum immutatione; dicaturque potius, *Clarorum consilia virorum*; aut, *illustrium virorum*; vel *clarissimorum hominum*; quam *clarorum virorum.* * Soarez. l. 3. c. 32. Voss. l. 5. c. 1. Vall. l. 5. dis. 2. quæst. 14.

† *Periodus* sententiam Commatis & Colis juste perficit. † Arist. Rh. l. 3. c. 9. Hermogen. περὶ εὑρέσεως τόμ. δ'. & sequenti. περὶ πνεύματος.

Comma, seu Incisum, est sensus non expleto numero conclusus, à duabus syllabis ad septem usque aut circiter extensus, è quibus Periodus non raro constat: ut, *Stetit soleatus prætor P. R. cum pallio purpureo, tunicaque talari, mulierecula nixus in litore.*

Sturm. 3. lib. cap. 2. de ratione Elocutionis. Dem. Phaler. περὶ ἑρμηνείας. Cic. 3. de Orat. Fab. l. 9. c. ult. Jul. Scal. l. 4. poetic. c. 25. Heck. Rhet. l. 2. c. 22. Soarez. l. 3. c. 37. Dress. 3. l. Streb. l. 2. c. 16. Voss. l. 5. c. 2. Causs. 7. lib. 5. c. & de Period. implendæ artificio. 7. l. 13. c. Vall. 5. l. disp. 2. quæst. 17.

Colon seu Membrum sensum numeris conclusum absolvit, sed à Periodo avulsum suspendit auditoris expectationem, ut non perficiens sententiam, progrediturque à duodecima syllaba ad decimam octavam, quandoque ad vicessimam quartam.

Periodus constat duobus Colis (quandoque & Commatis) quorum prius vocatur πρότασις, posterius ἀπόδοσις, seu redditio: vel tribus, vel etiam quatuor constat membris, quæ aut æqualia sunt, aut in acri oratione postrema sunt breviora, in ornata productiora. Pulcherrima tamen est illa Periodus, quæ membris quatuor absolvitur, ut quæ animum suspendat & aures impleat: *Si quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret: non minus in causa cederet A. Cecinna Sexti Eburii impudentiæ quam tum in vi faciendâ cessit audacia.* * Quid quod hic concinnitatem advertis & gratiam Periodo conciliatam ab εὐρυθμία ex ὁμοιοπτώτοις & ὁμοιοτελεύτοις? Quam & præstant ἀντίθετα, Oppositæ seu Contrapositæ; *Conferte hanc pacem cum illo bello, hujus prætoris adventum cum illius impetratoris victoria, hujus cohortem impiam cum illius exercitu invicto, hujus libidines cum illius continentiam: ab illo qui cepit conditas, ab hoc qui constitutas accepit, captas dicetis Syracusas.* Ut & ἰσόκωλα seu paria paribus relata; *Bellum extrema hyeme apparavit, ineunte vere suscepit, media æstate confecit.* Est ubi omnes hæ in una periodo conspirant virtutes; ut, *Est enim hæc non scripta, sed nata lex; quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex naturâ ipsâ arripuimus.*

* De Concinnitate; videndi, Demetr. Phalereus περὶ ἑρμηνείας. Strebæus de electione & collocatione verborum. libr. 2. cap. 7, 8, 9, 10. Vallad. lib. 5. disputat. 2. quæst. 16. de Homoioteleutis, Homoioptotis, Paribus, Antithetis, idem lib. 5. disp. 1. quæst. 11.

mus, hauſimus, expreſsimus: ad quam non docti, ſed facti, non inſtituti, ſed imbuti ſumus. Neque interim gratia ſua laudeque carent quæ intertexta repetuntur: *Tenuerunt illum locum ſervi, fugitivi, barbari, hoſtes; ſed neque tam ſervi illi dominorum, quam tu libidinum; neque tam fugitivi illi a dominis, quam tu à jure & legibus; neque tam barbari lingua & natione illi, quam tu natura & moribus; neque illi, tam hoſtes hominibus, quam tu diis immortalibus. Quæ deprecatio igitur eſt ei reliqua, qui indignitate ſervos, temeritate fugitivos, ſcelere barbaros, crudelitate hoſtes vicerit?* Atque hic *buccæ Nocenda eſt menſura tuæ*, ne brevior ſit periodus quam aures expectent, neque longior, quam vires & anima ferant: ſed rotunda comprehenſione & juſta orbem ſuum conficiat.

* Numerus rationem habet quantitatis ſyllabarum quas in membrorum initiis & accuratius aliquanto in periodorum clauſulis ad tres aut minimum duos pedes reſtringit. neque enim poterit illud placere quod ſtatim quaſi in veſtibulo offendit, neque laudem demereri quod non feliciter exeat: media, quia latent, minus obſervantur; ubi tamen oratio concitata fluit brevibus ſyllabis, gravis retardatur longis, moderata temperatur utriſque.

* Ariſt. Rh. 3. l. cap. 8. Cic. de Orat. 3. lib. Cic. Oration. perfectus. Dionyſ. Halicarn. περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Fabius l. 9. c. 4. M. Capellin. lib 5. Ruffini verſ. Caulerus 5. l. 14.

In principiis laudatur Moloſſus, Si quis judices. Creticus, Quod precatus à Diis immortalibus ſum. Pæan primus, Pauca ſuper hac re. Dochimus, Novæ criminationes. Dichoræus, Si quis antea P. C. Quandoque Anapæſtus, animadverti judices.

Ne claudatur Periodus termino verſus notioris

cap. & trebæus lib. 2. cap. 12, & 13. Soarez. 3. lib. cap. 35. & 39. Jovitæ Rapicii libri quinque ſuper hoc argumento. Keck. Rhet. ſpec. 2. l. c. 21. Cauſ. 7. l. 4 c. Voſſ. 5. l. c. 9.

notioris, Heroici, Pentametri, aut Aſclepiadei. Optime cadunt, clauduntque ſententiam hi pedes: Creticus præpoſitus Dichoreo, Glŏrĭam cōmpărāvĭt. Choreus ante Moloſſum, Mēmbrā firmāntūr. Dochimus, rĕĭpūblĭcæ. Diſpondeus Iambo poſtpoſitus, Rēūm cōndēmnārūnt. Pæan primus inſequenti Spondæo, ēſſĕ vĭdēātūr.

Atque in his tamen alii pedes aliis præferendi, pro Characteris & Materiæ ſubjectæ majeſtate, acumine, vehementia, gravitate, aut alia ratione.

Ad cavendam ſatietatem & tædium, diſſimulandum eſt artificium, & præ ſe ferendum numeros ſponte fluxiſſe. Videndumque ne pes idem ſæpius ducat, claudatve ſententiam; ut abſit odium ſimilitudinis, qua nihil eſt in hac arte vitioſius.

Neque monoſyllaba ſæpius, neque productiora verba claudant ſententiam.

3. *Dignitas præſtat ut dicatur*

Ornate
- Tropis, qui vocem à propria & genuina ſignificatione deflectunt ad alienam:
- Schematibus, quæ habitu & forma elegantiori figurant.
  - Verba, ex apta eorum inter ſe collocatione, jucunde ſonantia.
  - Sententias ratione & pondere firmatas, aut animi motu affectas

Apte, ut deceat; ex orationis facie, pro varia materia, formatæ propria Idea & charactere, ¶.

Vole-

Volebam certe, quæ de Tropis & Figuris versu qualicunque compacta sequuntur, oratione soluta, uti par fuerat, cæteris continuasse. Sed religio est aversari judicium vulgi, qui ista olim publicum indepta faventer excepit, excepta jam desiderat. (mira sane quæ populo placeant !) Feras igitur, lector benevole, quod corrigere est nefas, versus per tesqua & salebras, quod in technico doctrinali necesse est, quandoque cæspitantes : atque adlubescat cum eruditis sentire, cum vulgo loqui. Ausa tamen est hæc Editio Rhetoricas figuras Oratoriis exemplis illustrare

Tropi. 4.

DAt propriæ similem translata * Metaphora vocem :
Cœptis aspirant. Irarum fluctuat æstu.
Læta seges. Gemmant vites. Duo fulmina belli.
Ingenii flumen. Mens ferrea. Classis habenas.

* Non est alius Tropus frequentior quam Metaphora, non florentior : quippe quæ lumen & stella sit orationis, brevis & contracta in unam vocem similitudo : faciatque ad copiam, majestatem, evidentiam & festivitatem.

Atque Metonymia imponit nova nomina rebus :

1. Efficientis, ut Inventoris; *Marte. Lyæo.*
Autoris : *legitur Juvenalis. Livius ingens.*
Materiæ : *Pinus, Ferrum, æris acervus, arundo.*
Autinstrumenti: *gladius, lingua, arma, manusq;*
2. Effecti : *clades Libyæ. mors frigida pallet.*
3. Subjecti: a *Curii,* b *pateræ.* c *Germania.* d *Rostra.* e *Ucalegon* f *cor, os.* g *patronus* h *nox.* i *Amaryllis.*
4. Adjuncti k *fasces.* l *scelus.* m *ætas nulla,* n *libelli*

a Subjectum pro accidente. b Continens pro contento. c Locus pro incolis d Locus pro gestis in loco. e Possessor pro re possessa. f Sedes pro qualitate inhærente. g Patronus assumit personam clientis. h Tempus pro re in illo gesta, vel habitu ejus, i Signatum pro signo. k Signum pro signato. l Qualitas pro persona subjecta, m Tempus pro subjectis illius, n Locatum pro loco,

Con-

Confundit totum cum parte Synecdoche Partis,

o Species aut individuum pro genere.
p Pars pro toto.

o *Myrteum*; *Auster*; p *hyems*; *tectum*, *mucro*. q *Annibal*: r *Anglus*.

2. Totius: s *orator*. *color*. t *annus*. u *vixit*. x *Atrides*.

q Dux pro exercitu, velut pars primaria. r Numerus pro numero, Singularis pro Plurali & contra. Finitus pro infinito: & contra. s Genus pro specie aut individuo. t Totum pro parte. u Antecedens pro consequente. hoc tamen alii Metonymiæ, alii Metalepsi adjudicant. x Patronymicum commune pro certo & determinato.

Contra quam sentit solet Ironia jocari.
Scilicet; *egregiam laudem*; *pulchre*; *bone custos*.

4. *Troporum Affectiones.*

Durior impropriæ est Catechresis abusio vocis:
Vir gregis: *ultorem promissi*: *pulchra minatus*.
Transcendit mediis gradibus Metalepsis ad altum.
Hinc movet Euphrates bellum. *Mirabar aristas*.
(verum:

y Quæ dicitur Meiosis, diminutio.

y Extenuans z augensve excedit Hyperbole
Astra ferit. *pluma levior*. *volat ocyor Euro*.

x Quæ dicitur Auxesis, sublatio, amplificatio.

Continuare tropos Allegoria adsolet: *Absq*; *Et Cerere & Baccho Venus alget*. *Claudite rivos*.

Tropi falso habiti.

a Species Synecdoches & Metonymiæ.

a Antonomasia imponit cognomen; sic, *Ivus*: *Impius*: *Æacides*: *Pœnus*: *Cytherea*: *Poeta*.

b Species Synecdoches.

Non equidem laudo, est b Litotes: *nec munera* (*sperno*:

c Metonymiæ species.

A sonitu voces c Onomatopœia fingit:
Bâbalio; *Clangor*; *stridor*; *tarat antara*; *murmur*,

d An-

d Antiphrasis voces tibi per contraria signat; *Lucus; sacra fames; Euxinus; Symphora; Parcæ.* d Ironiæ species.

Dat d Charietismus pro duris mollia verba: *At bona verba precor; ne sævi magna sacerdos.* Verum quam fusile sit hoc Grammaticorum scitum, quam intutum Etymologistarum asylum, vide I. Cæs. Scaliger. Poetic. lib. 3. cap. 90. G. Finkium lib. 1. Schediasm. 42. C. Beemanum de originibus Ling. Lat. & I. Ger. Voss. lib. 4. Institut. Orat. cap. 13.

d Astismus jocus urbanus, seu scoma facetum est *Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi; Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos.*

Insultans hosti illudit d Sarcasmus amare: *En agros metire jacens. Hinc nuncius ibis Pelidæ referens. Satia te sanguine, Cyre.*

Æthiopem, laterem ve lavare: e Parœmia dicta est.

e Ænigma obscuris tecta est sententia verbis *Filiolas Cadmi profert Nilotis arundo, Quas serit è Cnidio distillans sepia nodo.* e Allegoriæ species.

Schemata Rhetoricæ dictionis.

Ejusdem sit f Epizeuxis repetitio vocis: *Ah Corydon Corydon, me, me, bella, horrida bella. Talis amor Daphnim (qualis cum fessa juvenca Per nemora atq; altos quærendo bucula lucos, &c. Talis amor teneat, nec sit mihi cura mederi.* f Ad Emphasin & affectum expressa, fit autem vel eadem voce repetita immediate vel una interjecta, aut pluribus per Parenthesin.

Adeste, adeste, sceleris ultrices Deæ. Sen. Med.

Excitate, excitate eum, si potestis, ab inferis. Cic. pro Mil.

Crux, crux, inquam, infelici & arumnoso comparabatur. 7. in Verr.

Totum hoc quantumcunque est (quod certe maximum est) totum est, inquam, tuum. Cic. pro Marcello.

Est

g In vehementiori animi motu adhibita emphasin habet,

Est g Anadiplosis quoties ex fine prioris Membri, principiũ fit dictio prima sequentis:
Pierides, vos hæc facietis, maxima Gallo:
Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas.
Hic tamen vivit. Vivit? imo vero in senatum venit. 1. Catalin.

Sed pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras;
Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam. Virg. 4. Æn.

Principum dignitas erat pene par: non par fortasse eorum qui sequebantur. pro Ligario.

h Conoinnat connectitque venuste multas causas à se dependentes. Cujus in Sorite usus est.

Continua serie est repetita gradatio h Climax:
Quod libet, id licet his; & quod licet, id satis audent:
Quodque audent faciunt; faciunt quodcunque molestum est.
In urbe luxuries creatur: ex luxuria existat avaritia necesse est: ex avaritia erumpat audacia: inde omnia scelera ac maleficia nascuntur. Cic. pro Roscio Amer.

Si stas, ingredere: si ingrederis, curre: si curris, advola. Epist. 23. l. 2. ad Attic.

Quid enim, per Deos immortales, potest Reip. prodesse nostra legatio? prodesse dico? quid si etiam obfutura est? obfutura dico? quid si etiam nocuit? Philippic. 12.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupita. Ovid. 3. fast.

Torva leæna lupum sequitur, lupus ipse capellam;
Florentem cytisum sequitur lasciva capella. 2. Eclog. Virg.

i Florida figura, quæ varias enumerationes ductat, asseverat, exaggerat.

Diversis membris frõtẽ dat i Anaphora eandẽ
Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
Ter frustra comprensa manus effugit imago.

* *Tu pugnare potes, mihi sacri est consilii vis:*
Tu vives sine mente geris, mihi cura futuri est.

* Elegantissime geminatur cum res oppositæ inter se pendentur

Nihil te nocturnum præsidium palatii? nihil urbis vigiliæ? nihil timor populi? nihil consensio bonorum omnium? nihil hic munitissimus habendi Senatus locus? nihil horum ora vultusque moverunt? Catilinaria. 1.

Accusant ii, qui in fortunas invaserunt: Causam dicit is, cui nihil præter calamitatem reliquerunt. Accusant ii, quibus occidi patrem Sexti Roscii bono fuit: causam dicit is, cui non modo luctum mors patris attulit, verum etiam egestatem. pro Roscio Amer.

Sic oculos, sic ille manus, sic ora movebat. 3. Æn. Virg.

Flebile nescio quid queritur lyra; flebile lingua
Murmurat exanimis; respondent flebile ripæ Met. Ovid. 11.

Cõplures clausus cõcludit kEpistrophe eodẽ Dicto: *Crede mihi, si te quoq; pontus haberet; Te sequerer, conjux, & me quoq; pontus haberet.*

k Festive & eleganter periodum concinnat.

Doletis tres exercitus Pop. Romani? interfectos? interfecit Antonius. Desideratis clarissimos cives eos quoque eripuit vobis Antonius. Auctoritas hujus ordinis afflicta est? afflixit Antonius. 2. Philippica.

Surgamus; solet esse gravis cãtantibus umbra:
Juniperi gravis umbra: nocent & frugibus umbræ. Virg. 10. Eclog.

Symploce eas jungit cõplexa utrãq; figuram

Quam bene, Caune, tuo poterant nurus esse parenti!
Quam bene, Caune, meo poteras gener esse parenti!

Quis legem tulit? Rullus. Quis majorem populi partem suffragiis privavit? Rullus. Quis comitiis præfuit? idem Rullus, Cic. pro lege Agraria.

Quis

Quis postulavit? Appius. Quis produxit? Appius. pro Milone.

l Res graves cum majestate inculcat.

Incipit & voce exit l Epanalepsis eadem: *Pauper amet caute, timeat maledicere pauper.*

Vidimus tuam victoriam prælio rum exitu terminatam: gladium vagina vacuum in urbe non vidimus. pro Marcello.

Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Virg. Æn.

Victus amore tui, cognato sanguine victus. Æn. 12.

Una dies Fabios ad bellum miserat omnes. Ad bellum missos perdidit una dies. Ov. 2. fast.

Phosphore, redde diem; quid gaudia nostra moraris?

Cæsare venturo, Phosphore, redde diem. Mart. 21. ep. l. 8. Vide ep. 99. l. 9. *Rumpitur invidia* & l. 4. ep. 91. & alia ejusdem epi. ut & Catulli in eodem desinunt versu à quo ordiuntur.

Una dies aperit, conficit una dies. Ausonii rosæ. (ima

m Distinctiones & Argumentationes concinnat.

Prima velut mediis, mediis ita m Epanodos Cõsona dat repetens: *Crudelis tu quoq; mater, Crudelis mater, magis an puer improbus ille? Improbus ille puer, crudelis tu quoque mater.*

Gratiam qui refert, habet: & qui habet, in eo, quod habet, refert. pro Plancio.

Ecquam putaris civitatem pacatam fuisse, quæ locuples sit? ecquam locupletem, quæ tibi pacata esse videatur? pro lege Manilia.

Demophoon, ventis & verba & vela dedisti: Vela queror reditu, verba carere fide. Ovid.

n Eleganter in conversionibus jocatur, pungitque simul.

Epist. 2.

Voce parum mutata alludit significatum n Paranomasia: *tu prædo, non prætor, amari Me juvat,* Antanaclasis erat, *si nil sit amari.*

Estque

Eſtq; Ploce, *Corydon, Corydon eſt tempore ab illo.*
Inceptio eſt amentium, haud amantium. Teren. Andr.

Tibi parata erunt verba, huic verbera. Terent. Heaut.

Qui de hujus urbis, atq; adeo orbis terrarum exitio cogitent. Catilinaria 1. *Itaque plebiſcitum, quo magis cneratus quam honoratus ſum, primus antiquo abrogaq;* Liv. 22. *In quo motu, in quo metuitam citò, tam ſcite. Sero, ſed ſerio. quem tibi habe, & have. In ſtadio & ſtudio virtutis. ab Exordio ad Exordium. Periiſti & ſimul periiſti. Confiſis & confuſis. Vero affectu, felici effectu. Mirari, non rimari. Ita Marſyas in pœnam cecinit & cecidit. Floruit, & corruit. Non κτῆσις ſed χρῆσις. mutant τόπον & τρόπον. μωμεῖσθαι ῥᾴδιον ἢ μιμεῖσθαι. Non fluere ſed ruere videtur. Niſi quis aut cœnum aut cœlum dividere vellet.* Flor. 3. 17. *Amor & melle & felle eſt fœcundiſſimus.* Plaut. Ciſtell.
Nata ſalo, ſuſcepta ſolo, patre edita Cœlo. Auſon. epigr. 30.

Eſto o Polyptoton, vario ſi dictio caſu Conſonet: *arma armis, pede pes, dëſq; viro vir.* o Pulchre exponit, contraponit, repetit.
Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
Enſe minax enſis, pede pes, & cuſpide cuſpis.
Stat. 8. Theb.

Res cum re, cauſa cum cauſa, ratio cum ratione pugnabit. pro Cælio. *Cedere juſſit aquam, juſſa receſſit aqua.* Ovid. 3. art.

Certus locus, cërta lex, certum tribunal, quo hoc reſervetur. Verrin. 7. *Sed pleni omnes ſunt libri, plenæ ſapientum voces, plena exemplorum vetuſtas.* pro Archia.

Huc & παρηχῆσον referunt, ubi ſc. voces variantur à derivatis vel conjugatis. *Is demum miſer eſt, cujus nobilitas miſerias nobilitat.* Actius. *Candidas ales modo movit alas.* Senec. Hippol.

Sche-

Species Hypotheſeωs ſunt

Schemata ſententiæ ad Explicationem.

p Pragmatographia, q Topographia & topotheſia, r Proſopographia, ſ Pathopœia. t Chronographia, u Diatypoſis, Enargia. Characteriſmus. x Paralogiſmum conſequentis arguit.

p Res, q loca, r perſonas, ſ affectus, t tempora, geſta, Exprimit, atque oculis quaſi ſubjicit u Hypotypoſis.

Deſcriptionum exempla, quia paſſim obvia, & longiora ſunt quam quæ admittat inſtituta & profeſſa hæc brevitas, nulla adjicio. Scias obiter pleriſque tranſitoria hæc eſſe fora, ad digreſſiones. Operæ itaque precium erit, hæc adnotare, & in uſum reponere.

Explicat, oppoſitum addens x Paradiaſtole: *Obumbrat Virtutem fortuna; tamen non obruit illam.*

Fit magna mutatio loci, non ingenii, Cic. pro Quintio.

Non enim furem, ſed direptorem: non adulterum, ſed expugnatorem pudicitiæ: non ſacrilegum, ſed, &c. 3. Verrina.

Oppoſita Antimetabole mutat dicta: *Poema Eſt pictura loquens; mutum pictura poema.*

In dominatu ſervitus: in ſervitute dominatus, pro Dejotaro.

Vere dici poteſt, magiſtratum eſſe legem loquentem, legem autem mutum magiſtratum, Cic. 3. de legibus.

Ut qui pacem belli amore turbaverunt, bellum pacis caritate deponerent, Tacit. 2. hiſt.

Ut novorum optima erunt maxime vetera, ita veterum maxime nova. Quint. 1. 10.

Inter vivos fœmina, inter fœminas vir.

y Comparando illuſtrat delectatque.

Libra in Antithetis contraria y Enantioſis: *Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Obſequium amicos, veritas odium parit.* Terent. Andria.

Neque

Neque me pœnitet mortales inimicitias, amicitias sempiternas habere. pro Posthumo.

Ubi vivos homines mortui incursant boves. Plaut. Asinaria.

Sed quam urbs ipsa opportuna oppugnantibus erat, tam inexpugnabiles hostium animi. Liv. 3. 3.

Odit populus Rom. privatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit. Cic. pro Muræna. vid. in eadem oratione Antithesin satis longam, *Vigilas tu de nocte, ut tuis consultoribus respondeas : ille, ut,*&c. & supra in Periodo. pag. 33, 34.

z Synœceiosis duo dat contraria eidem : *Tam quod adest, desit, quam quod non adsit, avaro.* z Asseverat & exaggerat.

Cum eo nimirum hoste res est, qui nec bonam nec malam fortunam ferre potest: seu vicit, ferociter instat victis; seu victus est, cum victoribus instaurat certamen. Annibal. de Marcello. Liv. 3. 7.

† Oxymoron *iners* erit *ars, concord*

Strenua non exercet inertia. Hor

γλυκυπικρὸν. Ἐχθρῶν ἄδωρα δω

Ajax. Χάρις ἄχαρις.

Insanientis dum sapientiæ consultus err Hor. 1. l. 34. ode.

Id aliquid, nihil est. Ter. Andr. *Tu pol, si sapis, quod scis, nescias.* Eun. *Ut cum ratione insanias.* ibid.

Arte opus est, ut tibi parma cadat. i. ut erret. Martial. 9. 39. *Innumeri numeri. Cum tacent, clamant.* Catalinaria. 1. *Concordia discors.* Met. 1. *Injustaq; justa peregit.* 11. Met. Ovid.

His, ut quaq; pia est, hortatibus impia prima est,
Et, ne sit scelerata, facit scelus. Ovid. 7. Met.

Tu non inventa reperta es. Ovid. 1. Met. sperabam me reperturum filiam meam virginem; reperi vaccam. quem locum & ipse

Ov

Ov. interpretatur. 5. l. 6. fab. de Proserpina. *En quæsita diu tandem mihi nata reperta est: Si reperire vocas amittere certius; aut si Scire ubi sit reperire vocas.* contra quam disputant magistelli apud Alex. ab Alexand. l. 1. c. 21. & quam L. Valla distinguit inter *invenire* & *reperire*, l. 5. eleg. c. 2.

Ad Probationem.

a Refellenti congruit atque redarguanti.

Propositi reddit causas a Ætiologia:
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas.
Intelligo, quam difficili scopulo oq; verser loco.
Nam cum omnis arrogantia sit molesta; tum illa ingenii atq; eloquentiæ molestissima. Divin. in Verr.

Arguit allatam rem contra Inversio pro se:
Imo equidem; neq; enim si occidissem, sepelissem.
Romulo in cœna parcius bibenti, dixit quidã,
Romule, si istuc omnes faciant, vnum vilius sit,
Respondit, Imo vero carum, si quantum quisq;
: nam ego bibi quantum volui. A:
4.

, quæ quis valet objeciſſe, b Prolepsis
sunt: *Hic aliquis mihi dicat, Cur ego amicum*
offend m in nugis? Hæ nugæ seria ducent
In mala, derisum semel exceptumque sinistre.

tio, anteoccupatio: à posteriore, Subjectio, Anthypophora: Est- que Proœmiis & Confirmationibus accommodatissima.

Dicet aliquis, Hæc igitur est tua disciplina?
sic tu ni tuis adolescentulos, &c. Prosapodosis seu Responsio. *Ego si quis, Judices, hoc robore animi atque hac indole virtutis, &c.* Cic. pro Cælio.

Occupationis Formulæ sunt. *Si quis adsit legum ignarus, qui —— Si quis miretur —— Ne cui mirum videatur —— Hic forte mihi obiicit aliquis. —— Quod si quis me roget —— Quid ergo? audacissimus ego ex omnibus —— Quæret quispiam, &c.*

Plane

Plane aut dissimulans permittit c Epitrope factum.

c Causæ fiduciam præ se ferens, consilio acquiescit suo: huic affinis est Synchoresis.

Credo equidem: neq; te teneo, neq; dicta refello. I, sequere Italiam ventis, pete regna per undas,

Sit fur, sit sacrilegus, sit flagitiorum omnium vitiorumque princeps: at est bonus Imperator & felix, &c. dissimulantur in Verrem. *Tribuo Græcis literas: do multarum artium disciplinam: non adimo sermonis leporem, &c. testimoniorum religionem & fidem nunquam ista natio coluit.* pro Flacco. *Habes, Tubero, quod accusatori est maxime optandum, confitentem reum: sed tamen ita confitentem, &c.* pro Ligario. *Imo habeat, valeat, vivat cum illa. Profundat, pereat, perdat, nihil ad me attinet.* Ter. Adelph.

Ad Exaggerationem & Amplificationem.

Ad summum ex imo gradibus venit d Incrementum:

d Supra in Confirmatione. vide Amplificationem.

Non plebs prava jubens; solida nec mente, tyranni
Vis fera dimoveat justum; non turbidus Auster
Fulminis non dextra Jovis; non, si ruat, orbis

Eo proruperam esse audaciam, ut non clam, verum etiam hic in foro, ante tribunal tuum, M. Fauni, ante pedes vestros, Judices, inter ipsa subsilia cædes futuræ sint. pro Rosc. Amer. *Miserum est exturbari fortunis omnibus, miserius, &c.* pro Quintio. vide supra in Amplificatione. pag. 24.

Ad affectuum concitationem.

Quærit e Erotesis, poterat quod dicere recte.

e Vim vitamque orationi addit, premitque adversarium; & cujus in Enthymemate atque Inductione usus frequens.

Et procul, ô miseri, quæ tanta insania, cives

Creditis

Creditis avectos hostes? aut ulla putatis
Dona carere dolis Danaum? sic notus Ulysses?

Quousq; tandem, Catilina, abutere patientia nostra? & quæ seq. exempla passim occurrunt.

f Post res magnas graviter expositas ciet Affectus.

Concitat f Ecphonesis & Exclamatio mentē:
Heu pietas! O spes falsas! proh vana voluptas!
O tempora! O mores! Catil. 1. *O frustra mihi suscepti labores!* pro Mil. *O miserum me! consumptis enim lacrymis, infixus tamen pectori hæret dolor.* Phil. 2. *O cœlum! O terra! O maria Neptuni!* Ter. Adelph. *O stultos Camillos, Curios, &c.* in Pisonem.

g Rei probatæ apponitur quasi sigillum, aut tanquam coronis imponitur operis fastigio.

Narratæ subit & rei g Epiphonema probatæ:
Tantæ molis erat Romanam condere gentem.
Quam ut adipiscantur, omnes optant: eandem accusant adepti. Tanta est stultitia & perversitas. Cic. de Senec.
Tantum religio potuit suadere malorum. Lucret. 1.

h Prævaricatur, & joco jugulat.

Est h Epanorthosis positi correctio sensus:
O clementia, seu potius patientia mira!
Filium unicum adolescentulum habeo: ah, quid dixi, habere me? imo habui, Chreme. Nunc habeam, necne, incertum est. Terent. Heaut.
Quod quidem facerem vehementius, nisi inimicitiæ mihi intercederent cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere: semper hic erro. Cic. pro Cœlio.

i Res tristes, turpes, notas, suspectas tacet, irato minantique conveniens.

i Aposiopesis sensa imperfecta relinquit:
Quos ego — sed motos præstat componere fluctus.
Quem quidem ego si sensero. — sed quid opus est verbis. Terent. Andr.
Si quis me quæret rufus — Præsto est, desine. Phormio.
De nostrum enim omnium — non audeo totum dicere. Cic.
Eia, Benedicite, Plaut. Asinaria.

Con-

Consulit addubitans quid agat, dicatve * Aporia.

Quid faciam? roger, anne rogem? quid deinde rogabo?

Equidem, quod ad me attinet, quo me vertam nescio. negem fuisse illam infamiam corrupti judicii? negem illam rem agitatam in conciones, jactatam in judicio, &c. Respons.

Non est nostri ingenii, vestri auxilii est, Judices, &c. pro Cluent.

Quid primum queram? aut unde potissimum, Jud. credam? aut quod, aut à quibus auxilium petam? Deorumne immortalium? populine Romani? pro Roscio Am. & apud poetas passim deliberant, Dido, Medea, Althæa, Narcissus.

* Addubitatio; Exordiis Confirmationibus & Amplificationibus utilis, expectationem atque attentionem facit.

Consultat cum aliis † Anacœnosis: *Si ita haberet*

Se tua res, quid consilii aut rationis inires?

Quæro à te C. Aquili. L. Luculle, P. Quintili, M. Marcelle, vadimonium mihi non obiit quidam socius, &c. Pro Quintio.

Quem virum aut heroa lyra vel acri tibia sumes celebrare, Clio.

Quem Deum? Hor. 1. 12. od. sequitur responsio interrogativa etiam. *Quid prius dicam solitis parentis laudibus.* ut appareat hæc cum præcedente figura species esse Dialogismi seu sermocinationis.

† Quasi fretus simplici & recta causa se insinuatis urget; tacitamq, alterius confessionem extorquet.

Invidiam à se amolitur in personam quam inducit monentem, objurgantem, &c. Hujus species sunt *Mimesis* & *Dialogismus*.

Personam inducit ‖ Prosopopœia loquentem: *Hæne mihi fructus, hunc fertilitatis honorem Officiique refers? quod adunci vulnera aratri Rastrorumque fero, toroque exerceor anno.*

‖ Elegantissimæ habentur Prosopopœiæ in oratione, pro Cœlio. App. Clodii Cæci, & Sext. Clodii. *Patriæ*, 1. Catilinaria. ubivis.

* Invocationibus inservit, ato-

Sermonem à præsenti averti- *

Et auro

Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames?

Tum tu, O Jupiter, qui iisdem quibus hæc urbs auspiciis à Romulo es constitutus, quem Statorem hujus urbis, &c. 1. Catilinar.

Vos, vos appello, fortissimi viri, qui multum pro patria sanguinem effudistis. pro Milone. Omnibus vero numeris perfectissima Prosop. videatur 5. Tusc. quæst. Homoioptotis, Homoioteleutis, Polyptotis exculta. *O vitæ Philosophia dux, &c.* Sed & exemplorum apud poetas opimam metere est messem, vel invocantium, *Vos ô clarissima mundi Lumina.* vel ὑπερεδόντων τὸ πίπτον τοῦ μέτρου, ut, *Munera, Bacche, tua;* & *unguibus, accipiter, saucia facta tuis.*

Ad Copiam.

Verba * Synonymia addit rem signantia eandem:
Enses & gladii. Superatne & vescitur aura
Ætherea, nec adhuc crudelibus occubat umbris?

Diversas specie res multas congerit Hirmos:
Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes,
Augur, schenobates, medicus, magus; omnia novit.

Quod denique belli genus esse potest, in quo illum non exercuerit fortuna Reipublicæ? Civile, Africanum, Transalpinum, Hispaniense, mistum ex civitatibus, atq; ex bellicossimis nationibus, servile, navale bellum, varia & diversa genera bellorum, & hostium, non solum gesta ab hoc uno, sed confecta. pro lege Manilia. *Omnia norat, omnium aditus tenebat, &c.* 3. Catalin. *Non dico,* Apophasis. *Taceo, Mitto,* est Paralepsis:

[illegible] *sæpe audivistis & memoria* [illegible]. *Nec ea dicam, quæ si dicam,*

* Dignitatem, gravitatem, & acrimoniam orationi conciliat, affectusque vehementiam arguit.

dicam, infirmare non possis, 1. Verrin. *Itaque non sum prædicaturus, Quirites, quantas illeres domi militiæque, terra marique, & quanta felicitate gesserit, &c.* pro lege Manilia.

Rem circumloquitur per plura Periphrasis unam:
Trojani belli scriptor. Chironis alumnus.

* *Schemata Grammaticæ Orthographiæ.*

Prosthesis apponit capiti, quod Aphæresis aufert:
Ut; *gnatus. tetuli. ruit. & non temnere divos.*
Syncope de medio tollit quod Epenthesis infert:
Relligio. Mavors. jusso. surrexe. repostum.
Aufert Apocope finem, quem dat Paragoge:
Ingeni. Hymen. curru'. Tyrio vestirier ostro.
Literulam Antithesis mutat quod & Antistœchon:
Olli subridens. vostrum servom. faciundo.
Transponitque elementa Metathesis; ut, *tibi* † *Thymbre.*

* Contra forte quam lex καθ' αὑτὸ requirit facio, qui figuris Rhetoricis heterogeneas Grammaticales admisceam: adjicere tamen allubuit, ne desiderentur quæ in prioribus editionibus usui esse adverteram. † Quod & descendere potest à nominativo *Thymbrus*; frequentior autem est apud Græcos Transpositio; ut, κραδία ἔπραθον, θρασύς.

Metri seu Prosodiæ.

‖ Ecthlipsis M, vocales aufert Synalæpha:
Tu in me ita es, hem! in te ut ego sum: ac tu me ibi ama, ut te ego amo hic jam.

* Systole ducta rapit; correpta Diastole ducit: *Recidimus steterunt. naufragia, semisopita.*

Syllaba de binis confecta Synæresis esto:
† *Æripides. alveo. cui. tenuis. parietis. aurea.*

‖ Quæ & Ectasis.
* Vel Synecphonesis.
† Ab ære tamen χαλκοπόδην. dici cervum illum, non, ab aere propter celeritatem, αἰρίποδα, contendit Jos. Scal. ad Ausonium l. 1. c. 16.

Dividit in binas partita Diæresis unam:
Evoluisset. aheneus. evohe. materiai.

Syntaxeos ex defectu.

Dicitur Ellipsis, si ad sensum dictio desit:
Non est solvendo. dicunt quid plura? quid istis?

Suppositis multis si verbum inserviat unum,
Aut Adjectivum, fit Zeugma: *hic illius arma,*
Hic currus fuit. hircus erit tibi salvus & hœdi.

Personâ genus & numerû conceptio triplex
Accipit indignum Syllepsis sub mage digno:
Tuque puerque eritis. Rex & Regina beati.

Post totû partes capiet generale Prolepsis:
Procedunt castris hinc Acron, inde Quirinus.
Alterum in alterius mactatos sanguine cernam

Dialyton tollit juncturam & Asyndeton, idq;
Articulus faciet: *Rex, miles, plebs negat illud.*
Frange toros, pete vina, rosas cape, tinge nardo.

In Excessu.

* Trepidanti convenit & multa per celeritatem atque animi impetum congerenti.

Conjunctura frequens vocum * Polysyndeton esto:
Fataq; fortunasq; virum moresque manusque.
Vocibus exuperat † Pleonasmus, & emphasin auget.
Auribus his audivi, oculis vidi, ore locutus.

† Graviterem producit, faciteque ut major, quam sit, appareat.

Syllabicum adjectum fit vocis fine Parelcon.
Quipote. numnam. etiamnum. ehodum. tu
Sosia adesdum.
Membrum interjecto sermone Parentheſis auget.
Credo equidem (nec vana fides) genus esse Deorum.

In

In Contextu.

Perſonam ad primam * Revocatur, ſive ſecundam, (uno. *Evocatio.

Tertia. *Qui legis hæc. Populus ſuperamur ab*

Et caſu ſubſtantiva † apponuntur eodem: *Turba moleſta proci. mons Taurus. fons Aganippe.* † Appoſitio.

Pro toto poſitæ partis, quam paſſio ſignat,
Quartum vel ſextũ caſũ Synecdoche tradit

Paſſivis, neutris, adjectis, participiiſque:
Dentibus alba. caput doleo. ſpoliata lacertos.

Antiptoſis amat pro caſu ponere caſum:
Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. trabeate ſalutas.

‖ Helleniſmus erit phraſis aut conſtructio Græca: ‖ Sive Græciſmus.
Deſine clamorum. fallunt. ardebat Alexin.

Compoſitæ in partes eſt Tmeſis ſectio vocis:
Quæ mihi cunq; placent. ſeptem ſubjecta trioni.

Hendiadis unum in duo ſolvit, mobile fixum
Dans: *auro & pateris. chalybem frangique momordit.*

Perſonam numerum commutat * Enallage tempus, * Heteroſis etiam dicitur, & Allœotheta.

Cumq; modo genus; ut, *Pereo quod charius eſt mî.*

Ni faciat. vici. præſto eſt. hinc ſpargere voces.

Syntheſis eſt ſenſu tantũ, non congrua voce:
Turba ruunt. aperite aliquis. pars maxima caſi.

Digna præire ſolet poſtponere. Anaſtrophe verba:
Tranſtra per. Italiam contra. maria omnia circũ.

Eſt vocũ inter ſe turbatus Hyperbaton ordo:
Vinæ, bonus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes,
Littore Trinacrio, dederatq; abeuntibus, heros
Dividit.

Caſu tranſpoſito ſubmutat Hypallage verba:
Impia trabs. videt hos ortus, date claſſibus Auſtros.

Hyſteron & Proteron ſive Hyſterologia ſecundo

Prima loco ponit: * *Lavinaque littora venit.* † *Detrudunt naves scopulo.* ‖ *nutrit peperitq;.*

* Prolepsin hanc & proanaphonesin appellat A. Gellius l.10. c. 6 † Præpositionis in compositione regimen nuncupant hoc Grammaticorum filii. ‖ Hoc merum Hysteron Proteron esse volunt.

Qui orationem illustrare volet; lumen petet à Tropis, Metaphora imprimis, & Allegoria: qui jucundam reddere; ad Rhet. dictionis figuras se conferet, verborum iterationes, & contentiones, paria paribus relata, similiter cadentia, immutatæ literæ venustates: qui gravem efficere; sententiarum ornamentis cum pondere utetur: qui affectus ciere vult; amplificationum atroci vehementia insurget.

¶ *Apte, ut pro varietate materiæ subjectæ aut motus animi varietur dicendi genus, formeturque orationis Character.*

Arist. l.3. Rh. 7. c. τὸ πρέπον. Dem. Phal. περὶ ἑρμηνείας. Εἰσὶ δὲ τέσσαρες οἱ ἁπλοῖ χαρακτῆρες, &c. Aristides περὶ πολιτικοῦ λόγου καὶ περὶ ἀφελοῦς λόγου. Cic. Or. Perfectus. Fab. 11. l. c. 1 & 12. l. c. 10. Agel. 7. l. 14. c. Her. περὶ ἰδέων, ad quem Sturmius quem & vid. l. 1. c. 4. de ratione Elocut. Rhet. & l. 3. c. 6. ut & l. 2. de Imitatione c. 4. Soar. l. 3 c. 51. Str. l. 2. c. 17. &c Jul. Cæs. Sca. 4. l. poet. 1. c. Keck. lib. 1. Spec. Rh. 26. c. Alst. Orat. 5. l. c. 6. & 11. Caulerius l. 5. Dress. l. 3. p. 909. Hiper. c. 13. p. 430. D. Thorn. Tul. Str. 1. Sect. 1. Caus. 2. l. c. 27. & 40. Voss. 5. l. 4. c. Val. l. 5. d. 2. q. 20. De Asiano, Laconico, Attico, Rhodio, antiquo genere. Streb. l. 2. c. 22. Keck. 1. l. spec. Rh. c. 28. N. Caus. 2. l. Æquabilis hujus & temperatæ virtutis oratores Cicero vocat, *Statarios.* de clar. Orat. quin & ipsum Ciceronem Seneca epist. 40. appellat *Gradarium.*

Caput artis est, decere quod facias. Sic igitur eloquentiam prudentiamq; miscebit orator, sic decoro scenæque inserviet; ne quando velit infanti cothurnos Herculis

induere,

induere, in re sobria bacchari, in tenui turgescere atque intonare, ut neque è contra in argumento sublimi humi serpere, atque humi affigere, ut ait ille, divinæ particulam auræ. Mutantur subinde circumstantiæ: ad earum momenta convertatur & Eloquentiæ facies, dispiciat orator non minus quid deceat, quam quid expediat. Ut vero deceat; auditori, personæ, tempori, causæ, quandoque variis causæ partibus, ornamenta propria, figuram & habitum accommodabit. ita demum nativo succo, suoque colore nitebit oratio. Sciat in docendo requiri acumen, in conciliando lenitatem, in movendo gravitatem, eum denique omne eloquentiæ tulisse punctum, qui humilia subtiliter, grandia elate, mediocria temperate potest dicere. uti alius ornatus Principi, alius privato convenit; aliud schema militem, aliud agricolam, mercatorem aut philosophum aliud decet: ita & diversa materia diversos habitus, diversos exigit characteras. Pro re itaque nata & materia subjecta vertet stylum, ut unum formet ex iis quæ dicendi genera, Characteras, Ideas nuncupant, numerantque tres: *Humilem*, *Mediam*, *Sublimem*. Quæ omnes à se invicem discernuntur, cum Verbis & Sententiis, tum Luminibus eorum & Ornamentis; nec Periodis minus, Compositione & Numero.

Humilis itaque Idea, erit elegans, pressa, verecunda, leniter fluens, simplex munditiis: non tamen inculta aut sicca, non enervis aut arida.

Media insurgat aliquanto altior, translationibus crebrior, sed modestis; figuris florida, egressionibus amœna, sententiis fluens, lenius tamen, ad modum lucidi amnis crepante pede per calculos defluentis, pictas utrinq; floribus & inumbratas sylvis ripas lambentis.

* Ἀκρότης καὶ ἐξοχὴ τῆς λόγων δέσεως καὶ ῥυθμὸς, &c. Long. πέντε τόποι τῆς ὕλης. Idem. Exempla singulorum characterum habes apud Cornificium.

* *Sublimis*, verborum tum singulari delectu, tum audaci pondere, atroci figurarum dignitate, gravi sententiarum majestate, periodorum respiratione crebra, validioribus vibrata numeris, rapido affectuum æstu, conglobatarum amplificationum acta impete, non fulgure tantum coruscet, aut tonitru terreat, sed & fulmine feriat: aculeum post se relinquat ὁρμὴ διάπυρος. neque in sensus irrepat, sed irruat: instar rapidi torrentis hybernis nivibus aut montano flumine aucti, pontemque aggeremque indignati, sternat agros; saxa devolvat; viam ubi non invenit, faciat; secum auditorem, vel contra nitentem, ferat, cogatque ire quo rapit.

† *Pronunciatio.*

† Cic. 3. de Orat. Aut. ad Heren. 3. lib. Fab. 11. lib. 1. cap. Mart. Capel. 5. Hb. Fortunatianus 3. l. Soarez. 3. lib. 56, 57, & 58. cap. Dress. 3. lib. p. 931. *Vox. Gestus.* Melch. Jun. meth. El. cap. 21. Hip. cap. 16. Keck. Syst. Rh. lib. 3. cap. 2, 3, 4. Arist. Or. 4. lib. 17. cap. Cauf. lib. 9. cap. 1, 7, 8. Vossius. 5. lib. cap. 8, 9. Valla. lib. 6. disp. 1.

Hæc tandem est illa virtus, cui Oratorum Græcorum facile princeps primas, secundas, tertias dedit. Idque jure optimo. Est enim Pronunciatio, sermo & Eloquentia corporis, imo ipsa totius Eloquentiæ vultus, anima & vita. Quid enim? Annon languent Affectus, intermortua jacet Delectatio, omnis Fidei perit fides, nisi vivæ vocis face animentur, nisi significi Gestus facie figurentur? Hic quippe ad animum per oculos, illa per aures penetrans, intellectum expugnat, affectus in vincula abducit. Huic itaque tanto futuro bono, etjam à balbutiente infantia, summa adhibeatur cura, parcaturque in lubrico à puericia in adolescentiam transitu; ut vox formetur firmeturque clara, facilis, distincta, flexibilis, quæ prout erit dicendi; asseverandi, monendi usus; prout suggerent

ira,

ira, vis, voluptas; dictabunt metus, miseratio, modestia, aliusve quispiam affectus; varie & per gradus intendere se ac remittere, sonoque inflexo reddere lene, asperum, vehemens, tenerum, grave, acutum valeat. Camœnarum hæc princeps Calliope chorum ducat; pro rerum, affectuum, ipsarumque Orationis partium ratione omnes sonorum gradus variet. In Exordio non protinus vasta erumpat; sed à subtimida & tremula voce paulatim exurgat. In Epilogo vocem de industria infringet, dabitque operam ne dissimilis sit Orationi Orator. Atque huic suffragentur, Vultus, animi speculum; & Oculi, quos Demosthenes lucernas animi appellat, in ira & odio concitandis, non minus quam in gratia & amore conciliandis duces; qui indignationem flamma scintillantes, qui lætitiam juxta ac dolorem lacrymis manantes testentur; modesti sibiq; constantes, ne rigeant aperti nimis, neque tremuli nictent. Manus multiplicis habitus artifices, utcunque mutæ, faciles tamen animi indices, & per omnes gentes atque nationes linguis diversas, communis sermonis interpretes. In agendo dextra principatum obtineat, subserviat sinistra. Tanto autem acriores in animis audientium ex ardescent faces, quanto vehementiori vocis gestusque intentione affectuum flammas suo ipsius conceptas & quasi accensas pectore significarit expresseritque orator.

——*Si vis me flere, dolendum est Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.*

In lætitia & voluptate leniter se effundat.

In Iracundia insurgat acuta, & incitata.

Semper vero norit mensurani buccæ suæ, nec modum excedat.

Vultus.

Oculi.

Manus, sine quibus trunca esset ratio, & debilis oratio, ne sint otiosæ & quiescentes; non tamen gesticulosæ aut vastæ, mimicum aut scenicum referentes:

sed temperatæ & quæ forum deceant. Dextra præcipue agat; huic sinistra subserviat.

Exercitatio.

Cic. 1. de Orat. Soar. l. 1. c. 10. Keck. Rh. sp. 2. l. c. 2. Sopatri Rhetoris Græci διαιρέσεις ζητημάτων, de componendis declamationibus causis positis & controversiis utrinque delineatis liber utilissimus. Nigronii Orat. 8. & 9. de exercitatione dicendi.

EXpositа sunt Naturæ primordia & Artis adminicula. superſunt Exercitationis subsidia; sine quibus corruunt illa & jacent. Agricolæ peritissimi solum vel optimum squallet situ, sentibus dumisque horret, nisi colatur, nisi exerceatur. Subacto, inquit ille, mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato atque iterato; quo meliores fœtus possit & grandiores edere. Subactio autem est Usus, Auditio, Lectio, Literæ. Quibus enim donis cumulati, quibus exculti artibus, ipsam Eloquentiæ arcem conscenderunt veteres illi oratores? An utique credimus eorum nascentium labris insedisse flexanimam Suadam, cujus quasi Gratiis afflati evaderent aliquando in Deos mortales, suoque arbitrio moderarentur animorum habenas? An utique opinamur eos è pigris enchiridion, formularum, observationum rivulis, hausisse, quod suspensa aure biberent audientes? An putamus eos ex insulsis Rhetorum placitis, insubidis scitis, inertibus officinis prompsisse arma, quibus humanas mentes percellerent; artes, quæ altius infixos aculeos post se relinquerent? Errat, longe errat, quisquis virtutem diam in putidis latere puteis, Eloquentiam angustis clausam fistulis tam male habitare arbitratur. Ditioris venæ est purum hoc aurum, ab altiore fonte pura hæc aqua. Semina quidem in commune sparsit natura, fovet ea gremio ars præparatque: verum fructus omnis, perfectio, consummatio est à lectione, studio, cura. Ex tripode penitissimæ sapientiæ est illud * Apollonii: Ἀνάγνωσις ἀγωγὴ λέξεως θεῖα. Lectione velut lætiore pabulo

* Apollonii Rhodii citat. Theon. progymnasmat. 1 c. Senec 85. epist.

bulo alitur atque enitescit facundia. quippe hinc multijuga exundat eruditio, rerum omnium exuberat scientia, unde parantur amplissimæ dicendi opes. Lectionis vero cum duplex sit usus: unus in orationis corpore formando, alter in anima ejus & mente firmanda; ibi verba & compositio requirantur ad styli imitationem, hic sensus & dispositio ad rerum cognitionem; utrumque autem prospiciat, ut, qui minus ingenio valent, aliorum subsidio sibi facultates comparent: maxime erit è re præsenti, quantum fieri potest, utrique consulere. Quamprimum igitur puer è Grammaticis excesserit, & emendatæ jam sanæque structuræ stipendiis emeritus certo pede figit terram, exerceatur probe vertendo è vernaculo in Latina, necnon transferendo è lingua Latina in vulgarem, atque eadem vicissim, interjecto modico tempore, Latine reddendo. Atq; hic solicite & accurate versabitur in *. verborum electione atque phraseως accommodatione. Deinde tingatur mihi leviter † Compositionis præceptis, mox etiam ‖ Variationis, ita demum instructo expeditior ad Imitationem sternetur via, ad * Imitationem, statuam illam Mercurialem, quæ quasi digito viam rectam & compendiariam ad Eloquentiæ arcem commonstrat. Quicquid enim manu suscipitur dextre, quicquid mente concipitur feliciter; omne illud exemplari huic virtuti accepta referat initia & incrementa; pene dixeram, exitus & per-

* Vide Longinum περὶ ὕψους. c. περὶ ὀνομάτων. ἐκλογῆς. & I. L. Strebæum de electione & oratoria collocatione verborum, & Phrases Schori. & Rerum.

† Supra. ‖ Ex præceptis Eras. lib. de copia Verborum B. Keck. 2. l. Rh. c. 23. Rod. Agricola 3. l. de Invent. c. 5. *Imitatio.*

* Cic. de Or. 2. l. & in Bruto l. ad Her. Fab. 10. l. 2. c. πῶς κοινὰ διανοήματα ἰδεώσαμεν. Herm. περὶ μεθόδου δεινότητος L. Vives 4. l. de caus. corr. art. & 4. l. de tradendis disciplinis, ubi adjicit exempla Sturm. tribus l. & in nobilitate literata. p. 332. Paschal. de opt. genere Elocut. Treutler. meth. Ei. c. 14. Dress. l. 3. Keck. 2. l. sp. Rh. 2. c. Alst. Or. 2. l. Caus. l. 3. c. 9. & 15. Val. 2. l. 10. c.

lectionem.

fectionem. Quid enim aliud ſunt opera ſummorum artificum? Quid aliud Ideæ mente conceptæ? quam exempla quædam prototypa, originales quidam moduli; quæ imitetur ſolertia, quos ars exprimat. Imo quid aliud ſunt Artes ipſæ, quam Naturæ ſummæ illius opificis pediſſequæ & diſcipulæ, cujus veſtigia quo preſſius ſequuntur, eo propius à perfectione abſunt. Quoniam igitur in hujus efficaciſsimæ virtutis cardine vertitur Eloquentiæ janua; prono ſtudio, affectu, conſilio feratur Oratoriæ candidatus, ut alicujus in dicendo ſit ſimiiis, quem tota mente atque omni animo defixus intueatur, ut quæ domi non naſcuntur, aliunde petantur commoda. Ille autem ſit Unus, quo æquabilior componatur ſtylus; atque idem in ſuo genere Optimus & perfectiſſimus, in quo & optima quæque ſibi proponat imitanda: namque minus errabit qui recte collimabit ad ſcopum. Jam vero, quem Ciceronem præferendum aut parem invenias? conclamatiſſimo omnium conſenſu, Latinæ linguæ parenti, genio, Semoni, Deo. cujus ingenium ſuo par Imperio nacti ſunt Romani rerum Domini. Qui vel hoc nomine ſe imitatione dignum præſtitit, quod & ipſe, cum ſe totum (elogium eſt † Fabii, maximi in hac arte magiſtri) ad imitationem Græcorum contuliſſet, videtur effinxiſſe vim Demoſthenis, copiam Platonis, jucunditatem Iſocratis. Nec vero quod in quoque optimum fuit, ſtudio conſecutus eſt tantum, ſed plurimas vel potius omnes ex ſeipſo virtutes extulit immortalis ingenii beatiſsima ubertate. Non enim pluvias (ut ait Pindarus) aquas colligit, ſed vivo gurgi-

¶ 10. Inſtit. 1. c. contra & pro Cic. vide Cauſ. lib. 2. L. Viv. 4. 1. de cauſ. cor. art. Eraſm. Ciceronianum &

Romi Ciceronianum Alſt. Orat. Præcognita. Nigronii Orat. 15. & 16. De laudibus & imitatione Ciceronis Alios.

te

te exundat, dono quodam providentiæ genitus, in quo totas vires ſuas eloquentia experiretur. Sciat ergo ſe multum profeciſſe cui placebit Cicero. Perpetuus itaque ſit orationis dictator, diſertiſſimus ille Romuli nepotum. Ex illius felici facilitate proponat alumno ſuo Rhetor, propinetque periodum unam aut alteram primo, quæ facile admittat imitationem, poſſitque intelligi, characteris humilis aut mediocris. Subminiſtret illi argumentum aliquod materiæ ſequacis,& quæ eandem cum exemplo propoſito formam undequaque poſſit induere. Oſtendat deinde Imitandi artem & rationes; ut vel eidem corpori aliam veſtem induat, vel eidem veſti aliud quærat corpus, hoc eſt, 1 ut manentem * ſententiam alia inveſtiat oratione; 2 aut ſententiæ ſuæ ac novæ habitum illum orationis modice immutatum conformet atque adaptet. Doceat, 3 quæ ab alio breviter dicta fuerunt, Fuſius proſequi & Dilatare; 4 quæ fuſe ab aliis explicata ſunt, Contrahere; 5 Addere ex proprio; 6 Subtrahere ornamenta, & res vel nude Exponere; vel ornate Variare; 7 ex Græca aliave lingua ſumptum ſua Latinitate donare; 8 Orationem numeris ſtrictam aſſerere in libertatem, ſolutique juris facere; 9 locutionis figuram, membra, ordinem, exornationem Mutare atque Invertere: ita par & ſimile adferre, ut ſit tamen diverſum, & aliud quidpiam eſſe videatur: ut ars appareat, lateat artificium. Deducat ita inſtructum in Imitationis arenam, componat cum Exemplo, exigatque artis ſpecimen, quod diligenter conferet cum exemplari; monebit ubi ab exemplo & arte receſſum: ipſe emendabit, ſupplebit quæ deerant, circumcidet ſi quid redundet. Hinc progrediantur licebit

* Sententiam veteres quod animo ſenſiſſent vocaverunt. Sed conſuetudo jam tenuit, ut mente concepta ſenſus vocaremus.

cebit ad longiora, difficiliora, altiora: ad periodos artificioſe concinnatas, ad narrationes, confirmationes, argumentationum ac amplificationum formulas, ad paradoxa ejus & orationes denique integras; eaſque tractandas vel æmulatione parili, vel contrariis cauſarum partibus ſuſceptis. Monebit interea, compilatoris eſſe, non imitatoris, ex alienis centonibus conſarcinatis ſibi trabeam aut virgatum ſagulum conſuere: ſervi pecoris eſſe, unam aliquam prætextam purpuream repræſentare, non poſſe corpus univerſum effingere: tardi hominis eſſe in furto deprehendi. Videat itaque ne fiat repetundarum reus, ne peculatus aut plagii poſtuletur, ne de vi aut dolo malo arceſſatur. Proinde, neque curet verbum verbo reddere tanquam fidus interpres aut religioſus explicator, neque in venuſtatis ornatuſq; cuticula curanda ſit ſolicitus, ſed & rei naturam laboret penitus ſcire: characterem advertat, circumſtantias obſervet, atque illius, quem ſibi imitandum ſuſceperit, conſilium, acumen, animi indolem, variæ eruditionis carnes, oſſa & medullam, argumentorum lacertos & tractationem validam exprimat potius quam verba & ſtylum. Et cum pigri ſit ingenii, maleque de ſe judicantis acquieſcere inventis, † impreſſis uſque veſtigiis inſiſtere, & dum in re tenui ſolicitam curam adhibet, fateri ſe rebus magnis imparem; hortetur eum jam æmulari, jam ſe cum duce ſuo conferre, ſi quid ſupra fieri poſſit, aggredi, præſcripta tranſcendere, nare ſine cortice, in altum vehi, ſeque jam ventis permittere. Ad quem palum jam probe exercitatus tyro noſter, ubi viſus eſt firmaſſe pedem habitu certo & æquabili Ciceronianæ orationis filo, deducatur per progymnaſmata, chreias, locos communes,

† Annicetis apud Ælianum Var. hiſt. lib. 2. c. 27.

Ethe-

Ethologias, ‖ &c. in lætiorem campum orationum Demonſtrativarum, latiorem Suaſoriarum. Neque enim hujus ætatis, neque ſane noſtri fori ſunt Judiciales, quarum ſcientia & arte jam non indigemus, ultra quam requirit eorum quæ ſcripta ſunt Analyſis & artificii obſervatio; poſtquam, ſublata dicendi ſcena, deſcivit ab orationum ſplendore forenſis illa pompa, formularum quarundam anguſtiis terminata. Ut ergo ab ipſis Eloquentiæ cunabulis legitime ſtudeat & per omnes numeros progrediatur candidatus noſter; petenda illi cognitionis rerum facultas atque opes ex ipſis ſapientiæ penetralibus; 1. Auditione attenta, multa, 2. Lectione preſſa, 3. Commentatione ſeria, 5. Præceptis artis, 5. Diligenti Stylo, 6. Dicendi denique uſu. Utilis apprime eſt Auditio; tum quia auris eſt ſcientiæ organum, & quæ ab aliis multo diutinoque ſtudio fuerunt inventa, nobis transfundit horula una: tum quia dicentis viva voce ac ſpiritu movemur magis, excipimuſque nova illa velut naſcentia cum favore & ſolicitudine; trahimuſque inſuper in exemplum ſi quid in pronunciatione, eo quod decuit, placeat. Auditione tamen ut uberior, ita certior & liberior eſt Lectio. audita enim volucri quadam delectatione abeunt irrevocabilia: lecta repetere licet, ſive artem, prudentiam & conſilium, quæ celavit diſertus artifex, propius advertere; ſive res ipſas memoriæ penitus affigere velimus. Hoc orationis adeoque eruditionis atq; ſcientiæ pabulum voremus, &, ut ita dicam, helluemur. Hoc veluti quotidiano cibo alatur pingueſcatque oratio. Exhauſta enim eloquentiæ fontis vena ſtatim inareſcit, niſi quotidiana lectione refercias. Niſi oleum continenter inſtilles, extinguitur lucerna. Studiorum navem regat

‖ De primis apud Rhetorem exercitationibus, Fabius l. 1. c. 15. & l. 2. c. 1. & 4. Priſcianus; ex Her. pag. 322. Theon. Aphthon. Emporius de Ethopœia ac loco communi. L. Viv. 4. l. 1. Alſt. Orat. l. 3. 2. ſect. 4. 2.

1. *Auditio.*

2. *Lectio.*

fixa hæc ſapientiæ polo Cynoſura, ſomni inertiæq; Oceanum nunquam ſubitura Helice. Firma ſit lectio, certa, aſſidua, & conſtans: non deſultoria levitate intermittens aut vaga. Quocirca teneram hanc & muſteam ætatem, ut neque depulſam in totum lactea illa Ciceronis ubertate, ita neque uno utut pulcherrimo prato coercitam velim, at creſcentem, per floreos autorum agros liberius vagari; adultam, aperto gaudere cœlo. Idque Zeuſidis exemplo; qui Crotoniatis Helenam picturus, non putavit omnia quæ ad venuſtatem quæreret, uno in corpore reperiri poſſe: plures itaque præberi ſibi virgines popoſcit, ut mutum in ſimulachrum ex animali exemplo veritas transferetur. Vorandæ plane ſunt * orationes non Ciceronis modo, ſed quæ habentur apud Cæſarem, Livium, Saluſtium, Curtium, Tacitum. Concoquendæ hiſtoriæ eorundem, nec non Suetonii, Flori, Velleii, & quorum eſt hiſtoria quæ dicitur Auguſta, naturalis hiſtoria Plinii ſuperioris, junioris epiſtolæ, Valerii collectanea. Hiſtoria quippe oratorem alit, narrandi facultatem ſuppeditat, inſtruit exemplis, quæ quaſi præjudicata ſunt & experimenta quæ de futuris concludant. Depaſcendæ Fabii inſtitutiones, & quæ illi adſcribuntur declamationes, panegyricæ Plinii & aliorum, Pacati imprimis. Comœdiæ Plauti & Terentii. Libandi adultioribus, Agellius, Capella, Apuleius cæterique Africi nuperi, denique Petrarcha, Politianus, Lipſius, Strada, &, quo nunc calet non tantum juventus omnis, Barclaius. Ante omnia, humanioris eruditionis ſtudioſos immorari decet atque innutriri ſummis illis ingeniis & Moralis ſcientiæ oraculis, Platoni, Senecæ, Plutarcho. Quam ſalutaris autem vel neceſſarius potius ſit futuro oratori poetarū hau-

* Inprimis orationes pro Archia poeta, pro Milone, M. Marcello, Ligario, Roſcio Amerino, Deiotaro, Murena, Sylla, Cœlio; Philippic. 2. In Catalinam 1. 2. & 3. In Verrem 6. & 7. Vide & Keck. l. 2. ſpe. Rh. cap. 1. & Vall. 2. 1, 11. 9.

hauſtus, Oratorum princeps, Oratoriæq; primores conſentiunt. Legendi, † inquiunt, ſunt Poetæ, quorũ lectio plurimũ confert oratori. namq; ab his & in rebus ſpiritus, & in verbis ſublimitas, & in affectibus motus omnis, & in perſonis decor petitur. Quippe divino quodam numinis afflatu concitati, immortale quiddam ac cœleſte ſpirant, ſententiarum concinnitate mirabiles, lumine verborum conſpicui, numerorum modulatione ſuaviſſimi. Meminerimus tamen non per omnia poetas eſſe oratori ſequendos, nec libertate verborum, nec licentia ſententiarum: neque * totos verſus aut hemiſtichia ſolutæ orationi infarcienda. Verum ne memoria tot tantarumque rerum multifaria & confuſa lectione obruatur: ne quid ex iis quæ legimus, audivimus, cogitando ipſi invenimus, deſideretur: utile imprimis erit, quæ illuſtria ſunt & notanda videntur, librorum cuſtodiis concredere, tanquam cellæ penuariæ & ſuccenturiato memoriæ ſubſidio. Quorum altero notentur verba rara, nova aut novo ſenſu uſurpata; phraſes inſigniores ſuis quæque diſtinctæ titulis; formulæ elegantiores, ad Contextum, & Materiam, quarum exhibetur tabella infra, & in ſequentibus ſpecimen. Altero adnotabuntur Ornamenta & Argumenta, Similitudines, & Tranſlationes, quæ ſunt in unam vocem contractæ ſimilitudines, allegoriæ, imagines, exempla, acutiora dicta, ſententiæ, alluſiones aut quæ alludi vel inverti poſſunt; eaque digeſta omnia, & per ordinem alphabeticum ſuis titulis atque capitibus tanquam favis celliſq; ſubjecta. Quoniam vero, ut ait ‖ ille, nemo percipere tot reconditas aut tam varias res poteſt, niſi ut ſcientiæ meditatio,

† Cic. 1. Orat. Quint. 10. l. 1. c. Tragici inprimis, cum verborum delectu, numerorum ſuavitate, ſententiarum pondere admirabiles; tum decori obſervantiſsimi.

* περὶ χρήσεως ἐπῶν ἐν πεζῷ λόγῳ. Hermogenes, περὶ μεθόδου δεινότητος. *Nos apes debemus imitari, & quæcunque ex diverſa lectione congeſſimus, ſeparare. melius enim diſtincta.* Sen. 84. epiſt. & 33. *Ad rerum excerpta habentur ſub hujus libelli calce communium locorum capita, ſi quis curæ habeat hanc curam.*

‖ Meſſalla in dialogo, quem alii Tacito, alii Quintiliano adjudicant.

me-

3. *Meditatio & Commentatio.* meditationi facultas, facultati vis eloquentiæ accedat: per quæ colligitur eandem esse rationem & percipiendi quæ proferas, & proferendi quæ perceperis: ne condi magis alienorum effatorum quam nostrorum conceptuum promi simus; intingendus tandem in nostram animi mentem erit calamus, senatus convocandus in corde consilirius; stylusque inde acuendus. Nec quæ legeris, in codicum aut etiam memoriæ adversaria tam referenda erunt, quam mentis: curandumque ut eant in ingenium. quippe cujus in vasculo liberius ac frequentius tingatur stylus quam memoriæ. Tot tamque variarum undecunque congestarum opum, quo propriæ fiunt nostriq; juris, immutanda est qualitas & proprietas, ut vulgo loquuntur. Ne patiamur itaque illa quæ hausimus manere integra & quasi solida innatare stomacho, quem ægrum atque infirmum arguunt quoties eadem specie redduntur cibi qua sumpti sunt: sed ea naturæ beneficio concoquamus in chylum, ut hinc in sanguinem & alimentum transeant. Non tam memori vomitu cruda regeramus, quam ingenii fermento tot granorum miscellanea in panem convertamus. Tot roris gemmas, tot florum succos ita spiritus nostri proprietate mutemus, ut diversa libamina & sapores in unum mel coalescant. Ita in unum conspirent voces variæ & instrumenta diversa ut singulorum lateant voces, omnium appareant; ut ex tot dissonis fiat chorus unus, concentus unus. Eruditum itaque hunc pulverem prorsus intenti studii radio exaremus, acrem ingenii rotam quasi figulinam versemus, ad judicii stateram omnia perpendamus, ex ingenii pixide per inventionem propriam, vel ex ærario mentis per recordationem promamus quæ ad rem nostram faciant: Quod fiet,

fiet, si mentis dexteritate, elicio studii atque animi conflictu & quasi obstetricia meditationis opera, res varie mistas ita temperemus atque in unum corpus redigamus, ut etiamsi appareat unde sumptum sit, aliud tamen quam unde sumptum sit, appareat. Lecta hæc semina novali subacto credita prement aliquando terram segete, rumpent messe horrea: si accedat æque diserta periti cultoris solertia. Præceptor igitur & ipse minime rudis & maxime exercitatus ex hoc nostro aut alio Rhetorices compendio artis præcepta enarrabit: locos inventionis, definitiones eorum, Maximas, tractationes, adjectis exemplis illustrabit. Non tamen omnia accurate & ad tenue: vel ab hoc, quod magistrum fere artis reperias neminem, teste Cicerone, qui ipse eloquens fuerit: nudæ enim illæ artes nimia plerunque subtilitatis affectatione frangunt atque concidunt quicquid est in oratione ipsoque spiritu generosius, omnem succum edibunt & ossa detegunt. Novissime docebit proprios Affectuum motus & concitationes. Et jam tandem proponet rhetorculo suo argumenta, è fabulis poeticis, tragicis ut plurimum, historicis, Ethicis, declamanda, atque ea quandoque in partes contrarias: verum hæc veritati quammaxime consona, & quorum sit usus aliquis in vita deincipe futurus; licebitque aliquando experiendi exercendique ingenii gratia proponere paradoxa & absurda. Præformabit illi primum declamandi materiam & supellectilem, delineabit vestigia, digitum ad fontes lectionis intendet, commonstrabit argumenta, suppeditabit colores; mox eum sibi permittet, suis ut viribus absque adminiculo possit progredi. Progressus autem faciet non sine summa spe ad laudes amplissimas, si se totum

4. *Præcepta Artis.*

1. Stylus. tum & rite tradiderit Stylo, optimo & præſtitiſſimo dicendi magiſtro, autori, effectori : Hic enim vires ingenii experitur, mentem exacuit, memoriam excitat, judicium format, artis præcepta illuſtrat, lectionis fructum exigit : ſtudii practica, cogitationum Hermes, mandatorum nuncius : ſcientiarum monimentum. quem cum multi per ignaviam fugiunt, quia magni eſt laboris, tum plurimi per inſcitiam averſantur, eo quod rationem ejus neſciant profani, & illotis pedibus, aut manibus potius, tantæ artis penetralia aggreſſi. His autem myſteriis initiatus *hoc agat*, rem curæ tam ſeriæ, conſilii tam ſacri etiam atque etiam recta reputet via. Prius igitur quam calamum in manum ſumat, operam det penitus intelligere quæſtionis & rei, de qua dicendum ſit, naturam, genus, ſtatum. Deinde ſibi aurem pervellet exigetque à memoria ſua, ſi quid uſpiam audiverit ſuper ea re legeritve. centuriata habebit autorum capita, ſententiaſque eorum quaſi per ſaturam anquiret : ſuæ meditationis advocabit obſtetriciam manum, ſolertis ingenii aciem intendet, omnia diligenter verſabit. quæſtionem ſi finita ſit, ad infinitam avocabit, circumſtantias perpendet : hinc latibula argumentorum luſtrabit, eruet quæcunque ad conciliationem, fidem, motum faciunt. Delectum habebit copiarum. levia quæ ſunt & futilia rejiciet plane, exautorabit, caſſabitque, ut iſti loquuntur : quæ virtute valent & pondere, diſtinguet etiam; ut Velites expediantur, in acie ſtent Haſtati, Principes collocentur medii, ſubſideant in poſtremis Triarii. Quas omnes argumentorum, exemplorum, ſimilitudinum, ſententiarum copias ubi explicuerit in una tabellæ facie, ut ibi in procinctu & ſtatione appareant, evocandæ

Orationes 6. & 7. Nigronii de

prout

prout fuerit opus: cogitandum erit non tantum quo ordine, sed & quo apparatu, quam valido, quam splendido instructæ procedant: ut oratio verborum stellis, sideribus phrasium, sententiarum luminibus distincta, niteat Elegantia, Compositione fluat, Ornatu splendeat. Et tum denique ab indagationis industria & solertia commentationis se ad scribendum conferet. Ad commodiorem autem meditandi curam scribendique laborem conducet plurimum, si in quietum aliquem locum, secretum atque arbitris liberum se recipiat, eundemque obscurum. secessu quippe, silentio, tenebrisque alitur mens; sibi vacua, altiusque operi intenta, quoties intrinsecis avocamẽtis distracta non impeditur. Hic tandem stringat calamum, acuat stylum; in exercitationis hujus incunabulis, tardum; in progressu temporis & facultatis, velociorem; semper diligentem, ita tamen diligentem, ut videat, ne quando penna ad ingenium suum redeat, præcipiti acta festinatione. neque enim verendum est, ne manum de tabula nesciat tollere. At ne quando à proposito extra oleas, quod aiunt, vagetur: suspiciendum erit subinde thema; ne maceriæ extruantur & arena sine calce, repetenda sæpius erunt proxime scripta: tum ad styli commissuram, quo melius connectantur præcedentibus sequentia: tum ad cogitationis calorem, qui, si scribendi intercapedine refrixerit, ex integro recipiet vires, &, quod in certamine saltus fieri solet, velut repetito spatio sumet impetum. Sequitur ut examinet præceptor & emendet quæ ille scripserit, improba & ociosa expungat, proba & gravia ponat, in locum fortuitorum sufficiat lecta, pro insuavibus dulcia, pro confusis composita suggerat, antiquitatis horrorem

exco-

excolat, floridæ novitatis ambitionem coerceat. Aliquantulum veniæ tamen indulgebit ubertati & elegantiæ, quinimo alet potius indolem lætam, generosus conatus & vel plura justo concipientem spiritum fovebit, & satiari veluti quodam jucundioris disciplinæ cibo lacteque patietur. Volo, inquit Orator, se efferat in adolescente fœcunditas. Nam facilius sicut in vitibus revocantur ea quæ sese nimium profuderunt, quam si, nihil valente materia, nova sarmenta cultura excitentur: ita volo esse in adolescente unde aliquid amputem. Luxuriem quippe depascet increscens cum ætate stylus, multum inde anni decoquent, multum ratio limabit, aliquid ipso usu deteretur. Non autem poterit in eo esse succus diuturnus, quod nimis celeriter est maturitatem assecutum. Nec placet mustum quod in lacu statim est austerum: id fiat annis, sic & annos feret, & cum ætate proficiet. Denique ne pereat gratia Musicæ occultæ, ne virtuti celatæ inuratur nota sepultæ inertiæ; supereſt, ut materiæ ita formatæ habitus producatur in actum: ut arte studioque decurata & domi elaborata oratio in solem & pulverem prodeat, in castra & aciem procedat, cui rei à Memoria maximum est subsidium. Quam ut fixam, firmam, fidamque habeas, devorandum est tædium illud scripta aliena & tua ad verbum ediscendi, quæ penitus cognita atque intellecta, rite atque ex artis methodo dispositа diligenter leges, adverteſque res primo, deinde verba: eaque per intervalla & certas partes divisa, ediſces ex iisdem tabellis quibus scripseris, tenacius quippe Memoria (quæ non est quid ab Intellectu, nisi ratione distinctum) apprehendit eorum vestigia, quæ sibi familiaria non incuriosi tra-

Cic. 1. de Oratore.

Actio sive Pronunciatio.

Nigron. Orat. 15. de Memoria.

tradiderunt oculi. Quæ itaque imprimenda animo curaveris apud te tacite ſub ſomni tempus, quo plus firmitatis adferat noctis interpoſitæ quies & ſilentium; repoſces exigeſque à memoria poſtero mane, defæcato à cibi decoctione & curarum æſtu, animo. Deinceps probe meditata & comprehenſa in ſolitario aliquo loco recitabis, Voce clara, diſtincta, non ſtridula aut intenta (in Exordio minime) non unius toni, ſed modulata pro varia materiæ, argumentorum, ſententiarum, affectuum ratione, cui Vultus conſentiat, ſubſerviatque Geſtus, rebus quæ aguntur congruus; non vaſtus, neque hiſtrionicus tamen, ſed decorus & temperatus. Quæ omnia ut cum gratia, venuſtate & judicio præſtare valeas, operæ precium, imo neceſſarium erit, ut ipſe audias alios, te alii, iique artifices, qui exemplo feliciter præant, conſilio fideliter moneant, quæ ſequaris, quæ fugias; atque id certe diſertius quam vel eburnea Gracchi fiſtula, vel Demoſthenis ſpeculum tibi vocem modulentur, geſtum figurent. Tum demum bona cum tui fiducia prodire in publicum licebit. Actio autem uſu repetita relegabit metum, ſolicitudinem, iram, ruſticum pudorem, cæteroſque affectus qui memoriæ ac liberiori geſtui præjudicant & officiunt.

Artis præcepta levidenſi quodam filo & ſoloci pertexui, quæ compendii ſtudio omiſerim, ex iis ipſis quos indicavi fontibus facile licebit petere. Præceptis his ſi felicis ingenii veſtri (Opt. Juvenes) facultatem excolere, ſi habitum & diſertam dicendi facilitatem uſu acquirere non pigebit; ibunt indolis veſtræ flores (quos Naturæ produxit tellus, Artis firmat ſol, Exercitationis educat imber) in Eloquentiæ & Prudentiæ fructus. Summus ille Naturæ parens

fructus

fructus. Summus ille Naturæ parens fructus hoſce, quorum ipſe ſparſit ſemina, ita benigno foveat numine: ita radiis ſuis illuſtret animetque æternus Juſtitiæ & Sapientiæ Sol: ita gratiæ ſuæ aura mulceat, imbre riget Sacroſanctus Favonius: ut caneſcentes illi indies ad maturitatem in animis veſtris, vos ipſos ad conſummatiſſimæ Virtutis arcem evehant, ad faſtigatiſſimi Honoris apicem promoveant: in Reip. emolumentum, Divini nominis gloriam, veſtram ſalutem æternam.

FINIS.

Et

Et quia illorum mentio facta est supra pag. 61. adjicienda curavimus concenturiata Communium Locorum capita; in eorum gratiam quibus cura erit studiumque conficiendi memoralia volumina.

Abstinentia. Abusus. Academia. Actio. Accusatio. Adolescentia. Adversæ res. Adulatio. Adulterium. Ædificia. Æmulatio. Æquabilitas animi. Æqualitas. Ætas. Affectus. Affinitas. Agricultura. Aliena. Ambitio. Amicitia. Amor. Amor sui. Angeli. Anima. Animantia. Animus. Arrogantia. Ars. Artes liberales. Artes. Asperitas. Avaritia. Audacia. Auditus. Aula. Aurum. Auspicia. Autoritas. Auxilium.

B

Bellum. Beneficentia. Bona naturæ, fortunæ, animi. Boni. Bonitas. Bonum. Brevitas.

C

Cædes. Calumnia. Castitas. Causæ. Cæremoniæ. Cibus. Civis. Civilium rerum usus. Clementia. Cœlibatus. Cœlum. Comitas. Communio rerum. Concordia. Confessio. Conjugium. Conjugalis fides. Conscientia bona. Conscientia mala. Consilium. Consolatio. Constantia. Consuetudo. Contentus animus. Contractus. Conversatio. Convivium. Corpus. Correctio. Corruptio. Credulitas. Crudelitas. Curæ. Cura præposterа. Curiositas.

D

Damnum. Decorum. Debitum. Deformitas. Degeneratio. Deliciæ. Desperatio. Detractiones. Deus. Dies. Discipulus. Disciplinæ. Discordia. Dissimulatio. Dives. Divitiæ. Divinatio. Doctrina. Dolor. Dolus. Dos. Dux.

E

Ebrietas. Educatio. Elementa. Eloquentia. Error. Eventus. Exemplum. Exercitatio. Exilium. Experientia.

F

Facilitas. Fama. Fames. Familia. Fatum. Favor. Felicitas. Fides. Finis. Forma. Fortitudo. Fortuna. Forum. Fratres. Fraus. Frugalitas. Fruges. Fuga. Furor. Furtum.

G

Garrulitas. Gaudium. Gestus corporis. Gloria. Gratitudo. Gula.

H

Haeredes. Historia. Histriones. Homo. Honestas. Honor. Horti. Hospites. Humanitas. Humilitas.

I

Jactantia. Ignavia. Ignorantia. Imitatio. Imperium. Impietas. Impudentia. Indoles. Industria. Infamia. Infantia. Inferi. Infirmitas. Ingenium. Ingratitudo. Inhumanitas Inimicitiæ. Injuria. Injustitia. Innocentia. Institutio. Insania. Interitus. Inventa. Invidia. Ipse. Ira. Irrisio. Judicium. Juris scientia. Jus. Jusjurandum. Justitia.

L

Labor. Lacryma. Latitia. Leges, jura, consuetudines gentium. Legatus. Levitas. Liberalitas. Liberi, Libertas. Libido. Licentia. Licita. Lingua. Lis. Locus. Lucrum. Ludus. Luxus.

M

Magistratus. Magnificentia. Majestas. Mala. Maledicentia. Mali. Malitia. Medicina. Mediocritas. Meditatio. Memoria. Mendacium. Mens. Mercatura. Meretrix. Metalla. Meteora. Metus. Militia. Miracula. Miseria. Misericordia. Modestia. Mora. Morbi. Mores. Morum gravitas. Mores gentium varii. Mors & sepultura. Mulier. Mundus. Munera. Mutationes. Mutuum.

N

Natura. Naturales res. Navigatio. Necessitas. Nobilitas. Nosce teipsum. Novercæ. Novitas. Nox. Numerus. Numina. Nuptiæ & ritus.

O

Obedientia. Obsequium. Oblivio. Occasio. Otium. Oculus. Odium. Officium. Omina. Opinio. Opus. Oracula. Orator. Ordo. Ornatus. Pa-

P

Parentes. Parricidium. Passio. Patientia. Patria. Paupertas. Pax. Peccatum. Peregrinatio. Perfidia. Perjuria. Perseverantia. Petitio. Pestis. Philosophia. Pietas. Pictura. Pœna. Pœnitentia. Poeta & Poesis. Politia. Potentia. Potentioribus non adversandũ. Præceptores. Præsentibus fruendum. Principes. Principium. Prodigalitas. Prodigia. Proditio. Promissa. Prospera res. Providentia. Prudentia. Principis obsta. Pudor. Pudicitia. Pueritia. Pulchritudo. Quæstiones curiosæ. Querela.

R

Rapina. Ratio. Recreatio. Regnum. Religio. Reprehensio. Repugnantia. Repulsa. Respublica. Rhetores, Risus. Robur. Rus.

S

Sacerdotes. Sacrificium. Sacrilegium. Sapientia. Scelus. Scientia. Scriptum. Securitas. Seditio. Secta. Sensus. Senectus. Servus, & Servitus. Severitas. Silentium. Similitudo. Simultas. Simulatio Simulachra. Sitis. Sobrietas. Societas humana. Societas honesta. Societas prava. Solitudo. Solertia. Somnus. Somnia. Species recti. Spectrũ. Spes. Studium. Stultitia. Subditi. Sublimis vitæ cõditio. Superbia. Superstitio. Suspicio

T

Taciturnitas. Tædium. Temeritas. Temperantia. Templa. Temporum res gestæ. Tempus Terræ regiones 95. Testis. Testamenta. Timor. Tormenta. Tranquillitas. Tuenda parta. Turpitudo. Tyrannis.

V

Valetudo. Varietas. Venatio. Venia. Veneficia. Ver. Verbum. Verecundia. Veritas. Vestitus. Vetitum. Vicini. Vicissitudo rerum. Victoria. Vigilantia. Vindicta. Vinum. Virtus. Virginitas. Vis. Vita. Vita privata. Vitia. Vitiorum fuga. Ultio. Ultio divina. Unitas. Voluntas. Voluptas. Vota. Urbs. Usura. Usus. Utilitas. Vulgus. Vultus. Uxor.

FINIS.

De FORMULARUM *Usu & Imitatione.*

FOrmulæ aliquot Oratoriæ à me olim, quasi parectaco, rudi quadam farragine congestæ, non ita pridem sub alienis auspiciis vexillisque in aciem processerant. Has, quia semel, ipsius, qui ediderat, rogatu, publici juris feci, nec dum mihi satis apparuit causæ, cur prolem illam, quæ vel adeo implumis ad fidem solis educta (nisi infidus sit amicorum portus, affectu quam judicio fallacior) exploratores ignes irretorto contueri lumine sustinuit, unguibus sævis laniatam nido præcipitem darem: agnitam & vindicatam fovere hic lubet, suscipere, & proferre: si pauca prius de consilio in iis meo, ipsarumque usu dixero. Atque in his quia Imitatio utramque paginam facit, utrumque munus, & staminis & subteminis subit; non pigebit ab illius exemplo telam orditi.

Inter Georgica Hesiodi præcepta decantatissimum est illud & πολυθρύλλητον.

Ab Aristotele etiam laudatum, Ethic. ad Nicomachum, l. 1.

Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,
Φραστὸς δ' ὅς κ' ἐπίσπῃται εὖ εἰπόντι πιθήσῃ.
Ὃς δέ κε μήθ' αὐτῷ νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων
Ἐν θυμῷ βάλληται, ὅδ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.

Quo respiciens T. Livius, * oratione, quam Minutio, cujus temeritatem fortuna deprehenderat, maleque mulctarat, nisi nubes ea, quæ in montium jugis sedebat, sollicitata imbrem dedisset, h. e. nisi legionibus Minutianis in extremo jam discrimine laborantibus Fabiana se acies repente, velut è cœlo demissa ad auxilium, ostendisset:

* Decad. 3. l. 2.

set: Orationi, inquam, illi, quam Minutio affingit T. Livius milites suos hortaturo, supplices se, gratosque Fabio præstarent, hoc præfigit exordium; *Sæpe ego audivi, Milites, eum primum esse virum, qui sibi ipse consulat, quid in rem suam sit: secundum, eum, qui bene monenti obediat: qui nec ipse sibi consulere, nec alteri parere scit, eum extremi ingenii esse, &c.* Quod idem ante oculos habuit dubio procul Seneca *. *Nemo*, inquit, *per se satis valet, ut emergat: oportet manum aliquis porrigat, aliquis educat. Quosdam ait Epicurus ad veritatem sine ullius adjutorio contendere; hos maxime laudat, quibus ex se impetus fuit, qui seipsos protulerunt: Quosdam indigere ope aliena, non inutos, si nemo præcesserit, sed bene secuturos; egregium hoc quoque, sed secundæ sortis ingenium. Nos ex illa prima nota non sumus, bene nobiscum agitur, si hanc secundam recipimus. Neque hunc quidem contempseris, qui alieno beneficio salvus esse potest: & hoc multum est, velle salvari. Prater hæc adhuc invenies aliud genus hominum, ne ipsum quidem fastidiendum, eorum, qui cogi ad rectum compellique possunt, quibus non duce tantum opus sit, sed adjutore, &, ut ita dicam, coactore. hic tertius color est. Itaque alteri magis gratulatur; alterum magis suspicit. Quamvis enim ad eundem finem uterque pervenerit, tamen major est laus idem effeciss in difficiliore materia, &c.* Mox. *Quadam ingenia facilia, & expedita quadam manu, quod aiunt, facienda sunt; & in fundamentis suis occupanda. Itaq; ego illum feliciorem dixerim, qui nihil negotii secum habuit: hunc quidem de se melius meruisse, qui malignitatem naturæ sua vicit, & ad sapientiam se non perduxit, sed extraxit. Hoc durum & laborosum ingenium nobis datum, scias licet, imus per obstantia. Itaque*

* Epist. 52.

pugnemus, aliquorum invocemus auxilium. Quem, inquis, invocabo, hunc, aut illum? Tu vero etiam ad priores revertere, qui vacant. adjuvare nos possunt, non tantum qui sunt; sed & qui fuerunt, &c. Nec veritas tantum, O Philosophe, in Democriti puteo latet, indigetq; Delio urinatore, sed & doctrinæ Moly, flore nitens lacteo nigra squallet radice, χαλεπὸν δ' τ' ὀρύσσειν Ἀνδράσι γε θνητοῖσι: sed & aureum scientiæ ramum *tegit omnis Lucus, & obscuris claudunt convallibus umbræ.* Quem, quia *pauci, quos æquus amavit Jupiter, aut ardens evexit ad athera virtus, Diis geniti potuere* ingenii sui Marte eruere; liceat modo Mercurii indiciis oblatum capere, aut Veneris auspiciis rite repertum carpere. * Ἃ δ' ἐκεκτήμεθα Μίμησις ἤδη ταῦτα συνθηρεύεται. In magnis illis animi ad artes & virtutes formandi Georgicis, εὐδαίμονας illos & θεοφίλους pronunciat Plutarchus, quibus divinitus contigere ad consummatam perfectionem tria illa absolute necessaria; [1] ingenii solum fertile, [2] institutionum bona semina, 3 diligens institutoris cultura & exercitatio. Natura quippe ab arte promovetur, utraque ab exercitatione firmatur atque perficitur. Quis itaque Eloquentiæ, quo non præstantius aliud munus homini à Deo datum est, fructum? quis, non dico, Suadæ medullam, sed vel illibatum orationis florem à pueris expetat, aut etiam expectet, quibus nondum per ætatem aut studium datur sapere, quibus inventionis facilitas, ingenii felicitas, ipsius rationis vixdum illuxit lumen? *Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos.* Pedamenta itaque admoveantur ab Arte & Imitatione, ut quæ ex se non habent, mutuo aliunde sumant; atque ita sumant, ut lecte, libere, prudenter instituta imitatione, ex suo

* Synes. tit. Deus.

ſuo ipſius cerebro prognata hæc Pallas parentis referat imaginem; non aperte, ſerviliter, inepte ſuſcepta, opus Muſivum aut cento eruditis bilem concitet, aut ſurtivis nudata coloribus cornicula riſum moveat. Imitandi rationem, methodum, modos, κρύψιν, gradus, ſupra attigimus Indicis Rhetorici pag. 57. & ſeq. hic πράξιν exercitationemque cur referre pigeat, cum ſummi ingenii viros in hac arena deſudaſſe non puduerit? Quot loca ex Platone & Ariſtotele, Dialogis ſuis & Rhetoricis inſeruit Eloquentiæ Romanæ parens Cicero, hæc vertendo, illa explicando, alia imitando? ad Demoſthenis vim ubique affectat viam, non ſemper aſſequitur. Philippicæ certe Ciceronis in totum olent Demoſthenis lucernam. Necnon * ipſe Demoſthenes quatuor annos impendit orationibus Iſæi imitandis. Ut cæteros Poetas taceam, (quos † Galaton pinxit catillantes quæ vomuerat Homerus) quid Virgilius? annon Homeri, Heſiodi, Theocriti, Pindari etiam, Apollonii, atque aliorum preſſe & quaſi religioſe inſiſtit veſtigiis? Plinius ‖ vero honori ſibi duxit Ciceronem æmulari, nec fateri erubuit; *Eſt mihi*, inquit, *cum Cicerone æmulatio, nec ſum contentus eloquentia noſtri ſeculi.* Quod & alios factitaſſe ut liqueat, adducam locum illum * Iſocratis: Τῆς ἀρετῆς μὲν οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον, οὐδὲ βεβαιότερον ἐστί. κάλλος μὲν ἢ χρόνος ἀνάλωσεν, ἢ νόσος ἐμάρανε, πλοῦτος δ' κακίας μᾶλλον, ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν, ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥᾳθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δ' τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν, ῥώμη δ' μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δ' ταύτης, πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε. ἐπὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, τῶν δ' τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπισκότησεν: ἡ δ' τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ἐν τῇ διανοίᾳ συν-

* Plutarch. in vita Demoſt.
† Ælian. Var. hiſt. 13 l. 22. c.
‖ 1. l. 5. epiſt.
* Or. ad Damonicum.

αὐξηθῇ, μόνη μὲν ἐ γηράσκει, πλούτου δ' κρείττων, χρησιμωτέρα δ' εὐγενείας ὄσι. Quem crispo & rotundo sane agmine complexus est Salustius in Catalinaria præfatione, *Divitiarum & formæ gloria fluxa atque fragilis est: virtus clara æternaq; habetur.* in Jugurthina prolixior. *Præclara facies, magnæ divitiæ, ad hoc, vis corporis, & alia hujuscemodi brevi dilabuntur: at ingenii egregia facinora, sicut anima, immortalia sunt. Postremo corporis & fortunæ bonorum, ut initium, sic finis est: Omnia q; orta occidunt, & aucta senescunt: animus incorruptus, æternus, rector humani generis, agit atq; habet cuncta, nec ipse habetur.* Hunc fusius expressit Plutarchus, * τὰ μὲν ἀλλὰ τῶ ἀγαθῶν ἀνθρώπινα, καὶ μικρὰ, καὶ δι' ὀλίγου ἀφανιζόμενα καθέστηκεν. Εὐγένεια καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν. Πλοῦτος δ' τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτῆμα, ἀπιστοτάτη τε μὲν ἐχόντων πολλάκις ἀφείλετο, πολὺς δ' ὃν ἐλπίσασι φέρεσθαι προσήνεγκε. καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος σκηπτὸς ἐκπίπτων πρὸς βαθυμάνους βαλάντια πρὸς ἀργίας, οἰκέτας, καὶ συκοφάντας. καὶ τὸ μακρὸν γῆρας, ὅτι καὶ πρὸς πονηροτάτους μέτεστι. Δόξα γε μὴν σμικρὸν, ἀλλ' ἀδέβαιον. Κάλλος δ' ἀθέμιτον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον. ἰσχὺς δ' τίμιον μὲν, ἀλλ' ἐυμετάστατον. ἰσχὺς δ' ζηλωτὸν μὲν, ἀλλὰ νόσου ἐυάλωτον καὶ γήρας. τὸ δ' ὅλον, εἴ τις ὅπῃ τῇ τῶν ἀνθρώπων ῥώμῃ φρονεῖ, μαθέτω γνώμης διαμβατέον. τόσον γὰρ ὄγκον ἰσχὺς ἀνθρωπίνη (ἥκιστα) τῆς ἄλλων ζώων ὑπερέχουσης λέγω δ' ὄγκον ἐλεφάντων καὶ ταύρων καὶ λεόντων. Παιδεία δ' τῷ ἀνθρώπῳ μόνον ὑπὲρ ἀθάνατον καὶ θεῖον. † Apuleius ægre illum ambulare judicans, qui pedem semper ponit in alieno vestigio, nec sibi metas præstituit, nec se intra alieni ingenii pomœria terminavit: sed liberius pro more suo & patrio vagatus, ita lusit, *Aliena veco quæ parentes peperverunt, & quæ fortuna largita est. Quo Generosius est parentes laudare. Dives est? non*

* Περὶ παύλου ἐκλογῆς.

† De Deo Socratis.

non credo fortunæ. Magis ista dinumero. Validus est? agritudine fatigabitur. Pernix est? abibit in senectutem. formosus est? expecta paulisper, & non erit. At enim bonis artibus doctus, & adprime est eruditus, & quantum licet homini, sapiens & boni consultus est? tandem aliquando ipsum virum laudas. Hoc enim nec à patre hæreditarium est, nec casu pendulum, nec à suffragio annuculum, nec à corpore caducum, nec ab ætate mutabile. Quamvis hic, ut & alibi, Senecam * ob oculos & in mente habuisse mihi ex Proleptico artificio videtur. *Ratio ergo perfecta proprium hominis bonum est. cætera illi cum animalibus satisq; communia sunt, Valet? & leones. formosus est? & pavones. velox est? & equi. non dico, in his omnibus vincitur. Non quæro quid in se maximum habeat, sed quid suum. Corpus habet? & arbores. habet impetum & motum voluntarium? & bestiæ, & vermes. habet vocem? sed quanto clariorem canes, acutiorem aquilæ, graviorem tauri, dulciorem mobilioremq; Lusciniæ? Quid in homine proprium? Ratio. hæc recta & consummata felicuatem hominis implevit.* A quo exemplari non admodum discedit Boethius † *Quid enim? pecuniamne congerere conaberis? sed eripies habenti. Dignitatibus fulgere velis? danti supplicabis: & qui præire cæteros honore cupis, poscendi humiliate vilescres. Potentiamne desideras? subjectorum insidiis obnoxius, periculis subjacebis. Gloriam petis? sed per aspera quæque distractus, securus esse desistis. Voluptariam vitam degas? sed quis non spernat atque abjiciat vilissimæ fragilissimæq; vei corporis servitium? jam vero qui bona præ se corporis ferunt, quam exigua, quam fragili possessione nituntur? Num enim elephantos mole, tauros robore, superare poteritis? num tigres velocitate præibitis? Formæ vero nitor; ut rapidus*

* Epist. 76.

† De consol philosophiæ, l. 3. prof. 8.

pidus est, ut velox, & vernalium florum mutabilitate fugacior! Respicite cœli spatium, firmitudinem, celeritatem: & desinite aliquando vilia mirari. Videte deniq; hos subsecutum Minucium Felicem. *Rex es: tam times, quam timeris, & quamlibet sis multo comitatu stipatus, ad periculum tamen solus es. Dives es: sed fortunæ male creditur, & magno viatico breve iter non instruitur sed oneratur. Fascibus & purpuris gloriaris: vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura, mente sordescere. Nobilitate generosus es: parentes tuos laudas: omnes tamen pari sorte nascimur; sola virtute distinguimur.* Quorsum hæc omnia? certe, ut intelligatur etiam gravibus viris, & in altum eloquentiæ provectis Imitationem præluxisse cursus sui Helicen & Cynosuram. Non itaque pudori, nec tædio esse debet teneræ ætati, cui instituendæ hæc qualiacunque, inserviunt, τοῖς νεκροῖς συγχροτιζουμένους majorum virtutes intueri animisque ad virtutem hanc accendi. Præclara illa vox est, & viro summa digna, si cui datur eam vere de se protulisse, *Libera per vacuum posui vestigia princeps, Non aliena meo pressi pede.*

Verum enimvero in secundis, aut etiam tertiis stare aliquid est. Si negatur Jovis non imitabile fulmen vibrare; proximos tamen illi honores, etsi proximos longo post intervallo, & manubias secundas tractare Palladi liceat, juvetque sequi patrem, licet *non passibus æquis.*

Prima itaque & præcipua probi atque legitimi Imitatoris cura sit, Rerum, ac Sensus: proxima, Verborum & Coloris. ut ejus, quem imitandum suscepimus, primo animi consilia, & altam vegetæ mentis vim intelligamus; hæc probe concocta acri meditatione in animi nostri venas trajiciamus, ut

corpus

corpus ipſum orationis, quæ ſpeculum animi eſt, ſolidum & ſucci plenum efformetur, argumentorum oſſibus firmum, ſententiarum medulla diſtentum, motuum nervis validum. Deinde, ut circa carnis cutiſque colores verſemur, vocum, figurarum, phraſium, formularum. Ejuſmodi oratio non intra labra natans, ſed in penitiſſimi cordis penetralibus nata, vivet, ſpirabit, movebit, aget, rapietque auditores quo volet. Atque hæc omnia, quamvis intimis animi præcordiis adamantino ſtylo inſculpi neceſſe fuerat, quoniam tamen labilis res eſt memoria & fluxa, quæ onerata fatiſcit, referta confunditur; ex uſu erit illam ſublevare; & ea, quæ nobis legentibus, audientibus, aut meditantibus placuerunt, dignaque adnotatu viſa ſunt, Librorum fidei concredere, uti ſuprà monuimus pag. 61. &c. Indicis Rhetorici.

Adventitiis tamen his ſubſidiis ita uti, ne ſenſus ipſos, ne formulas eodem habitu, quo admiſſa ſunt, quaſi per vomitum, quod infirmi ſtomachi indicium eſt, regeramus: verum, tum adjiciendo, tum detrahendo, qua varie concinnando, qua artificioſe invertendo, ita immutare, ut ex ingenii noſtri fonte, fornace, officina; non ex memoriæ lacu, ærario, taberna videantur deprompta: Mentis agitatione, Commentationis igne ea omnia, quantumvis varia, & diſſimilia, ita conflare, miſcere, aſſimilare, ut & ipſis Artificibus fœtum hunc noſtræ mentis ingenuum potius approbemus, quam accerſitas bracteas, aut emendicata aualecta prodamus. Formulas itaque ſubjeci ipſis autorum unde ſumptæ ſunt verbis dimenſas, ut aliquid relinquerem Oratoriæ candidato, in quo exerceret ſe ſtyli acies, laboraret ingenii acumen; tanquam ſi placeat exemplum iſtud. Apud. A. Gell. * nec non l. 6. Ælianum

* A Gell. arg. c. 8.

* Ælian. var. hist. l. 8. c. 12.

Ælianum * invenio; *Quod Theophrastus verba in Areopago facturus deturbatus verecundia obticuerit, quodque idem hoc Demosthenis apud Philippum Regẽ verba facienti evenerit.* Quod hunc in modum dilatari poterit. *Quod Theophrasto oratori parum vehementi, cujus tamen ex ore melle dulcior effluebat oratio; quod Demosthenis torrentis in modum fluminis, aut torti potius fulminis auditorum animos percellenti, contigisse ferunt; ut hic Philippi regis majestate exanimatus, ille verecundia (ut creditur) deturbatus in ipso orationis limine repente obticuerit: Idem ne mihi novo Rhetori atq; in hac dicendi arena minime versato accideret prorsus extimescerem, nisi me animaret rei ipsius, de qua dicturus sum, dignitas, nisi me confirmaret gratiosorum juvenum, qua cinctus sum, corona notissima benignitas. Jubet me res, ut inter vitiosi pudoris Scyllã, & impudentiæ Charybdĩ, ingenuam & prætextatæ hujus ætatis florẽ verecundiã per mediũ fretũ, quæ virtutis via est, plenis pro viriũ mearũ & artis modulo gloriæ velis feram. Vos itaq; oranti sitis (tyrocinii hujus literarii commilitones mei) cum in ipsius argumenti vestra hac ætate dignissimi gratiam, tum pro candorẽ quem in pectoribus vestris inclusum, huc affertis, ut fragili hujus Orationis meæ naviculæ, sine scientiæ saburra, sine judicii clavo, sine artis velis rimide fluitanti, lenis favẽtiæ vestræ aura aspirans, eã decurso felicẽr spatio in optatũ portũ deducat.* Quas vero formulas ex lectione in adversaria & cõmentarios referre placeat, id, si ita videtur, facere ex mẽte & methodo subsequẽtis tabellæ licebit.

Supra Naturæ fundamina, Artis; structuram, inter Exercitationis subsidia, ad Eloquentiæ fastigium erigendum, validissimi adminiculi vim & viam occupat Imitatio. Ad cujus perfectionem, studiosè & cum fructu legenti, audienti, commentanti observanda veniunt.

Ordiendi;

- 1 Formulæ ad
  - Contextum
    - Ordiendi : (volentiam.
    - Petendi attentionem & bene-
    - Narrandi.
    - Proponendi & Partiendi.
    - Continuandi.
    - Tranſeundi.
    - Abrumpendi.
    - Confirmandi.
    - Exempla citandi.
    - Teſtimonia citandi.
    - Objiciendi & Confutandi.
    - Claudendi.
  - Materiam
    - Rogandi & Petendi.
    - Gratias Agendi & Debendi.
    - Opem offerendi & Pollicendi.
    - Laudandi.
    - Vituperandi.
    - Corrigendi.
    - Hortãdi, Suadẽdi, & Conſulẽdi.
    - Exclamandi, Querendi, & Deteſtandi.
    - Monendi.
    - Excuſandi.
    - Deliberandi.
    - Illudendi.
    - Minandi.
    - Meruendi & Obſtupeſcendi.
    - Male & bene precandi.
    - Conſolandi.
    - Moderandi & Dijudicandi.
- 2 Ornamenta & Firmamenta
  - Similitudines.
  - Allegoriæ.
  - Imagines.
  - Acutiora dicta.
  - Sententiæ.
  - Exempla.
- 3 Dictiones
  - Verba rara, nova, aut novo ſenſu uſurpata.
  - Phraſes inſigniores & nitidiores

Ordi-

Ordiendi formulæ.

Lib. 2. de Orat.

REbus omnibus probe consideratis, tum deniq; inquit M. Antonius apud Ciceronem, ita quod primum est dicendum, postremo soleo cogitare, quo usar exordio. Nam si quando id primum invenire volui, nullum mihi occurrit, nisi aut exile, aut nugatorium, aut vulgare, atque commune. Principia autem dicendi semper cum accurata, & acuta, & instructa sententiis, atque verbis, tum vero causarum propria esse debent. Prima est enim quasi cognitio & commendatio orationis in principio: quæ continuo eum qui audit, permulcere atque allicere debet, &c. mox. Appareat eas non esse communes, nec in alias causas posse transferri; sed penitus ex ea causa, quæ tum agatur, efflorusse. Omne autem principium, aut rei totius quæ agitur, significationem habere debebit, aut aditum ad causam, & communitionem; aut quoddam ornamentum & dignitatem. Sed oportet ut ædibus ac templis vestibula & aditus; sic causis principia pro rebus & rerum portione præponere. Disputat Quintilianus contra quam censuit Ciceronis Antonius, præcipiens. Nec ideo tamen eos probaverim, inquit, qui scribendum quoq; proœmium novissime putant. Nam ut conferri materiam omnem oportet, & quid quoque loco sit opus, constare debet, ante quam dicere aut scribere ordiamur; ita incipiendum ab iis quæ prima, sunt, &c. Sed post veteres dicendi magistros in utraq; lingua, & præter ea quæ nos supra diximus p. 16 &c. de virtutibus, vitiis & legibus Exordii, videantur Caussinus, l. 6. Eloq. c. 7. Valladerus l. 8. Vossius l. 3. instit. Orat. c. 2. &, si tædium ferre possis, Exordiorum formulæ variis ex locis desumptæ à Melchiore de Cerda in Campis Eloquentiæ. Nec non aliæ per omnia genera & partes orationis à Vernulæo allatæ, ut &

3. l. oratoriar. instit. vi. 1.

ab Eraſmo, li. de copia & conſcribendis epiſtolis. Neque tamen iſtæ quæ ſequuntur rejiciendæ protinus ſunt, ut quæ, ex præceptis & exemplo in præfatione modo præmiſſis, in hanc vel illam ſententiam facile transferri poſſint.

Roſcius hiſtrio nobiliſſimus, qui propter artis ſuæ præſtantiam & venuſtatem aſſecutus erat, ut in quo quiſque artificio excelleret, is in ſuo genere Roſcius diceretur: quo ſpectante, geſtum agere in ſcena videbatur eſſe hominis impudentis: ille, inquam diſcipulus Hortenſii, magiſter Ciceronis, ille propter probitatem indignus, propter artem ſolus ſcena adeoque immortalitate dignus judicatus, ille utcunque exercitatiſſimus, nunquam tamen niſi geſtus & actionem accurate meditatus ſe dabat in publicum —— Cic. 1. de Or. & Val. Max. l. 8. c. 7.

Si Porcius Latro, Declamatoriæ virtutis unicum exemplum, cum pro reo in Hiſpania Ruſtico Porcio propinquo ſuo diceret, uſq; eo fuerit confuſus, ut à ſolœciſmo inciperet; nec antea potuerit confirmari, tectum ac parietes deſiderans, quam impetravit ut judicium ex foro in baſilicam transferretur: quam toto me animo conſternari putatis? qui. —— Sen. præf. ad l. 4. controv. Quint. l. 10. c. 5. Nigron. 1. Orat.

Equidem in me ipſo experior ſæpiſſime, ut exalbeſcam in principiis dicendi, & tota mente atque omnibus artubus contremiſcam. Adoleſcentulus vero ſic in initio accuſationis exanimatus ſum, ut hoc ſummum beneficium Q. Maximo debuerim, quod continuo concilium dimiſerit, ſimul ac me fractum ac debilitatum metu viderit. Craſſus apud Cic. 1. de oratore.

Cicero manumiſit Erotem ſervum; quod judicium quoddam graviſſimum in diem poſterum fuiſſe dilatum nunciaſſet. Plut. apoph.

Atheneſius cum cogeretur de gloria diſſerere coram Philone (cujus jam aures cognove-

noverat & Demoſthenicæ Eloquentiæ inuſtas calamiſtris, & Atticæ dictionis puritate delicate politas) illum ſomniavit abſentem, ne tanti viri cogitatio mediam ſibi dictionis filum intercideret. Sic ego hodie divina Endymionis virgula, &c.

Cic. 1. de Natura Deor.

Cum à Simonide quæſiviſſet Hiero tyrannus, quid, aut qualis eſſet Deus, deliberandi cauſa ſibi unum diem poſtulavit. Cum idem ex eo poſtridie quæreret, biduum petivit. Cùm ſæpius duplicaret numerum dierum, admiranſque Hiero quæreret cur ita faceret; Quia quanto, inquit, diutius conſidero, tanto mihi res videtur obſcurior.

Cic. de oratore 2. l.

Cum Annibal Carthagine expulſus Epheſum ad Antiochum veniſſet exul, proque eo, quod ejus nomen erat apud omnes in gloria, invitatus eſt ab hoſpitibus ſuis, ut Phormionem Peripateticum, ſi vellet, audiret: cumque is ſe non nolle dixiſſet, locutus eſſe dicitur homo copioſus aliquot horas de imperatoris officio, & de omni re militari. Tum cum cæteri qui illum audierant, vehementer eſſent delectati, quærebant ab Annibale, quidnam ille ipſe de illo philoſopho judicaret, hic Pœnus, non optime Græce, ſed tamen libere reſpondiſſe fertur, Multos ſe deliros ſenes ſæpe vidiſſe, ſed qui magis quam Phormio deliraret, vidiſſe neminem. Neque mehercule injuria. Quid enim aut arrogantius, aut loquacius fieri potuit quam Annibali, qui tot annos de imperio cum populo Romano omnium gentium victore certaſſet, Græcum hominem, qui nunquam hoſtem, nunquam caſtra vidiſſet, nunquam denique minimam partem ullius publici muneris attigiſſet, præcepta de re militari dare.

Plutarch. apophth.

Sophiſtæ Herculis laudes recitauro, Quis vero, inquit Antalcidas, eum vituperat?

Si

Si aut collegam (id quod mallem) Æmyli, tui ſimilem haberes, aut tu collegæ tuo ſimilis eſſes, ſupervacanea eſſet oratio mea: nam & duo boni Coſſ. etiam me tacente omnia è rep. fide veſtra faceretis: & mali nec mea verba auribus veſtris, nec conſilia animo reciperetis. Liv. 3. l. 2. l. Fabius.

Tacuiſſem hodie (P.C.) ne quid in omnium gaudio minus lætum quod eſſet vobis loquerer: Nunc interroganti ſenatori, ſi reticeam, aut ſuperbus, aut obnoxius eſſe videar: quorum alterum eſt hominis alienæ libertatis obliti, alterum ſuæ. Liv. 3. d. 3. l. Hanno.

Qui me voluiſtis dicere ex tempore, accipite rudimentum poſt experimentum. Quippe, prout mea opinio eſt bono periculo periculum faciam, poſtquam re probata meditata ſum dicturus incogitata, &c. Apul. de Deo Socratis.

In rebus ſubitariis venia prolixior. Scripta enim penſiculatis & examinatis; repentina autem noſcitis ſimul & ignoſcitis. Ibid.

Pericles, quotieſcunque verba facturus in concionem prodiret, optabat, ut ſibi nullum ejuſmodi verbum excideret quod populum exaſperare atque irritare poſſet: aut quod illi contrarium eſſet & cum ipſius voluntate pugnare videretur. Aelian. hiſt. l. 10. c.

Si quantum in agro locisque deſertis audacia poteſt, tantum in foro, atque judiciis impudentia valeret, non minus nunc cauſa cederet A. Cæcina Sex. Æbutii impudentiæ, quam tum in vi facienda ceſſit audaciæ. Verùm &, &c. Cic. pro Cæcina.

Nunquam mihi defuturam orationem, qua exercitum meum alloquerer, credidi: non quod verba unquam potius quam res exercuerim, ſed quia prope à puericia in caſtris habitus aſſueveram militaribus ingeniis: apud vos quemadmodum loquar, nec conſilium nec oratio ſuppeditat: quos nec Liv. 3. d. 8. l. Scipio.

que

quo nomine quidem appellare debeam, ſcio cives? qui à patria veſtra deſciviſtis. an milites? qui imperium auſpiciumque abnuiſtis, ſacramenti religionem rupiſtis. hoſtes? corpora, ora, veſtitum, habitum civium agnoſco: facta, dicta, conſilia, animos hoſtium video. Quid enim vos, &c.

Turn. or. 11. Quam conſuetudinem illi ex ſchola politi oratores tanquam legem ſervaverunt, ut in magnis cauſis ſibi à Diis precarentur concedi orationem, vel Cic. conſperſam floribus ad aures audientium ſuavitate deliniendas, vel Demoſthenis vinctam nervis ad animos eorum pondere perfringendos: eandem ego coram vobis hoc ipſo ex loco hodie perſecutus fuiſſem, ſi id quod ago, putaſſem potius orationis eſſe ex infimo artificio promptæ, quam mentis cujusdam divinitus afflatu concitatæ: verum cum eos mihi motus ſive inſſerit ratio, tanquam ex terra homini, ſive inſculpſerit Deus, tanquam ex cœlis Chriſtiano, ut putem hanc rem quam conor, non tam orationis eſſe quam rationis; imo vero non tam rationis quam ſpiritus cujusdam, &c. tantum abeſt ut illa optem, &c. ut potius, &c.

Oratio rebus dubiis inventa eſt. itaq; nec ego accuſando eum apud vos tempus teram, à cujus crudelitate voſmet ipſi armis vindicaſtis; nec iſtum ad cætera ſcelera impudentiam in defendendo ſe adjicere patiar.

Val. Max. præf. ad Tiberium. Nam ſi priſci Oratores ab Jove Opt. Max. bene orſi ſunt, ſi excellentiſſimi vates à numine aliquo principia traxerunt; mea parvitas eo juſtius ad tuum favorem accurrerit, quod cætera divinitas opinione colligitur; tua præſenti fide, paterno avitoque fideri par videtur.

Quintil. 10. l. c. 1. Ut Aratus à Jove incipiendum putat

(ne

(ἐκ Διὸς ἀρχώμεθα) ita nos rite cœpturi ab Homero videmur.

Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis ſolicitior, aut pro me ſecurior. Nam mihi exitium parari, libens audio, mortemque in tot malis hoſtium ut finem miſeriarum expecto. Veſtri me pudet miſeretque, adverſus quos, &c. Tacit hiſt. 4. Vocula.

Eſt, (Auditores) eſt in magnorum virorum non ſolum judiciis, ſed etiam oculis vis quædam divina latenter implicita, quam cum antiquis oratoribus timerem, totiſque artubus exhorrerem, ſi ut illi ex his ſubſelliis quærerem meæ aut ignorantiæ tegendæ velum, aut ambitioni fovendæ ſegetem. Verum cum hoc quicquid in iſto circulo ſudo ſive algeo referatur eo, non ut orner, ſed ut ornem, non ut mihi libem eloquentiæ laudem, ſed ut virtutis laudem derivem in alium: tantum abeſt ut Brutos & Camillos timeam, ut potius in ſinu geſtiam Brutos mihi & Camillos hodie obtigiſſe auditores. Turn. 3. or.

Viri Athenienſes, aliis quidem ſapientior, aliis fortior ſum. Sapientior iis qui Piſiſtrati conatus non animadverterunt; fortior iis qui ſciunt quidem, ſed metu ſilent. Solon. apud Diog. Laert.

Muſonius Rufus equeſtris ordinis miſcuerat ſe legatis Vitellii ad Flavianos de pace miſſis, ſtudia Philoſophiæ & Stoicorum placita æmulatus. Cœptabatque permixtus manipulis, bona pacis & belli diſcrimina diſſerens, armatos monere. Id pleriſque ludibrio erat, pleriſque tædio. nec deerant qui proculcarent hominem propellerentque, ni admonitu modeſtiſſimi cujuſque & aliis minitantibus, omiſiſſet intempeſtivam ſapientiam. Tacit. 3. hiſt.

Petendi

Petendi attentionem formulæ.

Turn. Or. Quod si res trita sit, tritæ rei novam promitto, nec pervulgatam orationem, ut per humanitatem, quam inclusam in pectoribus domo huc attulistis semper, rogandi mihi sitis vehementer, ne potius contemnatis illam quia trita fuit, quam hanc attendatis, quia nova erit.

Cic. pro A. Cluentio. Si quis mihi Deus vestram ad me audiendum benevolentiam conciliarit; efficiam profecto ut intelligatis nihil esse homini tam timendum quam invidiam, nihil innocenti suscepta invidia tam optandum quam æquum judicium——

Pro Archiapoeta. Quæso à vobis ut in hac causa mihi detis hanc veniam accommodatam huic reo, vobis, quemadmodum spero, non molestam; ut me pro summo poeta atque eruditissimo homine dicentem, hoc concursu hominum literatissimorum, &c.

3. Or. Turn. Verum, ne quis forte arbitretur me pervulgato Rhetorum more debere rogare, ut patientiam huc, & attentionem afferatis, is velim intelligat, me nolle rogare: quin potius Circea potione ita hodie ex Oratore factum Philosophum, ut tam possim esse generose contemptor, si difficiles contemnatis fructuosa docentem; quam velim esse gratus, si patientes audiatis breviter dicentem. Quorum utrumque contendam, ut commode possitis, si attendatis: ut vero attendatis rogat vos beata——

Cic. pro Rosc. Amer. Quapropter vos oro atque obsecro Jud. ut attente bonaque cum venia verba mea audiatis. fide sapientiaque vestra fretus plus oneris sustuli quam ferre me posse intelligo.

Hoc

Hoc onus ſi vos aliqua ex parte allevatis, feram ut potero, ſtudio & induſtria Jud. ſin à vobis (id quod non ſpero) deſerar, tamen animo non deficiam, & id quod ſuſcepi, quoad potero, perferam.

Ineptus ſane ipſe fiem (Aud.) ſi pervulgatas Rhetorum præceptiones ad excitandam attentionem conſectarer; cum videatur jam T. ipſe & quod Martyr fuit, expreſſiſſe vobis audiendi cupiditatem, & quod noſter fuit impreſſiſſe imitandi ſtudium. Turn. 9. or.

Attendite ergo, veſtræque benevolentiæ quadam quaſi aura favete audenti. 31 ro.

Date pauliſper aures animumque in ditionem meam, à me certe ſtabitis & ſentietis.

Quod ut plenius cognoſcatis, quæſo vos ut dum breviter vitæ meæ rationem adumbratam explico, dicentem me, id quod vultus veſtri tacite pollicentur, benigne attenteque audiatis.

Quare à vobis, qui nihil de me credidiſtis, ut eam voluntatem, quam ſemper habuiſtis, erga me retineatis, peto: à vobis autem, &c. 3. Agrar.

Quin & Mercurium veteres in dedicandis fanis, adjunxerunt Gratiis, ſignificaturi, orationem maxime flagitare benignas & amicas aures. Plutarch. de Audit. ione.

Itane, inquit, de Aſini umbra audire vultis, de rebus gravibus, & ſeriis non vultis? Suidas. Ariſtoph. interpres.

Qua de re quia multa dici poſſunt digna veſtris auribus atque hac nobiliſſima, qua cingor, corona—— Nigr. 1. or.

Reficite quæſo vos, Auditores, ad ea quæ ſequuntur, graviora, ſubtiliora, admirabiliora, flagitant attentionem ea non minorem quam præſtitiſtis. Ex qua etiam factus certior benevolentiæ veſtræ, adeo ut de vobis omnia ſperem, mihi omnia de veſtra humanitate pollicear. Ibidem.

Cujus

Idem 2. or. Cujus dignitas ac venuſtas quia ſine adventitiis illecebris rapere ad ſe & detinere auditores valet: negligam hodierna die, quas in principiis dicendi quidam ſolicito animo atque anxio quærunt, inſinuationes aucupandæ benevolentiæ auditorum; quam apud vos de integro captari minime neceſſarium mihi eſſe intelligo; tum ex attentione quam ſuperius præſtitiſtis, tum ex hodierna frequentia.

Idem 7. or. Alacritas veſtra & ardor me nonnihil hærentem facile adduxerunt, ut citius quam ſtatueram, ſublatis anchoris rurſus in altum è ſtatione, benevolentiæ magis veſtræ Favonio datis velis, quam mearum virium remigio fretus, orationem impellerem.

Ibid. 2. or. Quare vos illud unum oro atque obteſtor per veſtram præclaram indolem ingenii, morum, virtutis, perque illam cupiditatem gloriæ, qua vos liberalis ambitio titillat, ut oculos mentis in Eloquentiam intendatis acerrime, dum ejus vim ac poteſtatem, in qua ſuccum, ſanguinem, nervos, robur, gratiam ejus ac pulchritudinem arbitror collocatam, in orationis meæ quaſi tabula vel ſpeculo, &c.

3. Or. Quam dum explico atque expedio, vos oro atque obteſtor, ut oratoris, ſi minus boni, at omnium veſtrum amantis, verba benevolis auribus ac mentibus excipiatis: qui hac ſpe humanitatis veſtræ fretus, plus aliquanto complexus eſt animo, ſine temeritatis ſuſpicione, quam ætas & ingenium poſtulare aut ferre videatur.

Ibid. 15. or. Sed quod vobis ſum pollicitus; quod vos avidiſſime exoptatis, ut tam inſignis exemplaris virtutes non decantatis & tritis, ſed novis, reconditis, inauditis laudibus celebrem, oculis vultuque repoſcitis. Habenis igitur ingenii mei qualiſcunque laxatis ac re-

remissis; cupiditatis vestræ calcaribus admotis, per patentissimum hunc campum oratio mea effuso cursu spatietur.

Narrandi formulæ.

ATque ut inde oratio mea proficiscatur, unde hæc omnis causa ducitur. Cic. pro lege Manilia.

De quo neque quomodo dicam, neque quomodo taceam reperire possum. Si enim taceo, &c. Cic. pro Rosc. Am.

Atque ut facilius intelligere possitis, Jud. ea quæ facta sunt, indigniora esse, quam hæc sunt, quæ diximus; ab initio res quemadmodum gesta sit, vobis exponam, &c. Ibid.

Quid primum querar, aut unde potissimum exordiar, Judices? &c.

Reliquum est, Judices, ut nihil aliud jam quærere debeatis, nisi ut uter utri insidias fecerit: quod quo facilius argumentis perspicere possitis, rem gestam vobis dum breviter expono, quæso diligenter attendite. Cic. pro Mil.

Id quo facilius facere possitis, dabo operam ut à principio, res quemadmodum gesta ac contracta sit, cognoscatis—— Cic. pro Quintio,

Hujus difficultatis fontem ut aperire & ipsa adyta penetrare possimus, paulo altius res repetenda est. Morin. exer.

Primum ego officium scriptoris existimo titulum suum legat, atque identidem interroget se, quid cœperit scribere, sciatque si materiæ immoratur, non esse longum: longissimum, si aliquid accersit atque attrahit. Plin. l. 6. ep.

Proponendi & Partiendi.

UT videam potius quæ dicam, quam quomodo dicam. Quare cum hujus difficultatis expediendæ una videatur & simplex via, ut pauca dicam; orationi meæ eam Nigr.

eam hodie ſtatuam legem, ut unius tantum aut alterius coercita cancellis.

Cic. pro lege Manilia. Primum mihi videtur de genere belli; deinde de magnitudine; tum de Imperatore deligendo dicendum.

Pro Sextio Sed quoniam ſingulis criminibus cæteri reſponderunt, dicam ego de omni ſtatu P. Sextii, de genere vitæ, de natura, de moribus, de incredibili amore in bonos, de ſtudio conſervandæ ſalutis communis atque otii; contendamque, ſi modo id conſequi potero, ut in hac confuſa atque univerſa defenſione nihil à me quod ad veſtram quæſtionem, nihil quod ad reum, nihil quod ad Rempub. pertineat, prætermiſſum eſſe videatur.

Philippic. 7. Cur igitur pacem nolo? quia turpis eſt; quia periculoſa; quia eſſe non poteſt. quæ tria dum expono, peto à vobis P. C. ut eadem benignitate qua ſoletis, verba mea audiatis.

Cic. pro Quintio. Et me facile veſtra exiſtimatione revocabitis, ſi extra hos cancellos egredi conabor, quos mihi ipſe circundedi.

Continuandi formula.

IN ſingulis rebus materies eſt ejuſmodi ut dies ſingulos poſſis conſumere.

Cic. pro Roſc. Amer. Hæc ſi haberet in causa, tempus hercule citius, quam oratio deficeret.

De quo ſi paulo altius orditi ac repetere memoriam religionis videbor, ignoſcite: rei magnitudo me breviter perſtringere atrocitatem criminis non ſinit.

Turn. 11. Profecto (Auditores) quod homini per loca dumetis ac ſpinetis undique horreſcentia facienti iter accidit, ut dum ſimuſiori ſe dumo explicat, aſperiori ſpina implicetur: id mihi hodie in I. ornando uſu venit:

venit: in cujus singulis laudibus ita miracula nectuntur ex miraculis, ut dum hinc miraculum fugio minus, inde in miraculum impingam majus.

Quod utinam mihi pro amplitudine auditorii prolixa suppeteret oratio, ac non hic maxime clauderet, ubi me facundissimum cuperem.

Sed quid faciam? novam quandam patior ex copia difficultatem. Quid, inquam, faciam?

Quid in verba & rationes stylum torqueo? ipsam rem audi— Put. Distr. 2.

Sed quid? jamne seorsim sentientium copiæ in ditionem meam veniunt? an sumpta Ægide in pugnam numero eo, acrius præliaturus? — Ibid.

Quas ego omnes ausus contexere, prope mihi infinitum laborem prospicio, & ipsa cogitatione susceptæ muneris fatigor; sed durandum est quia cœpimus, & si viribus deficiamus, animo tamen perseverandum.

Sed par est, quæ paucis breviter ac strictim dicta sunt, pluribus copiosius ac planius explicare, ne in tanta rerum ubertate ac profluentia, disputantes de flumine eloquentiæ, sicci atque aridi videamur. Nigron. Quæst.

Quorum de crudelissima morte, &c. dicam, cum eum locum tractare cœpero, & ita dicam, ut si me in ea quærimonia quam sum habiturus de istius crudelitate & de civium R. indignissima morte, non modo vires, verum etiam vita deficeret, id mihi præclarum & jucundum putem. Cic. 6. Verrin.

Lineam hanc sequar, & necessaria magis quam curiosa subtilitate, pauca etiam quæ antiquitus tradita comperi, aut quæ inventione nova concepi, non per guttas ductim stillabo, sed impetu quodam effundam— Put. Distr. 2.

Ibid. Quemadmodum ii, quos caſus aliquis in gurgitem detulit, arbitrium admittunt ſui, & aguntur violento raptu: ita ego vix pedem in divinis illis æterniſque corporibus poſui, & velociſſimo illo motu transferor, nec intra ſermonis mei fines queo conſiſtere. Num invitus? Si cum diſpendio id fiat veſtro, lubens deſiſto, ſi cum voluptate aliqua aut fructu, pergo. Nec tamen longule me abduci patiar, ſed vim mihi ipſe inferens, hic vela complicabo.

Cic. 6. Verrin. Quid nunc agam cum jam tot horas de uno genere, ac de iſtius nefaria crudelitate dicam? cum prope omnem vim verborum, ejuſmodi quæ ſcelere iſtius ſunt digna, aliis in rebus contempſerim; neque hoc providerim ut varietate criminum vos attentos tenerem; quem ad modum de tanta re dicam? opinor unus modus atque ratio eſt: Rem in medio ponam, quæ tantum habet ipſa gravitatis, ut neque mea, quæ nulla eſt, neque cujuſquam ad inflammandos veſtros animos eloquentia requiratur.

Plin. paneg. ad Trajanum. Sed quid ſingula conſector & colligo? quaſi vero aut oratione complecti, aut memoria conſequi poſſim, quæ vos, P. C. ne qua interciperet oblivio, & in publica acta mittenda, & in ære incidenda cenſuiſtis.

Put. 5. diatr. An reſpiro & quieſco? imo vero lorum capio, & inſtructam hanc inſcendo trigam, ut pauxillulum hoc, quod ſupereſt, pulveris emenſus, curriculo ad metam pervehar.

Verum cum verſor in illo ſtadio, quod peranguſtis incluſum regionibus non ſinit orationem, veluti equum, excurrere libere & ad metam præfinito redire, contineor quaſi contractis habenis intra circum, ut in his & ſtudui & temporis anguſtiis plurimum videar dixiſſe, ſi id qd. dicit C. addam CC.

Quod ſi qua caligo meis verbis offuſa impediat,

impediat, quo minus clare intelligar, illa oppositu quasi quodam solis facile dejicietur, si mecum cogitaveritis.

Hoc etiam addo, & velut auctarium huic capiti constituo. Put. 2. dial. tr.

Transeundi formulæ.

NOn me hæc movent, quæ perspicue falsa sunt, &c. sed hæc omittam: ad illa quæ me magis moverunt, respondebo. Cic. pro Cælio.

Verum, si placet, quoniam hæc satis, spero vobis quidem, certe majoribus molesta & putida videri, ad reliqua aliquanto odiosiora pergamus. Cic. 3. de orat.

Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus, pensumque revocabo. Ibid.

Etenim quoniam fidem magistri cognostis, cognoscite nunc discipuli æquitatem. Pro Rosc. Amer.

Sed quoniam emersisse jam è vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur. Pro Cælio

Sed texo ut nimis brevem pro rebus, sic pro tempore nimis longam orationem. Tusc. 1. 5.

Quare ut res sequantur tempus, in alterum veri bonique Epinotam orationis meæ rivulus est derivandus——

Sed in hanc sententiam cum multa habeam dicere, non abutar hac patientia vestra, qua me attentissimis animis, summa benevolentia attendistis; veniam itaque ad——

Accipite nunc aliud ejus facinus nobile, & multis locis sæpe commemoratum, & ejusmodi, ut in uno omnia maleficia inesse videantur; invenietis id facinus natum à cupiditate, auctum per stuprum, crudelitate perfectum & conclusum. 3. Verrin.

Plura de illo archipirata dixi quam volui, Cic. Verrin.

& tamen ea quæ certissima sunt hujus criminis argumenta prætermisi.

Nihil addi jam videtur (Judices) ad hanc improbitatem, amentiam, crudelitatemque posse: & recte videtur: nam si cum aliorum improbitate certet, longe omnes multumque superabit: sed secum ipse certat, id agit ut semper superius suum facinus novo scelere vincat.

Put. Diat. Nimirum diu nos in procinctu; quin coronas sumimus, & Musæum hoc auspicamur certamen.

Vos P. & T. memoria ac religione complector, qui animadverto fore, ut pondere laudis quam meruistis, obrutus, magis imbecillitatem ingenii mei detegam, quam vestram virtutem, sicut par est, repræsentarem.

Nigr. 5. or. Nolo commovere dolorem vulnera retractando, & quæ visu tristia, sensu molesta, perpessu difficilia fuerunt, ea duriora & acerbiora facere commemorando.

Sueronius de Calig. Hactenus de principe, quæ sequuntur de monstro dicenda.

Nam ut reliqua, quæ multa sunt, quæ magna sint, &c.

Val. Mar. 5. l. 3. c. Bene egissent Athenienses cum Miltiade, si eum post 300 millia Persarum Marathone devicta in exilium misissent, ac non &c.

Sen. c. 5. ep. Sed ut omisso principio, rem ipsam aggrediar, &c.

Pacati pro neg. ad Theodos. Hactenus in te prædicata sunt dona fatorum: nunc ad ea proferamus gradum, quæ tibi debes.

Idem. Sed quod facere, magnas urbes ingressi, solemus, ut primum sacras sedes, & dicata summo numini delubra visamus, tum fora atque gymnasia, & pro suis extenta porticibus ambulacra & claustra miremur: ita in laudibus tuis sanctos palatii ritus, & priscis æquanda

æquanda cæremoniis, inſtituta venerati, gradum ad illa proferimus quæ in medio conſtituta ad publicos uſus facientia, non partim, ſed in commune conducunt, nec parietibus, ſed orbe clauduntur; nec tecto, ſed cœlo operiuntur.

Sed jam tempus eſt in Latium de Græcia demigrare. Apul. de deo Socrat.

Miſſum igitur hunc locum faciam, in quo non mihi quidem tantum, ſed ne Platoni quidem meo quiverunt ulla verba pro rei amplitudine ſuppetere. Quid igitur faciam in rebus mediocritatem meam ſuperantibus? receptui canam, tandemque orationem de cœlo in terram devocabo. Ibid.

Ne is qui ſedulo laboro, ut ne quid maculæ, aut inhoneſtamenti in me admittam, videar cuipiam, ſi quid ex frivolis præteriero, id agnoviſſe potius quam contempſiſſe. Apul. Apol.

Sed jam tandem in gradum redeamus, extra lineas oleaſque aliquantulum exſpatiati.

Sed quid opus pluribus? ſit jam hujus loci finis.

Expoſui breviter ac de his jam ſatis.

Audiviſtis hactenus magna, ſed audietis majora.

Sed hæc de re, nunc de te reliquum eſt ut dicamus.

Verum de his plus ſatis.

Sed mittamus hæc.

De his jam ſatis diſputatum, vel dictum.

Quid his immoror?

Sequitur ut paucis agamus.

Reſtat pars altera.

Ad alteram jam partem accedamus.

Sed de his diximus multa, & alibi dicemus.

Hactenus mihi tractaſſe videor.

Abrumpendi formulæ.

SEd vereor ne ingeniis veſtris videar diffidere, ſi de tam perſpicuis rebus diutius diſſeram.

Me vero temporis anguſtiis excluſum perſpicio.

Quorum non eſt nunc narrandi locus.

Nimium multa de re minime dubia loquor, hoc tamen dico, non modo ſi, &c. ſed niſi, &c.

Dies me jam deficiet, ſi quæ dici in eam ſententiam poſſunt coner exprimere.

Ac ne plura, quæ ſunt pene innumerabilia, conſecter, comprehendam brevi, ſic enim ſtatuo.

Immenſa oratio eſt, nam me dies, vox, latera deficiant, ſi hoc nunc vociferari velim, quam miſerum indignumque ſit, &c.

Neque ego nunc iſtius facta omnia numerare conor, neque opus eſt, nec fieri ullo modo poteſt.

Cic. 5. ver. Non obtundam diutius aures veſtras. Jamdudum vereor ne oratio mea aliena à judiciorum ratione & quotidiana dicendi conſuetudine eſſe videatur; hoc dico, &c. ſi vero——

Invitus in hac parte orationis, Quirites, moror. Sic enim agere debent, qui, &c.

Itaque ſuccumbam oneri, neque aggrediar narrare quæ differendo minora vero facio.

Videtis quam multas laudes in quam brevem complicationem conjecerim.

In ſingulis enim ſi hæreret oratio mea, ita multa ſunt & magna, ut me potius vox quam verbum, latus quam res dicentem deficeret.

Sed intelligo, Aud. me in hoc crimine

pro

pro re pauca, pro veſtra prudentia ſatis, pro tempore nimis etiam multa dixiſſe.

De qua quia brevius mihi dicendum eſt, quam tanta res dici poſſit; peto à vobis, ne rerum pulcherrimarum magnitudinem ex mea oratione potius, quam ex rerum pondere æſtimetis.

Argumentum ſuadet, Auditorium urget; obſequar: & quam quiſque in omni materia poſcit, dabo brevitatem. Putean. Laconiſm.

Verum his de rebus non neceſſe habeo dicere ea quæ me P. Q. cupit commemorare: tametſi cauſa poſtulat, tamen quia poſtulat, non flagitat, præteribo. Cic. pro Quintio.

Verum iſta lubens tacitus prætereo, meq; intra tuta ſilentii præmia tenebo. accepi enim non minus interdum oratorium eſſe, tacere quam dicere. Plin. 7. l. 6. epiſt.

In ſtupris vero & flagitiis nefarias ejus libidines commemorare, pudore deterrer. Divinatio in Verrem.

Sed iſta malui ſilentio obducere, quam eloquio qualicunque proferre; Timanthem imitatus, qui luctuoſum immolatæ Iphigeniæ ſacrificium in tabula repræſentaturus, cum Calchanta triſtem, mœſtum Ulyſſem, clamantem Ajacem, lamentantem Menelaum circa aram ſtatuiſſet, caput Agamemnonis velo involvit, ſummi mœroris acerbitatem arte exprimi non poſſe confeſſus. Val. Max. 8. l. 11. c.

Omnia præteribo quæ mihi turpia dictu videbuntur: neque ſolum quid iſtum audire, verumetiam quid me deceat dicere, conſiderabo. Verrin.

Hic nolite expectare dum ego hoc crimen agam oſtiatim. 5. Ver.

Ex his viris quorum exempla perſequi nec omnes volumus, nec omnes debemus. Turn. 10.

Melius vobis, levius mihi, ſatis rei virum purum aut ſacerdotem levi quaſi brachio tranſilire. 15. ec.

Ibid. Non sequor hoc filum, iter illud varium & non istius temporis, quod circumscripsi orationi meæ.

Ibid. Rem late patentem ut substringam, suadet tempus, ratio, patientia vestra.

Lipsi. 2. ep. 2. cent. Sed diffundor, peccatum meum solenne, cum ad te scribo. nunc emendo, & file, & te valere jubeo.

Put. Diatr. Amplius fusiusque qui laudare velit, violet; qui defendere, traducat. Verborum lacinias & syrmata abesse ab hac veste fas sit, undas ab hoc rivo. De re tali optimus sane sermo, qui brevissimus.

Lipsi. ep. 2. cent. Sed amor pon't me extra circum, quem hujus materiæ curro. vere curro, nam res quæ, &c. non sinunt calamum in singulis hærere.

Sen. 30. ep. Sed vereri debeo ne tam longas epistolas pejus quam mortē oderis. itaq; finē faciam.

Put. 1. diatr. Ne incautus sermonem hunc lente decentem & abducentem sequar, subsisto & conquiesco.

Sen. 54. epist. Sed ne Epistolæ modum excedam, quæ non debet sinistram manum legentis implere, in aliam diem hanc litem cum Dialecticis differam.

Nunc quia diligentiæ meæ angustia temporis obstat; cogimurq; more Athenienſium ad Clepsydram dicere, moderator ego——

Ne vaga aut libera nimis sit oratio mea, sed adductis habenis moveam in hoc gyro: quæ posita sunt in suspicionibus, de quibus si cœpero dicere, pluribus verbis sit disserendum, ea vestris ingeniis conjectuæque committo.

Sed ne longior faciat sermo fastidium: unum ex omnibus ejus officium persequemur.

Macrob. Sat. 14. c. Ita sibi certos sententiæ fines, & velut quædam pomœria effata posuerunt ultra quæ egredi nefas, &c.

Verum

Verum ne mihi tandem vox, vobis aures pati lassitudine faciscant. Put. Diatr.

Igitur eundem mihi cursum, eundem terminum statuo, idque jam nunc apud te subsigno, & si me longius avehi videris, in Jus, voces ad hanc epistolam meam, & quiescere jubeas, cum inertiæ crimen effugero. Plin. l. ep. 3. l.

Nunc igitur manum de tabula. quia Pindari calculo, Justam ad causam tria verba sufficient. Put. Diatr.

Magnitudo rei longam orationem fortasse desiderat: conjunctio vero nostrorum animorum brevitate contenta est. 2. l. Plin. epist.

Proinde in vestra manu situm est nostra vela sinuare, & mittere; ne pendula, neve flaccida, neve restricta, neve caperata sint. Apul. de deo Socrat.

Tamen quia ipsa obstat magnitudo, rerumque diversitas aciem intentionis abrumpit, faciam quod solent qui terrarum situs pingunt; in brevi quasi tabella totam ejus imaginem amplectar. Florus in prologo.

Sed parco nominibus viventium, veniet eorum laudi suum tempus, ad posteros enim virtus durabit, non perveniet invidia.

Ne longum loquar, aut obvia referam.

His atrocioribusque (credo) aliis, quæ præsens rerum indignitas haudquaquam relatu scriptoribus facilia subjicit, memoratis.

Confirmandi.

Quod ne affirmem potius, quam probem. Macrob. 5. Sat. 8. c.

Sed ne videar uno aut levi tibicine hoc munimentum fulcire velle, argumenta insuper dabimus, rationes, testes non semodio aut modio, sed toto horreo. Suart. Anal. Plaut. Mæchm.

Quam ego rem argumentis, non multis, sed probis validisque probatum eo.

Verbis tam disertis, rationibus tam claris

confirmata, ut non atramento, ſed ſolis radio exarata videantur.

Ne tamen maceriam congeſſiſſe dicar, aut etiam arenam ſine calce; primum ponam Naturæ fundamina, deinde Rationis ſtatuam columnas, tabulata inſuper extendam Legum, contignationes denique inſternam Teſtium fide digniſſimorum.

Non pectines ſolis ſuſpendo; neque enim Lamiæ turres extruo: ſed arcem munitiſſimam fortiſſimis inſtruo propugnatoribus.

Neque enim Velites emittam Opinionum; ſed in aciem & juſtum prælium educam validiſſimarum Rationum Haſtatos, rerum certiſſimarum Principes, locupletiſſimæ fidei Triarios.

Non ſumum vendo, nec fucum facio: verum ipſam rem Naturæ voce promulgatam, jure gentium ſancitam, uſu denique & conſuetudine firmatam adfero.

Citandi exempla.

Fractantur autem plerumq; a ſimili, diſſimili, contrario, majori, minori, pari, necnon per optationem, præteritionem, apoſtrophen, citationis formam, comparationem, &c.

PLurima & ſunt obvia exempla.

Exempla ſi quærantur illuſtria virorum——

Exemplorum pleni libri, plenæ memoriæ——

Exemplorum nullum illuſtrius, quam illud Thaletis.

Inter multa præclara facinora alia, nihil clarius quam quod——

Atque ne hæc obſcura & nuda videantur ſine exemplorum appoſitione, videte quæſo——

Quoniam vero jure id fieri videtur, quod exemplo fit——

Quam quidem rem probe intellexiſſe & recta repetaſſe via mihi videntur, qui——

Priſtinam

Priſtinam veritatis faciem Hiſtoria priſca retegit. huc provoco.

Lubetne à familiari exemplo diffuſum præcepti uſum diſcere?

Strictim & rotundo agmine.

Eadem enim eſt paupertas apud Græcos in Ariſtide juſta, in Phocione benigna, in Epaminonda ſtrenua, in Socrate ſapiens, in Homero diſerta. Eadem paupertas etiam populo Romano imperium à primordio fundavit: proque eo in hodiernum Diis immortalibus ſimpuvio & catino fictile ſacrificat. Quod ſi modo judices de cauſa iſta ſederent C. Fabricius, Cn. Scipio, Manius Curius, quorum ſi Poplicola regum exactor, & Agrippa populi reconciliator, quorum—— Apul. apol. Apul. apol.

Quid? dolemus viros nobiles in itinere tardatos? Echeneis hæc remorata eſt. Dolemus duces in acie deſertos? ſurdus ille coluber prodidit. dolemus ſummos imperatores è medio ſublatos? vipera vi & dolo ſuſtulit.

Non ego obſoletam & intermortuam jam olim conſuetudinem è ruderibus atque tumulo ad lucem & vitam revoco: ſed viventem etiamnunc & vigentem exemplo meliorum cito. Put. diatr.

Non referam tibi Socratem, Chryſippum, Zenonem & cæteros, magnos quidem viros, majores tamen, quia in laudem veteſtorum invidia non obſtat.

Pythagoras mihi primus è memoria in linguam venit, Italiæ ſplendor clariſſimus. Niger 14.

Cato, virtutum ille viva imago. Put. diatr. 7.

Quod ad mores indolemque, quid juſtius? quid ſanctius, in omni antiquitate? Virtus ipſa domicilium Lacedæmone habuit: & conſenſu quodam in laudes maſculi populi conſpiraſſe Scriptores fere omnes videntur. Put. diatr. 7.

Severis

Severus Imperator gravis, & vir nominis sui.

Senec. ep. Paulo ante Demetrium retuli: quem mihi, videtur rerum natura nostris retulisse temporibus, ut ostenderet, nec illum à nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse. Virum exactæ, &c.

Pat. diatr. 7. Hæreo in exemplo: ac nescio profecto, Indumne potius an Macedonem admirer. ille bello victus, hic sermone: ille mora, hic momento, &c.

Higr. 6. Prodeat Pericles ille, cujus fulgura, tonitrua, fulmina in concione visa & audita metuerunt Athenæ; cujus leporem in ore sessitantem admirabantur; cujus aculeos in animis auditorum relictos sentiebant.

Testimonia citandi.

NEque mihi difficile erit, neque vobis, uti spero, molestum, si auxiliares Elogiorum copias conscripsero eduxeroque.

Hæc ita clara, ita explorata sunt, ut frustra sit, qui testium nubem in fidem vocaverit.

Ne forte vana ista aut vilia videantur autoritate & fide destituta, prodite huc legislator Solon, divine Plato, naturæ rimator Stagirita, tuque Eloquentiæ pater Cicero, *Merito cui doctior orbis Submissis defert fascibus imperium.*

Cujus verbo in præsidium advoco.

Habete testem non passis solutisque verbis, sed numerorum vinculis sensa stringentem gravia.

Nec dissentiunt à me prudentes: Plato mihi præit, sequitur Arist.——

Ad veteres provoco, & Antiquitatis magnum illud & venerabile tribunal.

Quod poeta his versibus depinxit

Aureum, facetum & verum Bionis illud——

Exoscu-

Exoſculor illam vatis non vani ſententiã.

Dignissima eſt aureis inſcribi literis, menti commendanda penitus, & ſæpe memoria retractanda illa M. C. ſententia.

Quod effatum Ammonio, Dodonæo, Delphico, & alio quovis oraculo verius protulit C.

Ad rem, & appoſite Tullius.

Nec vates ille vanus qui cecinit.

Decumanus eſt ille philoſophi locus.

Præclara illa vox & præclaro viro dignissima.

Plinius à me ſtat & fidem facit.

Oraculi pondus & inſtar habet illud Socratis.

Idque ampliſſima Taciti cenſura.

Cum Catone & dico & ſentio.

Seneca paucis verbis & vere.

A Xenophontis ore aureo purum putum illud aurum accipite.

Huc vero reſpexiſſe videtur Homerus.

Hic vero audiendus Cicero.

Solonis quidem ſapientis graye eſt illud elogium.

Non injuria exclamat ille.

Livius breviter & cogitate ſcripſit.

Doctiſſimum rerum vatem L. ſi aſtricta aure audiamus, ecce vobis certum ſolidumque ſententiæ noſtræ firmamentum: verſus ejus eſt——

Judicio meo ſuffragatur Philoſophus: Hujus rei locupletiſſimus teſtis eſt——

Atque huic opinioni adſtipulatur Seneca.

Quocunque me oculis & cogitatione convertero, ſive judicium vetuſtatis, ſive lumen rationis, ſive honeſtatis decus, noſtræ ſententiæ ſerviunt & ſuffragantur omnia.

Ad Patres ſi quando licebit accedere, confectum eſt prælium; tam ſunt noſtri, quam——

Thea-

Theatrum univerſitatis rerum ponamus ob oculos, quicquid eſt uſpiam peragremus. omnia nobis argumentum ſuppeditant.

Egregii ſunt Euripidis verſus, quibus apud A. Gellium Chryſippus deteſtatur cupediarum indagines.

Audiatur antiquitas, & quod nos alteri ſuſpecti non poſſumus, illud omnium ſeculorum, veneranda canities decidat arbitrio.

Prodeant Duumviri raræ elegantiæ, priſcæ doctrinæ, veræ virtutis.

Non temere igitur dictum. Si Heſiodo credimus. Ideo Plato prudenter monet.

Diſerte & appoſite canit ille vates.

Hoc verum eſſe teſtatur Catonis illa præclara ſententia.

Exurge præco, fac populo audientiam, citato teſtimonium illius Naturæ à ſecretis, magni illius ſcribæ Naturæ Plinii.

Audite illud Virgilii: Aureum eſt illud Ariſtotelis dictum.

Hiſtor. or. 5. Prohibent hoc ſubſidia literarum, quæ ſunt altrices laudum, educatrices gloriæ, famæ nutrices, antiquitatis teſtes, memoriæ cuſtodes, & immortalitatis conſervatrices. quarum beneficio, pleni ſant libri poetarum, plena laudationes oratorum, plena hiſtoricorum monumenta laudibus eloquentiæ, &c.

Quare bene, ſciteque præcipit Philoſophus ille haud vanus.

Illud ſapientiæ ſine luminibus venerandum lumen, Democritus.

Herodotus Lac Muſarum.

Thucydides oculus verecundiæ.

Homerus: Poetarum antiquiſſimus, quem ſeptem urbes ſibi vendicarunt: Phœbus ille Poetarum. cujus tempora incerta, verba certiſſima. Qui multa animo vidit, lumine cæcus erat.

Aeſ-

Ἄριστον καὶ θειότατον τῶν ποιητῶν. Sic enim Homerum appellat Socrates in Ione Platonis.

Homerum quidem oſtentaſſe iter: ipſum autem aberraſſe ſine fræno.

Homeri muſam appellabat mulierem aulicam, nullius enim pudere eam, nutricem inſanæ ſapientiæ.

Virgilius: Qui cantu Muſas, Phœbumque æquavit honore.

Latinus Homerus. Mantuanus ille vates. Poetarum Plato.

Cujus terga omnes poetas ſpectare notum eſt. ipſum eſſe extra metas.

Poetarum princeps: Conatus ultimus Muſarum.

Virgilii Muſa, Matrona.

Heſiodus: Divino afflatu Poeta verus: Aſcræus ille ſenex.

Horatius: Numeroſus ille Horatius: Latinus Pindarus, Lyricorum princeps, Venuſinus ille vates: λόγῳ καὶ φόρμιγγι κρείττων. Romanæ fidicen lyræ.

Plato: Princeps ingenii & doctrinæ: Ille philoſophorum quaſi Deus: Moſes Atticus: Qui philoſophiam de cœlo devocavit: Non ſolum intelligendi, ſed etiam dicendi graviſſimus author. Divinus ille philoſophus.

At Plato, Ciceroni Deus in philoſophia, palmam tulit. Is orationem ſpeculum mentis nuncupavit. Quis tibi Plato pulcherrimam hanc cogitationem immiſit? Quam ſublime, contemplans vim orationis, animus tuus aſcenderat, cum hanc palmarem protuliſti ſententiam? Tetigiſti rem non acu, quod dici ſolet, ſed acie, ſed acumine mentis. Nigr. orns

Seneca: Latinorum philoſophus: Præſtantiſſimus animorum medicus: Optimus magiſter peſſimi illius Neronis.

De

De suo ævo loquatur Seneca, nostrumque sugillet. Quid Romanæ porticus Zeno præcipiat, audi. Lubet ipsius verbis Senecæ proferre sententiam.

Livius: Mare tranquillum.

Quid *Lucretius*, versu poeta, re philosophus?

Demosthenes: Frequens & magnus auditor Platonis: quo nec Athenæ magis Atticæ fuerant:

——— *quem mirabantur Athenæ*
Torrentem, & pleni moderantem frena Theatri

Græcorum oratorum lex & norma bene dicendi.

Qui unus inter omnes emicuit omni dicendi genere.

Cicero: exundans ille eloquentiæ fons. Perpetuus orationis Dictator.

Quasi Deus Oratorum: ποταμὸς χρυσοῦ ῥέων τις. Ἀνὴρ λόγου καὶ φιλοσοφίας, Flos illibatus populi, Suadæque medulla.

In quem natura omnes vires effudit: Anima eloquentiæ. Parens Eloq.

Longe omnium qui scripserunt aut locuti sunt, copia dicendi & gravitate princeps.

Disertissimus omnium Romuli nepotum.

Isocrates. Eloquentissimus juxta & sapientissimus scriptor.

Ex cujus ludo tanquam ex equo Trojano innumeri principes exierunt.

Qui verbis solutis numeros primus adjunxit.

Aristoteles. Venator Philosophiæ maximus. Naturæ interpres.

Atlas ille Philosophiæ. Philosophorum oculus.

Peripateticorum princeps. Inambulantis scholæ Dictator.

Hu-

Humanæ sapientiæ promicondus ille. ὁ τῆς φύσεως θαῦμα.

Cato. Qui cum vitiis——Romanorum bella gessit.

Viva & expressa virtutis Imago.

Ἔμψυχος ille βιβλιοθήκη καὶ περιπατοῦν μουσεῖον. De Longino Eunapius.

Plutarchus. Qui summam Philosophiæ scientiam cum historiarum eloquentia conjunxit.

Plautus. Decima illa Musa Plautus.

Qui inter comicos familiam ducit.

Cujus verbis Musæ uterentur, si Latine loquerentur.

Audite Noveno choro fratrem additum, jocorum patrem, risuum, facetiarum.

Objiciendi & Confutandi.

FAta mihi opponis? futilis hic aries, Langi, & qui Stoicorum nervis dirigitur parum firmis, libere dico, & illa ego sperno, & Parcas, & cum Plautino milite, totum hoc anile agmen, uno spiritu difflaverim, ut folia ventus. Lips. const.

Quæ objicis, Sibyllæ quasi folia sunt, flatuque rationis cito dispelluntur.

Scire prius aveo quid ingeniosa hic ubertas potuerit, quos aggeres, pluteos, vineas in mœnia nostra egerit. Put. di. atr. 7.

Quod vero objicis instar Achilleæ panopliæ, nec hilum habet nec micam bonæ frugis.

Reclamat hic & tumultuatur adversarius, argumentum hoc non secus ac Ajacis septemplicem clypeum objiciens, aut Gorgonis caput intentans. Morin. exer.

His te literis, Homo audacissime atque amentissime, quasi Bellerophonteis jugulatum non sentis?

Annon vides, quam miserabiliter teipsum Salmas. in Cercoetiu,

sum per caput & pedes in præceps dederis?

Idem. Calumniæ, strophæ, convicia, maledicta, circulatricis linguæ probra, tota deniq; proluvies oris impuri, &c.

Cic. 1. de Orat. Quod vero in extrema oratione, quasi tuo jure sumpsisti, oratorem in omnis sermonis disputatione copiosissime posse versari, id, nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem, multisque præessem, qui aut interdicto tecum contenderent, aut te ex jure manu consertum vocarent, quod in alienas possessiones tam temere irruisses. Agerent enim tecum lege primum Pythagorei omnes atque Democritici, cæterique in suo genere Physici, vindicarentque.

E. Suart. Pectines sunt isti Solis, turres Lamiæ, funes ex arena.

In quibus omnibus ne una gutta est sensus veri aut cordatæ sententiæ.

Nam aut arietem, cujus vi, & impetu maxime contendunt hoc nobile Morum ædificium diruere, verbo repellam.

Lipſ. adverſ. Dialogiſt. Oberras usque eadem chorda. quod de luscinia Lacon, Vox es, præterea nihil.

Impetus & malleolos hujus objectionis retundere in promptu est, in proclivi, facile.

Tilen. Omnia conquisivisti lenocinia, omnia seplasiariorum myrothecia profudisti, ut putida rancidi dogmatis salsamenta tanquam papavere ac sesamo sparsa nauseanti stomacho commendes: sed frustra, nam ——

Ibid. Aheneo bonæ tam conscientiæ quam cassæ muro fretum bruta Æneorum fulmina & Claudiana tonitrua non tangunt, certe non frangunt.

Virg. 6. Æn. *Demens, qui nimbos & non imitabile fulmen*
Ære & cornipedum cursu simularat equorum.
At pater omnipotens densa inter nubila telum
Contorsit (non ille faces, nec fumea tædis
Lumina) præcipitemq; immani turbine adegit.

Quod

Quod argumentum quia non ex Tripode, ſed ex anicularum Trivio (quod in proverbio dicitur) aeceptum eſt——.

Hoc effugium unicum eſt, quod cum aliqua veritatis ſpecie hujus argumenti aciem poſſit obtundere, quam tamen elumbe ſit & plumbeum telum, cernite—— Morin. exer.

Vires argumenti non eludere modo, ſed elidere aggredior. Ibid.

Sed quid laboramus opinionem ſic inanem verbis verberare, cum ipſa rei vanitas ſe refellat? Macrob. Sat. 7. 14.

Bona verba, quæſo. Sedatis agamus animis; viam ſapientum conſignatam veſtigiis teramus; non affectu aut opinione de curriculo majorum devii. Nigr. in Or.

En cor Zenodoti, en jecur Cratetis!

Qui iſta credis de homine, potes & facere: qui non potes facere, non debes credere. Tertul. Apol. c. 8.

Difficultas nimirum obſtat, remoramque facit. Ego tollam; curſumque univerſum facilem & expeditum reddam, levi quodam diverticulo ſive flexu. nec in tranſverſum abire penitus eſt animus. Put. 9. diatr.

Sed erroris cubile deprehendi; novi locum in quo ſe jactent; adverto diverticulum, quo ſe recipiant ——

Cum in picta tabula quidem videret Lacones ab Athenienſibus interfici, &, O fortes, exclamaret, Athenienſes! ſuperveniens forte Lacon, In tabula, inquit. Ita tabula hæc te fortem oſtentat, ſed picta. colores tandem tollamus aut velum, videamuſque quis pinxerit leonem. Plut. apoph.

Duplices ſunt opiniones, quædam habent aliquid ſtabilitatis, nec ſunt examinandæ: quædam adeo ſunt abſurdæ & ridiculæ ut ſua ſponte evaneſcant; tales itaque non opus habent refutatione, ſed potius caſtigatione & reprehenſione. Arift. 1. Top. 8. & Eth. 1. ad Eudem. Cic. 5. Tuſc.

Me-

Justin. 2. 1. de Scythis. Memor itaque cum servis prælíandum, verbera in aciem, non arma adferenda duxi; omisso itaque ferro, virgas ac flagella paro. Respice ad hæc.

Campian. 8. rat. Sit ingeniosus, sit eloquens, sit exercitatus, sit omnium librorum helluo: tamen aridus appareat & balbus necesse est, cum hæc tam ἀδύνατα sustinebit.

Rat. 9. Scitum est inter cæcos luscum regnare posse. Apud rudes sæpe valet fucata disputatio, quam schola Philosophorum exsibilat.

Eccum quos gyros, quas rotas fabricat, nugator hic verborum, atque sophismatum architectus? nescio cui formidolosus esse queat, molestus erit fortasse. molestiam prudentia vestra sublevabit, formidinem res eripuit.

Ibid. Qui sic agunt, nonne se produnt? nonne facile refutantur? Nonne in confessu talium virorum tenentur, ac minimo negotio constringuntur?

Rat. 2. Videbitis fore, ut milites istos qui post principia latent in Solem, pulverem & aciem è suis umbraculis evocatos non meis viribus, sed valentissima causa & certissima veritate debilitem.

Fumulos hosce, ad veritatis lucem ubi ventum erit, minime laboriosum erit dispellere.

Origenes cyclicarum fundamenta una oratione tanquam machina (ariete) ita commovit, altera tanquam fulmine ita labefactavit: ut, &c.

Nigr. Punctim ferit sæpius, quam cæsim, &c. quoties repetit ictum (repetit autem sæpe) toties adversarium de gradu deturbat: non terret tantum cum fulgurat, sed munimenta hostis disjicit.

Virg. 4. Georg. *Hic motus animorum atq; hæc certamina tanta*
Pulveris exigui jactu compressa quiescunt.

Pro-

Prosiliat nunc aliquis factionis adversæ magistellus, attollat supercilia, suspendat nasum, frontem perficet, quos ille ludos, quos jocos dabit? Camp. 42. rat.

Cur non prodeunt adversarii, ut eos palam refellant, in quos ranunculi coaxant è cavernulis? Ibid.

Sed fremas & sævias quantumlibet; manebit in unitate Ecclesia, &c. Turn. &c.

In anginam ego nunc me velim verti, ut veneficæ illi fauces prehendam, atque enecem sceleſtam stimulatricem. Plauti Mostell.

Grunniant gulones, gumiæ nostri, quique ætatem inter fercula conterunt, non audio. Put. 1. diatr.

Levia & infirma, quibus ludas magis quam lædas; quæ rumpantur & recidant ad primum statim contactum contuitumque strictæ frameæ orationis. quare sic repugno. Ibid.

Quid ais? Satisne firmum hoc tibi, quisquis es, in rem nostram videtur? an à teipso patrocinium, adversarie, petam? Ibid.

Eloquii tui machinas dejicere repentino nimbo propositum mihi non est; inspicere potius & examinare, an validæ per se & expugnando sint, &c. Diatr. 73.

Quid tu vero? veteres nobis, an novos libros revolvis? si novos; nulla authoritate convellimur: si veteres; loca & verba profer, uti moveamur. in hac ipsa oratione tua, Platonem, Isocratem, Hesiodum video, & tamen quæro. prodeant ipsi, & vocis suffragia coram ponderentur, tuis verbis Plato probat, Isocrates negat, Hesiodus refert: quid si neque probet, neque neget, neque referat? *Semper oculatæ sunt manus nostræ, credunt quod vident*, &c. Ibid.

Quæ in singulos effundis, inspiciam obiter, & verborum acrimoniam in os autoris retorquebo. 12. Diatr.

Quid igitur? nodum stringam; obeliſco ly- Ibid.

lychnum inferam verum & lucerna uear. Nam detegenda hæc malitia eſt; & ſimul confodienda.

Ibid. Hæc linea premenda erat. Tu omiſſa hypera pedem ſectaris, & laciniam neſcio quam apprehendis. fallaci ſtylo oppugnas quod conceſſum eſt, & extra cauſam eſſe poteſt.

Ibidem. Enimvero, ut aliquid ageres, agere hic nihil debuiſti. vel, ne ociosus eſſes in tuo choro occupari. Nunc ingenii tui ſepta tranſilire voluiſti, & de curru delapſus es.

Ibid. Quia nullo ingenio extorquere à pertinaciæ fomite ignem potes, verborum fumo & fuligine moleſtus es, & rerum lucem involvis.

Plaut. 7. Caput tollet preſſum inàni quadam argumentorum mole, non oppreſſum. molem enim magis ſentio quam pondus; & verborum inſidias potius quam vires. Quid mirum? Sic munita rationibus ſtetit cauſa noſtra, ut niſi dolo ingenioque tentari non potuerit.

Claudendi.

Diogenes ad Mindios, Claudite portas. O Mindii, ne per amplas portas excurrat oppidulum.

Senec. citat. 7. l. Benef. 1. c. Bonum, mi Liberalis, habeas animum: In manibus terræ; non hic te carmine longo, Atque per ambages & longa exorſa tenebo.

Turn. 1. Or. Quare eloquentiæ amorem, quaſi quendam igniculum, in veſtris hodie animis excitarem, niſi è dignitate eloquentiæ putarem non eſſe, vel tam pulchræ virgini ambire procos, vel tam potenti dominæ aſpectatores conciliare.

Cic. 2. de Or. Habetis ſermonem bene longum hominis utinam non impudentis: illud quidem certe, non nimis verecundi, qui quidem cum te,

Catule,

Catule, tum etiam L. Craſſo audiente de dicendi ratione tam multa dixerim.

His autem rebus Sol me ille admonuit, ut brevior eſſem, qui ipſe jam præcipitans, me quoque hæc præcipitem pene evolvere coegit. 3. de Or.

Nec cum Plauto, Jovis magni cauſa, plauſum emendicare ſtatui. Plaut. Amph.

Reliqua quæ &c. ſi perſequerer, non deeſſet oratio, deeſſent latera, quibus exclamarem, adeo, &c. O Deam philoſophiam! Turn. Or.

Sed finis ſit: neque enim præ lacrymis jam loqui poſſum, & hic ſe lacrymis defendi vetat. Cic. pro Mil.

Sed ut & orſa eſt in eodem terminetur oratio mea. Cic. pro Marcello. Turn. Or.

Non poſſum, Auditores, pergere, altitudo myſterii ſuperat meæ dictionis tenuitatem, quare non eſt cur pergam. Orationis igitur vela contraho, vos videritis, &c. utrum, &c.

Sed dum unitatis rationem ardore probo &c. non ſatis veſtræ patientiæ conſuluiſſe videar. Idem.

Sed videor non tam veſtræ humanitatis quam meæ felicitatis rationem habuiſſe, qui dum, &c. fim perſecutus, in meo gaudio explicando nimis me effuderim. orationi igitur meæ modum ſtatuo, à Deo immortali precatus, ut, &c. Idem.

Quanta ergo? Non queo (Aud.) ſtatuere nec volo dicere: reliquam utriuſque laudem malo venerari tacendo, quam dicendo imminuere. Id. 10. or.

Quod utinam cum bono alſquo publico ſit! voveo, & omnia tibi fauſta. Put. 6a. Epiſt. l. 2.

De qua non plura dicam, ne veſtræ benignitatis aures, quæ longius quam ſtatueram provexit orationem meam, diutius obtundam ingratus. Nigron. l. Or.

Jam

Id.2,or.4. Jam vero ne in veſtram humanitatem injurioſa longitudine peccet hæc oratio mea; demittam & complicabo vocis meæ flacceſcentis velum, non intermiſſo benevolentiæ veſtræ flatu; ſed virium mearum tanquam ſpiritu deficiente. jaciam anchoram in media navigatione, ut nova paucis poſt diebus velificatione ſubeam portum diſputationis inchoatæ, atq; fidem oppignoratam liberem.

Turn,Or. Sed ut aliquando extremum habeat oratio mea, finem jam faciam, eo quidem libentius quod mihi vultus veſtri, & iſti in me oculorum intuitus ſpem faciunt vobis cauſam eſſe probatam.

Idem; Videtis eo ſpectare orationem meam, quo debent referri cogitationes, actiones, conatus omnes. Quo? non ad epulas, non ad honores, non ad Zelum. Quam rem? expreſſi notam ſacerdotis, hanc exprimite notam ſacerdotes. Quam rem? explicavi perfectionem Chriſtiani hominis, hanc explicate Chriſtiani homines. quam rem? oſtendi confeſſoris ſummam, lauream Martyris; hanc oſtendite ſummam confeſſores, ut lauream conſequamini Martyres, quam intuebitur terra, quod fuit confeſſoris, & ſtupebit cœlum, quod eſt Martyris.

Quod ſi ego in his orationis tenebris aggrediar, non ſolum videar velle veſtra aburi humanitate, ſed meæ etiam tenuitatis penitus oblitus eſſe.

Quam ego vobis Nobiliſſi. fratres gratulor & æternum voveo.

Auſon. Panegyr. Concludam orationem meam, piiſſime Auguſte, ſermonis magis fine quam gratiæ. Namque illa perpetua eſt; & ſpacio non tranſmeabit, terminum calcis ignorat.

Nigr.3,or. Igitur finem dicendi faciam: præſertim, cum ex affectuum valle, in Capitolium Rationis ac Mentis aſcendere parantem curum

rum orationis meæ, quo pene triumphans invehitur eloquentia, temporis ad dicendum præſcripti definitio, timorque ſatietatis veſtri ſufflaminat ac detineat.

Rogandi & Petendi.

MOleſtum verbum, oneroſum, & demiſſo vultu dicendum, *Rogo*, &c. Senec. 2. Benef. 1.

Nulla res charius conſtat quam quæ precibus empta eſt.

Nam quod ad theſauros Gallicos attinet, rem ſuapte natura facilem, difficilem veſtra interrogatio facit. cur enim quæritis quod ſcitis? cum quod in ſinu veſtro eſt excuti jubetis potius quam ponatis? Liv.

(Mihi quoque, quoniam reſpondi Himilconi, interrogare jus faſque eſt) velim ſeu Himilco ſeu mago reſpondeat. Idem.

Tribuere dignare votis ſuis, precibus meis, moribus tuis, ut ad ſoliditatem, &c. te patrocinante proveniat. Sidon. ep. 5. l. 3.

Et gratiam tuam tuique ſimilium malo, quam facto, magiſque ſum tantæ amicitiæ cupitor, quam gloriator; quoniam cupere nemo niſi vere putat poteſt, poteſt vero quivis falſo gloriari. Apul. 3. Florid.

Itaque C. Cæſar ſic tibi gratias ago, ut omnibus me rebus à te non conſervato ſolum, ſed etiam ornato, tamen ad tua innumerabilia in me merita, quod fieri jam poſſe non arbitrabar, maximus hoc tuo facto cumulus acceſſerit. *Refertur & ad formam Gratias agendi.* Cic. pro Mar.

Precatus deinde, ſi divus, ſi diva eſſet, qui ſibi præpetem miſiſſet, volens propitius adeſſet. Livius.

Alterum reſponſum, ſalutem, victoriam, lucem & libertatem: alterum ominari horreo quæ ferat.

Plin. ep. 13. l. 2. Extenderem preces, nisi & tu rogari diu nolles, & ego tota hac Epistola feciſſem. Rogat enim & quidem efficaciſſime, qui reddit cauſas rogandi.

Lipſ. 2. cent. 3. ep. Sed amabo te, ita perpetuum fama te amet & virtus, ignoſce.

Idem 5. ep. 2. cent. Benigne ad amicitiam provocas, laudes adjungis: è quibus has vix agnoſco, illam appeto pari tecum voto.

Plin. ep. 10. l. 2. Quouſque & tibi & nobis invides, tibi maximam laudem, nobis voluptatem? Sine per ora, &c.

Plin. c. l. 8. ep. In ſumma, noſti facetias hominis, quas velim attendas, ne in bilem & amaritudinem vertat injuria, &c. Quanquam quid denunciationibus & quaſi minis ago? quin potius ut cœperam rogo, oro des operam, ne ille ſe, quod validiſſime vereor, à me, ego me neglectum à te putem; dabis autem, ſi hoc perinde curæ eſt tibi, quam illud mihi

Plin. pan. neg. ad' Trajanum. In fine orationis, præſides cuſtodeſque imperii Deos, ego conſul pro rebus humanis, ac te præcipue, Capitoline Jupiter, precor ut beneficiis tuis faveas tantiſque muneribus addas perpetuitatem. Audiſti quæ malo principi precabamur, exaudi quæ pro diſſimillimo optamus. Non te diſtringimus votis, non enim pacem, non concordiam, non ſecuritatem, non opes oramus, non honores: ſimplex cunctaque iſta complexum, unum omnium votum eſt, ſalus principis.

Symmach. 36. ep. 1. l. Injurium quippe eſt magnopere flagitare quod ſperes, ne quod eſt voluntarium videatur extortum.

Voſſ. interp. Cic. 4. l. c. 9. Gratias tibi agam propediem, Cic. id eſt, non dubito quin præſtiturus ſis quod peto.

Gratias

Gratias Agendi & Debendi.

TIbi & ſummæ obſervantiæ & gratiſſimi animi officioſa ſtudia debere me ingenue fateor, & præſtiturum ſanctiſſime recipio.

Qui ſi vitam pro dignitate tua profundam, nullam partem videar tuorum erga me meritorum aſſecutus.

Cui nihil amplius in votis, quam ut ſummæ obſervantiæ, officii, ſtudii, & grati animi argumentum aliquod apud te relinquam teſtatum.

Plurimis me tibi officiis devinctum habes: habes (ita me Deus amet) & ad quævis pro virili alacrem.

Dignum præſtabo me etiam pro laude mereantis. Horat. ep.

Maximas tibi omnes gratias agamus C. Cæſar, majores etiam habemus. Cic. vid. Agel. l. 4.

Næ ego nequiter ingratus ſim, ſupraque modum indignus, qui apud tantum Regem in ulla aut laude ſim aut gratia, ſi non cum ſummo obſequio atque obſervantia primam quamque occaſionem capeavero teſtificandi, gratias animus meus quam multas habeat, quam plures debeat.

Qua digna ratione tam honorificam benignitatem tuam celebrem, qua remuneratione dicendi gloriam tui facti æquiparem, nondum hercle reperio. Sed quæram ſedulo & connitar, *Dum memor ipſe mei, dum ſpiritus hos regit artus.* Apul. 3. Flor.

Nam nunc inpræſentiarum, heq; enim diſſitebor, lætitia facundiæ obſtrepit, & cogitatio voluptate impeditur, ac mens occupata delectatione mavult gaudere quam prædicare. Quid faciam? cupio gratus videri, ſed præ gaudio nondũ mihi vacat gratias agere. Ibid.

Ibid. Quinetiam universo ordini vestro pro amplissimis erga me meritis quantas maximas possum gratias ago atque habeo.

Cic. pro Mar. Tantum apud me grati animi fidelis memoria valuit, ut nulla non modo cupiditate, sed ne spe quidem prudens & sciens tanquam ad interitum ruerem voluntarium.

Plin ep. 12. l. 10. Cui referre gratiam parem nec audeo quidem quamvis maxime debeam.

Itaque ad vota confugio Deosque precor, ut iis quæ in me assidue confers non indignus existimer.

Paneg. ad Gratianum. Solvere se quod debebat, & adhuc debere quod solverit. Gratianus Imperator.

O mentis aureæ dictum bracteatum! O de pectore candidissimo lactei sermonis alimoniam!

Accipe igitur & hos labores nostros C. C. animi grati erga liberalitatem tuam specimen, majora & me debere & majestatem tuam decere certo scio. Sed in eo fastigio Deus Opt. Max. te collocavit ut animum benevolum ac gratum non minus velis, quam relatam gratiam.

Val. Max. 4. l. 7. c. Cui animum gratum quia in materia læta exhibere non contigerat, in ea quam iniquam fortuna esse voluit, magna cum laude, majore cum fide præstitit.

Tilen. Siquis hoc præstiterit, næ ille munus, aurum contra non charum, obtulerit tantũ ab eo beneficiũ accepisse me profitebor, quantum homini ab homine tribui potest maximum: neque vero sibi detraxerit, quod mihi contulerit. tam gaudebit ille dato, quam ego accepto. gratias agam usquequaque, referam quoque, si potero, & vicem rependam poscenti: σῶρα debebo etiam non poscenti.

Ov. Met. 7. *Tibi se semper debebit Iason.*

Plaut. Trinum. Lætus, lubens laudes ago & grates gratiasque habeo.

Ago

Ago tibi gratias, Imp. Auguſte, ſi poſſem etiam referrem. Sed nec tua fortuna deſiderat remunerandi vicem, nec noſtra ſuggerit reſtituendi facultatem. Auſon. parneg. ad Gratian.

Quorum nomine, quia non queo tantum perſolvere gratiarum, quantum debeo, ſaltem tibi ago gratias quam poſſum maximas, debendo magis quam loquendo. Nigr. 1. or.

Tibi vota ſolvam gratias (ut Diis ſolet) ſed ſentiendo, quam loquendo plenius. Et gratiarum non minima pars hæc erit, Differre grates; ut cito juſſa exequar. Alab. Rox.

Annon properandum mihi erat, ut pro eo honore vobis multas gratias dicerem, pro qua nullas preces dixeram? Non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam precem à philoſopho pro honore, ſed ut integrum & intemeratum veſtrum eſſet beneficium, ſi nihil ex gratia ejus mea petitio defregiſſet. id eſt, ut uſquequaque eſſet gratuitum: Neque enim aut, &c. Apul 3. flor.

Hanc unam Cæſar habeo injuriam tuam, effeciſti ut viverem & morerer ingratus. Furnius impetrata venia patri ſuo Antonianas partes ſecuto ab Auguſto. Senec. 2. l. de Benef. 25. c.

Quid ſcribam? gratias agere me? ne concipio quidem. & affeciſti me, in ſummo hoc beneficio, una hac injuria, ut vivendum & moriendum ſit ingrato. Lipſ. 4. cent. ep. 14.

Hunc hominem adpetentiſſimum tui (mihi crede) complectere, adprehende, imo & invita, ac ſic ama, tanquam gratiam referas: neque enim obligandus ſed remunerandus eſt in amoris officio, qui prior cœpit. Plin. 31. ep. 7. l.

Et tu occaſiones obligandi me avidiſſime amplecteris, & ego nemini lubentius debeo. Plin. 13. ep. 2. l.

Amatur à me plurimum, nec tamen vincitur. Ibid.

Ibid. Beneficia tam grate interpretatur, ut dum priora accipit, posteriora mereatur.

Plin. 4. l. 1. ep. In hoc ego ut referrem gratiam (nam vinci in amore turpissimum est) &c.

Lipsi. ep. 1. cent. Enimvero tu rem & verba simul ad me mittis; ego quid nisi verba? pudet gratias agere, tam expositæ, tam obviæ beneficentiæ: quæ, ut fontes, sponte irrigat & dimanat.

Horat. 1. od. 4. l. *Quod spiro & placeo (si placeo) tuum est.*

Ap. 11. Met. Irremunerabili quippe beneficio oppignoratus.

Sidon. 8. l. 6. epist. Equidem in quantum fieri præter jactantiam potest, gaudeo præstantissimi viri autoritate, si certus est: amore, si fallitur.

Nero apud Tacit. 14. Annal. Et tua quidem erga me munera, dum vita suppetet, æterna erunt.

Ælian. v. hist 4. l. 27. c. Diogenes acceptis paucis nummis à Diotymo Caryſio, dixit, Dii tibi dent animo quantum cupis ipse, virumque atque domum.

Plaut. Capt. Dii tibi omnes omnia optata afferant, cum me tanto honore honestas, cumque è vinclis eximis.

Ap. 11. Met. At ego referendis tuis laudibus exiguus ingenio, & adhibendis sacrificiis tenuis patrimonio: nec mihi vocis ubertas ad dicenda quæ de tua Majestate sentio, sufficit: nec ora mille, linguæque totidem, vel indefessi sermonis æterna series. ergo quod solum potest, religiosus quidem sed pauper efficere, curabo divinos tuos vultus, numenque sanctissimum intra pectoris mei secreta conditum perpetuo custodiens imaginabor.

Plin. paneg. Ut intelligam etiam atque etiam enitendum mihi, ut hunc consensum vestrum complectar, & teneam & indies augeam.

Opem

Opem Offerendi & Pollicendi.

FAc me certum quid tibi ſit, juvabo te aut re, aut opere, aut conſilio bono. Plaut. Pſeud.

Omnes tibi, ut pro aliis etiam loquar quod de me ſentio, quoniam ſubeſſe aliquid putas quod cavendum ſit, non modo excubias & cuſtodias, ſed etiam laterum noſtrorum oppoſitus, & corporum pollicemur. Cic. pro Mar.

Sed quid erit quod mea tibi poſſit ars efficere, & impera, & factum puta. Ter. And.

Nam de me illud vobis habeo polliceri, me beneficiis vinci poſſe, amore & egregia voluntate non poſſe, quod hoc ſit in mea voluntate, illud in fortunæ arbitrio ſitum; nam bene merendi ſemper voluntas adeſt, facultas non ſemper.

Itaque ſi quid laboris vigiliarumque adjici poſſit, certantem ſecum ipſum anniſurum, ut tanto de ſe conſenſu civitatis opinionem, quæ maxima ſit, etiam conſtantem efficiat.

Reſpondit & milites ex formula paratos eſſe, & ſi pluribus opus eſſet, plures daturos: & quicquid aliud imperaret velletque Pop. Rom. enixe facturos: ad id ſibi neque opes deeſſe, animum etiam ſupereſſe. Livius.

Εἰ πλέον ἔχον, πλέον ἐδίδουν. Græcus quidam Auguſto. Macr. Sat.

Dices, oportet me tuis rebus & meis uti etiam, ſed perinde illis ac meis parco. Plin. ep. 28. l. 1.

Proin ſtudii certius eſt judicium ſupra vires niti, quam viribus ex facili uti; alter enim quod poteſt præſtat, alter etiam plus quam poteſt. Val. Max. 4. l. 8. c.

Reliquum eſt, ut ad omnia quæ tui velint ita ſim præſto, ut mei non ſolum omnia debere tua cauſa quæ poſſum, ſed ea quoq; quæ non poſſum, putent. Cic. epiſt. ad Marcel. 8. l. 4.

Plin. 9. ep. 2. 2. Reddam vicem, si reposces: reddam, si non reposces.

Interea temporis me vestræ Celsitudinis obsequiis omnibus, syncere pro eo ac debeo, & totum dedo.

Hunc meis laboribus qua meliorem qua illustriorem redditum, Augusto nomini tuo inscripsi, & quæ antiqua formula votorum est, libens merito donavi, dedicavi.

Flor. prol. *Ut ad constituendum ejus imperium contendisse virtus & fortuna viderentur.*

Plin. 13. epist. 1. 10. *Ut jure sacerdotii precari deos pro te publice possim, quos nunc precor pietate privata.*

Sidon. 5. ep. 6. l. *Causam meam nescius agit, qui à me ad vos literas portat. Nam dum votivi mihi sit gerulus opportunus officii, beneficium præstat quod se arbitratur accipere.*

Laudandi.

ITa eloquens ut nemo sapientior, ita sapiens ut nemo eloquentior: perfectus utrobique magister, & tam prudentiæ fructu abundans, quam dictionis flore gratiosus.

Nigr. de Cic. Ille omnium generum, causarum & locorum orator, mens curiæ, vox fori, lingua judiciorum; omnium gentium defensor, cunctorum miserorum & calamitosorum patronus.

Non rhetor aut philosophus ex vulgo, sed vel orator natus in philosophiæ spatiis, vel philosophus florens ex eloquentiæ mytotheciis.

Juli literatorum optime & optimorum literatissime. Omne tulit punctum.

Vir inter optimos nobilissimus, inter nobilissimos optimus; inter utrosque doctissimus.

Vir ut omnibus virtutibus, ita humanitatis quoque laudibus instructissimus.

Omnibus

Omnibus virtutis numeris dives.

Inter bonos optimus, inter doctos doctissimus.

Magis suo merito quam fortunæ beneficio magnus.

Avi tui (quanti viri Deus bone) hæres es.

Credite optimi, & in quantum opus est disertissimi viri.

Hæc tantis animi doribus reliquis omnibus præstitit, ut in dubio esset, majorene corporis venustate, an mentis virtute esset, in ea tamen nihil admirabilius, quam quod virum incredibili amore prosequeretur.

Demosthenes cujus commemorato nomine, maximæ eloquentiæ consummatio audientis animæ oboritur. Val. Max.

Quæcunque in Equite Rom. dignitas esse possit, quæ certe possit esse maxima, ea semper in M. Cæ. habita est summa hodieque habetur. Cic. pro Cælio.

Quorum ipsa nomina sunt instar æterni triumphi.

Nec vox hominem sonat, O Dea certe.

Qui simulac pedem limine extulerat, omneis prope civeis, virtute, gloria, dignitate superabat.

Per totum vitæ spatium optimus est habitus, sed melior tamen fuit quam habitus est.

Ita ut quantum operibus tuis diuturnitas detrahet, tantum afferat laudibus.

Qui medius fidius (audacter dico) plus fidei quam artis, plus veritatis quam disciplinæ possidet in se, quem pop. Rom. meliorem virum quam histrionem esse arbitratur: qui ita dignissimus est scena propter artificium, ut dignissimus sit curia propter abstinentiam. Cic. pro Rosc. Com.

Magis mea adolescentia indiget illorum bona. Ibid.

bona existimatione, quam illorum severissima senectus desiderat meam laudem.

Cic. pro Fronteio. At in quem virum? qui tanta virtute & integritate fuit, ut etiam illis temporibus optimis, cum hominem invenire nequam neminem posses, solus tamen frugi nominaretur, &c. Gracchus cogis me, inquit, dicere inimicum meum frugi.

Turn. 8. or. O perpulchram formam! Angeli videtur, non hominis, & tamen Sacerdotis est, non Angeli, seu potius & Sacerdotis & Angeli.

Idem or. 11. Laudes illius numerandi potius quam poliendi (Illud enim possunt aggredi, hoc assequi nullus.)

Ibid. Non ferret tamen artis præscriptio, minutiora illa recensere, cum laudum maximarum torrens quidam me transversim abripiat.

Or. 14. Non cecidit nobis pupula hominis insignis ostro, &c. sed non invenio vocem qua meam notionem exprimam. Princeps fortasse hominum, Grammatice satis; Gemma sacerdotum, Rhetorice; Aristotelis quadratus, Philosophice. cecidit miraculum hominis.

Ibid. Ut putem me nativæ principis germanæque virtuti lituram insperaturum aut labem, si ei ex gente laudem viliter emendicavero.

Quanquam mali pono momentum in una ejus voce, qui tota vita ita dixit, ita fecit, ut & vita verbo, & verbum vitæ, & utrumq; fidei fecerit fidem.

Macrob. 1. Sat. 24. c. Laudare hic memoriam, ille doctrinam, cuncti religionem.

Sen. 7. benef. 1. Vir meo judicio magnus, etiamsi maximis comparetur.

Sen. 7. benef. 8. Quem mihi videtur rerum natura nostris tul sse temporibus, ut ostenderet nec illum à nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse.

Qua

Quæ puella nihil unquam festivius, amabilius, nec modo longiore vita sed prope immortalitate dignius vidi. — Plin. 16. epist. 5. l.

Quis ita affectet singula, ut tu imples omnia? Quid enim aliud es quam ex omni bonarum artium ingenio collecta perfectio. — Sidon.

Facilitate sæpius quam industria commendatur. — Quint. 10. l. 1. c.

Magna Isæum fama præcesserat, major inventus est, &c. — Plin. 3. ep. 2. l.

Quare cum vir bonus ab omnibus censeatur, non est homo pejor, si non est optimus. — Sidon. 4. epist. 4 l.

Consummatissimum virum, cunctarum q; virtutum conscientia, & fama, juxta beatum. — Sidon. 17. epist. l. 4.

Cujus ut facta, exempla; sic verba, dogmata sunt: in historiam utraque referenda, ut æterna sint. — Put. dictr. 7.

Quantum est hominum optumorum optume. — Plaut. Capt.

Delapsa cœlo sydera hominibus si se offerant, venerationis amplius non recipient. — Val. Max. 2. l 4 c.

Prisci candoris & humanitatis exemplum, gentis urbisque suæ gemma resplendens. — Put. 4. distr.

Quo melior fingi ne voto quidem poterat. — Plin 26. ep. l. 6.

Quo nihil verius, nihil simplicius, nihil candidius, nihil fidelius novi. — Plin. epist. 9. l. 2.

De laudibus tuis cum canat multa, plus reticet. — Sidon. 13. ep. 8. l.

Dictorum sanctitatem factorum constantia commendabat. Unum hoc difficile judicium, utra in eo virtus major, morum an scientiæ. — Camprat.

Cui vivo & mortuo innocentiæ fama constitit. — Idem.

Multa præterea pollentissimis ingeniis edisserta, — Solin. c 8.

ed. ſſerta, quæ præterire, quam inferius exequi, tutius duximus.

Ov. 7 Met. de Theſeo. Put. 1. 1. 1. ep.

Si tuulos annoſq; tuos numerare velimus
Facta prement annos ——

Tu unus inſtar omnium es, qui tot unus virtutibus abundas, ut unus omnium laudes exhaurias.

Apul 3. Flor.

Quibuſnam verbis tibi, Æmyliane Strabo, vir omnium qui unquam Numantiæ fuerunt, aut ſunt, aut etiam erunt, inter optimos clariſſime, & inter clariſſimos optime, inter utroſque doctiſſime.

Apul. 4. Flor.

Viri inter ſe mutuo, & vobis & utilitatibus publicis merito, amiciſſimi, doctrina & eloquentia & benevolentia paribus: incertum modeſtiane quietiores, an, induſtria promptiores, ac honoribus clariores. Quibus cum ſit ſumma concordia, tamen hæc ſola æmulatio, & in hoc unum certamen eſt, uter eorum magis Carthaginem diligat, atque ſummis medullitus viribus contendunt ambo: vincitur neuter.

Paneg. ad Max. & Conſtant.

Nec tamen miranda iſta in te eſt, Maximiane, animi magnitudo, in quem dii immortales tanta congeſſerunt, & naturæ bona & ornamenta fortunæ, ut quamvis maxima largiaris, ita penes te ſint omnia, quaſi ea ſolus obtineas.

Senec. de Cic. præf. ad 1. el. controv. Ibid.

Illud ingenium quod ſolum pop. Rom. par imperio ſuo habuit.

Nemo plus ingenio ſuo imperavit, nemo plus induſit.

Put. 9. diatr.

Euphanti ſodales ſunt elegantiæ & delitiæ meræ. quibus an quid ſuavius amæniuſque Natura produxerit, jure dubites: habet uterque quicquid mereri invidiam poſſit, imo vincere.

Sidon. 8. l. 7. Cic. ep. l. 5. Sen. ep. 103.

De quo narrantur plurima bona, atque ea quidem à plurimis bonis.

Magna hæc laus eſt, laude non corrum-

Pa

pi; malle animi illum fructum conſcientiæ horreo conditum, quam rumoris aura ventilatum, ſparſumque. Put. ded. ad 1. diatr.

Virtute tua & doctrina excitor: quam utramq; ita conjungis, & exeris in patriæ & commune bonum, ut boni quique te ament, admirentur omnes. Id. 4. ep. 1. 1.

Singularem in tanta dignitate modeſtiam, in conſiliis ineundis prudentiam, in capiendis religionem, in exequendis vigilantiam, in congreſſibus publicis animi præſentiam, in privatis lenitatem, in ſermonibus eruditionem, in verbis leporem, in moribus ſuavitatem, &c. Morin.

Cujus actiones omnes, maximas, minimas, Gratiæ Virtuteſque deperibant adeo, ut earum gloriam utræque ambiguo certamine vendicare ſibi viderentur. Idem.

Ille meus, ille tuus, ille omnium, occidit. Amor & delicium hactenus meum, tuum, omnium, nunc meorum. Put. 13. ep. 1. 3.

Ut ſiquis magnitudinem imperii cum annis conferat, ætatem ultra putet. Flor. prolog.

Quibus contigit diem illum triplici gaudio lætum celebrare, qui principem abſtulit peſſimum, dedit optimum, meliorem optimo genuit. Plin. ad Trajan.

Huic ego nihil per me acceſſurum putavi: & tamen deeſſe nolui, ſciens judicio erga illum tuo nihil adjici poſſe, ſi ſcriberem; deceſſurum aliquid tamen meo officio, ſi tacerem. Symmach. 20. ep. 1. 1.

Sed utcunq; virtutis tuæ opera curioſæ poſteritatis oculis artificium manus addet, cum te vel Alpium dorſa ſuperantem, vel, &c. Hæc pictorum atque fictorum aſſequetur imitatio: Clementia imp. quo cœlo, quo pigmento, quo ære, amore duceturſqua tu ipſius victoriæ victor ita omnem cum armis iram depoſuiſti, ut cecideritnemo poſt bellum. Pacat. Panegyr. ad Theodoſ.

Vitæ

Vituperandi.

Fœminæ pluſquam virili audacia invere-cundæ; viri pluſquam muliebri mollitie ac turpitudine effœminati.

Cic. 2. in Verr. 3. Verr. Homo factus ad iſtius libidines.

At homo inertior, ignavior, magis vir inter mulieres nequam, impura inter viros mulierecula proferri non poteſt.

Cic. pro Quinctio. C. Caſſius (nunquam ſine præfatione publici parricidii nominandus, &c.)

Cum ei Natura nihil melius quam vocem dediſſet, pater nihil præter libertatem reliquiſſet: vocem in quæſtum contulit, libertate uſus eſt, quo impunius dicax eſſet.

Cic. pro Roſc. Comœdo. Oro atque obſecro vos qui utrumque noſtis, vitam inter ſe utriuſque conferte; qui non noſtis, faciem utriuſque conſiderate. Nonne ipſum caput & ſupercilia illa penitus abraſa olere malitiam & clamitare calliditatem videntur? Nonne ab imis unguibus uſque ad verticem ſummum, ſi quam conjecturam affert hominibus tacita corporum figura, ex fraude, fallaciis, mendaciis conſtare totus videtur? qui idcirco capite & ſupercilii ſemper eſt raſis, ne ullum pilum viri boni habere dicatur, &c.

I. Pic. Mirand. Sordidos, rudes, incultos; quos nec vixiſſe viventes, nedum extincti vivant; & ſi nunc vivant, vivere in pœnam & contumeliam.

Tertul. Apol. 44. c. De veſtris ſemper æſtuat carcer; de veſtris ſemper metalla ſuſpirant; de veſtris ſemper beſtiæ ſaginantur; de veſtris ſemper munerarii noxiorum greges paſcunt.

Aſſen-

Asseverandi & Obtestandi.

NOn mehercule criminis augendi causa dicam, Judices; sed quem accepi ipse oculis animoque sensum, hunc vere apud vos, & ut potero planissime exponam. Cic. 4. Verr.

At ne puteris hæc non tam dici à me syncere ad veritatis involutam notionem explicandam, quam oratorie ad laudes ejus exaggerandas. Turn. 11. Or.

Nolite, quæso, Judices, brevitate orationis meæ potius, quam rerum ipsarum magnitudine crimina ponderare. Sed fistitis fortasse hic cogitationem vestram, cogitate adhuc, quod vultis maximum, vincam profecto cogitationem vestram. En ——

Corrigendi.

EAm opinionem si ratio labefactarit, si veritas extorserit; ne difficiles vos præbeatis.

Invitus ea tanquam vulnera attingo, sed nisi tacta, tractataque sanari non possunt. Liv. 3. dec. 8. l. Plin. l. 1. ep. 7. a Tilon.

In summa (cur enim non aperiam tibi vel judicium meum, vel errorem?)

Plusquam Chironium ulcus non contentus scalpro meo aperuisse, sed medicari etiam pro virili aggressus sum.

Epanorthosis

Defendere (si hoc est defendere, & non.)

Hanc excogitavit rationem (si hæc ratio potius quam amentia nominanda est)

Aufert: imprudens huc incidi Jud. emit, non abstulit, nollem dixisse.

Sic vixit ut muliebria quotidie convivia essent, vir accumberet nemo præter ipsum & prætextatum filium, tametsi recte sine exceptione dixerim, virum, cum isti essent, neminem fuisse. Cic. Vestin.

Non

Non hoſpitii jus: ſed quid ego hoſpitii jura in hac tam immani bellua commemoro?

Turn. or. Quaſcunque Martyres ſubierunt pœnas (ſubierunt maximi maximas)

Ibid. Humilitas tam fuit depreſſa in terram, ſeu potius tam fuit erecta in cœlũ, ut primas præripuerit ónibus, ſecundas vix reliquerit ulli.

Hortandi, Suadendi, & Conſulendi.

PRudenter & te dignum feceris, ſi à ſcopo virtutis non declines.

Facilius eſt currentem (ut aiunt) incitare, quam languentem commovere.

Liv. 2. Macte virtute, hac pietate in patrem patriamque T. Manli eſto. Macti virtute Milites Rom. eſtote.

Hom. Odyſ. 8. Καὶ σὺ ἄλκιμος ἔσσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ: Pallas ad Telemachum.

Cic. 1. de Or. Non ſibi cohortandum Sulpitium & Cottam, ſed magis utrumque collaudandum videri, quod, &c. Quamobrem pergite ut facitis, adoleſcentes: atque in id ſtudium, in quo eſtis, incumbite, ut & vobis honori, & amicis utilitati, & reip. emolumento eſſe poſſitis.

Plat. 5. de lat. Vos vero è juventute iſta ad ſumma venietis, ſi à ſtirpe & indole non deflectatis, ſi rectam hanc ſemitam, quam calcare cœpiſtis, inſiſtere pergatis, ſemitam, inquam, literarum ad ſerena ſapientiæ templa ſtratam.

Quintil. 4. l. 5. c. Sed & reficit audientem certo ſingularum partium fine, non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inſcriptis lapidibus ſpacia. Nam & exhauſtis laboribus, noſſe menſuram, volupe eſt; & hortatur ad reliqua fortius exequenda, ſcire quantum ſuperſit.

Quid

Quid te aut horter, quod facis; aut agam gratias, quod non expectas? Cic. ad Attic. 3. l.

Qui monet ut facias id quod facis, ille monendo Laudat, & hortatu comprobat acta ſuo.

Me ad melioris ſortis aleam movent & hortantur.

Facias iſta ſemper, nec unquam in hoc opere aut animus tuus aut fortuna laſſetur. Plin. pa. neg. ad Trajanum.

Faciebas ergo, cum diceres optimos: nec ipſorum modo vita à te, ſed judicium Senatus comprobatur. Ibid.

Multum ac diu exoſculatus adoleſcentem, qui eſt acerrimus ſtimulus monendi, laudibus incitavi, pergeret qua cœpiſſet: lumenque quod ſibi majores ſui prætuliſſent, poſteris præferret. Plin. l. 7. ep. 5. l.

Meditemur duriora, & non ſentiemus: relinquamus lætiora, & non deſiderabimus: ſtemus expediti ad omnem vim, nihil habentes quod relinquere timeamus. retinacula ſunt iſta ſpei noſtræ. Tertul. de cultu fœm. c. 12.

Aurum, gloriam, delicias, Veneres contemnite. Quid enim aliud iſta ſunt quam terrarum ilia, canorus aer, popina vermium, bella ſterquilinia, &c. Camp. rat. 10.

Neque enim cuiquam tam clarum ſtatim ingenium eſt ut poſſit emergere, niſi illi materia, occaſio, fautor etiam commendatorque contingat. Plin. l. 3. ep. 6. l.

Proinde immitte rudentes, pande vela, ac ſi quando alias, toto ingenio vehere. Cur enim non ego quoque poetice cum poeta? Idem 4. epiſt. 8. l.

Accedit quod tibi certamen eſt tecum— Idem 24. ep. l. 8.

Hæc ego tecum quæ quotidie mecum: ut deſinam mecum, ſi diſſenties tu: quanquam non diſſentiet; ut qui ſemper clarum aliquid & immortale meditaris. Idem 9. l. 3. ep.

Nam ſatis eminet meritis ingenii proprii, qui fuerit fautor alieni. Sidon. l. 5. epiſt. 1.

Gra-

Sid. 10. ep. 1. 5. Gratulor tibi, quod iſtis moribus vivis, ut neceſſe habeas electionem tui timere, laudo efficaciam.

Puteam. ad Senat. Mediolan. Vos modo marceſcere ætatis veſtræ florem ne ſinatis, ſed magno animo gradimini, ne citra annos ingenium conſiſtat. Cogitate quam ſpem alatis, & quo viatico vobis utendum. Ad Theol. Juriſpr. Medic. tranſitis? literarum hæc ſtudia vos dirigent. Ad Remp. & latum clavum? ducent. Ad militiam & arma? hinc præcepta, hinc exempla ſuppetent. Sed quid ego iſta copioſius? Bonas literas amare & tractare æque neceſſum eſt, ac non neceſſum laudare apud amantes.

Nigr. or. 1. Contendite honorario certamine cum ipſa Natura; ut quantum illa contulit artificium ad orationis munia, tantam vos item adhibeatis artem ad abſolutionem operis.

Ibid. Ita diſciplinæ belli aſſueſcas domi; ut aliquando ex aula pergas ad caſtra; ex umbra in ſolem; è palæſtra in aciem; atque è ludicris pugnis in vera prælia deſcendas: & luſoriis ornamentis in arma decretoria commutatis, vel æques majores, vel etiam ſuperes.

Nigr. or. 7. Laudo veſtrum animum, conatus probo, commendo ſedulitatem: vobis in tam fructuoſo labore ſtudii perſeverantiam exopto, mihi jucundiſſimam, gratiſſimam parentibus, vobis ipſis utiliſſimam; quam ſi retinueritis——

Exclamandi, querendi, deteſtandi.

Tul. de or. 3. O Fallacem hominum ſpem, fragilemq; fortunam, & inanes noſtras contentiones! quæ in medio ſpacio ſæpe franguntur & corruunt, & ante in ipſo curſu obruuntur, quam portum conſpicere potuerunt.

O clementiam Pop. Rom. ſeu potius patientiam miram ac ſingularem! 6. Verr.

O ſcelus, O portentum in ultimas terras exportandum! non enim poteſt ea natura, quæ tantum facinus admiſerit, hoc uno ſcelere eſſe contenta, neceſſe eſt ſemper aliquid ejuſmodi emoliatur; neceſſe eſt, &c. Act. 2. in Verr.

Quæ vox? quæ latera? quæ vires hujus unius criminis querimoniam poſſint ſuſtinere? 5. in Verr.

Me Chriſte! —— me Deus!

Omnia, Judices, in hac cauſa ſunt miſera & indigna, nihil tamen acerbius & iniquius, quam—— Pro Roſc. Amer.

O Divinam autoritatem, quam dum cogito, mente concido! O divinam poteſtatem, quam dum effero, lingua hæreo! Turn. or. 10.

Stupeo P.C. nec dum ſatis aut oculis meis aut auribus credo: atque identidem me an audierim an viderim interrogo. Plin. ad Trajanum.

Horror & ſtupor, ubi eſtis? ubi lacrymæ & complorationes? ubi planctus & ejulationes? cui tam è pumice oculi, aut ita ex chalybe præcordia, ut non in lacrymas ſolutus totus fluat, fleatque?

Nec unquam fando auditum, & omnium, quæ monſtra dicuntur, monſtroſiſſimum. Macrob. 3. 17.

Ingens, atrox, horridum facinus! quale nec antiquitas vidit, nec credent poſteri; omnium denique flagitiorum compendium, in ferrei hujus ſeculi fæces reſervatum.

Monendi.

QUæ mihi commendas, ea tantæ mihi curæ ſunt, ut me admoneri nolim, rogari vel ſine magno dolore vix poſſim.

Quamobrem te quoque, Hortenſi, qui monendi locus eſt, ex hoc loco moneo, videas Tul. 6. Verr.

peas etiam atque etiam & consideres quid agas, quo progrediare, quem hominem & qua ratione defendas, &c.

Videte igitur utrum sit æquius.

Quare si etiam monendi estis à me, quod non estis, Jud. video hoc leviter pro mea authoritate vobis præcipere posse, ut ——

Divinat. in Verr. Video non te sed hunc librum esse responsurum quem monitor tuus hic tenet: qui si recte monere volet, suadebit tibi ut hinc discedas, neque mihi verbum ullum respondeas.

Non enim exprobrandi causa sed commonendi gratia dicam.

Ita irritatis militum animis subdere ignem & materiam seditioni non esse ætatis, non prudentiæ ejus.

Cic. fam. ep. 50. l. 4. Neque monere te audeo præstanti prudentia virum, nec confirmare, &c.

Apul. de deo Socratis. Enimvero Socrates utpote vir apprime perfectus ex sese, & ad omnia sibi congruentia officia promptus, nullo adhortatore unquam indigebat: at vero prohibitore nonnunquam, &c.

Qui monet, ut facias, quæ jam facis, ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Sidon. ep. 20. l. 5. Redde te tamen expectantium votis, expetentiumque charitatem proba, qui jam probasti pudorem.

Excusandi.

QUod mihi consuevit in cæteris causis esse adjumento, id quidem in hac causa deficit, nam quo minus ingenio possum, subsidium mihi diligentiam comparavi: quæ quantum sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest. & tot. exord. pro Quinctio.

Si

Si vires deſint, tam æquum eſt æquos vos adverſum me eſſe, quam ego adverſus magnum illum Deum ſum, quem ſcio non uni omnia dediſſe.

Ego infirmitatis meæ deterritus conſcientia.

Culpam deprecari, aut noxæ me eximere non poſſem, ſi repulſam à me patereris.

Amœnitates vero & copias, ubertateſque verborum Latina omnis facundia vix quidem indipiſci potuerit : mea tenuitas nequaquam. A. G. Phavo.

Quantum oratione mea nunquam æquem, quantum ſcribendo non conſequi poſſum.

Enimvero mirari ſatis non queo etiam te hæc deſiderare, quæ neque ego teneo, uti ii qui docent, neque ſunt ejus generis, ut ſi optime tenerem digna eſſent ſapientia & auribus veſtris. Cic. de Orat.

Qui ad illa arma fato fuimus neſcio quo Reip. miſero funeſtoque compulſi, etſi aliqua culpa tenemur humani erroris; à ſcelere certe liberati ſumus. Pro Marcell.

Judicavit, à pleriſque ignoratione potius, & falſo atque inani metu, quam cupiditate aut credulitate civile bellum eſſe ſuſceptum.

Non cupiditate, præſertim aut pravitate aliqua lapſis, ſed opinione officii, ſtulta fortaſſe, certe non improba, & facie quadam Reip. Pro Marcell.

Quo in negotio, tamen illa me res, judices, conſolatur, quod hæc quæ videtur eſſe accuſatio mea, non potius accuſatio quam defenſio exiſtimanda eſt, &c. defendo enim multos, &c. Cic. divinat. in Ver.

Verum id mihi non ſumo, judices, & hoc non modo in oratione mea non pono, ſed ne in opinione quidem cujuſquam relinquo meæ, &c. Ibid.

Cum

Cum vero, &c. profecto vereri non debeo ne quis hoc quod facio, non exiſtimet, ſummi officii ratione impulſum coactumque ſuſcepiſſe.

Cic. pro A. Cluen. Abs te peto, Oppianice, ut me invitum de patris tui cauſa dicere exiſtimes, adductum fide atque officio defenſionis. Etenim tibi ſi in præſentia ſatisfacere non potuero, tamen multæ mihi ad ſatisfaciendum reliquo tempore facultates dabuntur. Cluentio niſi nunc ſatisfecero, poſtea mihi ſatisfaciendi poteſtas non erit.

Agnoſco equidem me lyram Apollinis nunquam tetigiſſe. Mallem ſane confiteri veram ignorantiam, quam profiteri vanam ſcientiam.

Oratione (quam è temporis veſtigio natam & quaſi inter prima labra vix dixero me commentatum fuiſſe) perſtrinxi.

Auſon. præf. ad 12 Edyl. Quæ quidem omnia quoniam inſuavis materia devenuſtat, lectio benigna conciliet.

Id. ad 3. Edyl. Perlege hoc etiamſi operæ eſt frivolum & nullius precii opuſculum; quod nec labor excudit, nec cura limavit, ſine ingenii acumine & moræ maturitate.

Id. ad 14. Ed. Igitur cui hic ludus non placet, ne legerit; aut quem legerit obliviſcatur; aut non oblitus ignoſcat.

Tacit. Ann. 16. Etiamſi bella externa & obitas pro Rep. mortes tanta caſuum ſimilitudine memorarem; neque ipſum ſatias cepiſſet, aliorumque tædium expectarem, quamvis honeſtos civium exitus, triſtes tamen & continuos aſpernantium. At nunc patientia ſervilis, tantumque ſanguinis domi perditum, fatigant animum & triſtitia reſtringunt, &c.

Pacat. Paneg. Theodoſ. d Hue accedit auditor Senatus, cui cum difficile ſit, pro amore quo in te præditus eſt, de te ſatisfieri; tum difficilius pro genita

nita atque hereditaria orandi facultate, non esse fastidio rudem hunc & incultum Transalpini sermonis horrorem, præsertim cum absurdæ siniſtræque jactantiæ possit videri, ostentare facundiam, quam de deorum fonte manantem in nostros usque usus derivatio sera traduxit.

Ita dum obsequio interpretor impudentiam, dum in eundem hominem non convenire puto gaudium & silentium, duas res diversissimas junxi, metum & temeritatem. Ibid.

De eloquentia vero, si qua mihi fuisset, neque mirum neque invidiosum deberet videri, si ab ineunte unis studiis literarum ex summis viribus deditus, &c. Apul. apol. 1.

Cujus vel industria promptius suffragium, vel benignitas veniam spondebat facilliorem Solin. c. 1. Pacat. Pa-neg. Theodos. d.

Dabitur utcunque venia piæ temeritati, si usurpasse communia, non occupasse videamur aliena.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς διὰ τί ὁ συγγράφει, ὅτι, εἶπεν, ὡς μὲν βέλομαι ὃ δύναμαι, ὡς δὲ δύναμαι ὃ βέλομαι. Stobæus. Macrobius transtulit; Quæ præsens locus & tempus exigit, ego non calleo: quæ ego calleo, nec loco præsenti sunt apta, nec tempori.

Deliberandi.

DE quo neque quomodo dicam neque quomodo taceam reperire possum. si enim taceam, &c. Pro Rosc. Amer.

Quæ omnia ita trivit Oratoris oratio, ut eum tædeat loqui, pudeat tamen tacere, sed cum amor efficit, ut malim loqui cum tædio, quam tacere cum pudore, persequor illam loquorum laudatam consuetudinem, &c. Turn. or. 8

Sed quid faciam? novam quandam patior ex copia difficultatem. Quid, inquam, faciam? Pacat. Panneg.

Cum

Ibid. Quum igitur impediat turba delectum, atque præſtet geſta inſumniam referri, quam enumerando tenuari; dixiſſe ſufficiat, unum illum divinitus extitiſſe in quo virtutes ſimul omnes vigerent, quæ ſingulæ in omnibus prædicantur.

A Gel. ex or. C. Gracch. Quæ vos per hoſce annos appetiſtis atque voluiſtis, ea nunc ſi repudiaritis abeſſe non poteſt, quin aut olim cupide appetiſſe, aut nunc temere repudiaſſe dicamini.

Vereor mehercule ne aut gravioribus utar verbis, quam natura ſert, aut levioribus quam cauſa poſtulat.

Pro Quinct. Utrum impudentius à ſociis abſtulit? an turpius meretrici dedit? an improbius Pop. Rom. ademit? an audacius tabellas publicas commutavit?

Plin. ep. 7. l. 1. Neque enim tantopere mihi conſiderandum eſt, quid vir optimus in præſenti velis, quam quid ſemper ſis probaturus.

Act. 2. In Ver. Quid hoc homine faciatis? aut ad quam ſpem tam perfidioſum, tam importunum animal reſervetis?

Illudendi.

Pro Quinct. Cic. Nar. Cic. pro Quinct. TUm iſte vir opt. (vereor ne ſe deridere putet, quod iterum jam dico opt.) Non comparat ſe tecum gratia P. Quinctius, Nævi: non opibus, non facultate contendit. omnes tuas artes, quibus tu magnus es, tibi concedit, fatetur ſe non, &c. non habere domum clauſam pudori & ſanctimoniæ, patentem atque adeo expoſitam cupiditati & voluptatibus, &c.

Lipſ. adverſ. Dialogiſt. Itane vero? tu ille es qui cenſuram hic nobis ſine ſuffragio geris? tu provides ne quid Reſp. capiat detrimenti? Bene eſt. ſtate firmi cives hoc tibicine & deſtina? Sed tamen ego Magiſtratus eſſe putabam, quibus

quibus hæc curæ, &c. nisi tu unus plus sapis & vides quam cæteri omnes, *O mi senex, omnes videmur nobis saperdæ, festivi, belli, cum simus copreæ.*

Ite igitur, &, si ita vultis, facultates divinas prostituite; cœlo demissum animum humi prostratum adfigite; sensus rationi præponite, pergite esse virtutum proditores, vitiorum jumenta, voluptatum mancipia.

Minandi.

VIdesque, ô Juvenis, hoc dictu quam factu difficilius esse, vel factu quam dictu expromptius. Cæsar ad Metel. Trib. impedientem. Plut. 6. Verrin.

Et si me in hoc reo, quem mihi inimicum Siculi dederunt, satis vehementem, satis perseverantem, satis vigilantem cognorunt; existiment in iis hominibus, quorum ego inimicitias Pop. Rom. salutis causa suscepero, multo graviorem & acriorem futurum.

Οἱ Θρᾶκες πρὶν ἐις ἔφικτον ἐλθεῖν, ἐκόντισαν τρεῖς λόγχας ἕκαστος. Chion. in ep.

Quod si te perpetrasse comperero, pejus cruce & furca lueres, nec ad commiserationem me flecteres, etiamsi fleres sanguinem. Plaut.

Metuendi & Obstupescendi.

TAmen ita deos mihi velim propitios, ut cum illius diei mihi venit in mentem, quo die citato reo mihi dicendum sit, non solum commoveor animo, sed etiam toto corpore perhorresco.

Qui tandem istius animus est in recognitione scelerum suorum, cum ego ipse in commemoratione eorum non solum animo commovear verum etiam corpore per-

horreſcam? venit enim mihi fani, loci, religionis illius in mentem; verſantur ante oculos omnia.

Horret animus tanti vitii imagine.

Turn. 11. An hoc quiequam potuit audire majus? audivit, audivit, quod cum dicere conor, lingua ſuppreſſis faucibus fluitans palato inhæreſcit. Nam ad tantum myſterium enunciandum opus eſt non Oratoris alicujus voce, contentione, lateribus; ſed Cherubinorum ac Seraphinorum linguis, ardore, flamma. At quid poteſt latere tantum? habet hoc quidem quod ſum dicturus flagitii ſpeciem, veruntamen ſi non renuatis audire, audeo quidem dicere. non renuitis meruit I. audire, &c.

Plin. ep. 22. l. 6. Si quis forte te, quod abominor, fallat.

Male & bene precandi.

Androm. ad Ulyſſ. Sen. Troad. 696. verſ. Sic te reviſat conjugis ſanctæ torus, anoſque dum te recipit extendat ſuos Laerta! ſic te juvenis excipiat tuus, & vota vinceus veſtra felice indole Ætate avum tranſcendat, ingenio patrē! miſerere matris.

Drex. Æt. 9. Veritas te amet, mi N. & ſapientia; tam enim hoc ſapienter, quam vere dixiſti.

Plaut. Aſin. 3. Act. Dii te ſervaſſint ſemper cuſtos herilis, decus popli, theſaurus copiarum, ſalus interioris corporis, amoriſque imperator.

Plaut. pſeud. 3. Tantum tibi boni Dii immortales duint.

Plin. pan. ad Trajan. Dent tibi, Cæſar, ætatem Dii, quam mereris, ſerventque animum quem dederunt.

Ibid. Quid iſti benignitati precer? niſi ut ſemper obliges, obligeris. incertumque facias utrum magis expediat civibus tuis debere tibi an præſtitiſſe.

Ibid. Digna vota quæ ſemper ſuſcipiantur, ſemperque ſolvantur.

Ibid. Pro nobis ipſis quidem hæc erat ſumma votorum,

votorum, ut nos ſic amarent Dii, quomodo tu.

Nos inter ſecunda omnia & vota certantia, quæ præſenti tibi conferentur, vehemur alacres. Ibid.

Quo majore fiducia iiſdem illis votis, quæ ipſe pro ſe nuncupari jubet, oro & obteſtor: ſi bene Remp. ſi ex utilitate omnium regit, primum ut illum nepotibus noſtris ac pronepotibus ſerves: deinde ut quandoque ſucceſſorem tribuas, quem genuerit, quem formaverit, ſimilemque fecerit adoptato. Aut ſi hoc fato negatur, in conſilio ſis eligenti, monſtreſq; aliquem quem adoptari in Capitolio deceat. Ibid.

Deum precor, conatum meum feliciter, teque V. C. nobis & Reip. ſervet. Put. 4. ep. 5. l.

Quod ſupereſt, Deum poſco, ut te filii conſequantur, aut quod plus decet velle, tranſcendant. Sidon. ep. 7. l. 8.

Dii tibi omnes omnia optata afferant, &c. Vid. form. Grat. agendi.

Propino tibi ſalutem plenis faucibus. Plaut. Stich. 2

Ita mihi meam voluntatem, ſpemque reliquæ vitæ veſtra Pop. Rom. exiſtimatio comprobet, &c.

Ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auſpice & teſte immortali tuo patre.

Ita perpetuus inter nos amor ſit, mi L. ut cum aculeo diſceſſi à vobis. Lipſ.

(Ita meus mihi genius faveat.) (Dii meliora piis.

Tu ſalve & idem voveo Holmanno. B. & cæteris collegis.

At vos ſalus ſervaſſit. Plaut.

C. Cæſari filiæ ſuæ filio, cum eum in Armeniam mitteret Auguſtus precatus eſt à Diis, gratiam Pompeii, audaciam Alexandri, fortunam ſuam concedi. Ciſtel. Plut. Apoph. Plaut.

Dii illum infelicitent omnes, qui, &c. Pan. 2.

Dii te eradicent.

Plin. ep. 35. l. 10. Solennia vota pro incolumitate tua, qua publica ſalus continetur, & ſuſcepimus, Domine, pariter & ſolvimus, precati Deos, ut velint ea ſemper ſolvi, ſemper ſignari.

Put. Vivite & annum hunc, & ſeculum hoc feliciter incipite atque tranſigite.

Put. diatr. 10. Ergo florete felices viri Senatorio munere vere digni. florete urbes non muris magis turribuſque quam Rectoribus munitæ. incrementa capite, quæ nulla unquam vis hoſtilis, nulla militiæ calamitas labefactet.

Eumenes ad milites ſuos. Juſtin. l. 14. At vos devota capita reſpiciant Dii perjuriorum vindices, taleſque vobis exitus dent, quales vos ducibus veſtris dediſtis. Nempe vos iidem paulo ante & Perdiccæ ſanguine eſtis aſperſi, & —— Ultima nunc ego perfidorum victima has vobis diras atq; inferias dico; ut inopes extorreſque omne ævum in hoc caſtrenſi exilio agatis, devorentque vos arma veſtra, quibus plures veſtros, quam hoſtium duces abſumpſiſtis.

Conſolandi.

Cic fam. ep. l. 5. NAm quod allatura eſt ipſa diuturnitas, quæ maximos luctus vetuſtate tollit; id nos præcipere conſilio prudentiaque debemus. Etenim ſi nulla unquam fuit liberis amiſſis tam imbecillo mulier animo, quæ non aliquando lugendi modum fecerit: certe nos, quod eſt dies allatura, id conſilio anteferre debemus. neque expectare temporis medicinam, quam repræſentare ratione poſſumus.

Plin. ep. 16. l. 5. Ut enim crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat, deinde patitur, atque ultro requirit: ſic recens animi dolor conſolationes rejicit, ac refugit, mox

mox desiderat & clementer admotis acquiescit.

Neque monere te audeo, præstanti prudentia virum, nec confirmare, &c. Cic. fam. ep. l. 4.

Illud tamen me vel monuisse vel censuisse puta, vel propter benevolentiam tacere non potuisse, ut quod ego facio tu quoque in animum inducas. Ibid.

Homines sane sumus, & urit illud avelli. Soletur te quod non in longum. Lipsi. Cent. 2. Ep. 30. tota Ep. 55. 64. 67. Senec. Ep. 67. & 99.

Non prius conquievit, quam è cœlo spei & consolationis auram aliquam sentisceret. Turn. or. 15.

Quibus ex causis necesse est tanquam immaturam mortem ejus in sinu tuo defleam: si tamen fas est aut flere, aut omnino mortem vocare: qua tanti viri mortalitas magis finita quam vita est. Vivit enim, vivetque semper, atque etiam latius in memoria hominum & sermone versabitur, postquam ab oculis recessit. Plin. ep. l. 2.

Fuit hoc luctuosum suis, acerbum patriæ, grave bonis omnibus. Sed ii tamen Remp. casus secuti sunt, ut mihi non erepta *L.* Crasso à Diis immortalibus vita, sed donata mors esse videatur. Non vidit flagrantem bello Italiam, non ardentem invidia Senatum, non luctum filiæ, non exilium generi, non-non-non denique in omni genere deformatam eam civitatem, in qua ipse florentissima multum omnibus gloria præstitisset. Ego vero te, Crasse, cum vitæ flore, tum mortis opportunitate, divino consilio & ortum & extinctum esse arbitror. Nam tibi—— Cic. 3 de orat.

O noctem mihi omni deinceps die clariorem! O numerandam candido lætitiæ calculo! vos pergite officiosæ lacrymæ, & Put Dig. att. 9.

alio nunc affectu fluite: madere gaudii rivis jam debet facies.

Vide Sulpitii ep. 5. l. 4. & 5. epist. 12. Luceii. & 16. epist. Cic. Consol. Sen. ad Polyb. Marciam, Helviam matrem. Plut. ad uxorem, & ad Apollon. Hieron. ep. &c. enumeratas à J. G. Vossio, l. 3. institutionum, c. 4.

Judicem compellandi.

Put. dictr. 7. CAusa hæc te Ephoro peragatur: parva quidem si mores nostros spectes, magna si antiquos; & sic prudentia, doctrina, authoritate tua digna, atque in parte tua.

Id. Ibid. Dies dictus est, & tu judex, vir clarissime, ut inter nos pronuncies. Neque superstitiose tibi causam meam commendabo, neque neglectim. Tu ingenio rectus, judicio acer, non oculis sed animo ipso Argus, veram & incorruptam sententiam per te laturus.

Ibid. Itaque si tuo unius judicio justam causam laudasse ac defendisse videar; honesto elogio clarus apud bonos, laudatusque sum. Claritas enim, ut pulcherrime Seneca, non desiderat multa suffragia. potest & unius boni viri judicio esse contenta. Nam bonos omnes bonus unus judicat.

Moderandi & Dijudicandi formulæ.

Apul. Flor. APud Indos præstabile quoddam genus hominum fuisse memoriæ traditum est, quos Gymnosophistas vocabant. Hi neque periti erant propagandæ vitis, nec inoculandæ arboris, nec proscindendi soli. Non illi norant arvum colere, vel aurum colare,

colare, non equum domare, vel taurum subigere, non ovem vel capram tondere vel pascere. Unum pro his, & illud omnium summum, norant; Sapientiam colebant, tam magistri senes, quam discipuli minores. Apud hos, ubi mensa posita, omnes adolescentes ex diversis locis & officiis ad dapem convenerant, perrogabant magistri, quod factum, à lucis ortu ad illud diei, bonũ feciſſent. Alius se commemoravit, aliquid meditatione sua reperisse, vel alterius demonstratione didicisse, alius sese parentibus quidpiam imperantibus obedisse; alius se inter duos arbitrum delectum, sanata simultate, reconciliata gratia, purgata suspicione, amicos ex infensis reddidisse. Qui nihil habuit adferre cur pranderet, impransus ad opus foras extrudebatur. Atque utinam mihi prandii tantum dispendio liceret hinc discedere, ac ne sorte sicut Cyrus quondam, qui puer à Magistro judex duobus aliis pueris datus, quorum alteri grandiori tunica erat brevis, alteri minori tunica erat longa, pronunciavit utrique magis convenire, si vestes inter se mutarent; sua deinde & ipse tunica exutus, vere Gymnosophista factus, verberibus excipiebatur, quod contra jus dominii nec secundum leges sententiam tulisset: sic & ego litis hodiernæ constitutus arbiter (in qua tu, Longine, majusculorum patronus magna voce sonas manuque tota, *Ineſt ſua gloria magnis*; Tu, Minuti, breviorum tueris partes, & in pedum digitos erectus exclamas, *Et ineſt ſua gratia parvis.*) Thelea expectarem vindicem, si utrumq; ad Procrustis lectum dimensus, alterum detruncandum, extendendum alterum pronunciarem, meritas vel me judice daturus pœnas sententiæ ex æquo magis

Xenoph. Cyri. pæd. l. 1.

quam ex juſto latæ. Sed aliam longe controverſiæ hujus dirimendæ rationem mihi ineundam video. quocirca——

Anthol. β. λ. Litem aliquando intenderat ſurdus ſurdo; ſibi trimeſtrem ædium penſionem deberi clamitans. Reus ſe illa nocte foras uſquam prodiiſſe pernegabat, ut qui domi pernox molam verſarit. Judex æque ſurdus, hunc, illum intuitus, Nam quid, inquit, ſuper hac re contenditis? annon utriq; veſtrum mater eſt? uterque alat, jus & æquum poſtulat. Ego ſane ſurdus non ſum; & tamen abſurdus eſſem, & dignus qui male audirem, ſi modo ex allegatis veſtris ſententiam ferre vellem, qui non ſurdi ſolum ſed & cæci, Andabatarum more digladiantes, à ratione præcipites toto erratis cœlo. Quo enim tu tantum mihi lævus abis? quid? an in Contemplationis alcum? Tu vero quo tam diverſus? an in cæca practicæ ſaxa? quin me ſequimini, ad tutæ pacis & tranquillæ quietis portum——

Ælian. Var. hiſt. l. 4. c. 9. Plato, quoties à magiſtro ſuo Socrate diſſentire lubuit, excuſare ſe ſolitus, Amicum ſibi eſſe Socratem, magis amicam veritatem, invidiæ mox ſuæ vindicem habuit & Ariſtotelem diſcipulum, quem etiam ingratitudinis nomine pullum vocabat equinum, ut qui lacte ſatur materno, calcibus matrem peteret. Hic itaque ſi quando à magiſtri placitis diſcedere in animo haberet, profiteri ſolebat, Amicum ſibi eſſe Socratem, amicum Platonem, ſed maxime amicam veritatem. Abſit modo invidia, judicio pronunciatum ſano, exemplo utili. Sic diligendi ſunt amici, ut non diligantur eorum errores. Neque enim placet naſo duci aut auribus trahi, ut pedibus eam in alterius ſententiam non prius examinatam probe ad veritatis

Ariſt. Eth. Nicom. l. 6. 1.

veritatis stateram. Turpe vero cum sit ex omnium rerum dictatore atque domino intellectu facere mancipium alienæ libidinis: Discernamus quas è metallis vestris erutas attulistis massas in exploratore aurei veritatis conflatorii igne, idque separatim—— Scalig. exerc. 6. sect. 4.

—— Atque utinam mihi in manum daretur libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponeret, in alteram corporis & externa: tantum propendere illam boni lancem putavit, ut terram & maria deprimeret. Cic. 1. Tusc. qu.

Καὶ τότε δὴ χρύσεα πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα, Homer. Iliad. χ.
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο.
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών· ῥέπε Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ.
Ὤχετο δ' εἰς ἀΐδαο, λίπεν δὲ ἓ Φοῖβος Ἀπόλλων
Jupiter ipse duas æquato examine lances Virgil. Æn. 12.
Sustinet, & fata imponit diversa duorum:
Quem damnet labor, & quo vergat pondere lethum.

Περὶ μὲν τοῦ ῥηθήσεσθαι μέλλοντος, ἀμφίδοξός εἰμι καὶ διχογνώμων, καὶ τῇ δὲ κακεῖσε κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγγος πρὸς ἐδέστερον ῥέψαι δύναμαι, πολὺς δ' ὄκνος ἔχει με καὶ τῆς εἰσηγήσεως καὶ τῆς ἀποτροπῆς. Plutarch. de educat. puer.

Veritatem, quæ (ut opinabatur Democritus) in profundo mersa puteo latet, vos binæ quasi situlæ, aut gemini φρεάντλεις certatim vicaria opera eaque strenua eruere laboravistis. Ad quam quia uterque summa fiducia affectare videri vultis; videamus & nos, ne forte, quod fieri solet, altercando amittatur vetitas, utrum remota erroris nebula, sublato opinionis velo, sedato deniq; affectuum vento, pura illa sit, simplex & sincera, uti prætenditis. Primum itaque prodeat——

Diog. Laert. l. 1. Chilo jam ætate provectus, dum modo vitæ anteactæ virtutibus vellet frui, modo vitia recensere, ut censura sua in ea animadverteret, dixit, Se sibi per totam vitam non conscium fuisse ingratitudinis. una tamen re se modice moveri, quod cum semel inter amicos illi judicandum esset, neque contra jus agere aliquid aut decernere vellet, persuaserit amico judicium à se provocaret; ut sic nimirum utrumque, legem & amicum servaret——

Plutarch. apophth. Themistocles à duobus amicis suis cooptatus litis æstimandæ dijudicandæque arbiter, ingrati muneris invidiam declinare volens, judicium aversatus est, inquiens, Nolle se ex amico transire in judicem, ne ex amico jam utriusque, cogeretur in alterius transire inimicum——

Simonidi petenti à Themistocle ut in causa quadam inique judicaret: Neque tu, inquit, si præter modos caneres, bonus esses poeta; neque ego, si præter leges quid decernerem, magistratus probus——

Xenophon ἀπομνημάτων. In deserto hoc bivio cum Hercule anceps animi hæreo. Hinc mollis mihi sese offert via rosis violisque consita: illinc ardua via & acclivis intercluditur dumis spinisque aspera. Utram tandem insistam à Virtute & Voluptate, luculenta utrinque oratione admonitus, vixdum constat. Tu comes blanda hortaris——

Homer. Odyss. μ. Unde oculis meis repente oborta in tam clara luce caligo? unde menti stupor, cordi genibusque tremor? Mihi ipsi, qui vobis moderator datus sum, moderamine opus est. Quis me Tiphys, quis Deus geminis hisce interceptum monstris expediet? *Hac rabiosa premit canis, hac lutulenta ruit fus.* Hinc latrat sæva *Luxus* Scylla, inde vorat vomitque *Avaritia* Charybdis. Quis mihi dabit,

Arist. Eth. Nicom. l. 2 c. 8.

dabit, inter vastum gurgitem atque infamem naufragiis scopulum, iter tenere medium? Tu mihi sola, Ratio, Circe, Calypso, Heleno potior dictabis medium; Νῆα δὲ τοῦ καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἐέργειν, per illud potius extremum in quo minus peccatur, à quo plus imminet periculi, ad portum tendere; ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν Ἓξ ἑτάρους ἐν νῆι ποθήμεναι ἢ ἅμα πάντας——

In contentione Divitiarum, Nobilitatis, Honoris, Voluptatis, Scientiæ, Virtutis, &c. de summa felicitatis sede poterit Moderarator ab initio usurpare, aut etiam in orationem prorsam solvere illud Lucretii:

Suave, mari magno turbantibus æquora ventis, Lib. 2.
E terra magnum alterius spectare laborem:
Non quia vexari quenquam est jucunda voluptas,
Sed quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri
Per campos instructa, tua sine parte pericli.
Sed nil dulcius est, bene quam munita tenere
Edita doctrina sapientum templa serena:
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palanteis quærere vitæ:
Certare ingenio, contendere nobilitate:
Noctes atque dies niti præstante labore
Ad summas emergere opes, rerumque potiri.
O miseras hominum mentes! O pectora cæca!
Qualibus in tenebris vitæ, &c.

Optimo sane consilio eductæ utrinque copiæ, summa arte instructæ acies vestræ concurrerunt fortiter, dimicarunt strenue; obstinatis usque adeo animis obnixæ non cedere, *dum gravis aut has, Aut has versa fuga victor dare terga coegit.* Faxo tamen ut *motus hosce animorum atque hæc certamina* Ex Virg. 4 Georg.

tanta

tanta Pulveris exigui jactu compressa quiescant. Proinde è ductoribus acie revocatis, deterior qui visus detractis pinnis discet humi serpere; *melior vacua regnabit in aula,* & triumphans *caput inter nubila condet*——

Ex Ovid. 7. Metamorph. Vipereos agnosco dentes, & lethali prætincta veneno semina. Colchica hæc sementis; ubi è serpentinis dentibus nati terrigenæ, in sua, in parentis viscera infestis animis armatas convertunt manus. Neque enim nisi literis instructi, & eloquentia delibuti, illarum castra obsidere, hujus arcem oppugnare potuissetis aut etiam ausi fuissetis. Quam tamen destructum itis sic eloquenter, ut vel hoc ipso adstruatis, quo destruere præsumitis. Ita nihil eloquentiam destruere præter eloquentiam potest: ideoque nec ipsa potest; quoniam scilicet hoc quoque potest quod omnino non potest. Ne tamen Cadmea forte victoria rem ad internecionem plane deducat; jam tempus adeoq; discrimen postulat, ut silicem meum in medios jaculatus hostes, depulsum ab Eloquentia Martem in ipsos convertam. Intestini itaque ferri licentiam vel sic dearmatum venio——

Put. diatr. 7. Militiam si intuemur, non turba, sed disciplina ad victoriam facit; non quam multi, sed quam boni pugnent; etiam in oratione stabit victoria non à numero & multitudine, sed robore & vi argumentorum.

Huc mentem adhibeatis, justane an injusta dicam. hoc enim Judicis officium est, Rhetoris autem vera loqui.

Medorum judices ferebant prætextas viteatas loris, & in capite tiaram. Atque hinc tiara cuique cui appendet ad sinistrum latus opus è margaritis fimbriatum, alteram aurem ejus qui gestat obtegens. Quibus signi-

ſignificabant aurem quidem retectam accuſatoribus dari, tectam vero accuſatis ſed abſentibus reſervari.

Philippus inter duos malos judex conſtitutus, alteri ut è Macedonia abiret, alteri ut eum perſequeretur imperavit.

Mercurio deferenti pomum Videt, Jovisque mandatum reſpondet Paris.

Videte autem quale à me judicium expectet vel etiam exigat, qui de me prius tam inique judicavit hominum deorumque moderator ſummus. Qua enim fiducia mortalis ego utique opilio & è plebe bubſequa, cujus neque fori neque ſubſellii res eſt, quæ in certamen venit : decernam hanc litem anxiam & ancipitem de immortalium dearum forma? quarum etiam præſentiam tremulo horrore expaveſco ; nondum ſatis aut mitiſſimo ipſarum aſpectu, aut molliſſimo vocalis dei affamine confirmatus. Quanto melius ipſe ſibimet ſumpſiſſet hunc judicii calculum formarum ſpectator elegans, cupitor ardens, potitor notus ? ſed video quid velit; declinare ſcilicet, & à ſe amovere vult tantæ dijudicationis invidiam, & in me tandem derivare. Jam olim docuerunt me rex ille aſininis donatus auribus, & vates oculis mulctatus, quam periculoſæ machinæ ſubeat aleam, quicunq; veſtris dirimendis controverſiis arbiter adſcitus fuerit. Quod ego vos, ſereniſſimæ dominæ, oratas exoratas velim, quoniam Jovis ſummi nullatenus per hunc Argicidam diffugere authoritatem licet, ut ſententia (quod factu neceſſe eſt) ſecundum unam pronunciata reliquæ duæ ſpe ſua fruſtratæ, me conjugis patriſque veſtri ſortitione judicem electum , rejectione veſtra non improbatum , nec offenſa excipiatis , nec odio aut vindicta proſecutum eatis. Agite igitur pulcherrima numina, veſtras perorate cauſas, veſtras prædicate dotes , namque hinc

hinc etiam venuſtatis commendatio, formæ conciliatio dum ego interea temporis, me recolligo, totuſque divino huic ſpectaculo addictus, exactiori luſtratione ſingulas & ſingulares formas rimer, penſioreque examine de iis judicem.

Orationem primo Deorum excipit hæc Paridis ſententia. Quam ſi placere ſenſero, & illam & aliis hujuſce generis dabit iterata editio.

Papæ! quale ſpectaculum, quanta pulchritudo, quæ undique voluptas? hic certe eſt ubi Argus fieri velim, quo tot ſimul oculis tanta devorem gaudia. Quam venerabile & regium fulget præſtringitque tum oculorum tum animi aciem Saturno digna proles, Jove matrona, oculis veneranda, ulnis candida? quam inſuper imperiis pollens, quam muneribus potens, diademate caput cincta, ſceptro innixa, divum incedit Regina, & vera inceſſu patet Dea? par rotandis cœlis, regendis terris, calcandis inferis, quo æquior (ita mihi faveat Saturnius) factus ſum Ixioni tam divinam formam ambienti, rotamque cui affixus ſequiturque fugitque vel uno illius amplexu, utcunq; per ſubmiſſam nubem, imaginario redimere præoptem. Illa vero, quam ex facie agnoſcas, conſilii æque ac fortitudinis dominam, ex galeæ cono oleagina redimito corona, lauro tamen præcincta, ſcias belli paciſque mediam, namque & ægidem quatit, & haſtam vibrat, patris æmulata fulmen armipotens virago, belli ſpolia, paciſque firmamenta præ ſe ferens: medio tamen inter gratiam & terrorem tenore, nullis non obſequiis votiſque expetenda, niſi in perpetem & pertinacem juraſſet virginitatem. Sed & hæc, dii boni! quam egregio decore conſpicua? neque ex parte ſpecioſa, ſed tota amabilis, amicabilis, admirabilis; divumque hominumque voluptas alma Venus, intecto corpore perfectam formoſitatem profeſſa, colore in ſpeciem diviſo teſtata ortum; candida, quo

quod cœlo demeat, cærula quod mari remeat. Erubeſcunt punicantes in genis roſæ, horrent ſororiantes ſub pectus mamillæ, liventes paſſim per cutim tranſlucent venulæ, per diffuſas undique ambroſias comas renident humeri eburnei, quam denique vel ſic, neque gemmato ceſto cinctam, neque Gratiis gratiſſimis comitatam, neque ſuis cupidinibus circumfuſam, commendat dulcis riſus, non dedecet ipſe nævus, & ſupra omnia apud me valet ipſius oratio; qua ſe mihi daturam nuptui pollicetur quandam forma præcipuam, ſuique ſimilem, candidam utpote à Jove cygno ſatam, teneram ut quæ in ovo nutrita fuerit. Valeat itaque imperandi libido, faceſſat bellicæ gloriæ ſitis; habendam in hoc certamine rationem pulchritudinis monent & Jovis juſſa, & Mercurii mandata, & ipſius aurei pomi inſcriptio, *Pulchra capiat.* Hoc igitur cape tuo jure, O Venus.

Nam tua forma diam, me judice, vincit utramque.

Et alias diſcernendi litium formulas, litem ſecundum alteram partem dandi, vel ampliandi licebit affingere ex judicio Dolabellæ, & rejectione mulieris Smyrneæ ad Areopagitas. A. Gell. 12. l. 6. c. ex Val. Max. 8. 1. vid. & judicium Galatium Val. Max. 2. l. 8. c. Licinii Fimbriæ. l. 7. c. 2. Jul. Cæſ. Sen. de benef. 5. l. 24. c. Philippi & mulieris Val. Max. 6. l. 2. c. Cambyſis. l. 6. 3. c. Claudii de muliere non agnoſcente filium Suet. Claud. 15. c. Alexander alteram occludebat aurem, reo ſc. reſervatam. Qui ſtatuit aliquid parte inaudita altera, Æquum licet ſtatuerit, haud æquus fuit. De judicis officio in litibus. A. Gell. 14. lib. 2. cap. & 4. cap. & Cic. pro A. Cluentio. Judicium pop. Rom. parum hone-

neſtum inter Ardeates & Aricinos. Liv. 1. 3. & Val. Max. 7. lib. 3. cap. Ampliationis, N. L. *non liquet.* Aſconius, Cicero, Liv. &c. Ptolomæi. Ælian. Var. hiſt. lib. 14. cap. 43. Philippi dormitantis Plut. Apophth.

FINIS.

INDEX POETICUS.

Aborigines, indigenæ. *Virg.* VIII. 314.
Academia. *Casp. Barlæus. laud. Hortuli Leydenſis.*
Academici honores. *Barlæus.* 12. *Miſcellan.*
Accipiter. *comp. Virg.* XI. 721.
Acies inſtructa, exercitus, *vid.* Belli conflictus. *Plaut. Amphitruo. act.* I. *ſc.* 1. *Virg.* VIII. 593. *Stat. Theb.* 401. *Claud. in Ruſin.* II. 174. 351.
Actæon. *Ovid. Met.* III, 138. *Sen. Oed.* 751.
Adoleſcentia. *Lavin Torrentius. Caſimirus Sarbievius.* I. *lyr. od.* 4. & III. *lyr.* 22. *ode.*
Adonis. *Ovid. Met.* X. 503.
Adverſa virtutem illuſtrant. *Ov. Triſt.* V. *el.* 6. *verſ.* 48.
Adulatio. *Barb. Urb. PP. p.* 278.
Adulterorum apud inferos ſupplicia. *Virg.* VI. 612.
Ædificator. *Juvenal. Sat.* XIV. 86.
Ædificia. *vid.* Luxus in ædific.
Ægis. *Virg.* VIII. 435. *Claudian. conſ. Prob. & Olyb.* 93. *Claudian. Gigantomach.* 98. *Sidonius carm.* XV. 7.
Æmulatio. *Virg.* V. 229. *Barlæus* II. *eleg.* 18.
Ænigmata *Caſp. Barlæus.*
Æolus. *Virg.* I 56. *Val. Flacc.* I. 581.
Æquanimitas. *Hor. od.* II. 10. III. 1. *Sen. Troas.* 257. *Sen. Thyeſt.* 612. *Caſimirus Sarb.* III. *lyric. od.* 4.
Æquinoctium autumnale. *Virg. Ge.* I. 208. *Aer. Ovid. Met.* I. 52.
Æſtas. *Baſ. Zanchius.*
Æſtus nimius. *vid.* Siria ſtella. *Stat. Theb.* IV. 698 738. *Barlæi Sylva Dulcis.*
Ætas aurea, felicia ſecula. *Virg. Ecl.* 28 *Georg.* I. 128. *Lucr.* V. 781. *Catul.* 64. *Tibul.* I. *el.* 3. *Ovid. Met.* I. 89. *Sen. Med.* 329. *Sen. Hippol.* 522. *Octavia.* 388. *Claud. rapt. Proſ.* III. 24. *Claud. in Ruſin.* I. 389. *Sidon. carm.* II. 105. *Boeth.* II. 5. *metr. Caſp. Barlæus hymn. in Chriſtum vid.* 224. *Idem* II. *el.* 5. *Caſim. Sarb.* I. 1. *Zevecotius* II. *el.* 13. *Jac. Gaddius.* 24.

Ætas

Ætas argentea. *Virg. Ge.* I. 128. *Ovid. Met.* I. 113.
Ætas ferrea. *Catul* 64 *Ovid. Met.* I. 127. *Barlæus* II. *el.* 5. *Zevecotius* II. *el.* 13.
Ætate fruere, fugit enim. *Ovid. de Arte.* III. 59. *Juvenal.* IX. *Sat.* 125. *Baudius.* I. *Iamb. alloquium moribundi ad amicos.* & II. *Iamb. Ben. Turentino. Fo. Secundus* I. & 5. *Buchanan. eleg.* 2. *Heinsii Herodes, chorus* IV.
Ætas hominis. *Hor. ad Pisones.* 157. *Ovid. Met.* XV. 221.
Ætates animalium. *Auson. eidyll.* 18. *Epigr. Virgilio adscript.*
Æternum. *Hor.* III. *Od.* 30. *Ovid. Met.* XV. 871. *Stat. sylv.* I. 1. 90. *Sil. Ital.* VII 477. *Claud. bel. Get.* 54. *Sannazarius de partu virgin.* II. 392.
Æternum nihil. *Sen. Herc. Oet.* 1035.
Ætna. *Virg. Æn.* III. 570. *Virg. Ætna.* 385. *Lucr.* VI. 639. *Ovid. Met.* XV. 340. *Silius* XIV. 59. *Val. Flacc.* II. 29 *Claud. rapt. Proserp.* I. 161.
Affectus. *Virg.* VI. 733. *Ovid. Me.* II. alluſ. 84. 233 *Sen. Med.* 385. *Palmg. scorp.*
Affectus cum ratione luctæ ſub perſona Medeæ. *Ovid. Met.* VII. 12. *Sen. Med.* 925.
Affectus tollendi ut ſcias verum, ut velis bonum, ut vivas beatus. *Boeth.* I. 4. *metr.* & 7. III. 5. *metr.*
Africa. *Sannazarius de partu Virginis* II. 204. *Barcl. Argenis.* IV. 6. *metr.*
Agricolarum vita. *vid.* ruſtica vita.
Agricolarum arma. *Virg. Ge.* I. 160.
Agriculturæ ratio. *Virg. Georg.* I. 43. *Claud. Conſul. Mallii.* 175. *Barb. Ur. PP. p.* 121.
Agriculturæ inventor *Oſiris. Tibul.* I. *el.* 8.
Ahenum æſtuans. *Virg.* VII. 462.
Ajax Telamonius. *Ovid. Met.* XIII.
Ajax. *Oilei f.* [illegible] *Agam.* 527.
Alcyone & Ceyx. *Ovid. Met.* XI. 414.
Alexander Magnus. *Juvenal.* X. *Sat.* 167.
Aliena noſtris potiora videntur. *Hor. Sat.* I. 1. *Baud.* I. *Iambic. ad Jan. Gruterum, & in Trochaicis ad Etam Bigotium.*

ad

ad Aliena vitia aquilæ, ad noſtra talpæ. *Horat. Sat.* I. 3.
Aliis alia ſtudia & vota, mihi hoc. *Virg.* VI. 848. *Hor. od* I.1. *Propert.* III. *el.* 7. *Ovid. Triſt.* II.485. *Sen. Herc. Fu.*191. *Perſ.* V.51.
Allii deteſtatio. *Hor. Epod.* 3.
Alpes. *Silius.* III.477. *Petron.* 16. *metr.*
Alta cadunt, ſublimia vita. *Ovid. Triſt.* II. *v.* 83. *Triſt.* III. *el.*4. *Sen. Hippol.*1120, *Sen. Troas.*257. *Agam.*88. *Zevecotius* II. *eleg.*1. *vid.* Mediocria firma.
Amantum umbræ in Elyſiis *Virg.* VI.442.
Amator. *Hor. Sat.* II.3. *Perſ.* V.161.
Amazones. *Virg.* I. 494 XI 570.648. *Sil.* II. 73. *Claud. rapt. Proſ.* II.63. *Conſ. Probini & Olyb.*88. *Feſcennina in nuptiis Honorii & Mariæ.*32.
Ambitio. *Hor. Sat.* II.3. *Sen. Herc. Oet.*632. *Perſ.* V. 177. *Claud. de Laud. Stil.* II.114. *Cauſſini Solyma. Chorus* I.
Amellus flos. *Virg. Ge.* IV.271.
Amens. *Virg.* IV. 642. *Ovid. Met.* IV.502. *alluſ.*
Amicus & amicitia certa. *Virg.* VI.158. *Ovid. Triſt.* I. *el.* 3. *verſ.*63. *Ovid. Triſt.* I. *el.*4. *Dan. Heinſ.* I. *ſylv.*3. *Zevecotius* I. *el.* 6.
Am. prævaricator. *Hor. Sat.* I.4.
Amicus ollaris. *Martial.* IX.15.
Amicorum paria. *Ovid. de Ponto.* III. *el.*2. *verſ.*67. *Manil.* II.599. *Claud. in Rufin.* I. 107.
Amicitia requirit par. *Martial.* VI. 11.
Amicitiæ fides violata. Amicitia fortunam ſequitur. *Ovid Triſt.* I. *el.*7. *de Ponto.* IV. *el.*3. *Petron.* 8. *metr. Plaut. Stichus. act.* IV. *ſc.* I. *v.*14.
Amicorum deſiderium. *Buchanan. eleg.*4. & *Sylv.* 2.
Ammonis templum. *Lucan.* IX. 511.
Amœnus locus. *Virg.* IX. *Ecl.*40 *Culex.*120. *Ovid. de Arte.* III. 667. *Stat. I. Sylv.* 3. *verſ.*5. *Petron.*20. *metr. Martial.* X 30. *Claud. rapt. Proſ.* II. 101. *Sidonius. Carm.* XI. *Epith.*6. *N. Reuſener. eleg. ad And. Cruſium. Franciſci Moncæi Paradiſus. Simon Egerius. Sylv. Grotius.* II. *epig. Barlæi hortulus Leyd. Idem* II. *el.* 3. *Grotoſr. Torinus* I. *p.*3. *Jac. Gaddius.* I. 14. *Caſimirus Sarb. Epod.*1.

Amor.

Amor. *Virg.* IV. 1. *Lucr.* I. 473. *Henſii Scholium ſive Hymnus in Amorem.*

Comp. tonitrui. *Virg.* VIII. 388.

Ex luxu & otio naſcitur. *Virg.* I. 689. *Ovid. Remed.* I. 139. *Remed.* II. 350. *Ovid. Met.* IV. 302. *Sen. Hippol.* 203. *Octav.* 545. *Sil.* XI. 386.

Ex affectu naſcitur. *Virg.* I. 721.

Ejus vis. *Plaut. Aſin. act.* I. *ſc.* III. *verſ.* 4. *Mercator. act.* V. *ſc.* II. *v.* 10. *Virg. Georg.* III. 243. *Æn.* IV. 80. *Tibul.* III. *eleg.* 4. *Propert.* II. *el.* 7. *Sen. Hippol.* 272. *Octav.* 797. *Sil.* XI. 399. *Claud. rapt. Proſerp.* I. 226. *Bapt. Spagnolus. Titus Strozza. Herc. Strozza. P. Meliſſus. eleg. Baudius Var. Sylv.* I. *Paling. cancer. Barlæus in nuptias Adr. Blyenburgii. Alabaſtri Roxana chorus.* III.

Amor inſanus. *Virg.* 10. *ecl.* 44. *Hor. Sat.* II. 3. *Propert.* II. *el.* 1. *Sen. Hippol.* 99. 358. *Stat. Achilleid.* I. 301.

Amor militia. *Ovid. Amor.* I. *el.* 9. *de Arte.* II. 233.

Hortus Amorum. *Damaſ. Blyenburgius.*

Amor ſuῖ Φιλαυτία. *Catul.* 22. *Ovid. Met.* III. 424. *Barb. Urban. PP. p.* 253.

Amor optimum condimentum. *Plauti Caſin. act.* II. *ſc.* III. *v.* 1.

Amoris miſeriæ. *Plauti Ciſtell. act.* II. *ſc.* I. *v.* 1. *Mercator. act.* I. *ſc.* I. *v.* 18. *act.* III. *ſc.* IV. *v.* 1. *Trinummus. act.* II. *ſc.* I. 10.

Anchora. *Virg.* VI. 4.

Ancile. *Ovid. Faſt.* III. 371.

Andromedæ fab. *Manil.* V. 531.

Anguis. *vid.* ſerpens. *Virgil.* II. 203. V. 84. *Ovid. Met.* III. 31. VII. 150. *Claud. rapt. Proſerp.* I. 182.

Preſſus. *Virg.* II. 379. V. 273.

Nitidus juventa. *Virg.* II. 471. *Lucr.* IV. 54. *Stat. Theb.* IV. 95. *Sil.* XII. 8.

Animum cole, & animi bona. *Ovid. de Arte.* II. 119. *de Remed.* I. 127. *Ovid. Triſt.* III. *el.* 7. *verſ.* 43. *Plaut. Panulus. act.* I. *ſc.* II. 88. *Paling. ſagitt.*

gitt. Gotofr. Torinus. VII. *p.* 135. *Caſimirus Sarb.* III. *lyr.* 23. *od.*

Animi magnum auſum. *Virg.* IX. 184.

Anni quatuor partes. *Lucr.* V. 737. *Ovid. Met.* II. 27. XV. 200. *Sen. Hippol.* 963. *Lucan.* I. 15. *epigr. Virgilio adſcript. Cunradini epigr.*

Anni ineuntis auſpicia & vota. *vide* Calendæ Jan. & Strena *Claud. tert. conſ. Honorii.* 1. *de conſ. Probini & Olyb.* 6. *de Laud. Stilic.* II. 454 *Auſon. Eidyl.* 9. *Heinſius Iamb. ad annum. Jo. Somm. poemat.*

Annibal. *Sil. Ital.* & *Juvenal.* X. *Sat.* 147 *Sidonius. carm.* II. 300.

Annulus. *Hug. Grotii Dactyliotheca Gorlei.*

Anſancti valles. *Virg.* VII. 565.

Anthropophagi. *Juv. Sat.* XV.

Antipodes. *Lucr.* I. 1058.

Aper. Comp *Virg.* X. 707. *Sil.* I. 421. *Jan. Pannonius eleg.* 18.

Calydonius. *Ovid. Met.* VIII. 281.

Apes: earum cura & ratio. *Virg. Georg.* IV. 8. *Æn.* I. 434. *Claud. rapt. Proſerp.* II. 124. *Dan. Heinſius* III. *ſylv. Caſimirus Sarb.* III. *lyric.* 15. *od. Gazaipia Hilaria. p.* 21.

Examen. *Virg.* VII. 64. *Claud.* VI. *Conſ. Honorii.* 259.

Pugna. *Virgil. Georg.* IV. 67. *Joſeph. Iſcanus.* VI. 19.

Natura; Politia; Labor. *Virg. Geor.* VI. 149. *Æn.* VI. 707.

Apollo. *Virg.* IV. 144.

Aponus, fons. *Claud. Epigr.*

Apotheoſis, *Virg.* 5. *ecl* 56.

Sacra. *Prudentii.* Περιστεφανων. *Barlæi Manes Auriaci. v.* 325.

Cœlo adſcriptus, in cœlum receptus. *Claud. tert. Conſ. Honorii.* 162.

Apotheoſeos vanitas, *Prudentius contra Symmachum. Joſ. Iſcanus.* III. 455.

Aquæ medicæ. *Claudian. Aponus. Epigr.*

Aqua Memnia. *Passeratius*, 13
Aquila. comp. *Virg.* IX 563 *Sannazarius de partu virginis.* I. 428 *Salust. Barthasius.* V. *lib. Heb.* I. *Casimirus Sarb.* II. *lyric.* 20 *od.*
rapiens Ganymedem, *Virg.* V. 252. *Stat. Theb.* I. 549
rapiens Serpentem, *Virg.* XI. 751 *Ovid. Met.* IV. 362. 714 *Sil.* XII. 55
Augurium, *Virg.* XII. 247 *Sil.* XVII. 52
Explorans pullos ad Solem, *Lucan.* IX. 903 *Sil.* X. 108 *Claud praef. ad Paneg. de tertio cons.* Honorii
Araneola, *Antonius Tilesius. Gazæus pag.* 21
Arbores, *Virg Culex.* 122 *Ovid. Met.* X 90 *Stat.* II. *Sylv* 3 *Stat. Theb.* VI. 99 *Claud. rapt. Proserp.* II. 107 *Barcl. Argenis. III. metr.* 3 *Casp. Barlæi hortulus Leydenſis. Jos. Sommeri poemata*
Arborum infrugiferarum uſus, *Virgil. Georgic. II.* 429.
Arbor acciſa, *Virg. II.* 626 *XI.* 135 *Sil.* X. 532 *Val. Flacc. III.* 163 *Cauſſini Solyma* 3 *act.*
Satio, *Virg. Ge. II.* 9
Inſitio, *Virg. Georg. II.* 73 *Ovid. Met. XIV.* 626
Archimedes, *Sil. XIV.* 342
Arethuſa, *Ovid. Met.* V. 573 *Stat. I. Sylv.* 2 *verſ.* 204
Argo, *Senec. Med.* 607 *Stat. Theb.* V. 337 *Val. Flacc. I.* 122 *Claud. bell. Get.* 8 *Jos. Iſcanus, I.* 63
Argus, *Ovid. Met. I.* 625
Arion, *Ovid. Faſt. II.* 83
Ariſtæi fab. de apibus reparandis, *Virg. Georg. IV.* 281 *Ovid. Faſt. I.* 369
Arma, galea, &c. Turni, *Virg. VII.* 785 *XI.* 486 *Claud. laud. Stilic. I.* 351
Arma pulchra, *Virg. XI.* 769 *XII.* 87 430 *Sil. II.* 407 V. 132 XV. 667 *Caſimirus Sarb. I. lyric.* 11. *od.*
Arma Vulcania, *Virg. VIII.* 620 *Claud. tert. conſ. Honorii*, 191
Arma variarum gentium, *Claud. laud. Stilic. I.* 109.

Armen-

Armentum. *Claud. Epigr.*
Artes invenit neceſſitas. *Virg. Geor.* I. 132. & experientia. *Manil.* I. 63. 81.
Artes malæ in pretio, bonæ non ita. *Petron* 10. *metr.*
Artium elogia. *Berſmanns. Stigellii Artes liberales. Got. Torm.* I I. *à pag.* 37. *uſque ad lib.* IV. *pag.* 65. *& lib.* V I I. *p.* 136.
Artificum opera. *Stat.* I. *Silv.* 1. *verſ.* 100. II. *Sylv.* 2. *verſ.* 63. IV. *Sylv.* 6. *verſ.* 25. *Theb.* I. 542. *Claud. de laud. Stilic.* II. 176.
Aruſpicina. *Virg.* IV. 57.
Aſia. *Sannazarius de partu virginis* II. 126.
Aſini encomion. *Jo. Lauterbachius. Jo. Majoris. Cumanus. Jac. Gaddius.* II. 20.
Aſtrologi. *Lucan.* I. 640. *Juvenal.* VI. *Sat.* 554. *Tho. Mori epigr.*
Aſtrologiæ defenſio. *Jac. Micyllus.* III. *Sylv.*
Aſtronomia. *vid.* Cauſas cognoſcere rerum, *Ovid. Faſt.* III. 106. *Lucan.* VIII. 170. *Manilius. lib.* V. *Buchanan.* V. *de ſphæra. Barlæus in equo Godefrid.*
Atalanta. *Ovid. Met.* X. 535.
Atlas mons. *Virg.* IV. 246. *Sil.* I. 202. *Val. Flacc.* V. 410.
Avaritia & Avarus. *Lucr.* III. 59. *Hor. Sat.* I. 1. II. 3. *Epiſt.* II. 2. *Propert.* III. *el.* 6. *Gall. el* 1. *Ovid. Faſt.* 1. 201. 217. *Sen. Herc. Oet.* 620. *Perſ.* V. 130. VI. 75. *Manil.* IV. 1. *Juvenal. Sat.* XIV. 108. *Claud. in Ruſin.* I. 101, 102. *de laud. Stilic.* II. 114. *Boeth.* II. 2. *metr.* 4. *metr. Plaut. Aulid. act.* II. *ſc.* IV. *v.* 20. *Buchanan. epigr. de Chryſalo lib.* II. *Buchanan.* I. *de ſphæra. Surada* II. *proluſ.* 6. *poetic. acad. Jac. Gaddius* T. 17. *Barber. Urban. PP. pag.* 20.
Audacia. *Virg.* X. 284. XI. 153.
In audaces non eſt audacia tuta. *Ovid. Met.* X. 545. *Martial.* VI. 25.
Avernus. *Virg.* VI. 238. *Lucr.* VI. 812. *Sil.* XII. 120.
Aves diis immolatæ. *Ovid. Faſt.* I. 445.
Aves. *Georg. Gallus Chrudimenſis. Barlæi hortulus Leydenſis.*

Avis de pullis solicita. *Claud. Rapt. Proserp.* III. 141.
Avis Paradisiaca, sive Apous. *Lud. Celottus.*
Augurium. *vid.* Vaticinia. *Jos. Isc.* IV. 231.
Aula. *Virg.* I. 665.
Aulicæ artes. Fraus sublimi regnat in Aula. *Sen. Agam.* 79. *Herc. Oet.* 608. *Octavia* 33. *Lucan.* VIII. 400. *Claudian. in Rufin.* I. 177. *Ranzovii emblema. Druvai Aluredus* V. *act.* 10. *sc. Elisab. Jo. Westonia.* 7. *epigr. Heinsii Herodes act.* 2. *Jac. Gaddius.* I. 25. *Alabast. Roxan. act.* III. *sc.* 4.
Aura. *Passerat.* 16.
Aurum. *Claud. de laud. Stilic.* III. 226.
Auri sacra fames. *Virg.* I. 353. III. 56. *Propert.* III. *el.* 11. *Barlæi Argo Batava.*
Auri vis. *Hor. od.* III. 16. *Propert.* III. *el.* 12. *Lucan.* III. 118. *Barclaii Euphorm.* II. *metr.* 5. *Casp. Barl. Heriberti de Beaumont.*
Auriga. *Virg. Geor.* I. 511. *Sil.* 281.
Aurora. *Virg.* III. 521. 588. IV. 6. 584. V. 105. VII. 25. XII. 113. *Culex* 41. *Epigr. Virg. adscript. Lucr.* II. 141. *Ovid. Amor.* I. *el.* 13. *Ovid. Met.* II. 112. *Sen. Herc. Fur.* 124. *Stat. Theb.* II. 134. VI. 24. XII. 1. *Sil.* I. 574. V. 54. VI. 1. XVI. 230. *Val. Flacc.* II. 72. IV. 90. *Claud. rapt. Pros.* II. 1. 120. *Amalth. Sylv.* 5. *Sannazarius de partu Virginis.* III. 499. *Jacob. Gaddius* I. 3. II. 85. *Lud. Celotti Adrianus. Chorus* 3.
Autumnus. *Petron. Fragm. Jam nunc ardentes, Autumn. &c. Bas. Zanchius. Barclaius* II. *Barb. Urban. PP. pag.* 202.

Bacchus. *Tibul.* I. *el.* 8. *Propert.* III. *el.* 15. *Ovid. Met.* III. 553. 677. *Ovid Fast.* III. 715. V. *el.* 4. *Sil.* VII. 194. *Val. Flacc.* II. 265. *Claud. rapt. Pros.* I. 16. *Sidonius carm.* XXII. 22. *Nic. Rudingerus. Jac. Gaddius.*
Baccho immolatur caper. *Ovid. Fast.* I. 357.
Bacchanalia. *Virg.* VII. 389. *Catul.* 64. *Stat. Theb.* IV. 653. *Claud.* IV. *Consul. Honorii* 606. *Lavinus Torrentius. Barcl. Argenis.* IV. 8. *metr. Heinsii Herodes. act.* 1.

Balneum

Balneum. *vid.* Thermæ. *Stat.* I. *Sylv.* 3. *verſ.* 43. *Sylv.* 5. *Sidonius carm.* XVIII.
Barbarus. *Virg.* I. 571.
Baſia. *Catul. epigr. Janus Douſa. Joannes Secundus. Jan. Lernutius. Sannazar. Ep.*
Batrachomyomachia. bellum ranarum cum muribus. *ex Homero. Henr. Smetius. Eliſius Calentius tribus lib.*
Baucis & Philemon. *Ovid. Met.* VIII. 634.
Bellatrix cultu Amazonio. *Virg.* VII. 805. *Joſ. Iſcanus.* VI. 565. 589.
Bellona. *Sil.* V. 220. *Claud. in Eutrop.* II. 143.
Bellum. *Tibul.* I. *el. Ovid. Faſt.* I. 703. *Sen. Hippol.* 536. *Sen. Thyeſtes.* 551. *Sen. Theb.* 389. *Virg. Culex.* 27.
Belli portenta. *Virg. Ge.* I. 469.
Bellicus apparatus. *Virg.* VIII. 1. *Sen. Theb.* 389. *Lucan.* VII. 139. *Stat. Theb.* III. 578. *Achilleid.* I. 425. *Sil.* IV. 9. *Petron.* XVI. *metr. Joſ. Iſcanus.* I. 307. IV. 295. *Baudius. od.* II. *lib.* I. *Barlæus Panegyr. Fred. Henrio. Barlæi Sylva Ducis. Cauſſini Solyma. act.* II.
Belli miſeri eventus. *Virg. Ge.* I. 505. *Hor. od.* II. 1. *Ovid. triſt.* III. *el.* 10. *ver.* 53. *Sen. Herc. Fur.* 365. *Sen. Theb.* 546. 625. *Lucan.* I. 24. *Sil.* XV. 521. *Claud. in Ruſin.* II. 36. 59. *Joſ. Iſcanus.* IV. 342. *Barclaii Euphorm.* II. *metr.* 12.
Vide Mars & Comitatus.
Bellum dulce inexpertis. *Vir.* XI. 153.
Bellum indicitur. *Virg.* VII. 469.
In Bello conſilium. *Baudius* III. *Iamb. ad Fac. Endium.*
Belli & exercituum conflictus, pugna commiſſa. *Plaut. Amphitr.* I. *ſc.* I. *act. v.* 62. *Virg.* VII. 525. *Lucret.* II. 324. *Hor. od.* II. 1. *Lucan.* VII. 475. *Stat. Theb.* VI. 416. VIII. 386. 397. *Syl.* IX. 320. 353. XVII. 391. *Val. Flacc.* VI. 182. *Joſ. Iſcanus* V. 140. *Barlæi Sylva Ducis.*
Bellum civile. *Virg.* VI. 832. *Hor. od.* II. 1. *Epod.* 16. *Lucan.* I. 1. *&c.* IV. 169. *Claud. in Eutrop.* II. 573. VI. *conſulat. Honorii.* 399. *Barlæi Oratio Veneriæ. Jacob. Gaddius.* I. 8.

Bellicæ Machinæ. *Lucan.* III. 455 490 *Heinſii Herodes. Chor.* II.
Jo. Secundus II. *el.* 11 *invehitur* in tormentorum inventorem. Deſcribit *Barlæus in obſid. Sylvæ Ducis*: *Jac. Gaddius* II. 5.
Bellicæ gloriæ Nemeſis. *Juvenal.* X. *Sat.* 133.
Belluæ ad bellum comparatæ. Lucr. V. 1310.
Bibendi ars. *Vinc. Opſopœus.*
Bibliotheca. *Paſſeratius* II. *ſirena.*
Biſon. *Natal. Com.* III. *venat.*
Bombyx. *Hieron. Vidæ lib. duo. Gazæi pia hilaria, p.* 22.
Bonum, ubi & quid ſit ignorantes, quærimus. *Boeth.* III. 8. *metr.*
Boreas. *Virg. Georg.* III. 196. *Ovid. Met.* VI. 691 *Claud. rapt. Proſerp.* I. 70.
Boum cura, forma & notæ. *Virg. Ge.* III. 50.
Briareus. *Virg.* X. 565.
Bubalus. *Natalis comes.* III. *venat.*

CAcus. *Virg.* VIII. 193 *Propert.* IV. *el.* 10 *Ovid. Faſt.* I. 551.
Caduceus. *Virg.* IV. 242.
Cædes. *Virg.* XII. 36 *Stat. Theb.* X. 268 *Claud. tert. conſ. Honorii* 98.
Calendæ Januar. Decembres, Saturnales. *vid.* anni incuntis auſpicia. *Ovid. Faſt.* I. 73 *Stat. I. Sylv.* 6. IV. *Sylv.* 9 *verſ.* 23 *Auſon.* 8 *eidyll. Sannazarius* II. *eleg.* 3. *Paſſeratius*, 1. & *inde frequentes. Jo. Barclaius ad Jacobum Reg. Brit. Octav. Meninus.*
Calendæ Maiæ. *Sannazarius. Adrian. Blienburgius. Jo. Secundus.* I. *el. ſolennes. Buchanan. eleg.* 2.
Caliſto. *Ovid. Met.* II. 410 *Ovid. Faſt.* II. 155.
Canis venaticus. *Enn.* X. *Ovid. Met.* I. 533 *Sil.* X. 77 *Claud. laud. Stil.* III. 297 *Natalis Comes.* I. *Venat. Alabaſtri Roxana. act.* I. *ſc.* 3.
Canum alendorum ratio. *virg. Ge.* III. 404 *Hieronymi Fracaſtorii Alcon.*
Canum elogium. *Micyllus Sylv.* IV. *Nathan Chytræus. Jov. Pontanus. Jo. Darchius.*
Capræa. *Natalis Comes*, III. *venat. Capreolus. ibid.*

Carmen,

Carmen amœbæum. *Virg.* 3. *Ecl.* 7.
vide *Genethliacon.*
vide *Epicedion.*
Amatorium Cyclopis. *Ov. Met.* XIII. 790
Carmine mulcetur labor. *Ovid. Trist.* IV. *el.* 1 *vers* 5.
Carmina, incantatio. *vide* Magia.
Carnif-privium. Pythag. *Ovid. Met.* XV. 77.
Carthago. *Virg.* I. 12 *Sannazarius de partu virginis.* II. 214.
Castitatis laus. *Avitus lib. ad Fuscinam sororem.*
Castor. *Natalis Comes.* IV. *venat.*
Catella Publii. *Martial.* I. 110.
Catellæ epitaphium. *Barcl. Argenis.* II. *metr.* 6.
Causas rerum cognoscere. *Virg. Georg.* II. 499. *Ætna.* 230 *Ovid. Met.* XV. 69 *Ovid. Fast.* I. 313 *Pers.* III. 66 *Claud. epigr. de Magnete. Boeth.* I. 2 *metr.* IV. 5 *metr. Sannazarius.* I. *eleg.* 2. *Baudius* VI. *epos. Heins.* I. *Sylv.* 4 *Grotius. sylv.* II. *Zevecotius* II. *el.* 6.
Cerberus. *Virg.* VI. 299 *Sen. Herc. Fur.* 782 *Sannazarius de partu virg.* I. 231.
Ceres. *Ovid. Fast.* IV. 393 *Barcl. Argenis.* II. *metr.* 1.
Cereris sacra. *Heinsii Herodes. act.* 1.
Certamen cœstus. *Virg.* V. 363 *Val. Flacc.* IV. 250 *Sidonius carm.* V. 161.
Cursus. *Virg.* V. 286.
Sagittæ. *Virg.* V. 485.
Jaculi. *Sil. Ital.* XVI. 556.
Curule. *Virg.* V. 144 *Sil.* XVI. 314 *Manil.* V. 74 *Sidonius carm.* XXIII. 324.
Navale. *Virg.* V. 114.
Gladiatorium. *Sil* XVI. 526.
Singulare. *Virg.* XII. 116. *Sil.* XIII. 151. *Joseph. Iscan.* v. 488 & I. 630 *Fam. Strad.* II. 6 *prolus. poet. aead.*
Super Armis Achillis. *Ovid. Met.* XIII. 621.
Cervus. *Virg.* VII. 484 *Stat. Theb.* V. 165 *Sil.* XIII. 116 *Jan. Pannonius. eleg.* 18 *Natalis Comes.* III. *venat.*
Cestos veneris. *Claudian. in nuptias Honorii & Mariæ.* 124.

Cete, *Val. Flacc.* II. 500 *Manil.* v. 565.
Chaos, *Ovid. Met.* I. 6 *Ovid. Faſt.* I. 103 *Sen. Thyeſt.* 830.
Charon, *Virg.* VI. 298 *Sen. Oed.* 166 *Sen. Herc. Fu.* 763.
Chartæ inventio, *Ritterſhuſii varia. Tho. Reedi Inventa adeſpota.*
Charybdis, *Virg.* III. 419.
Chimæra, *Ovid. Met.* IX. 738.
Chryſtallus, *Claud. epigr. var. Sidonius carm.* XI. *Epithalam.* 94.
Ciconia, *Cornelius Muſius. Gallus Chrudimenus.*
Circe, *Virg.* VII. II. *Ovid. Met.* XIV. 254.
Circus, *Ovid. Amor.* III. *el.* 2. *de Arte. Juvenal* XI. 192.
Citharœdus, *Tibul.* III. *el.* 4.
Civis bonus, *vid.* Vir bonus. *Sidonius carm.* VII. 566.
Claſſis, *Virg.* X. 155 *Sidonius carm.* V. 454. *Joſ. Iſcanus.* IV. 315.
Clementia, *Ovid. Triſt.* II. 33 *verſ.* III. *el.* 5 *verſ.* 33. *de Ponto* I. *el.* 3. *verſ.* 53. *Stat. Theb.* XII. 492. *Claud.* 4. *Conſ. Honorii* 113 *de conſ. Mallii.* 220 *de laud. Stilic.* II. 6. *Epiſt. ad Hadrianum.* 1 *Barlæi Brit. Triumph.* 329 *Octav. Meninus. Heinſii Herodes act.* 3. *Cauſſini Felicitas. act.* I.
Cleopatra, *Hor. od.* I. 37 *Epod.* 9 *Propert.* III. 9 IV. 6.
Clientes ſportulam emeriti. *Juvenal. Sat.* I. 96. Cœnæ injuria excepti. *Sat.* V. *Martial. ep. paſſim. Plauti Menechmi act.* IV. *ſc.* II. *v.* 1.
Clypeus ſcutum. *Virg.* X. 483.
Æneæ. *Virg.* VIII. 447 626
Cœcitas, *Eric. Puteani Muſarum ferculum.*
Cœli regia. *Ovid. Met.* I. 169 *Sannazarius de partu virginis.* I. 444.
Cœlum ſuſpice. Cœleſtem perdit Eurydicen, qui in terra & Tartaris quærit. *Boeth.* III. 12. *metr.* & IV. 1. *metr. Zevecotius* I. *el.* 10. *Ejuſdem Maria Græca.* IV. *act. Ejuſdem Roſimund. Chorus* II. *Gor. Torinus.* V. *p.* 99.
Cœleſtia certo procedunt corpora curſu. *Boeth.* IV. 6. *metr.*
Cœlibatus, *Virg.* IV. 32.

Cognomina,

Cognomina, *Ov. Fast.* I. 597.
Colica, *Joan. Sommerus poem.*
Columba, *Virg.* v. 213 *Passeratius.* 23.
Coma & Calvities. *Petron.* 15. *metr. Ludovicus Helmboldus.*
Coma Berenices, *Catull. ep.* 67.
Coma Earthi, *Stat.* III. *Sylv.* 4.
Comites, *Sil.* I. 459. *Manil.* I. 812. 874. *Claud. rapt. Proserp.* I. 233. *Berfman.* I. *el.* 3. *Geor. Sabinus.* III. *el.* 8.
Commendativa Epistola, *Hor. Epist.* I. 9.
Concilium Deorum, *Ovid. Met.* I. 167 *Claud. rapt. Pros.* III. 6. *Sidonius. carm.* VII. 28 *Sannazarius de partu virg.* III. 1.
Concilium ridiculum, *Juvenal.* IV. *Sat.*
Conjugium, *vid.* Nuptiæ. *Hor. od.* I. 13. *Claud. rapt. Pros.* I. 184. *Fr. Taubmanni Concordia maritalis.*
Conjugii jugum grave, *Juvenal.* VI. *Sat. Plauti Miles Glorios. act.* III. *sc.* I. *v.* 91.
Conjugium inæquale, *Virg. allus.* VIII. 485 *Claud. rapt. Pros.* II. 239.
Connubium, *vid.* Conjugium. Nuptiæ.
Conscientia recta, arx munita. *Hor. od.* I. 22. *Barlæus in cubile Stapelii. Barber. Urban.* P P. *pag.* 152.
Conscientia carnifex, *Lucr.* III. 1025. *Hor. od.* III. 1. *Ov. Met.* II. 447 IV. 458 *Sen. Hippol.* 161 *Juven.* XIII. *Sat.* 193. *Claud.* 4. *Cons. Honorii.* 104 *Boeth.* IIII. *metr.* 2. *Zevecotii Rosimunda* I. *act. & Chorus* I. *& act.* 2. *sc.* 2 *Act.* III. *Caussini Theodoricus.* I *act. & chorus. & 2. act. Barb. Urb.* PP. *pag.* 152.
Consolatio, *Virg.* I. 202 IV. 394 *Hor. od.* II. 8. *Ovid. ad Liviam.* 357 *Stat.* II. *Sylv.* I. V. *Syl.* I. *Theb.* VII. 221 *Stigelius Ge. Rhavo. Hug. Grotius ad patrem.*
Solamen miseris socios habuisse doloris. *Sen. Troad.* 1007 *Petron. Fragm. Naufragus ejecta, &c.*
Constantia, *allus. Virg.* III. 76 comp. quercui. IV. 441 comp. rupi. VII. 587 *Hor. od.* III. 3 *Epist.* I. 16 *Sidon. Carm.* XXIII. 536 *Boeth.* I. 4 *metr. Baudius* II. *Iambic.* 1. *ad Harlæum.*
Contagio, *Ovid. Remed.* II. 218.
Contentus suo, *vid.* Divès est qui, &c. & *vid.*

Aliena noſtris potiora.
Convivii læti apparatus. *Virg.* I. 638 *Hor. od.* I. 36 II. 7. III. 19. *Sat.* II. 6.
Convivium bellum & facetum. *Baudius* II. *Iambis. Genio Bellimontanæ libertatis.*
Convivium ſplendidum. *Lucan.* X. 109 *Stat.* IV. *Sylv.* 2 *Sil.* XI. 271 *Joſeph. Iſcan.* I. 239 *Cauſſini Theodoricus. act.* 4. *Theodor.*
Convivium ſordidum. *Hor. Sat.* II. 8.
Coralium. *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ.* 169.
Cornu Acheloi. cornu copiæ. *Ovid. Met.* IX. 85.
Coronæ. *Ovid. Faſt.* v. 339 *Claud. laus Serenæ.* 181 *Sidon. carm.* v. 594.
Crambe. *Jac. Auguſt. Thuanus.*
Crepuſculum. *Ovid. Met.* IV. 399.
Cruciatus. tormenta. *Hor. od.* I. 35 *Sil.* I. 172 VI. 539 *Plaut. Aſinar. act.* III. *ſc.* II. *v.* 4 *Barlæus* II. *el.* 5 *Cauſſini Felicitas. trag.* 1 *act.* & 3 *act.*
Crudelis & crudelitas. *Sen. Troad.* 1103 *Sil.* XIV. 528 *Juvenal.* XIV. *Sat.* 15 *Claud. in Ruſin.* I. 234 *Sidon. carm.* XXIV. 1 *Burg. Pontii. Cauſſini Theodoricus* 4 *act. Elpid. Caſimirus Sarb.* II. *lyr.* 24 *od.*
Cuculus. *Gaſæi pia hilaria. p.* 23.
Culex. *Virgilius. Ang. Politianus* XII. *l. epiſt. Cælius Calcagninus.*
Culex. electro incluſus. *Jo. Jacomotus. Chriſtoph. Manlius.*
Cupido. *Ovid. Met.* V. 365 *Sen. Hipp.* 185 *Herc. Oet.* 340 *Sil.* VII. 444. *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ.* 73 & 112 *Epigr. de Magnete. Paling. cancer.*
Cupido cruci affixus. *Anſon. eidyll.* 6.
Cupidinis tela. *Ovid. Met.* I. 468.
Cupidinis aſſeclæ. *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ.* 77.
Cura comes adſidet. *alluſ. Virg.* IV. 67. *Hor. od.* II. 16.
Cura facit canos. *Boeth.* I. 1. *metr.*
Curis mens hebet. *Boeth.* I. 2. *metr.*
Curioſus in re aliena. *Plaut. Stichus. act.* II. *ſc.* I. *v.* 44.
Currus veliferi. *Hug. Grotius* II. *Epigr.*

Cyaneæ;

Cyaneæ, *vid.* Symplegades.
Cybele, *Catul.* 64 *Ovid. Faſt.* IV. 262.
Cybeles ſacra, *Lucr.* II. 618 *Sil.* XVII. 17 *Claud. rapt. Proſ.* II. 267.
Cyclopes, *Virg. Georg.* IV. 170 *Æn.* III. 644. VIII. 424 *Cauſſini trag. Felicitas* 3 *act. Synopſis.*
Cygnus, *Virg.* I. 397 XI. 456 *Ovid. Met.* II. 373 *Paſſeratius* 32.
Cymba, *Barcl. Argenis.* II. *metr.* 8.
Cynegeticon, *vide* Venatus.

Dedalus. *vid.* Icarus.
Danaides. *Hor. Od.* III. 11.
Daphnes fab. *Ovid. Met.* I. 452.
Dedicatio, *Virg.* 9 *ecl.* 8. *Ge.* I. 24 III. 10 *Catull.* I. *ep. Martial.* III. 2 *Auſon. præfat.*
Degeneratio in pejus, *Virg. Georg.* I. 198 *Hor. od.* III. 6 *Boeth.* III. 6 *metr.*
Degeneratio hominum in pecudes, *Claud. rapt. Proſ.* III. 41.
Deliquium animæ, *Virg.* IV. 389 *Ovid. Triſt.* I. *el.* 3. *verſ.* 89 *Joſ. Iſcanus.* VI. 540.
Delos, *Virg.* III. 73 *Petron. Fragm.* Delos jam ſtabili, &c.
Delphines, *Virg.* V. 594 *Ovid. Met.* III. 69 2 *Cunradini Phaleucia. Saluſt. Barzaſ.* II.
Deſperatio, *Virg.* II. 354 *Claud. in Ruſin.* II. 18.
in Detractorem. *vid.* Maledicentia.
Deus omnium conditor, libere agens. *Sen. Hippol.* 956 *Boeth.* I. 5 *metr.* III. 9 *metr.* IV. 6 *metr. Sannazarius de partu virgin.* III. 467 *Paling. ſagut. Zevecotii Maria Græca. act.* I. *ſc.* 1 *Heinſii Herodes. act.* 1 Dei gentium. *ibid. Cauſſini Nebuchodonoſor. Act.* I. *Got. Torinus.* V. *p.* 89.
Deus omnia videt ſimul; omniſcius. *Boeth.* V. 2 *metr. Cauſſini Nebuchodonoſ. act.* II.
Deo cede. *Virg.* V. 455.
terra marique impenditur labor, ut vana conſequamur; Impendendus homo eſt, eſſe ut Deus poſſit in ipſo. *Manil.* IV. 389.

Deorum fuga, insequente Typhœo. *Ovid. Met.* v. 322 *Barclaii Argenis* I. *metr.* 6.
Diana, *Virg.* I. 503 *Sen. Hippol.* 405 *Agam.* 352 *Claud. rapt. Pros.* II. 27 *Barcl. Argc.* II. *metr.* 5.
Dianæ comites, *Claud. de laud. Stilic.* III. 242.
Dictamnum, *Virg.* XII. 412.
Dies, *Ovid. Met.* XV. 190.
Dies fausti & infausti. *Virg. Geor.* I. 277.
Dies lætus, *Pers.* II. 1. *Claud. Cons. Probini & Olyb.* 1.
Dies anniversarius, *Virg.* V. 49.
Difficile quod pulchrum, *Claud Fescenn. in nuptiis Honorii & Mariæ.* 105 *Barlæi Manes Auriaci.* V. 177.
Diluculum, *Stat. Theb.* III. 33 684 VIII. 271.
Diluvium, *Hor od.* I. 2 *Ovid. Met.* I. 260 *Jo. Secundus Sylva.* 2 *Jani Pannonii eleg.* 7 *Barlæus in nuptias Adr. Blyenburgii. Barlæus* I. *eleg.* 4.
Diræ, *vid.* Imprecatio.
Disciplina dura. *vid.* Educatio aspera.
Discordia, *Petron.* 16 *Metr. vid.* Mars & Comitatus. *Barcl. Euphorm.* I. *metr.* 7.
Dives & divitiæ, *Tibul.* II. *el.* 4. IIII. *el.* 2. *Lucan.* VII. 755 *Stat.* I. *Sylv.* 2. *vers.* 122 III. *Sylv.* 3. *ver.* 88. *Claud. in Rufin.* II. 134 *in Eutrop.* I. 226 *tert. cons. Honorii.* 216 *Boeth.* III. 10. *metr.*
Dives est qui parvo beatus nil cupit. *Horat.* II. *od.* 2. 16 18 III. *od.* 16 *Sat.* II. 5 *Bauhusius* II. *lib. epigr. &* IV. Quis dives?
Divitiæ non expetendæ quia miseræ, *Juvenal.* X. *Sat.* 12. *Palingen. aries.*
Divitiarum contemptus, *Virg.* VIII. 364 *Tibul.* III. *el.* 3. *Sidonius, carm.* VII. 231.
Divitiarum quis modus, *Juvenal.* XIV. *Sat.* 315
Usus, *Hor. Sat.* I. 1 II. 3 *Barlæus in Eucharistico ad Comitem Penbroch.*
Divitiæ vitiorum ministræ. *Juvenal.* VI. *Sat.* 299 *Martial.* X. 13.
vivos cruciant, mortuos deserunt, *Boeth.* III. *metr.* 3.
Divitum fastus & neglectus pauperum, *Juvenal.* V. *Sat.* 1 *Martial.* II. 43. 46.

In

In male Doctos, *Lubini Satyra.*
Dolor fortiſſima frangit pectora. *Sen. Her. Oet.* 1279.
Dolus, *Virg.* II. 389.
Dona fallacia, *Virg.* II. 49.
Dos optima, *Plaut. Amph. Act.* II. *ſc.* II. *v.* 209 *Aulid. act.* III. *ſc.* v. *v.* 5.
Druidæ, *Lucan.* I. 446.
Dubius animus, *Virg.* IV. 280.
Comp. aquæ tremulæ ſole repercuſſæ, *Virg.* VIII. 21 procelloſo mari. *Heinſii Herodes. act* 4. *ſc.* 3. turbini puerili. *ibid.* Charybdi. *ibid.*
Durus, *Catul.* 64. *Virg. Æn.* IV. 365. *Tibul.* III. *el.* 4. *Ov. Triſt.* I. *el.* 7. *v.* 38. *Ov. Triſt.* III. *el.* 11. *verſ.* 3. *Claud. rapt. Proſ.* III. 98 104 *Barlæus* I. *el.* 16. *Druræi Aluredus* IV. *act.* 17. *ſc. Heinſii Herodes. act.* V. *ſc.* 2.
Dux prudens & ſtrenuus, *Claud. bell. Get.* 114. *Sidonius carm.* V. 516 *Baudius* III. *Iambic. ad Mauricium à Naſſau.*
Dux imbellis & mollis, *Claud. Bell. Gildon.* 444.
Dux exemplo præit, *Lucan.* IX. 380. *Sil.* I. 239 *Sidonius. carm.* V. 551. *Claud.* IV. *Conſ. Honori.* 342.

EBrietas, *Lucr.* III. 479. *Hor. od.* I. 18. *Ovid. Met.* I. *alluſ.* 721. *Theod. Beza Cato. Nic. Friſchlinus. Seb. Hornmoldus. Jan. Douza epigr. Dom. Lampſonius de duobus potatoribus blaſphemis. Simon Ogerius. Paling. gemini. Friſchlini eleg. Epic. Puteani Muſarum ferculum. Gazæus. pag.* 127 *vid.* vinum ut noxium.
Echinus ſive Erinaceus, *Juſt. Lipſius in Miſcellan. Nathan. Chytraus. Natalis Comes.* III. *venat.*
Echo, *Virg.* V. 150 *Lucr.* IIII. 576 *Ovid. Met.* III. 356 *Auſon. Epigr.* 11 *Heinſius* III. *Sylv. manes Dou.* 7.
Echo, luſus, *Friſchlinus. Jo. Secundus Sylv.* 4. *Bauhuſius* IV. *lib. epigr.*
Educatio aſpera, adeoque recta, *Plauti Bacchides. act.* III. *ſc.* III. *v.* 18. *Virg.* IX. 603 XI. 570 *Hor. od.* III. 224. *Perſ.* III. 23 53 *v.* 30 *Perſon.* I. *metr. Juvenal. Sat.* XIV. 70 *Martial.* V 57 *Auſon.* 4. *eidyll. Ang. Politiani Nutricia. Jov. Pontanus.* 2

Baud. I. *Iambic ad Gruterum de præceptoribus. Idem Oda* VIII. *lib.* II. *Petr. Scriverius. Barlæi panegyr. Fred. Henrici, Barberini Urbani.* PP. *p.* 142.

Educatio lenis, *Terent. Adelphi.*

Electro apis inclusa, *Martial.* IV. 32 Vipera. IV. 59 Formica. VI. 15.

Elementa, *Lucr.* I. 710 *Ov. Met.* I. 26 XV. 239 *Manil.* I. 152 *Boeth.* III. 9 *metr. Gotofr. Torinus.* V. *p.* 97.

Elephas, *Lucr.* II. 536 *Sil.* IV. 612 IX. 236 575 *Claud. de laud. Stilic.* III. 349 *Passeratius* 20 *Sal. Barthas. Hebd.* VI. *Natalis Comes.* II. *Venat.*

Elogia, *Jo. Latomus.*

Eloquentiæ vis, *Virg.* I. 135 *Horat. ad Pisones epist. de Orpheo. Sil.* XV. 456 *Sannazar. de partu Virg.* I. 137 *Barlæus* 6 *Miscellan.*

Eloquentia dominis suis perniciosa, *Juvenal.* X. *Sat.* 114.

Elysii campi incolæ, *Virg.* VI. 638 660 *Culex.* 295 357 *Sen. Herc. Fu.* 738 *Sannazar. de partu virgin.* 236.

Emblemata, *Andr. Alciatus. Janus Chunradus Rhumelius. J. Sambucus. Ant. Fayus. Joach. Camerarius. Nicolaus Taurellus. Paul. Maccius. Adrianus Junius. Jo. Catzius. Elegidia epidictica. Henricus Oræus. Dionysius Lebeus Taubillius. Theod. Beza.*

Enthusiasmus in vaticiniis, *Virg.* VI. 46 *Sen. Agam.* 705 *Lucan* I. 675 V. 190 210 *Stat. Achilleid.* I. 515 *Jos. Iscanus* III. 366 *Sannazar. de partu virg.* II. 422.

Enthusiasmus poeticus, *Claud. rapt. Pros.* I. 4 *Sannazar. de partu virgin.* II. 342.

Epicedion, elogium. *Virg. ecl.* 5 *Hor. od.* I. 22 *Ovid. Amor.* III. *el.* 8. *Ovid. el. ad Liviam de morte Drusi. Lucan.* IV. 798 *Stat.* II. *Sylv.* 1. & *Sylv.* 6 V. *Sylv.* 1 & 3 & 5 *Auson.* 2 *eidyll. Petr. Crinit.* 2 *Sannazarii ecloga* I. *Passeratius* 39 43 54 57 61 *Jos. Scalig. Funebria. Acidalius.* II. *el.* 3 *Q. Æmiliani nœniæ. Jo. Albini Funebria. Bersmanni epicedia. Eobani epicedia. Jani Gulielmi Manes Palmeriani. Lotichius. Micylli Sylv.* I. *Postrii elegiaca. Bern. Prætorii Funus.*

Gulielm.

Gulielm. & *Funebria. Reuſneri elegiaca. Strigelii Funebria. Tileni epicedia. Baudii Funebria.* & IV *epos.* & *Oda* VI. *Laur. Beyerlingius. Nic. Gruaii Funerum lib. duo. Fan. Lernutii Funus Lipſianum. And. Marius in obitum Jo. Secundi. Fran. Modius. Elias. Putſchius. Jo. Secundi, funerum liber. Dan. Heinſius* I. *Sylv* 6 *Syl.* II. 7 & III. *Sylvarum Manes, Threni, Funera epitaph. Heinſ.* I. *el.* 9 III. *el.* 8 *Monobiblos* 8 *el. in obitum Jo. Butor. fil. Scav. Samarthani. Fani Gruteri. Petri Coloniæ Iho. Erpenii. Fani Pannonii el.* 8 *Jo. Filiczki Funebria. Hugo Grotius* II. *Sylv.* & II. *Farraginis* 3 & III. *Farr. Epigram.* I. *in mortem Scaligeri. Jo. Barclaii in obitum Iſabellæ à Boſchoit.* I. *lib. poem.* & II. *Barlæi Manes Auriaci. Ejuſdem Manes Bavari. Idem in obitum Rutgerſii. Idem in obitum Willebr. Snellii. Idem in obitum Mariæ de Fonghe. Idem in obitum Erpenii. Idem Miſcellan.* 5 *Octav. Meninus. Eryci Puteani Muſarum fercul in Juſtum Lipſium. Jac. Gaddius.* II. 55 & 77 *Caſimirus Sarb.* III. *lyr. ode* 26 *Barberini Urbani* PP. *in obitu Alexandri Farneſii. pag.* 188 *in obitu Cardinalis Paleotti. pag.* 196 *Georgius Thurius.*

Epinicion. *Jo. Bochius. Fan. Lernutius. el.* VI. *item, Epinicia alia. Lavinius Torrentius. Barclaii Argenis.* III. *metr.* 1 *Barlæi Argo Batava. Barlæi Sylva Ducis. Cauſſini Solyma.* 3 *chorus. Jac. Gaddius.* I. 18 *Lud. Celottus Caſimir.* I. 15.

Epiſtolæ Heroidum, *Ovidius. Jo. Meurſius. Hugo Grotius.* I. *eleg.*

Epitaphia, *Virg. ecl.* 5 *Lucan.* VIII. 793 *Martial.* I. 89 V. 75 VI 28 52 76 VII. 39 95 IX. 29 30 X. 53 63 67 *Claud Epigr. de ſepulchro ſpecioſa. Auſonii Epitaphia Heroum; & aliorum. Petr. Bembus. Paßeratius* 58 60 *Theod. Beza. Juvenil. Berſmanni Epitaphia & Tumuli. Petr. Lindebergius. Mirtillus Sylv.* IV. *Baudius Var. poem. ſylva. Georg. Benedictus Ludovic. Maſurius. Jo. Secundus in Funerum libro. Hug. Grotius.* II. *Farraginis. Barcl. Argenis.* I V. I *metr. Bauhuſius in epigram. Gul. Alabaſtri in Spencerum poetam Anglum. Idem*

in Morlæum. Epitaphia Jacoseria, Franciſco Sweertio collectore. Petri Andreæ Canonherii flores epitaphiorum.

Epithalamium, *Catul. 62,63 Sen. Med. 56 Stat. Sylv. I: 2. Martial. IV. 13. Claud. rapt. Proſ. II. 367 in Nuptiis Honorii & Mariæ. Epithal. Palladii & Celerinæ. Auſonii Cento nuptialis. eidyll. 13 Sidonii dict. Ravicio & Iberiæ. carm. X. Polemio. & Araneolæ. dict. carm. XV. Jov. Pontan. 17 18 19 30 32. Paſſeratius 91 Sammarthanus. III. Sylv. 4. Aconti-us. Fo. Albini Nuptialia. Berſmanni Epithalamia. Nath. Chytræus Sylv. Lindebergius. Lotichius IV. eleg. 3. ecloga VI. ejuſdem Epithalamion. P. Mehſſi emmetra. Micylli Sylv. II. Poſthii Sylv. Reuſneri elegiaca. Sabinus de nupt. Sigiſmundi & Eliſſæ. Schellenbergii Nuptialia. Schoſſerus. Stigelii Ariſtæus, & Epithalamia. Tileni epithalamia. Caſp. Ulſini Epithal. Joach. Aſonii Gamelion. Baudius Heroic. II. epos. & VI. Idem in Farragine, epith. Henrici IV. & Mariæ Medices. & alia ibidem. Adrianus Damman. in nuptiis Jacobi VI. Scotorum regis, &c. Adrianus Junius in nuptiis Philippi Hiſp. & Mariæ. Juſt. Lipſius in Miſcellan. Simon Ogerius Sylv. Elias Putſchius. Dan. Heinſ. II. Sylv. 1 2 3 4 & 5 monobibl. el. 7 & poem. extemp. Epithal. Jacobi Golii. Jacobi Muſii. Buchanan. Sylv. 4 Freiſchlini Nuptialia. Fo Filicaji poem. Hugonis Grotii Nuptialium tres lib. Epithal. Pollii. Hug. Grotius II. Farraginis, & III. Barcl. Argenis. V. 2 metr. & 5 Caſp. Barlæi Venus Batava. Idem in nuptias Conſtantini Hugenii. Idem in nuptias Adriani Blyenburgii. Idem in nuptias Patric. Hooft. Idem II. eleg. 15 Eryci Puteani Muſar ferculum. Caſimirus Sarb. Epod. 7.*

Equi generoſi forma & notæ. *Virg. Georg. III. 76 Æn. V. 566 XI. 492 XII 84 Hor. Sat. I. 2 Ovid. Met. XII. 395 Claudian. de nuptiis Honorii & Mariæ. 190 Buchanan. Sylv. 6 Barlæus in hortulo Leydenſi. Idem Fæ. vind. Straten. Henſii Herodes act. 3. Natalis Comes. I. venat. Lud. Celotti Sapor. 2 chorus.*

alendi ratio & cura, *Virg. Georg. III. 179.*

Equus-

Equus pulchre ornatus, *Virg.* IV. 135 VII. 274 *Barlæi equus Godefrid.*

Equus bellator *Ovid. Met.* III. 704 celes. *Lucan.* I. 293 VI. 396. *Sil.* X. 454 *Claud.* IV. *conſul. Honorii.* 547 *Barlæi equus Godefrid.*

Equi ſtatua, *Stat. Sylv.* I. 2. imagines equeſtres, *Hug. Grotius* I. *epigr.*

Equi Arcadii cingulum, *Claud. epigr.*

Equi Honorii phaleræ, frenum, cingulum, *Claud. Epigr.*

Eques peritus, *Manil.* 86 *Sidonius. carm.* V. 178.

Euchariſticon, *Sidon. carm.* XVI. *Jo. Barclaii Corydon. Caſp. Barlæi ad Comit. Penbrochiæ.*

Eunuchus, *Claud. in Eutrop.* I. 45 223 320.

Europæ fab. *Hor. Od.* III. 27 *Ovid. Faſt.* V. 610 *Met.* II.

Ilii Excidium, *Virg.* II. 324 361 *Petron.* XI. *metr. Joſeph. Iſcan. ſex lib.*

Execratio, *vid.* Imprecatio.

Exempiis trahimur, *Hor. Sat.* I. 4. *Juvenal.* XIV. *Sat.* I. & 30 *Claud.* IV. *Conſ. Honorii.* 393 *Barlæi Panegyr. Fred. Henr.*

Exercitatio corporis, militiæ prævia, *Hor. od.* I. 8 III. 12 *Sen. Troad.* 772 *Sil.* VIII. 553 *Claud.* 3 *conſ. Honorii* 40.

Ingenium ut ager ſqualleat, niſi exerceatur, *Ovid. Triſt.* V. *el.* 13 *verſ.* 21.

Exilium, *Ovid. Faſt.* I. 485 *Ovid. Triſt.* I. *el.* 3.

multos illuſtravit, *Ovid. de Ponto.* I. *el.* 4 *verſ.* 75.

FAbulæ, *Pantaleonis Candidi*, 150 *Eliſab. Jo. Weſtonia.*

Fama. *Virg.* IV. 173 *Ovid. Met.* XII. 39 *Val. Flac.* II. 117. *Claud. conſ. Probini & Olyb.* 34 *de laud. Stilic.* II. 408.

Fama immortalis, *Virg.* IX. 446.

Fames, *Ovid. Met.* VIII. 795 *Lucan.* IV. 93 *Sil.* II. 471 *Juvenal.* XV. *Sat.* 93 *Plaut. Curculio. act.* II. *ſc.* III. *v.* 38.

Famis ſedes & deſcr. *Ovid. Met.* VIII. 755.

Fatum

Fatum inexorabile, *Virg.* VI. 377 *Ovid. Met.* XV. 809 *Sen. Herc. Fu.* 187.
Fatis agimur, cedite fatis, *Sen. Oed.* 980 *Manil.* IV. 13.
Fata librat Jupiter, *Virg.* XII. 125 *vide* Parcæ.
Ferrum, *Lucret.* V. 1284.
Fertilitas, *Claud. rapt. Proſ.* I. 188 Terra ferax. *Claud. in Eutrop.* II. 269 *Sidon. carm.* VII. 142.
Feſcennina, *Claud. in nupt. Honorii & Mariæ.*
Feſta, *Tibul.* II. *el.* 1. 5. III. *el.* 6 *Propert.* III. *el.* 8 *Ovid. Amor.* III. *el.* 32 *vide* ſacra & lætitia. *Sen. Herc. Fu.* 874 *Juvenal.* XII. *Sat.* 1.
Ficus, *Paſſeratius*, 26.
Fides, *Silius*, XIII. 281.
Fiducia, *Virg.* II. 61.
Flora, *Ovid. Faſt.* V. 195.
Flores, *Virg.* 2 *ecl.* 45 *Culex.* 398 *Propert.* I. *el.* 20 *Manil.* V. 255 *Petron.* 18 *metr. Claud. rapt. Proſ.* 128 *Claud. de laud. Stilic.* 467 *Sidon. carm.* XXIV. 58 *Sannazarius de partu virginis*, II. 17 *Florum pictura, Hug. Grotii Epig.* I. *Leochæus eclog.* 4 *Bauhuſius* III. *epig.* 1 *Barlæus in hort. Leydenſi. Caſimirus* III. *lyr.* 21 *od. Barberini, Urban.* PP. *p.* 226.
Flos languens, *Comp. Virg.* IX. 435 decerptus, *Virg.* XI. 68 *Catul.* 63.
Heliotropion, *Leochæus*, II. *eleg.* 3.
Fluvialе numen, *Virg.* VIII. 33 *Claud.* IV. *conſ. Honorii*, 159 *Sannazar. de partu virgin.* III. 291 *Barlæi Rheno-berca.*
Fluvius, *vide* rivus. Moſella, *Auſon. eidyll.* 10 Fluvii Europæ. *Sidonius carm.* V. 208 *Simon Ogerius. Jac. Gaddius*, II. 4.
Fluvius exundans, *Virg.* II. 305 496 *Lucret.* I. 281 *Stat. Theb.* III. 671 IX. 446 465 X. 858 *Sil.* III. 468 IV. 524 *Claud. in Ruſin.* I. 269 *Balzac. le prince.*
Flumina, *Caſp. Barlæus hymn. in Chriſtum*, 30 v.
Flumina Germaniæ, *Felix Fidlerus.*
Fœderatum ſacrum, *Virg.* XII. 169.
Fons, *Ovid. Met.* III. 407 *Stat.* I. *Sylv.* 5 *verſ.* 31 *Heinſius* III. *el.* 9 *Barberin. Urbani* PP. *pag.* 206.

Forma-

Forma bonum fragile & pernicioſum, *Virg.* 2 *ecl. verſ.* 15 *Ovid. de arte* II. 113 *Triſt.* III. *el.* 7 *verſ.* 31 *Sen. Hippol.* 758 *Herc. Oet.* 380 *Juvenal. Sat.* x. 288 *Auſon.* 54 *epigr. Paling. cancer. Buchanan. eleg.* 6 *Cauſſini Felicitas trag.* 2 *act.*

Formæ decus, *Enni.* XI. *Virg.* I. 406 593 X. 135 XII. 67 *Tibul.* III. *el.* 4 *Propert.* II. *el.* 3 21 IV. *el.* 5 *Gall. el.* 1 *Ovid. Met* III. 420 IV. 353 *Sen. Medea* 75 *Hippol.* 738 *Octavia* 752 *Stat.* I. *Sylv.* 2 *verſ.* 113 & 130 II. *Sylv.* 1 *verſ.* 39 & 139 III. *Sylv.* 4 *verſ.* 39 *Achilleid.* I. 160 *Silius* XII. 227 *Petron.* 30 *metr. Martial.* V. 38 *Claud. rapt. Proſ.* III. 86 VI *conſ. Honorii*, 560 *de nuptiis Honorii & Mariæ* 264 *Epithal. Palladii & Celerinæ* 41 *Sidonius carm.* XI *Epithal.* 73 *Joſeph. Iſcanus* IV. 176 *Jo. Secundus* II. *el.* 7 *Leochæi Panthea* I. *Jo. Barclai Argenis*, I. *metr.* 1 *Heinſii Herodes act.* 2 *Jac. Gaddius* I. 27 & 64.

Formicæ, *Virg.* IV. 403 *Lud. Bigus ad Strozam. Gazæi pia Hilaria, pag.* 21.

Formica ſuccino incluſa, *Martial.* VI. 15 *ep. Gul. Alabaſter epig. Jac. Gaddius* II. 30 & 31.

Formido, rete, *Virg.* XII. 750 *Seneca Hippolyt.* I. *act.* 1 *ſc. v.* 45.

Fortis, *Virg.* VI. 880 *Val. Flac.* III. 88 *Claud. in Ruſin.* II. 183.

Fortium, qui in bello cæſi, umbræ, *Virgil.* VI. 480.

Fortuna vices mutat, *Virg.* XI. 425 *epig. Virgilio adſcript. Hor. od.* I. 34 35 III. 29 *Sat.* II. 8 *Ovid. Triſt.* V. *el.* 9 *verſ.* 15 *Sen. Thyeſt.* 594 *Manil.* III. 535 *Petron.* 16 *metr. Boeth.* II. 1 *metr. Joſeph. Iſcan.* I. 230. V. 511. *Petr. Crinitus*, 9 *Baud.* I. *Iambic. ad Lernutium. Lavinus Torrent.* II. *od. Jo. Secundus Sylv.* 3 *Zevecotii Maria Græca*, III. *chorus*, & *act.* IV. & *chorus* IV. *ejuſdem Roſimunda. act.* IV. *ſc.* 2 & IV. *chorus. Gul. Alabaſtri epigr. Gotofr. Torinus*, VII. *pag.* 142 VIII. *pag.* 145 IX. *pag.* 160 *Caſimirus Sarb.* I. *lyr.* 7. *ode. Alababri Roxana, act.* II. *ſc.* 2.

Fortuna virtutis comes, *Virg.* X. 284 XII. 714.

Fore-

Fortuna, potens Dea, *Plauti Pſeudolus. act.* II. *ſc.* III. *verſ.* 13.
Fortuna fortibus invida, *Sen. Herc. Fu.* 523 *vide* Providentia.
Fortuna Redux, *Claud.* VI. *conſ. Honorii.* 1.
Fraudis Nemeſis conſcientia mala, &c. *Juvenal.* XIII. *Sat.*
Fraudis & furti pœnæ apud inferos. *Virg.* VI. 569.
Frigus, *Ovid. Triſt.* III. *eleg.* 10. *Lucan.* IV. 50 *Claud. bell. Getic.* 320 342.
Frugalis cœna, hoſpitium frugi, *Virg.* VII. 110 *Virg. Moretum.* 55 *Ovid. Met.* VIII. 634 *Sil.* VII. 166 *Juvenal. Sat.* XI. *Petron* 25 *metr. Sidonius carm.* XVII.
Fulmina, *Virg.* VIII, 429 *Lucr.* VI. 356 *Stat. Theb.* III. 317 *Cauſſini Nabuchodonoſor. act.* 3. *Caſimirus* III. *lyr.* 24 *od.*
Funus exequiæ, Funebris apparatus, pompa, ritus: *Virg.* VI. 178 212 884 XI. 30 59 72 185 *Tibul.* III. *el.* 2 *Propert.* II. *el.* 10. *Ovid. de Ponto.* I. *el.* 10. *verſ.* 47. *Lucan.* VIII. 730 IX. 174 *Stat.* II. *Sylv.* 1 *verſ.* 159 V. *Sylv.* 1 *verſ.* 211 *Theb.* VI. 55 *Sil.* X. 521 *Val. Flacc.* V. 8 *Joſ. Iſcanus.* IV. 445 *Barlæus in obitu Rutgerſii.*
Funebria, *vide* Epicedion, *Lucan.* IX. 186.
Fures, *Plaut. Aulid. act.* III. *ſc.* VI. *v.* 18.
Furiæ, *Alecto, &c. Virg.* VII. 324 450 XII. 845 *Ovid. Met.* IV. 452 *Sen. Med.* 13 956 *Sen. Agam.* 754 *Sen. Herc. Fu.* 86 *Herc. Oet.* 1002 *Stat. Theb.* I. 104 *Sil.* II. 541 *Claud. rapt. Proſ.* I. 39 *in Ruſin.* I. 27 119 *Alabaſtri Roxana act.* II. *ſc.* 3.
Furlis actus, *Virg.* IV. 468
Comp. turbini, *Virg.* VII. 378.
Furor, *Virg.* I. 298 *Sen. Herc. Fu.* 938 *Oedip.* 957.

GAllia, *Sannazarius de partu virgin.* II. 194.
Gallorum & Batavorum mores, icones, *Barlæus* 18 *Miſcellan.*
Gallus leoni terror, *Lucret.* IV. 711 *vide* Leo.
Gallus, avis, *Paſſeratius* 21 *Tobius Sculletus, Juvenil. Nathan. Chytræus. Barthaſius Hebd.* I. *lib.* 5. *Jo. Paſtinus.*

Gallorum

Gallorum pugna, *Barclaius* II. *li. poematum.*
Galli ſacerdotes Cybeles, *Virg.* VIII. 658 *Claud. in Eutrop.* I. 277.
Ganymedes, *vide* Aquila Ganymedem rapiens, *de raptu Ganymedis Melchior Barlæus lib. ſingulari.*
Garrulitas, *Hor. Sat.* I. 9. *Ovid. Met.* II. 540 III. 356 *Petron. Fragm.*——
——Nam citius.
Gemini, *Joſ. Iſcanus.* IV. 165.
Gemma, *Buchanan.* 10 *ſylv. de adamante.*
Gemmata armilla, *Buchanan. Argenis.* II. *metr.* 4.
Generatio ex corruptione, *Ovid. Met.* XV. 362.
Genethliacon, *Virg.* 4 *ecl. Stat.* II. *Sylv.* 7 IV. *Sylv.* 8. *Martial.* VI. 3 *Claud. laud. Stilic.* II. 342 *Laus Serenæ.* 86 *Auſon. Eidyll.* 5 *Fracaſtorius Naugerius.* 41 *Ti. Strozza. Sannazarius* I. *eleg.* 4 II. *el.* 8 *Paſſeratius* 22 *Sammarthanus* III. *Sylv.* 3 *Stigelii Geneth. Frid. Buchanan. Sylv.* 7 *Gul. Alabaſter. ad Jacobum Regem ſuper nepote nato ipſis. Cal. Jan. Octav. Meninus nata filia Henrico* IV. *Gall. regi.*
Gens fera, *Ovid. Triſt.* V. *el.* 8 15.
Gentium variæ facies, linguæ, mores, *Manil.* IV. 701 *Claud. laud. Stil.* I. 156.
Geographia, Mundi partes, *&c. Manil.* IV. 590 Poetica, *Lamb. Danæo Collect.*
Germania, *Huttenus, Stigelius.*
Geryon, *Silius*, XIII. 200
Gigantomachia, *Virg. Ætna*, 42 *Hor. od.* III. 4 *Ovid. Met.* I. 151 V. 321 *Sen. Herc. Fu.* 965 *Manil.* I. 413 *Claud. rapt. Pros.* III. 237 *de bello Get.* 62 *Claudiani Gigantomachia. Sidonius* VI. *carm.* 21 *praf. carm.* IX. 80 *Joſ. Iſcanus* VI. 44 *Sannazarius de partu virginis*, III. 40 *Idem ecloga* IV. *Eilardus Alma lib. quatuor.*
Gladiatoria ars, *Dan. Heinſius. Caſp. Barlæus ad Gerard. Thibantium. & in Miſcellaneis ad eundem.*
Glis, *Gazæus, pag.* 23.
Gloria, *Virg.* IV. 233 V. 137 IX. 204 dat Gloria vires, *Ovid. Triſt.* V. *el.* 13 *v.* 37 *de Ponto*, IV. *el.* 2 *v.* 35. *Baudius* III. *Lamb. ad Wouwerium, Barlæus* 8 *Miſcellan.*

Gloria

Gloria buHa, vapor, *Boeth.* II. 7 *metr.*
Gloria inanis, *Perſ. Sat.* I. 24.
Græci & Trojani principes depicti, *Joſ. Iſcanus*, IV. 43.
Græcæ gentis artes malæ, adulatio, perfidia, &c. *Juvenal.* III. *Sat.* 60.
Græca lingua, *Barberini Urban.* PP. *pag.* 237.
Grammaticorum conditio miſera, *Juvenal.* VII. *Sat.* 207 *Auſon.* 128 *epig. Buchanan. eleg.* 1. *Barlæus* 7 *Miſcellan.*
in Grammaticos, *Jo. Secundus, epigr. ad Hier. Suritam.*
Grando, *virg.* X. 803 *Sil.* V. 385 *Cauſſini Nabuchodonoſor* 3 *act.*
Gratiæ, *Paſſeratius*, 29.
Gratias agendi formulæ, *virg.* I. 601 IV. 333 *Ovid. de Ponto*, IV. *el.* 5 *verſ.* 39 *Perſ.* V. 21 *Paſſeratius*, 68.
Gratitudo, *Virg.* I *eel.* 60 *Æn.* VII. 231.
Grues, *Comp. Virg.* X. 264 *Lucan.* V. 711.
Gula, *vide* Luxus gulæ.
Gulones, *Claud. in Eutrop.* II. 326.
Gyrgathus, *Gaſaus pag.* 242.

HArpiæ, *virg.* III. 212 *val. Flace.* IV. 428.
Helena, *Ovid. Met.* XV. 231 *Joſ. Iſcanus*, IV. 172.
Helleſpontus, *Val. Flacc.* II. 615.
Hercules, *Virg.* VI. 801 VIII. 214 *vide* Hymnus, *Sen. Herc. Fu.* 43.
Herculis labores, *Lucr.* V. 25 *epig. Virgilio adſcript. Ovid. Met.* IX. 182 *Sen. Agam.* 806 *Herc. Fu.* 214 526 *Herc. Oet.* 15 *Silius* III. 333 *Claud. præf. ad* II. *de raptu Proſ. Claud. in Rufin.* I. 284 *Sidonius carm.* IX. 91 *carm.* XIII. *Boeth.* IV. 7 *metr.* Herculis laudes, *poeta Anonymus Claudiano ſubjectus*, *Joſ. Iſcanus*, II. 109.
Herculis & Antæi lucta, *Lucan.* IV. 610.
Hercules furens, *Sen. Herc. Fu.* 938.
Hercules ſervivit Omphale. *Senec. Herc. Fu.* 464.
Herculis lethum, *Ovid. Met.* IX. 161 *Sen. Herc. Oet.* 1645.
Hercules Surrentinus, *Stat.* III. *Sylv.* 1.

Here-

Heredipetæ, *Hor. Sat.* II. 5. *Juvenal.* XII. *Sat.* 93 *Martial.* VI. 63 *Plauti Miles glorios. act.* III. *sc.* I. 115 *v.*
parcus ob Heredem, *Pers.* VI. 34 *Martial.* VIII. 44.
Heroes, *Jul. Scaliger. Petr. Lindebergius.*
Heroinæ, *Jul. Scalig.*
Hesperus, *Sen. Medea*, 71.
Hesperidum horti, *Lucan.* IX. 360.
Hiems, *Virg. Ge.* III. 354 *Ovid. Trist.* III. *el.* 10 *Balbus*, 3. *Raphael Thorius, Eryci Puteani Bruma, in Musarum fercul. & diatr.*
Hiemis commoda, *Hug. Grotius* I. *eleg.*
Hiems genialis, *Virg. G.* I. 300.
Hippolytus, *Ovid. Fast.* VI. 737 *Sen. Hippol.*
Hippomanes, *Virg. Ge.* III. 280 *Æn.* IV. 515.
Hirundo, *Comp. Virg.* XII. 474.
Hispania, *Sannazarius de partu virginis*, II. 198.
Hispaniæ laus, *Claud. laus Serenæ*, 50.
Histrio, *Gazæus, pag.* 202.
Histrix, *Claudiani epigr. Natalis Comes* III. *venat.*
Hodœporicon, *Hor. Sat.* I. 5. *Mart. Brascius, Joach. Camerarius, Georgii Fabricii itinera. Lindebergti Hodœp. Georg. Sabinus* II. *eleg.* 1.
Hominis creatio, *Ovid. Met.* I. 76 *Claud.* 4 *cons. Honorii*, 221 *Jos. Iscanus*, IV. 194 *Barlæus hymn. in Christum*, 95 *v.*
reparatio ex lapidibus Deucal. & Pyrrhæ, *Ovid. Met.* I. 400.
os Homini sublime datum est, ut cœlum tueatur, despiciat terras; cætera animalia cernua terram spectant. *Ovid. Met.* I. 81 *Boeth. v. metr.* 5 *Paling. aries.*
Homo comparatur ædificio, *Plaut. Mostellaria, act.* I. *sc.* II. *v.* 9.
Homo bulla, *Bauhusius* II. *lib. epig.*
Honor non expetendus, cujus apex lubricus, *Juvenal.* X. *Sat.* 54 *Claud. in Rufin.* I. 22. *Jos. Iscanus*, I. 37 *Plaut. Acl. act.* II. *sc.* I. *v.* 45 *Gazæus, pig.* 101.
Honoris templum statuit poeta, *virg. Ge.* III. 13.

Horo-

Horologium, *Nicod. Frischlini, Argentoratense, Cabillaus Epigr. select. Barlæus* 10 *Miscell. Famian. Strad.* II. *prolus.* 3 *pars* 2.
Horoscopus, *Hor. Od.* II. 17 *Ovid. in Ibin* 209 *Claud.* VI. *cons. Honorii*, 18.
Hortatio, *Virg.* VI. 95 261 546 IX. 641 *Sil.* IV. 477 ad virtutem, *Barberin. Urban.* PP. p. 245.
Hortatio militum, *Virg.* X. 279 369.
Hortatio Nautica, *Virg.* V. 189 X. 294.
Hortus, *Cat.* 19 *Virg. epigr. hortuli laudes: Martial.* IV. 64 VIII. 68 *Lucan.* IX. 360 *Sidonius carm.* XXIV. 69 *Passeratius* 10 11 *Nic. Rhedigerus, Barlaus de horto Leydensi. Jacob. Gaddius* II. 48.
Hortorum cura & cultus, *Virg. Ge.* IV. 118.
ex Humili evectus, *Virg.* VI. 806.
ex Humili loco evecti ferociunt, *Hor. Epod.* 4. *Claud. in Eutrop.* I. 181.
Hydrops, *Sannazarius de partu virgin.* III. *Barlæus* II. *eleg.* 28.
Hyæna, *Natalis Comes* II. *venat.*
Hylas, *Val. Flacc.* III. 543 *Hemsius Monobibl.* 5. *eleg.*
Hymenæus, *Sen. Med.* 67 *Barcl. Euphorm.* II. *metr.* 6.
Hymnus in Apollinem, *Sen. Agam.* 310 *Stat. Theb.* I. 696.
Hymnus in Palladem, *Barcl. Argenis* I. *metr.* 7.
Hymnus in Herculem, *Virg.* VIII. 288.
Hymnus in Theseum, *Ovid. Met.* VII. 332.
Hymnus in Bacchum, *Hor. od.* II. 19 III. 25 *Ovid. Met.* IV. 11 *Sen. Oed.* p. 403. *dithyrambus, Sannazarius* II. *eleg.* 5 *Jacob. Gadaius* I. 2.
Hymnus in Terminum, *Ovid. Fast.* II. 658.
Hymni, *vide* Poemata sacra.
Hymnus in Christum, *Casp. Barlæus.*
Hymnorum naturalium, Jovi, Palladi, cœlitibus cæteris dict. *Marulli libri quatuor.*

JAnus Anni choragus, *Ovid. Fast.* I. 65.
Janus custos mundi, belli, pacis, &c. *Ovid. Fast.* I. 117.
Jani templum & belli portæ, *Virg.* VII. 607.

Jaſonis expeditio in Cholchos, *Propert* I. *el.* 20. *Ovid. Met.* VII. 1 *Val. Flacc. Joſ. Iſcanus* I. 63.
Icarus, *Virg.* VI. 30 *Ovid. de arte,* II. 45 *Ovid. Met.* VIII. 183 *Senec. Oedip.* 891 *Herc. Oet.* 683 *Sil.* XII. 88.
Ichneumon, *Lucanus* IV. 724 *Natalis Comes* IV. *venat.*
Ignis lambens, *Virg.* II. 683 VII, 74.
Ignorantia, *alluſ. Virg.* II. 604 *Boeth.* III. 8 *metr. &* IV. 5 V. 3. *metr.*
Erudita Ignorantia, *Hug. Grotius,* I. *epig.*
Imago, effigies, ſtatua, tabella picta, *Martial.* X. 32.
Imago repræſentata, *Virg.* X. 636 *Sil.* XVII. 527.
Imbellis, *Virg* XI. 338 390 *Claud. in Eutrop.* II. 360. 406.
Immotus, *Virg.* VI. 271.
Imperii præſagia, *Sidonius, carm.* II. 115.
Impietas, *Virg.* X. 773.
Imprecatio, *Virg.* II. 535 IV. 24 608 *Virg. Dira. Tibul.* I. *el.* 6. *Ovid. Triſt.* III. *el.* 11. *Ovid. in Ibin.* 105 253 *Sen. Med.* 20 531 *Sen. Hippol.* 668 *Sen. Thyeſt.* 1074 *Lucan.* III. 110 VIII. 823 *Joſ. Iſcan.* VI. 524 *Fo. Secundus* II. *el.* 7. *Caſimirus Sarb.* II. *Lyr. ode* 24.
Inauguratio Regis, *Tho. Morus. Hug. Grotius* II. *Sylv. Caſp. Barlai Britannia triumphans.*
Incantatio, *vide* Magia.
Incendium, *Virg. Georg.* II. 304. *Æn.* II. 304 X. 405 *Ovid. Met.* II. 210 *Sil.* IV. 304 680 VII. 360 XIV. 308.
Inc. urbis, *Virg. Æn.* II. 304 *Sil.* II. 663.
Inc. navium, *Virg.* V. 680 *Sil.* XIV. 422. *Fam. Strada* II. *proluſ.* 3 *pars* 2.
Inc. caſtrorum, *Sil.* XVII. 93.
Inc. ſylvæ, *Virg.* XII. 521.
Inconſtantia, *Hor. Sat.* II. 7. *Epiſt.* I. 1.
Increpatio, *Virg.* II. 42 XI. 732 *Joſ. Iſcanus,* VI. 523.
Indignatio, *Claud. in Eutrop.* I. 436.
Indoles *Virg.* III. 342 IV. 157 IX. 311 *Stat. Achilleid.* I. 275 *Martial.* VI. 38 *Claud.* 4 *conſul. Honorii* 190,

Indulge genio, *vide* vive velut rapto.
Ineffabile, *Virg.* VI. 626 *Perſ.* V. 1. *Foſ. Iſcanus*, VI. 765 *Sannazarius de partu virginis*, III. 488 *Barlæus hymn. in Chriſtum*, v. 463 *Barlæus paneg. ad Voſſium*, *Gor. Torinus*, v. p. 98.
Infans, *Stat.* V. *Sylv.* V. *verſ.* 81.
Infantes in orci limine, *Virg.* VI. 429.
Inferi, *Virg. Georg.* IV. 467 *Ovid. Met.* IV. 432 *Sen. Herc. Furens*, 670 *Sil.* XIII. 523 *val. Flacc.* I. 828 *Claud. rapt. Proſ.* II. 282.
ad inferos deſcenſus, *Virg.* VI. *Sil.* XIII. 396. *Ovid. Met.* IV. 432.
deſcenſus facilis, adſcenſus inde difficilis, *Virg.* VI. 126.
de inferis perverſa opinio, *Juvenal.* II. *Sat.* 149.
Inferni Judices, *Claud. in Ruf.* II. 479.
Inferni ſeu Orci ſatellites, *Virg.* VI. 273.
bivium, *Virg.* VI. 541.
Inferorum ſupplicia, *Virg.* VI. 608 *Culex.* 231 *Tibul.* I. *el.* 3. *Ovid. Met.* IV. 432 *Ovid. in Ibin.* 175. *Sen. Hippol.* 1225 *Sen. Agam.* 13 *Sen. Herc. Fu.* 730 750 *Sen Thyeſt.* 3 *Herc. Fu.* 942 *Octavia* 611. *Silius* XIII. 608 *Foſ. Iſc.* VI. 524 *per μετεμψύχωσιν. Claud. in Rufin.* II. 483 506 *Drurai Aluredus* V. *aſt.* 15 *ſc.*
Inferorum ſupplicia patimur in hac vita, *Lucr.* III. 952.
Inferorum fluvii, *Sil. Ital.* XIII.
Infernarum umbrarum feriæ, *Claud. rapt. Proſ.* II. 326 *Barlæus hymn. in Chriſtum*, 386. *v.*
Inferna monſtra. *Sannaz. de partu Virg.* I. 391.
Inferiæ, *virg.* III. 62 X. 518 XI. 81.
Ingratitudo, *Catul.* 74 *Ovid. Met.* II. 285 *Virg. Culex.* 222.
Innocentia, *vide* Conſcientia recta, arx munita, *Tibul.* III. *el.* 5 *Octav. Meninus.*
Ino & Melicerta, *Ovid. Met.* II. 285 *Ovid. Faſt.* VI. 489.
Inſaniunt aliqua ex parte omnes, *Hor. Sat.* II. 3.

Insidiæ bellicæ; stratagemata, *Virg.* XI. 522 *Ovid. Fast.* II. 214 *Lucan.* IV. 730 *Sil.* V. 42.
Insulæ fortunatæ, *Sidonius, carm.* II. 407.
Invidia, *epigr. Virgilio adscript. Ovid. Met.* II. 761 *Martial.* V. 30 *Baudius* IV. *Iambic. in Typhoeum, Dan. Heinsius* I. *Sylv.* 2 *Zevecotius,* III. *el.* 16.
Invitatio, *Hor. od.* I. 20 III. 29 IV. 11 *Epist.* I. 5 *Catul.* 13 *epigr. Juvenal. Sat.* XI. *Martial.* V. 79 X. 53 *Auson. Ephemer. Sidonius, carm.* XVII. *ad Ommatium, Baudius* II. *Iambic. ad Q. Septiminum, Fust. Lipsius ad victorem Gilef.*
Invocatio numinis, patroni, *Virg. Georg.* I. 5. 24 II. 40 *Æn.* XII. 500 *Ætna* 4 *Lucan.* I. 63 *Stat.* I. *Sylv.* 4 *vers.* 19 *Stat. Theb.* I, 23 *Sidonius carm.* XIV. *Sannazarius de partu Virgin.* II. 5 *Barlei Britannia triumphans,* V. 37 *Got. Tornius* V. *p.* 96 *Barb. Urb. PP. p.* 286
Invocatio Musarum, *Virg.* VII. 641.
Jocandi ars, *Mat. Delius.*
Jovis furta & amores, *Ovid. Met.* VI. 108 *Sen. Octav.* 200 *Petron.* 17 *metr. Sidon. carm.* XV. 173.
Ira, *Virg.* XII. 527 *Hor. od.* I. 16 *Ovid. Met.* III. 72 *alluf. Sen. Med.* 591 *Sen. Troad.* 670 *Stat. Theb.* II. 128 *Sil.* XI. 216 *Jos. Iscan.* IV. 151.
Ira tauro comparata, *Virg.* XII. 101.
aheno æstuanti, *Virg.* VII. 462.
Ira generosa, *Virg.* V. 453.
Iris, *Ovid. Met.* VI. 63 XI. 590 *Sen. Oedip.* 315 *Claud. rapt. Pros.* II. 98 *Paling. sagitt. Fac. Gaddius,* II. 68.
Irrisio, posticæ, sannæ, *Pers. Sat.* I. 58.
Irrita fecit, *Virg.* XI. 798.
Isidis sacra, *Claud.* IV. *cons. Honorii,* 570.
Italia, *Sannazarius de partu virginis,* II. 181.
Italiæ laus, *Virg. Georg.* II. 136 *Propert.* III. *eleg.* 20
Judex corruptus, *Claud. in Eutrop.* I. 197.
Judex integer, *Dom. Baudius* II. *Iambic. ad Thuanum, item ad Molæum, &, ad Myronem.*
Judicum mollities, *Juvenal.* II. *Sat.* 66.
Judicium Paridis, *Sil. Ital.* VII. 466 dearum orationes, & sententia Paridis *Jos. Iscan.* II. 237 *Christoph. Stummelius*

melius. Dionyſ. Gotofredus, in appendice ad Comment. in Ovid. Metamorph.

Juno, *Ovid.* Faſt. VI. 27 *Senec. Agam.* 338 *Joſ. Iſcan.* II.

Juramenta, *Tibul.* III. *el.* 6 *Ovid.* Triſt. II. *verſ.* 53. *Juvenal.* XIII. *Sat.* 77.

Jurisconſulti, *Jo. Lotichius, Barlæus Miſcellan.* 7, 8 & 13.

Juſtitia, *Virg.* VI. 621 *Barlei Britannia triumph.* 323.

Juventus, *Hor. ad Piſones, Epiſt. verſ.* 161 *Tibul. el.* 9 *Claud. Conſ. Prob. & Olyb.* 70.

Juventus ſenilis, *Claud. Conſ. Mallii Theod.* 16 *Joſ. Iſcanus* I. 19 *Barlæus ad Fac. Volmarum, Gotofr. Torinus* VII. *p.* 129.

Juvenum à Philoſophia averſorũ ſocordia, *Perſ.* III. 19.

LAbor omnia vincit, *Virg. Georg.* I. 145 *Caſimirus Sarbievius* I. *lyric. od.* 23.

Labyrinthus, *Virg.* V. 588 VI. 27 *Ovid. Met.* VIII. 158.

Lacrymæ, eſt quædam flere voluptas, *Ovid.* Triſt. V. *el.* 1 *verſ.* 53 *Sen. Agam.* 658 *Petron.* 27 *metr. Caſimirus* III. *lyric. od.* 5.

Læſus cavet. ictus piſcator ſapit, *vide* Nocumenta documenta.

Lætitia, plauſus. *Claud.* VI. *Conſ. Honorii,* 611 *Conſ. Probini & Olyb.* 247 *de laud. Stiliconis,* I. 84 II. 397 III. 63 *de nuptiis Honorii & Mariæ,* 207 296. *Sannazarius de partu virginis* III. 96 *Baudius* II. *Iambic. in Soterio.*

Lanificium, *Ov. Met.* VI. 19 *Ov. Faſt.* III. 815.

Latium, *Virg.* VIII. 323 *vide* Italia.

Laurus, *Virg.* VII. 59 *Joſ. Iſcanus,* II. 214. *Paſſeratius* 30 *ſtrena.*

Leno, lena: *Claud. in Eutrop.* I. 77 90 *Ant. Flaminius. Plaut. Aſin.* act. I. *ſc.* III. *verſ.* 23. *Plauti Perſa, act.* III. *ſc.* III. *verſ.* 1. pro lena apologia, *Buchanan. eleg.* 3. & 7.

Leo, *Comp. Virg.* IX. 339 793 XII. 4 *Sen. Oedip.* 919 *Lucan.* I. 205 *Stat. Theb.* VIII. 124 592 IX. 737 X. 405 *Achilleid,* II. 184 *Sil.* II. 684. IV. 375 V. 309. *val.*

Val.Flacc. III. 587.*Claud.rapt. Proſ.* II. 209 *Claud. de bello Get.* 323 *tert.Conſ.Honorii* 77 *de laud. Stilic.* III. 333 *Sannazarius de partu virginis* I. 421 *Bavlaus* I. *el.* 13 *Zevecotii Maria Græca.* III. *act.* 1. *ſc. Hemſii Herodes act.* 3 *Natalis Comes* II. *venat.*

Leo manſuetus, *Stat.* II. *Sylv.* 5.

Leo territus à gallo, *Gazæus. pag.* 24 *vide* Gallus.

Lepus, *Natalis comes.* II. *Venat. Gazæus pag.* 49 140

Liberalitas, hoc habeo quodcunque dedi. *Martial.* V. 43 *Claud. conſ. Probini & Olyb.* 45.

Libertas vera, *Hor. Sat.* II. 7 *Perſ.* V. 74.

Libertate nihil dulcius, *Boeth.* III. 2 *metr.*

Libra, *Auſon. de ratione libræ. eclog.*

Libri & autores, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ* 231

Libri cultus, *Tibul.* III. *el.* 1. *Ovid. Triſt.* I. *el.* 1 *verſ.* 5 *Martial.* I. 67 III. 2.

Lilium, *Wolfg. Crellius. Nathan Chytræus.*

Linguæ Gall. affectator, *Tho. Morus.*

Linx, *Natalis Comes*, IV. *Venat.*

Lucifer, *Virg.* VIII. 590.

Lucretia, *Ovid. Faſt.* II. 741. *Bavlai querela Lucretiæ.*

Luctus, ejulatus, *Virg.* II. 486 IV. 683 *Propert.* II. *el.* 16 *Ovid. ad Livium.* 102 *Ovid. Met.* II. 334 *Ov. Triſt.* I. *el.* 3 *verſ.* 73 *Sen. Troas.* 83 *Lucan.* II. 20 *Stat.* III. *Sylv.* 2 *Theb.* X. 560 811 *Petron* 27 *metr. Martial.* X. 50 *Joſephus Iſcanus.* VI. 1. *Zevecotii Maria Græca ult. Chorus. Cauſſini Nabuchodon.* 5. *chorus. Cauſſini Theodoricus* 4 *act. Elpid.*

Lucus, *Sen. Oedip.* 530 *Herc. Oet.* 1618 *Lucan.* III. 398 *Paſſeratius* 12 *Paling. gemini. Barc. Argenis.* III. *metr.* 3.

Ludi, nequitiæ ſemina, *Ovid. Triſt.* II. *verſ.* 279 *epigramma Virgilio adſcript.*

Ludus Trojanus, *Virg.* V. 553.

Ludi Laconici, *Propert.* III. *el.* 12.

Ludi pueriles, *Perſ.* III. 48.

Ludus talorum & teſſerarum, *Ov. de Arte.* II. 203 III. 333.

Ludus calculorum, ſeu Latrunculorum ſeu Scacchiæ. *Ovid. de Arte*, II. 208 III. 337 *Hieron. Vida.*

Luna, *Ovid. Met.* XV. 196 *Manil.* II. 97.
Lunæ eclipſis, *Claud. bell. Getic.* 223 *Sannazar. de partu Virginis.* I. 376 *Idem de morte Chriſti.* 25 *Fel. Fialarus.*
Lupus, *Virg.* II. 355 IX. 59 *Stat. Theb.* X. 41 *Sil.* VII. 126 718 *Sidon. carm.* VII. 355 *Natalis Comes* II *Venat.*
Luſcinia, *Virg. Ge.* IV. 510 *Sen. Agam.* 664 *Octavia.* 905 *Famian. Strada.* II. *proluſ.* 6 *poetic. academ. de Luſcinia & fidicine idem. Jacob. Gaddius* II. 33.
Luſtratio, Februa, Expiatio. *Ovid. Faſt.* II. 19 *Lucan.* I. 592 *Barlæi Venus* ἀναδυομένη. nullum flumen eluit ſcelus. *Sen. Herc. Fu.* 1322. *Barclai Arg.* I.
Luxus gulæ & Veneris, *Virg.* XI. 737 *Hor. Sat.* II. 2. 4 *Lucan.* IV. 373 *Stat.* IV. *Sylv.* 6 *verſ.* 6 *Juvenal. Sat.* I. 140 *Petron.* 12 *metr.* & 16 *metr. Juvenal.* V. *Sat.* 28 XIV. *Sat.* 6 *Martial.* III. 22 XII. 48 *Plaut. Pſeudolus act.* III. *ſc.* II. *v.* 25 *Paling. gemmi. Bauhuſius.* I. & II. *epig.* 1 & III. *epig. diſcincti nepotis proſopopœia.*
Luxus in veſtitu, *Virg.* IV. 262 VII. 814 *Lucr.* IV. 1117 *Tibul.* I. *el.* 9 II. *el.* 6 *Propert.* I. *el.* 2 *Ovid. de Arte.* III. 100. *Ovid. Met.* II. 733 v. 52 *Sen. Hippol.* 386 *Herc. Oet.* 659 *Silius* XIV. 653 *Claud.* IV. *conſ. Honorii.* 585 VI. *conſ. Honorii* 523 *de laud. Stilic.* II. 88 *de nuptiis Honorii & Mariæ* 87 99 *Phœnix Claud.* 84 *Sidonius. carm.* XV. 126. *de palla Jovis. Sannazarius de partu Virg.* I. 435 & III. 508 *Barberin. Urban.* PP. *pag.* 231.
Luxus in ædificiis, *Hor. od.* II. 15 18 III. 1 *Epiſt.* I. 1 *Tibul.* III. *el.* 3 *Propert.* II. *el.* 23 *Stat.* I. *Sylv.* 2. *verſ.* 147 *Sylv.* 3 *verſ.* 35 48 *Petron.* 16 *metr. Barlæus in prætorium Fred. Henr. Got. Torinus.* 1. p. 5.
Luxus diſſuaſor honeſti, publica pernicies, *Lucan.* I. 158 *Sil* XI. 32 *Manil.* IV. 9 *Claud. rapt. Proſ.* III. 28.
Luxuria, *Manil.* V. 505 *Petron.* 6 *metr.* 12 *metr.* & 16 *metr. Juvenal.* XI. *Sat.* 93 120 *Martial.* IX. 23 *Claud. de laud. Stilic.* II. 132 *de nuptiis Honorii & Mariæ* 213.
Lyra, *Claud. præf. ad l.* II. *de rapt. Proſ.*

Machi-

Machinator, *Sil.* VI. 552.
Magici ritus, *vid.* Veneficia. Necromantia.
Magiæ vis, *Virg.* 8. *ecl* 68 *Æn.* IV. 483 *Tibul.* I. *el.* 2 *el.* 9 *Ovid. Met.* VII. 200 *Sen. Med.* 751 *Oed.* p. 547 *Herc. Oet.* 454 *Lucan.* VI. 431 460 *Sil.* VIII. 498 *Petron.* 24 *metr. Claud. in Rufin.* I. 144 *Sannazarius ecloga* V. *Jo. Secundus* III. *el.* 1 *Leochæus eclog.* 3 *Barcl. Euphorm.* I. *metr.* 4 *Caussini Nabuchodonosor. act.* 2 *Lud. Celotti Sapor, act.* IV. *sc.* 13.
Magnes, *Claudiani epig. Famian. Strada* II. *proluf.* 6 *poet. academic. ibid. Chrysomagnes.*
Maledicentia, in maledicos, detractores. *Hor. Epod.* 6 *Ov. Trist.* III. *el.* 11. *Martial.* V. 30 VI. 64 *Sannazarius* I. *eleg.* 11 *Sabini Hendecasyllab. Baudius in Scoppium* IV. *Iambic. ibid. in rabulam, falsarium & alios. In Tragoram Var. Sylv. Dan. Heinsii Hipponax. Malapertius in Miscellan Zevecotius* II. *Sylv. &* III.
Malum aureum, citreum, punicum, medicum, *Virg. Georg.* 2 126 *Sannazarius* II. *eleg.* 10.
Manium invocatio, *Sen. Med.* 739 *Hip.* 1095 *Lucan.* VI. 694 *Claud. rapt. Pros.* I. 20.
Mare infidum, *Virg.* V. 848 *Catul.* 64 *Propert.* III. *el.* 5
Maris æstus, *Com. Virg.* XI. 124 *Casp. Barlæus hymn. in Christum. v.* 100.
Maris discrimina, *Tibul.* IV. *el.* 1.
Marius & Sylla, *Lucan.* II. 69.
Mars & Comtatus, *Virg.* XII. 330 *Stat. Theb.* III. 222 422 *Sil.* IV. 446 IX. 447 *Val. Flacc.* II. 204 *Petron.* 16 *metr. Claud. in Rufin.* I. 342 *Claud. Gigantomachia* 75 *Faust. Advocatus.*
Mars & Venus irretiti, *Ovid. Met.* IV. 151 *de Arte* II. 562.
Martyres, *Prudentius* Περιστέφανων. *Caussini trag. Felicitas prolog. Francisc. Mendoca. flor. poet.*
Mathematica, *Grotius* II. *Sylv. Barlæus Miscellan.* 2 & 10 *Idem ad Jo. Heurnium.*
Medea, *Ovid. Met.* VII. 9 *Sen. Medea. Val. Flacc.* VI. 439.
Medicina & Medicamenta, *Virg.* XII. 392 418 *Stat. I. Sylv.* 4 *vers.* 99 & III.

in Medicos malos. *Schoberus.*
Medicina adhibeatur tempestiva. *Virg. Georg.* III. 452.
Medici elogium, *Baudius* III. *epos. Barlaus* II. *eleg.* 7 *Idem* 5 *Miscellan.*
Mediocritas aurea, tuta, & firma. *Hor. od.* II. 10. *Ovid. Met.* II. 134 *Sen. Hippol.* 1120 *Sen. Oedip.* 882 *Agamem.* 102 *Herc. Oet.* 675 *Boeth.* II. 4 *metr. Baudius* I. *Iambic. ad Lud. Transaquanum, &c. Barlaus.* II. *eleg.* 22.
Medium tene, *Virg.* III. 785.
Mens concipit, agit, fit omnia. *Boeth.* v. 4 *metr.*
comparata aquilæ. *Paling. gemini.*
Menses, *Ovid. Fast.* I. 31 *Auson. in eclogario. Nath. Chytræi epigr. Ranzovius.*
Mercurius, *Virg.* IV. 238 *Ovid. Met.* I. 671 *Stat. Theb.* I. 305 *Claud. rapt. Pros.* I. 90 *Sidon. carm.* VII. 20.
Mergus, *Virg.* IV. 255 *Jacobus Eyndius.*
Meridies, *Virg. Ge.* III. 327. IV. 401 425 *Culex* 100 *Stat. Theb.* IV. 680.
Metalla Fodinæ, *Sil.* I. 218.
Midæ votum, *Ovid. Met.* XI. 101 *Claud. in Ruf.* I. 164 *Paling. aries.*
Miles strenuus, *Virg.* VI. 879 *Tibul.* IV. *el.* 1. *Sil.* I. 160 *Flacc.* III. 88 *Sidonius* V. *carm.* 186 *Barlæi Manes Auriaci. v.* 87.
Militaris discipl. *Claud.* IV. *cons. Honorii* 320 527 *de laud. Stilic.* I. 162 *Petr. Tiara.*
Militaria signa, *Sidonius carm.* V. 408 *Casimir. lyr.* I. *od.* 11.
Militares ordines comp. cygnis. *Virg.* VII, 699.
Militum privilegia, *Juvenal. sat.* XVI.
Militaris seditio, *Lucan.* V. 240.
nulla fides pietasque viris, qui castra sequuntur. *Lucan.* X. 406.
Minæ, interminatio. *Virg.* IV. 384 *Sen. Hippol.* 927
Minervalla & Minervæ opera, *Ovid. Fast.* III. 809 *Sannazarius de partu virginis.* 435.
Miseratio, *Juvenal. sat.* XV. 130.

Modestia

Modeſtia in rebus proſperis, *vide* Æquanimitas. fortunam reverenter habe, &c. *Claud. in Ruf.* II. 442 *Conſ. Mallii.* 210 231 *Auſon. Epig.* 8 *de Agathocle. Joſ. Iſcanus.* I. 33 *Baudius* I. *Iamb. ad Lud. Tranſaquanum, &c* II. *Iamb. ad Winandum Everwinium.*

Molles, & Mollities, *Virg.* IV. 215 IX. 614. *Manil.* V. 146 *Juvenal.* II. *Sat.* 93 *Claud. in Eutrop.* II. 335.

Moly. *Ovid. Met.* XIV. 291.

Monendi formulæ, *Virg.* III. 433.

Monſtra, *Virg.* VI. 285 *Claud. in Eutrop.* I. 1.

Monſtra inferna, *Sannazarius de partu virginis.* I. 395.

Monſtrum hominis, *Claud. in Ruf.* I. 90 *in Eutrop.* I. 289.

Moras pelle, *Lucan.* I. *Sil.* IV. 734 *Claud. de nuptiis Hon. & Mariæ* 14.

Mora, quicquid id eſt, da moram & ſpatium tibi. *Sen. Agam.* 127 *Stat. Theb.* X. 697.

Morari, *Virg.* VII. 315.

Morbus, *Ovid. Triſt. el.* 3. *de Ponto.* I. *el.* 11. *verſ.* 7 *Sannaz. de partu Virgin.* III. 355 *Buchanan. eleg.* 4 & 6 *Sevecotius* II. *eleg.* 7 & 9.

de antiqua Morum ſimplicitate, *Fr. Dedekindi lib.* II.

O tempora! O Mores! *Bauhuſius* I. *epiger.* 1. *Caſimirus Sarb.* I. *lyric. ode* 8 & 15 & *Epod.* 8.

Moribundus, *Joſ. Iſcan.* IV. 440 *Alabaſtri Roxana act.* I. *ſc.* 2.

Mors, *Virg.* X. 745 *Hor. Epiſt.* I. 16 *Propert.* III. *el.* 3 *Sen. Theb.* 151 *Herc. Oet.* 105 *Silius.* XII. 242 XIII. 559 *Claud. rapt. Proſ.* II. 296 *Barlæus* II. *eleg.* 9 Proſopopœia Mortis.

Nemo ante obitum felix, *Ovid. Met.* III. 135.

Mors non optanda nec adſciſcenda, *Sen. Theb.* 189 *Martial.* I. 9 II. 80 *Dan Heinſius lib.* IV. *de Contemptu mortis.*

Mortis meditatio, *Barberini Urbani* PP. *pag.* 149.

Mors immatura comparatur flori languenti, aut decerpto. *Virg.* IX. 436 XI. 68 *Stat.* III. *Sylv.* 3. *verſ.* 127 V. *Sylv.* I. *verſ.* 148 *Sylv.* 5 *verſ.* 16

Barlæus in obitum Mariæ de Jonghe. Barber. Urban. PP. *p.* 219 *Casimir.* III. *lyr. od.* 26.
ad Mortem mille patent aditus. ubique Mors est. *Stat.* II. *Silv.* 1. *vers.* 212 *Boeth.* IV. 4 *metr. Barlæus* II. *eleg.* 1.
Mortis portenta, *Virg.* IV. 451.
in morte lucta, *Virg.* IV 688.
Mortis bellicæ gloria, *Barlæus Rhenoberca.*
Mortis votum, *Gall. el.* 1. cohortatio ad mortem, *Lucan.* IV. 476.
Mortis necessitati nemo non obnoxius, *Lucr.* III. 1038 *Virg. Æn.* IV 690 *Hor. od.* I. 4 28 II. 3 14 III. 1 IV. 7 *Epist.* II. 2 *Propert.* III. *el.* 16 *Gall el.* 6 *Ovid. el. ad Liviam* 360 *Ovid. Met.* X 32 *Martial.* IV. 60 *Boeth.* II. *metr.* 7 *Plaut. Trinumm. act.* II *sc.* IV. *v.* 90 *Palmg. virgo. Zevecotii Maria Græca.* III. *chorus.*
oppida posse mori, *Sannazarius de partu Virgin.* II. 214 *el.* 9.
Morus candida, *Sannazar.* II. *eleg.* 4.
Morus, *Passeratius.* 25.
Morus excisa, *Adrianus Marius* II. *el.* 1.
Multi, innumeri. comp. *Virg.* VI. 309 626 VII. 718 IX. 668 *Claud. rapt. Pros.* II. *Ovid.* IV. *Trist.* IV. *de Ponto.* I. *de Arte* 308 *Jos. Iscanus.* VI. 624 *Sannazarius de partu virginis.* II. 271 *Silius* VII. *Marullus. Senec. Herc. Fu. Oedip.*
Mulierum laus, *Propert.* III. *el.* 9 *Claud. laus Serenæ.* 12 149 *Simon. Ogerius Sylv. Barlæus hymn. in Christum.* 768 *v. Idem in manibus Bavarii. Idem ad Ann. Mariam à Sch. Lud. Celotti, Adrianus chorus* 4.
Mulierum nequitia & scelera, *Propert.* III. *el.* 17 *Sen. Med.* 263 *Juvenal.* VI. *Sat. tota Jos. Iscanus* IV. 202 *Plauti miles glorios. act.* II. *sc.* II. *v.* 33.
Mulier comparata navi, *Plauti Pœnulus. act.* I. *sc.* II. *v.* 1.
Mulier umbra viri, *Barth. Anulus.*
Muliebris mundi artifices, *Plaut. Aulul. act.* III. *sc.* V. *v.* 34 vestes ipsæ, *Epidicus. act.* II. *sc.* II. *v.* 45.

Mundi

Mundi creatio, *Virg.* 6 *ecl.* 32 *Tibul.* IV. *Ovid. Met.* I. 5 *Jovian. Pontanus. Sannazarius de partu virginis* III. 19 *Nath. Chytræi uranoscopia, Geoscopia, Zoöcopia. Æoloscopia. Paling. libra. Salust. Bartasius Hebdom. Casp. Barlæi hymn. in Christum.* 69 *Barlæus* I. *eleg.* 1.

Mundi rudimenta, *Virg. Ætna.* 93 *Stat.* IV. 278 *Manil.* I. 75.

Mundi dissolutio, *Sen. Herc. Oet.* 1103 *Lucan.* I. 72

Mundi plagæ quatuor, *Sen. Hippol.* 284 *Herc. Oet.* 1521 *Claud. in Ruf.* II. 240 *Sannazar. de partu virginis.* II. 123 *Zevecotii Maria Græca. chorus* I. & *act.* IV.

Mundi Geographica descriptio, poetarum. *Collectore Lamb. Danæo.*

Mundus concordi stat vinctus amore, *Boeth.* II. 8 *metr.*

Mundus in tela pictus, *Claud. rapt. Pros.* I. 250.

Murmuri maris comparemitus populi, *Virg. Æn.* XI.

Musæ, *vid.* Poeta.

Musa comes fugæ, *Ovid. Trist.* IV. *el.* 1 *vers.* 19 & *el.* 10 *vers.* 121 *Boeth.* I. 1 *metr.*

Musarum inventa, *Auson. eidyll* 20 *epig. Virgilio adscript.*

de Musca aureæ phialæ insculpta. *Hen. Cunradinus.*

Musica, *Lucr.* V. 1381 *Gall. el.* 5 *Ovid. Met.* X. 41 *Sil.* XI. 433 464 XIV. 468 *Claud. cons. Mallii.* 310 *Jo. Linckius. Paling. gemini.*

Mutantur omnia. Nihil constat. *Ovid. Met.* XV. 185 *Manil.* III. 519 IV. 414 *Boeth.* II. 3 *metr. Jos. Iscanus* V. 512 *Jo. Albinus. Jo. Secundus. Sylv.* 3 *Barlæus Paneg. ad Vossium. Heinsii Herodes. Chorus* V. *Barberin. Urbani. PP. pag.* 145.

NArcissus, *Ov. Met.* III. 413 *Auson. Epigr.* 94 95. Natalis celebratus, *Epigr. Virgilio adscript. Tibul.* II. *el.* 2 IV. *el.* 5 *Ovid. Trist.* III. *el.* 13 V. *el.* 6 *Pers.* II. 1 *Martial.* IV. 1 *Passeratius* 19 *Lotichius* II. *eleg.* 8 *Sabinus* VI. *eleg.* 1 *Lipsius de Natali Jani Doufæ Miscellan. Fran. Modius. Heinsius in Iambicis.*

Hug. Grotius II. *Farraginis. &* III. *Farrag.*
Natalis infauſtus, *Ovid. in Ibin.* 217.
Natura parvo & parabili contenta, *Lucr.* II. 23 *Lucan.* IV. 377 *Petron. fragm. Omnia quæ miſeras, &c.*
Naturæ mira, *Ovid. Met.* XV. 308.
Naturæ opera, *Sannazarius de partu virgin.* III.
Naturæ rerum diviſio, *Sidonius. carm.* XV. 102.
Naturæ potentia, *Boeth.* III. 2 *metr.*
Naturalis ſimplicitas vitiata, *Virg. Ge.* II. 464 *Perſ.* II. 63 *Juvenal.* III. *ſat.* 19.
Naves, *Virg.* VIII. 68.
Naves & inſignia navium, *Virg.* X. 169 *Joſ. Iſcanus.* III. 164.
Navium fabrica, *Claud. rapt. Proſ.* III. 359.
Navale certamen ludicrum, *vide* Certamen.
Navale prælium, Actiacum. *Virg.* VIII. 670 *Lucan.* III. 538 *Silius.* XIV. 358.
Navigatio, *Hor. Od.* I. 3 *Catul.* 65 *Propert.* I. *el.* 17 III. *el.* 5 19 *Ovid. Amor.* II. *el.* 11 *Triſt.* I. *el.* 2 *verſ.* 72 *Sen. Med.* 301 607 *Stat.* III. *Sylv.* 3 *verſ.* 3 & 61 *Val. Flacc.* I. 687 *Petron.* 4 *metr. Juvenal.* XII. *ſat.* 55 *ſat.* XIV. 266 *Claud. præf. ad rapt. Proſ. Joſ. Iſc.* I. 63 184 *Baudius* V. *epos. Leochæi eclogæ nauticæ. Barlæi Manes Auriaci* 56 *v. Ejuſdem Argo Batava. Zevecotius* II. *eleg.* 11 *Jacob. Gaddius* II. 66 *Caſimirus Sarb.* II. *Lyric.* 21 *ode.*
Naufragium, *Lucr.* II. 552 *Propert.* III. *el.* 5 *Ovid. Met.* XI. 552 *Lucan.* I. 498 *Sil.* X. 321 XVII. 273 *Juvenal. ſat.* XIV. 295 *Claud.* IV. *conſ. Honorii.* 136 *Barlæi Venus* ἀναδυομένη.
Nauta, *Ovid. Met.* III. 590 *Sen. Herc. Fu.* 151 *Sil.* XIV. 453 *Val. Flacc.* I. 482 *Heinſii Herodes. act.* 3.
Nautæ portum ſubeuntes, *Virg. Geor.* I. 303.
Necromantia, *Lucan.* VI. 619. *Sil.* XIII. 396.
Nemo, Luſus. *Vir. Huttenus. Theodorus Marcilius. Jo. Huldrich. Grobius.*
Neptuni currus & chorus, *Virg.* V. 817 *Ovid. Met.* I. 275 *Sil.* III. 410 *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ.* 155 *Sannazar. de partu Virginis.* III. 291 *Barlæus in nuptiis Adr. Blyenburgii.*

Nihil

Nihil, *Passeratius.* 18 *Lambert. Ludolphus. Zevecotius* II. *eleg.* 6.
Nilus, *Lucr.* VI 707 *Tibul.* I. *el.* 8 *Claudiani epigr: Heinsii Herodes. chorus.* I.
Nili inundantis causæ excussæ, *Lucan.* X. 200.
Nimbus, *Virg.* XII. 451.
Nobilitas, *Virg.* I. 136 *Hor. Sat.* I. 6 *Stat.* V. *Sylv.* 2 *vers.* 15 *Sil.* VIII. 295 *Boeth.* III. 6 *metr.*
Nobilitas sola est atq; unica virtus, *Juvenal.* VIII. *sat. tota. Sannazar.* III. *eleg.* 1 P. *Serverius. Petr. Tiara. Paling. virgo. Barlæus ad Adrianum Plosium.*
Genus, & proavos, & quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra voco. *Ovid. Met.* XIII. 140 *Sen. Herc. Fu.* 336 *Boeth.* III. 6 *metr.*
Nobilium degeneratio ignobilis, *Juvenal.* VIII. *Sat.* 140.
Noctua, *Virg.* XII. 862.
Nocumenta documenta, *Ovid. Trist.* I. *el.* 1. *vers.* 75 *de Ponto.* II. *el.* 7 *vers.* 7.
Nosce teipsum, *Pers.* IV. 23 50 *Juvenal.* XI. *Sat.* 23 *Mich. Hospitalius Sermonum* IV.
Notarius velox, *Martial.* XIV. 208 *Auson.* 137 *Epigr.*
Notus, *Ovid. Met.* I. 264.
Nova veteribus potiora, *Ovid. Fast.* I. 225.
Nox, *Virg.* II. 250 IV. 351 523 V. 835 VIII. 28 369 *Stat. Theb.* I. 337 & 498 *Achilleid.* I. 618 *Sil.* I. 554 *Claud in Ruf.* II. 324 *bell. Gildon.* 213 *Auson.* 19 *Ep. Jos. Iscanus.* III. 268 IV. 520 V. 1 *Sannazarius de partu virgin.* II. 309 *Buchanan. eleg.* 1 *Jacob. Gaddius* II. 19.
Nox tempestuosa, *Stat. Theb.* I. 345 371.
Nox consiliis apta, *Virg.* IX. 224.
Nubes, *Lucr.* IV. 136.
Nugæ, *Passeratius* 17.
Numeri ternarii gryphus, *Auson. eidyll.* XI.
Numerus Senarius, *Auson. Epist.* 18.
Nunquam à contrariis, *Virg. Dræ.* 4 *Ov. in Ibin.* 31 *Sen. Hippol.* 567 *Sen. Herc. Fu.* 372 *Sen. Thyst.* 475 *Herc. Oet.* 334 *Octav.* 219 *Claud. Cons. Prob. & Olyb.* 169 *Sidon. carm.* V. 281 *Buchanan Sylv.* 3.

Nuptiæ, *Virg.* I. 77.
Nuptiæ multo emptæ, *Claud. laus Serenæ.* 165 *Sidonius carm.* II. 490.
Nuptiale festum, ritus, apparatus, pompa. *Virg. Cir.* 443 *Ov. Met.* IV. 758 *Lucan.* II. 254 *Stat.* I. *Sylv.* 2 *vers.* 230 *Theb.* II. 227 *Claud. rapt. Pros.* II. 320 *de nuptiis Honorii & Mariæ. Fest. Ican.* II. 86.
Nuptiæ impares, *alluf. Virg.* VIII. 485.
Nuptiæ inauspicatæ, *Virg.* IV. 167 *Ovid. Met.* VI. 429 *Lud. Celotti, Nuptiæ Tragicæ Mahumetis* II. *Alabastri Roxana. act.* IV. *sc.* 1.
Nuptiæ Thetidos & Pelei, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ, præfat.*
Nuptiale carmen, *vid.* Epithalamium.

Oblivio, *Virg.* 9 *ecl.* 51.
Obsidio urbis & expugnatio, *vid.* Oppugnatio. *Sil.* I 298 XIII. 104 *Jos. Iscan.* I. 378 VI. 557 *Barlæi Vesalia deprehensa. Barlæi Sylva Ducis. Barlæi Rheno Berca capta. Caussini Solyma. chorus* 2 & 3 *act.* & 3 *chorus.*
Obsunt quæ prosunt. *Ovid.* II. *Trist. vers.* 267 279 IV. *el.* 1 *vers.* 31.
Obtestatio, *Virg.* II. 141 IV. 316 *Ovid. Trist.* II. *vers.* 155 *Sen. Med.* 285 479 *Herc. Fu.* 1245.
Occasionis simulachrum, *Auson.* 12. *epigr.*
Occidens, *Virg. Ge.* III. 358.
Ocelli, *Jan. Lernutius.*
Otia læta, *Virg.* 1 *ecl.* 51.
Otia corpus alunt, animus quoq; pascitur illis, *Ovid. de Ponto.* I. *el.* 5 *vers.* 11 *Dom. Baudius* II. *Iamb. ad Gul. Du-peyrat. Justus Lipsius ad Jan. Doufam.*
Oestrum, asilus. *Virg. Geor.* III. 146.
Oliva, *Passeratius.* 24.
Olor, *vide* Cycnus.
Omina, *Stat.* III. 491 *Claud. rapt. Pros.* III. 125 *Claud. Get.* 226 *Zevecotius* I. *el.* 3 *Alabastri Roxana. act.* IV. *sc.* 1.
Omnis, lusus. *Jo. Alexander Brassicanus.*
Onager, *Martial.* XIII. 97 & 101 *Natalis Comes.* IV. *Venat.*

Oppor-

Opportunum tempus alloquii, *Virg.* IV. 293 421.
Oppugnatio, *vide* Obsidio. *Virg.* II. 440 v. 439 IX. 505 XII. 575 *Petr. Angelius ad Cosm. Medicem. Lotichius.* II. *eleg.* 4 *Baudius* III. *Iambic.* Ostendæ obsid. *Barclaius* II. *lib. poemat.*
Oracula, *Virg.* III. 90 *Sen. Oedip.* 227 *Stat. Theb.* III. 471 *Claud. bell. Get.* 550 IV. *cons. Honorii.* 25.
Oraculum Delphicum, *Lucan.* V. 86.
Oraculum consultum per somnia, *Virg.* VII. 81.
Oraculum Fauni velleribus incubando, *Virg.* VII. 81 *Ovid. Fast.* IV. 647.
Oraculorum defectus, *Sannazarius* II. *eleg.* 7 *Casp. Barl. hymn. in Christum.* 3780.
sapiens sibi est Oraculum, *Lucan.* IX. 566.
Oratores inepti, *Pers. Sat.* I. 83.
Oratorum & caussidicorum conditio vilis, *Juvenal.* VII. *Sat.* 104.
Oriens, *Virg. Georg.* I. 251.
Orion Gigas, *Virg.* X. 763.
Orpheus, *Virg.* VI. 645 *Culex.* 269 & *epigr. Virgilio adscript. Hor. Epist. ad Pisones. vers.* 392 *Sen. Med.* 624 *Sen. Herc. Fu.* 568. *Herc. Oet.* 1031 *Sil.* XI. 460 *Manil.* V. 320 *Mart. lib. spect. Epigr.* 21 *Claudian. præf. ad* II. *lib. rapt. Pros. Epist. ad Serenam.* dona Orpheo à feris delata. *Boeth.* III. 12 *metr. Fo. Secundus sylva* 5 & *Mythologist.*
descendit ad inferos, *Virg. Georg.* IV. 454 *Ovid. Met.* X. 11.
discerptus à Mænadibus, *Ovid. Met.* XI. 40.
Oryx, *Natalis Comes.* IV. *venat.*
Othonis mors, *Martial.* VI 32.
Ovium & caprarum cura, *Virg. Ge.* III. 294.

PAllas, *vide* Diana. *Sen. Agam.* 352 522 *Sil.* IX. 442 *Claud. rapt. Pros.* II. 18 141 *Claud. Gigantomach.* 92 *Sidon. carm* XV. *Epith.* 3 *Jos. Iscan.* II. 335.
Palilia, *Ovid. Fast.* IV. 719.
Pallor, *Eryc. Puteam. Musarum ferculum.*
Palma, *Passeratius* 27.
Pan, *Silius* XIII. 325.

Pani

Pani asinus immolatus, *Ovid. Fast* I. 425.
Panicus terror, *Gallæus. pag* 174.
Panegyris, *Tibul.* IV. 1 *Ovid. vel Lucan. ad Calp. Pisonem. Claud. de consulatu* 3 4 6 *Honorii de Cos. Mallii Theodori. de consulatu Probini & Olyb. item Mallii Theodori. Paneg. Anthemio Augusto dicta. Sidonius. Apol.* II. *carm. Valerio Augusto dict. Sidon. carm.* IV. *Avito Aug. dict. carm.* VII. *Casp. Ensius. Ulric. Hutenus. Posthii epos gratulatorium. Janus Pannonius epis. poem.* 1 & 2 *Frischlinus de Cæs. Austr. Barlæus de Fred. Henrici præfect. ad Jo. Ger Vossium. Casim. lyr.*
Panthera, *Natalis Comes* IV. *Venat.*
Parasitus, *Plaut. Captivi act.* I. *sc.* I. *v.* 1.
Parcæ, *vide* Fata. *Sen. Herc. Fu.* 180. *Claud. rapt. Pros.* I. 48.
Pardus, *Natalis Comes* IV. *Venat.*
Parentes soliciti de liberis, *Virg.* I. 650.
Parentum indulgentia, *Adrianus Junius.*
Parentalia, *Virg.* III. 301 v. 49. 76 *Ovid. Fast.* II. 533 *Silius* XVI. 287 304 *Ausonius opere cognomine. Jos. Iscanus.* VI 73 *Jo. Major.*
Parnassus, *Lucan.* V. 71 terræ umbilicus. *Claud. præfat. ad consulatum Mallii Theodori.*
ne Pars sincera trahatur, &c. *Ovid. Met.* I. 191 *Claud. in Eutrop.* II. 1.
Parthenope, *Aud. Aurelius.*
Parvis inest sua gratia & virtus, *Virg. Geor.* II. 412 IV. 6 *Æn.* V. 755 *Ovid. Remed.* II. 23 *Stat.* I. *Sylv.* 4 *vers.* 34 *Manil.* IV. 913.
Parvo contentus, *vide sub. tit.* Avaritia, Dives est qui parvo beatus nihil cupit. *Tibul.* I. *el.* 1. *&c.* Natura parvo contenta, *Claud. in Ruf.* I. 215.
Pasiphae, *Virg.* 6 *ecl.* 45 *Ovid. de arte.* I. 290. *Petron. vario metri genere.*
Passer, *Catul.* 23 *Adr. Marius epigr. Jo. Secundus epigr. Jo. Auratus.*
Patientia, *Virg.* V. 710. *Propert.* II. *el.* 20 *Claud. Cons. Mallii.* 10 *Jos. Iscan.* I. 141 *Val. Acidalius.* I. *el.* 7 *Plaut. Asin. act.* II. *sc.* II *v.* 57.

Patriæ

Patriæ amor & desiderium, *Virg.* VI. 823 *Ovid. de Ponto*, I. *el.* 4. *vers.* 33 *Joach. Bellaius. Heinsii monobiblos*, 9 *eleg.*
Patria est ubicunque bene est, *Ovid. de Ponto*, *el.* 4. *vers.* 75 *Barlæus* I. *eleg.* 5.
Patris exemplum, *Virg.* XII. 435 *Juvenal.* XIV. *sat.* 10ta.
Pavo, *Passeratius*, 15.
Pauper, *Virg.* XII. 518.
Paupertas læta, secura, *Ovid. Met.* VIII. 634 *Lucan.* V. 525 *Claud. in Ruf.* I. 201 *Jo. Fabricius*, *Palingen.* *zaurus. Druræi Alcædus* II. *act.* VIII. *sc.*
Paupertatis & divitiarum collatio, *Claud. in Rufin.* I. 204 *Auson.* 53 *Epigr.*
Paupertas contemptui habetur, *Juvenal.* III. *Sat.* 147.
Paupertatis mala, *Natalis Comes*, I. *Mythol. c.* 10.
Pax, *Virg.* 4 *ecl.* 16 *Æn.* I. 295 *Tibul.* I. *el.* 11 *Propert.* III. *el.* 3 *Ovid. Fast.* I. 705 *Sen. Medea*, 63 *Sen.* *Herc. Fu.* 927 *Lucan.* I. 60 *Sil.* XI. 595 *Claud. bell.* *Gildon. præfat. Claud. de laud. Stilic.* I. 220 II. 191. 287 *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 195 *Calphurn. ecl.* I. *Passeratius*, 5 *Nath. Chytræi sylva. Secundus*, III. *el.* 8 *Paling. cancer. Barcl. Argenis*, III. *metr.* 2 *Heinsii Herodes*, *chorus* IV. *Casimirus Sarb.* I. *lyr.* 1 *ode.*
Peccata non sunt æqualia, *Hor. Sat.* I. 3.
Pecudes, *Lucr.* II. 318.
regina Pecunia, *Hor. Epist.* I. 6 *Petron.* 2 *metr.* & 28 *metr. Andr. Libavius*, *Jo. Secundus*, *Sylva* I.
Pegmata, *Claud. cons. Mallii.* 317.
Pelicanus, *Jo. Lorichius.*
Pentheus, *Virg.* IV. 468 *Ovid. Met.* III. 511 *Claud. in Eutrop.* II. 522.
Peregrinatio, *Casimirus*, *Sarb.* III. *lyric.* 8. *od.*
Perjuria ridet amantum Jupiter, *Hor.* II. *od.* 8 *Tibul.* III. *el.* 6 *Ovid. Amor.* III. *el.* 3.
Pestis, *Virg. Ge.* III. 478 *Æn.* III. 137 *Lucret.* VI. 1131. *Ovid. Met.* VII. 422 *Sen. Oedip.* 36. 110 *Stat. Theb.* I. 630 *Sil.* XIV. 582 *Caussini Nabuchodonos.* 3 *act.*
Phaeton, *Ovid. Met.* II. 1 *Sen. Med.* 599 *Claud.* IV. *cons.*

Conſ. Honorii, 62 *Sidonius carm.* VII. 406 *Barclaii Euphorm.* I. *metr.* 1.
Phalarica, *Virg.* IX. 705 *Sil.* I. 352.
Phalaridis taurus æneus, *Sil.* XIV. 213.
Philomela, *vide* Luſcinia, *Ovid. Met.* VI. 452.
Philoſophia, *v.* Cauſſas cognoſcere rerum.
Philoſophia naturalis. placita de principiis rerum, *Claud. conſ. Mallii Theod.* 71 *Gul Xylander de Philoſophia & ejus partibus*, *Barlæus* 25 *Miſcellan.*
Philoſophia moralis, *Claud. conſ. Mallii Theod.* 92 *Barlæus ad Jac. Volmarium.*
Gnomæ moralis & civilis Philoſophiæ, *Dom. Baudius Iamb.*
Metaphyſica, *Barlæus* 26 *Miſcellan.*
Philoſophorum ſectæ, *Sidonius carm.* II. 165.
Philoſophorum hypocriſis, *Juvenal.* II. *Sat.* 1.
Phœbus, *Virg. Culex.* 12 *Tibul.* II. *el.* 5 *Ov. Met.* I. 515 II. 1 *Sidonius carm.* XXII. *Burg. Pontii* 66.
Phœnix, *Ovid. Met.* XV. 392 *Claud. de laud. Stilic.* II. 415. *Claud. Epigr. de Phœnice. Sannazarius de partu virginis*, II. 413 *Barcl. Euphorm.* I. *metr.* 11 *Barlæi Brivan. triumphans v.* 110.
Pictoris elogium, *Baudius ad Rubenium*, *Var. Sylv.* 2 *Janus Pannonius*, *eleg* 16.
Pietas in parentes, *Virg.* IX 284 *Claud. epigr. de Amphinomi & Anapi ſtatuis.*
Piſcator, *Ovid. Met.* III. 584 *Sen. Herc. Fu.* 153 *Sil.* v. 46 VII. 501 *Plaut. Rudens act.* II. *ſc.* I. *v.* 1. *Leochæi eclogæ Piſcatoriæ.*
Piſcis, *Lucret.* I. 372 *Lucan.* X. 200.
Planetæ, *Got. Torinus* IV. *Anticlaud. p.* 76.
Plantarum natura, *Barclaii Euphorm.* I. *metr.* 10.
Pluto, *Sen. Herc. Fu.* 721 *Claud. rapt. Proſ.* I. 55 *Sannazarius de partu Virgin.* I. 400.
Podagra, *Claud. epigr. in Podagrum. Poſthii elegiaca. Joan. Sommeri poemata. Bilibaldus Birckheymerus. Georg. Bartholdus Pontanus*, *Barber. Urban. PP. p.* 238.
Poeta, *Lucr.* I. 918 *Hor. od.* I. 1. IV. 3 *Propert.* III. *el.* 2 *Ovid. de Arte.* III. 529 *Juvenal.* VII. *Sat.* 52 *Sidon. carm.* IX. 208 poetarum catal. *Sidon. carm.* XXIII.

135 *Heinſius* III. *el.* 4 *Barleus* II. *eleg.* 27 *Idem Miſcellan.* 3. *Fac. Gaddius.* II. 32. & 49. & 55. & 82 *Caſimirus Sarb.* I. *lyric.* 22 *ode.*

Poeta ſolicitudine omni liber Muſis vacet. *Hor. od.* I. 26 *Epiſt.* II. 2 *Ovid. Triſt.* I. *el.* 1. *verſ.* 39 *Ovid. Triſt.* v. *el.* 13 *verſ.* 3 *Juvenal.* VII. *ſat.* 56 *Zevecotius* II. *el.* 10.

Poetarum vita, ſtudia, mores aſſeruntur, *Heinſii Hipponax.*

Poetæ ducibus curæ, *Claud. præfat. ad* III. *de laud. Stilic. Barlæus Panegyr. ad Comitem Penbrochiæ.*

Poetarum Latinorum elogia, *Barlæus.*

Poetarum ſterile ſtudium, miſeriæ & neglectus, *Martial.* I. 77 x. 4 *Juvenal.* VII. *Sat.* 1 *Barlæus D. Oldiſworthio. Zevecotius* II. *eleg.* 12.

Poetarum fabulæ & mendacia, *Virg. Ætna* 74. 567 *Joſ. Iſcanus*, III. 454 *Paling. aries & gemini.*

Poetarum œſtrum amor, *Ovid. Triſt.* II. *verſ.* 363 *Martial.* VIII. 73 *Heinſius* III. *el.* 7 *Barlæus in Epithalam. Conſt. Hugenii.*

facit indignatio verſum, *Juvenal.* I. *Sat.* 22. 79.

carmina morte carent, *Hor. od.* III. 30 IV. 9 *Ovid. Amor.* I. *el.* 15 *Lucan.* IX. 980 *Martial.* X. 2 *Claud. laus Serenæ.* 4 *Sannazar.* I. *eleg.* 9 *Baudius* II. *Iambic. ad Sebaſt. à Berghen. Scriverius. Barber. Urban.* PP. *pag.* 270.

carmine fit vivax virtus, *Hor. od.* IV. 8 *Tibul.* I. *el.* 4 *Propert.* III. *el.* 1 *Ovid. de Ponto.* IV. *el.* 8 *verſ.* 45 *Barlæus in Panegyr. ad Comitem Penbroch.*

Poetæ veteres in precio, *Hor. Epiſt.* II. 1 *Perſ.* I. 76 *Martial.* V. 10.

in Poetarum recitationes, *Perſ.* I. 45 *Juvenal.* I. *ſat.* 1.

Poetæ malæ notæ, *Virg.* 3 *ecl.* 26 *Hor. Sat.* I. 4 *Perſ.* I. *tota. Theod. Bezæ ſylva* 10 *Schoberus. Tho. Morus. epigr.*

Poetæ vinoſi. *Hor. Epiſt.* I. 19.

de Arte Poetica, *Hor. ad Piſones Epiſt. Ovid. Rem.* I. 373 *Scriverius, Barberin. Urban.* PP. I *p.* 1 *Wolfgang. Lonicera.*

Poemata

Poemata ſacra, *Auſon. Ephem. oratio. Damaſi Epiſcopi Romani elogia. Juvenci hiſtoria Evangelica. Aurelii Prudentii Pſychomachia. Vitiorum & virtutum pugna. Hymni cathemerini. Peri ſtephanon, de coronis Martyrum. Apotheoſis de divinitate. Ἀμαρτιγένεια de origine peccatorum. in Symmachum. Ἐγχειρίδιον novi & veteris inſtrumenti. Paulinus de S. Jo. Baptiſta. & Epiſt. ad Auſonium. Honorii Fortunati lib. 4. de partu Virginis: de Chriſto: de vita hominum: de miraculis piorum. Sidonius carm. XVI. ad Fauſtum Epiſcop. Euchariſtius. Friſchlinus de Natali Chriſti, lib. Barber. Urban. PP. Hymnus ad Sp. S. de S. Eliſabetha Luſitaniæ regina: de S. Maria Magdal. ode. de Partu virginis Sannazarius Chriſti genethliacon. lib. 3. idem de morte Chriſti Sannazarius. Hieron. Vida, Chriſti Natalia, Theod. Betæ ſylva 3 Cunæ Chriſti, Valens Acidalius, I. el. 1. Fabricii victoriæ cœleſtes, Huſanus de Angelis, Cunradi Leii Idiotiſmi ſacri, Lotichii Natalis Chriſti, IV. eleg. 6. Jo. Major, Adam Siberus, Baudius I. Iambic. in Trochaicis Cantieum Moſis. Idem à Baldvino Berligomio dictum, Hugo Grotius, I. Sylv. Malaperrius, Bauhuſius, Cabillaus, Barlæus I. I. elegiæ plurimæ, Jac. Zevecotius, Jacobus Gaddius, Lud. Celotti Adrianus, Chorus. 2 Ejusdem Hendecaſyllaba ad Chriſtum naſcentem, Caſimirus Sarb. Franciſcus de Mendoca ſtor. Poet.**

Polyphemus, *Virg.* III. 617 *Ovid. Met.* XIII. 770.

Pompa, *Joſeph. Iſcanus* III. 299 *Robertus Turnerus. vide* Triumphus.

Populi favor pernicioſus, *Sen. Octav.* 867.

Portenta, *vide* Prodigia.

Portus, *Virg.* I. 163 III. 533 *Joſeph. Iſcan.* III. 211.

Poſteri, *Virg.* III. 98.

Prælium, *vide* Belli & exercituum conflictus, *Luc.* VII. 475 *Stat. Theb.* VIII. 597 *Joſ. Iſcan.* V. 140. 230 *Caſimir. Sarbiev. lyr.* IV. *ode.* 4.

Præluſtria vita, *vide* Alta cadunt.

Præmia victorum, *Virg.* V. 110 *Sil.* XV. 254 XVI. 445.

Præmia promiſſa, *Virg.* IX. 254.

Priapo immolatur aſinus, *Ovid. Faſt.* VI. 339.

Prin-

Principia rerum ſunt ardua, *Ovid. Met. alluſ.* II. 63. *Auſon.* 80 *epigr.*
rudia, *Claud. Conſ Mallii Theod.* 43.
Principiis obſta, *Ovid. de Rem.* I. 79 *Sen. Hippol.* 130 *Sen. Troad.* 535 *Perſ.* III. 63 *Claud. in Eutrop.* II. 5 *Palmg. ſcorpius.*
Principis officium & virtutes, *Virg.* I. 511 *Sen. Med.* 220 *Sen. Oct.* 463 *Claud.* IV. *conſ. Honorii*, 257. 487 *Marten. Prætorius, Jo. Simonii, Princeps. Baudius* II. *Iambic. in Soterio, Barlæi Britannia triumph. Balzac. le prince.*
cura ſolicita, *Virg.* V. 700.
amicitiæ emerendæ, *Hor. ep.* I. 17. vitia, *Sidon. carm.* V. 322.
Procris & Cephalus, *Ovid. de Arte*, III. 675 *Ovid. Met.* VII. 694.
Prodigia, portenta, *Virg. Georg.* I. 468 *Ovid. Met.* XV. 785 *Lucan.* I. 525 *Stat. Theb.* II. 53 VII. 403 *Sil.* V. 45. 624 *Claud. in Europ.* II. 40 *de bello Get.* 226 *Joſ. Iſcanus*, VI. 662. *Barcl. Argenis*, II. *metr.* 2.
Prodigus, *Perſ.* VI. 23.
Proditio, *Claud. bell. Gildon.* 262 Trojæ, *Joſ. Iſcanus*, VI. 707.
Prometheus, *Hor. od.* I. 3 *Val. Flacc.* IV. 64 *Martial.* IX. 46.
Prometheus & Epimetheus: ratio provida & ſenſus improvidus, *Claud. in Eutrop.* II. 490.
Propempticon, *Stat.* III. *Sylv.* 2 *Dan. Heinſius, Sylv.* I. 1 & *Sylv.* II. 9 *Barclaius lib.* II. *prematum, Barcl. Argen.* V. 4 *metr. Casp. Barlæus ad Georg. & Wenceſlaum, Cigan, Ejuſd. ad Foppium. Ejuſd. ad Jo. Schoterbos, Zevecotius* II. *eleg.* 8.
Proſerpinæ raptus, *Ovid. Met.* V. 391 *Ovid. Faſt.* IV. 423 *Stat. Theb.* XII. 269 *Claud. trib. lib. perpetuis.*
Proteus formas mutans, *Virg. Ge.* IV. 406 *Sil.* VII. 422 *Sannazarii ecloga* IV.
Protrepticon, *Stat.* V. *Sylv.* 2 *Auſonius.*
Providentia divina, *Boeth.* IV. 6 *metr.*

Pro-

Providentia divina ſi regat vitam, cur bonis male ſit, malis bene. *Sen. Hippol.* 971 *Boeth.* I. 5 *metr. Plaut. Miles glor. act.* III. *ſc.* I. *v.* 135 *Paling. ſcorpius. Hug. Grotius*, III. *Farrag.* bono nihil mali. *Barlæus.* I. *eleg.* 12 *Zevecotii Maria Græca*, II. *act.* 2 *ſc. Alabaſt. Rox. act.* IV. *ſc.* 5.

Providentiane an fortuna res humanæ regantur. *Claud. in Ruf.* I. 1 *Barlæi Venus ἀναδυομένη. Cauſſini Theodoricus* 1 *act. Nemeſis. Lud. Celotti ſapor. act.* II. *ſc.* 7.

Pſittacus, *Ovid. Amor.* II. *el.* 6 *Stat.* II. *Sylv.* 4 *Strozza. Paſſeratius* 28 *Lotichius* II. *carm. Gazæus, pag.* 25.

Pſylli, *Lucan.* IX. 906.

Puericia, *Hor. Epiſt. ad Piſones, verſ.* 158.

Pugna tumultuoſa, *Ovid. Met.* v. 2 XII. 222 *Stat. Theb.* I. 421 V. 240 VI. 164.

Pulchritudo, *vide* forma.

Pulex, *Ovidius. Lud. Bochellus. Barn. Briſſonius, pulex Catharinæ Rupellæ. Joſ. Scaliger. Jacob. Mangotius. Nic. Rapinus. Hieron. Angerianus.*

Pulicis epitaphium, *Fr. Taubmannus. Adam Siberus, Sal. Frencelius.*

Pulvera nubes, *Sil.* v. 535 *Claud. de bello Get.* 455.

Purpura, *Nic. Rigaltius.*

Pygmæi, *Juvenal.* XIII. 167 *Claud. bel. Gildon.* 474.

Pygmalionis ſtatua, *Ovid. Met.* X. 243.

Pythagorica μετεμψύχωσις, *Tibul.* IV. *el.* 1 *Ovid. Met.* XV. 157.

Pythagorica litera Y, *Perſ.* III. 56 *epigram. Virgilio adſcript.*

Python, *Ovid. Met.* I. 438 *Claud. præf. ad* I. *in Ruſin.*

Quercus, πρωτοφόρος, *Lucan.* I. 136.
Quercui immotæ comparata conſtantia *Virg.* IV. 441
Quies, *Propert.* II. *el.* 19 *Barcl. Euphorm.* II. *metr.* 11.

Ramus aureus, *Virg.* VI. 136.
Ranarum & murium pugna, *Huntingd. Plumireus, vide* Batrachomyomachia,
Rationis cum affectu lucta, *vide* Affectus.

Rector

Rector navis, *Claud.* 1v. *Conſ. Honorii*, 419.
Regia, *Virg.* v11. 170 *Catul.* 64 *Ov. Met.* 11. 1 *Sen. Thyeſt.* 641 *Claud. rapt. Proſ.* I. 239 *Simon Ogerius, ſylv.*
Regnum ſplendida miſeria, *Sen. Oedip.* 6 *Troad.* 1. 269 *Agam.* 56 *Thyeſt* 451 *Herc. Oet.* 648 *Octav.* 615 *Zevecotii Maria Graca. act.* II. *ſc.* 2 & III. *chorus. Ejusdem Roſimunda.* 1v. *act.* 2 *ſc. Druræi Aluredus* I. *act.* 1v. *ſc.* & *act* II. *ſc.* 4 *Heinſii Herodes act.* III. *Lud. Celotti Choſroes, act.* 3. *ſc.* 3.
Regni adminiſtrandi præcepta, *Claud.* 1v. *Conſ. Honorii*, 257.
Religio, *Lucr.* I. 83 *Sil* v11. 88 x111. 316 *Petron. frag. Primus in orbe deos, &c. Joſ. Iſcanus*, I. 101 *Caſimir. Sarb. Lyr.* 1v. *od* 1.
Remora, *Gazæus, pag.* 25.
Res ſecundæ non norunt modum, *Virg.* x. 500. *Joſ. Iſc.* I. 33.
Rex, *Sen. Herc. Fu.* 796 *Lud. Celotti Saper.* 3 *chorus.*
Rex eſt qui metuit nihil. Mens bona te Regem non Diadema facit. *Sen. Thyeſt.* 345 *Claud* 1v. *conſ. Honorii* 257. *Tho. Morus epig. Malaperii Sedechias*, III. *chorus, Druræi Aluredus, act.* 1v. *ſc. ult. Heinſii Herodes. act.* 4 *Cauſſini Felicitas trag. act.* 1 *Jac. Gaddius* 12 *Caſimirus Sarb.* I. *lyric.* 17 *ode. Caſimirus* 1v. *lyric.* 3 *ode.*
Rex colendus, ut qui ſalus populi, *Virg. Georg.* 1v. 210.
Rex juvenis, *Silius* x1v. 87.
Rhetorum conditio miſera, *Juvenal.* v11. *ſat.* 150.
Riſus encomium, *Cæl. Calcagninus.*
Rivus *vide* Fluvius, *Catul. ep.* 69 *Claud. rapt. Proſ.* II. 182.
Robigalia, *Ovid. Faſt.* 1v. 914.
Roma, *Virg* v1. 781 *Sidonius carm.* II. 395 *carm.* v. 13 100 *Zevecotius I. el.* 2 *Heinſii Herodes chorus* 1v. bonarum artium nutrix. *Caſimirus Sarb.* 1v. *lyric.* 9 *ode. Barber. Urban.* PP. *pag.* 209, 210.
Romæ incunabula & incrementa, *Virg.* v111. 338. 630. *Tibul.* II. *el.* 5 *Prop.* 1v. *el.* 1 *Ovid. de Arte*, III. 115 *Ovid. Faſt.* I. 103 *Sil.* I. 606 *Aud. Aurelius perpetuo carmine, Lipſius Miſcellan.*

de

de vitis Cæs. ex numismatis Romanis restitutis, *Barlæus* II *Miscellan.*
Romani imperii majestas, *Virg.* XII. 838.
Ros, *Sannazarius de partu Virginis* II. 360.
Fabula roris, *Dan. Heinsius Eleg. Juven.* 2.
Rosæ, *Auson eidyll.* 14 *Passeratius*, 31 *Valens Acidalius* 2 *Joach. Camerarius*, *Janus Gulielmus*, *Barb. Urban.* PP. *p.* 236.
Rubor ex verecundia, *Ovid. Met.* III. 183 IV. 330 *Claud. rapt. Pros.* I. 273.
Rupes, *Virg.* VII. 587 *comp.* X. 694 *Stat. Theb.* IX. 92 *Lud. Alealmus*, *Dom. Baudius. epos* VII.
Rustica vita laudata, *Virg. Ge.* II. 458. 513 *Ætna* 259 *Culex.* 57 *Hor. Epod.* 2 *Sat.* II. 6 *Epist.* I. 10. 14. 16 *Tibul.* I. *el.* 1. 5 II. *el.* 1. 3 *Ovid. Remed.* I. 169 *Sen. Hippol.* 482 *Manil.* V. 235 *Juvenal.* III. *sat.* 190 *Martial.* X. 51 *Claud.* I. *in Ruffinum* 201 *& epigr. de sene Veronensi*, *Ang. Politiani rusticus*, *Ant. Muretus*, *Sannazarius* I. *eleg.* 2 *Hen. Stephanus Idyll. Lotichius*, III. *eleg.* 8 *Jo. Secundus*, *epigr. ad Hier. Suritam*, *Leochæus eclog.* 1 *Salust. Bartas.* III. *Zevecotii Rosimunda*, *act.* IV. *sc.* 2 *Jac. Gaddius* II. 68 *Barber. Urban.* PP. *p.* 168 *pag.* 192 *pag.* 199.
urbanæ vitæ & rusticæ discrimina.
Casp. Barl. II. *el.* 13 *Elis. Jo. Westonia* 8 *epig.*
urbanæ & aliis vitæ institutis prælata, *Virg. Ge.* II. 493.
Rustica sacra, *Virg. Ge.* I. 338 II. 380 *Ovid. Fast.* I. 667.
Ruta. *Lotichius*, II. *l. carm.*

SAbinæ raptæ, *Ovid. Art.* I. 100 *Ovid. Fast.* III. 198.
Sacerdotum mollities perversa, *Juvenal.* II *Sat.* 84.
Sacra, *Virg.* I. 420 IV. 200 VIII. 179. 273. *Tibul.* II. *el.* 1. 5. *Sen. Agam*, 575. *Herc. Fu.* 908 *Herc. Oet.* 784. *Sil.* I. 119.
Sacra exsecranda, *Sen. Thyest.* 680 *Sil.* IV. 769 *Heinsii Herodes act.* 1.
in Sacris velamen, *Virg.* III. 405.
mens pura melius litat, quam manus plena, *Hor. Od.* III. 23 *Ov. Trist.* II. 75 *v. Pers.* II. 71. *Jos. Iscan* III. 10.

visti-

victima parva litat. *Ovid. de Ponto*, IV. *el.* 8 *vers.* 37 *Stat.* I. *Sylv.* 4. 125. *Martial.* X. 58 *Barlæus in Eucharistico ad Comitem Penbroch. Idem* II. *eleg.* 2.
Sagittandi gestus, *Virg.* XI. 853.
Sagittandi peritus, *Sil.* II. 93.
Sagitta Parthi, *Virg.* XII. 856.
Salices, *Sannazarii ecloga* VI.
Salmoneus, *Virg.* VI. 585.
Salubria pro suavibus propinanda, *Lucr.* I. 932.
Sapientia robore potior, *Hor. od.* III. 4 *Ov. Met.* XIII. 371 *Got. Torinus* II. *p.* 35.
Sapientia præstat tranquillitatem, quam cætera impediunt, *Lucr.* II. 1.
Sapiens, *Hor. Ep.* I. *Lucan. alluſ.* II. 268 *Claud. Conſ. Mallii*, 205 *Dom. Baudius* II. *Iambic. ad Wm. Everwinium, Caſimir. Sarbiev. Lyr.* IV. *ode* 3.
Sapientes 7 Græciæ, *Auſonii ludus ſapientum, Sidonius carm.* II. 157 *carm.* XV. 44 *carm.* XXIII. 98.
Saturnalitius riſus, *vide* Cal. Jani. Decembris, *Stat.* IV. *Sylv.* 9.
Saxum de monte ruens, *Virg.* XII. 684.
Scævæ factum, *Lucan.* VI. 149.
Scævolæ ſpectaculum, *Martial.* VIII. 30 *lib. ſpect. ep.* 7 factum, *Mart.* I. 22 *Sidon. carm.* V. 76 *Barlæi oratio Scævolæ.*
Scelera, *Manil.* II. 583 *Juvenal.* XIII. *Sat.* 145 *Claud. Bell. Gildon.* 166.
Scelera in autores redeunt ſuos, *Ov. de Arte* 650 *Claud. in Eutrop.* I. 158 *Hemſii Herodes trag. act.* 4. *ſc.* 1 & 3 *Lud. Celotti Choſroes, chorus* 1 & 4.
Scelus horrendum, ſuorum cædes & epulæ, *Sen. Med.* 40. 120 *Thyeſt.* 690 *Lucan.* I. 375 *Stat. Theb.* VI. 498 *Juvenal. Sat.* XV. 122 *Sidon. carm.* IX. 107 *Alabaſtri Roxana, act.* V. *ſc.* 4.
Sceptrum, *Virg.* XII. 206.
Schola, *Hulricus Schoberus.*
Scholarcha, *Barlæus 6 Miſcellan.*
Scientiæ votum, *Virg. Ge* II. 475.
Scientiæ contemptus, *Perſ.* III. 78.
Sciurus, *Natalis Comes* III. *venat.*

Scrip-

Scriptoria penna, *Jan. Douza epiſt. ad Janum Hautenum. Michael Ferdius.*
Scripturæ elegantis ſeu calligraphiæ laus, *Dom. Baudius* III. *Iambic. ad Cornel. Boiſſens. Barber. Urban,* PP. p. 224 *vide* Notarius velox.
Scylla, *Virg.* III. 419 *Ciris, Sen. Med.* 350.
Scylla Niſi, *Ovid. Met.* VIII. 81 *Virg. Ciris,* 125.
Scythia, *Virg. Ge* III. 349 *Sidon. car.* II 239.
Seculare carmen ad Apollinem. *Horat. poſt lib. epod.*
Seculare carmen ad Dianam, *Catul.* 35.
Securitas, *Virg.* IV. 560.
Seditio, *Virg.* I. 154.
Senectus, *Virg.* V. 395. 415 VIII. 508 *Hor. Epiſt. ad Piſones, v.* 168 *Prop. II. el.* 14 IV. *el.* 5 *Gall. el.* 1 *& Ovid. Triſt.* IV. *el.* 8 *de Ponto. I. el.* 5 V 1 *Claud. in Rufin. I.* 134 *in Eutrop. I.* 110 *Aud. Aurelius, eleg. ad filium. Buchanan. eleg.* 2. *Jac. Gaddius, I.* 23.
Senectus miſera, *Ovid. Met.* XIII. 518. *Juvenal. Sat.* X. 190.
Senectutem præproperant curæ, *Boeth. I.* 1 *metr.*
Senſus quinque, *Got. Torinus* IV. p. 68.
Senſuum delinimenta, *Lucret. II.* 498.
Sepultura, *Virg.* X. 904 *Ovid. Triſt. I. el.* 2. *verſ.* 52 *III. el.* 3. *verſ* 69.
Sepultura alia apud gentes alias, *Sil.* XIII. 468.
Serpens, *Virg. Culex.* 161 *Stat. Theb.* V. 505 *Sil. III.* 185 VI. 151. 224.
Serpentes, *Virg Ge. III* 414. *vide* Anguis *Lucan.* IX. 700
Servus frugi, *Plaut. Aulul. act.* IV. *ſc.* 1 *v.* 1 *Menæchmi act.* V. *ſc* VI. *v.* 1.
Servus nequam & inutilis. vile mancipium, *Claud. in Eutrop. I.* 32. 128. *Plauti Bacchides, act.* IV. *ſc.* IV. *verſ.* 8 *Plauti Perſa, act. III. ſc. III. v.* 13.
Sexum qui mutarint, *Auſon* 68 *Epigr. Ovid. Met.* Tireſias, Ceneus, &c.
Sibyllæ antrum, *Virg.* VI. 42.
Sibyllæ folia, *Virg. III.* 445 VI. 74.
Sicilia, *Virg. III.* 414 *Lucr. I.* 715 *Silius* XIV. 20 *Claud. capt. Proſ. I.* 144.
Sidera, ſigna cœleſtia, *Manil. I.* 297. *Auſon. eclog.* He-

Heinſius Sylv. III. *manes Douz.* 5 *Barlæus in obitum Willebr. Snellii. Zevecotii* Roſimunda. *chorus* II. *Heinſii Herodes chorus* II. *eleg. juven.* 3 *Got. Torinus.* v. *pag.* 84.

Silenus, *Virg.* 6. *ecl.* 14 *Petron.* 23. *metr.*

Simia, *Claud. in Eutrop.* I. 303 *Micyllus ſylv.* IV. *Fac. Eyndius cercopitheci epicedion Dan. Heinſius.* II. *Sylv.* 8 *Natalis Comes* III. *Venat. Gazæi pia Hilaria. p.* 11. & 96.

Sirenes *Epigr. Virgilio adſcript. Martial.* III. 64 *Claud. inſcript. Proſ.* III. 254 *Claud. epigr.*

Siria ſtella, *Virg.* x, 273 *Stat.* III. *Sylv.* 1 *verſ.* 52 *Sil.* XIV. 255.

Sitis, *Lucan.* IV. 333 *Raph. Thorius hymn. Tabac. p.* 2.

Sol, *Ovid. Met.* II. 24 IV. 226 XV. 192 *Heinſius* III. *Sylv. manes Douzæ* 4 *Paling. cancer. Barlæus hymn. in Chriſtum*, 90 v. *Idem* 10 *Miſcellan.*

Solis regia, *Ovid. Met.* II. 1.

Sol refugus, *Sen. Thyeſt.* 783.

Solis eclipſis, *Sannazarius de partu Virg.* I. 371.

Somnium, *Virg.* VI. 283. XII. 908 *Lucr.* IV. 35. 454. 1000 *Tibul.* III. *el.* 4 *Ovidii ſomnium, Ovid. Met.* XI. 634 *Lucan.* VII. 7 *Sil.* III. 166 *Petron.* 19 *metr. Martial.* VII. 53 *Claud. in Ruf.* II. 327 *Auſon, Ephemeris, Joſ. Scan.* V. 428 *Ti. Strozza. Beza Juvenilia. Heinſius* III. *eleg.* 2 *Zevecotii Maria Græca* III. *act.* 2 *ſc. Druzi Alutedus*, II. *act.* I. *ſc. Cauſſini Nabuchodonoſ. act.* 2 *Alabaſtri Roxana, act.* II. *ſc.* 4 & *act.* III. *ſc.* 2.

Somnia ſibi quiſque facit, *Lucr.* IV. 959 *Sen. Octav.* 630 *Petron.* 13. *metr. Zevecotii Maria Græca. chorus* II.

Somnii portæ, *Virg.* VI. 893 *Claud. præf. in* VI. *conſ. Honorii.*

Somnus, *Virg.* III. 511 V. 854 VI. 523 *Culex*, 155 *Ovid. Met.* XI. 624 *Sen. Herc. Fur.* 1064 *Stat.* V. *Sylv.* 4 *Theb.* II. 142. V. 196 *Sil.* X. 341 *Val. Flac.* VIII. 70 *Fo. Secundus*, II. *el* 9 *Fan. Pannonius eleg.* 12 *Tho. Morus epigr. Leochæus* I. *Panthea.*

Somni regia, *Ovid. Met.* XI. 593 *Stat. Theb.* X. 86.

Soteria, *Stat.* I *Sylv.* 4 *Baudius* II *Iambic. Henric.* IV. *Gall. reg. Barcl. Argenis*, V. I *metr. Barlæus reſt. Conſt. Hugenio.*

I Spe-

Spectrum, *Zevecotii Rosimunda, act.* III.
Spelunca, *Virg. Ge.* IV. 419 *Ovid. Met.* III. 29 *Sannazar. de partu virginis* II. 284.
Spes, *Tibul.* II. *el.* 7 *Ovid. de Ponto,* I. *el.* 7 *vers.* 27 *Barcl. Euphorm.* I. *metr.* 3.
Sphæræ & Zonarum ratio, *Virg. Ge.* I. 234. *Ov. Met.* I. 45 *Buchanan lib. quinq; Claud. epigr. in Sphæra Archimedis.*
Sphinx, *Sen. Oedip.*
Spolia hosti exuta, *Virg.* VII. 185.
Sponsio, *Virg.* 3 *ecl.* 29.
Statuæ, *vide* Artificum opera.
Stella cadens, *Virg.* V. 527 *Sil.* I. 358.
Sterilitas, *vide* Terra sterilis.
Straminis encomion, *Widebrami* Palamedis.
Strena, dona Saturnalitia, *vid.* Cal. Decembres, *Stat.* I. *Sylv. 6. vers.* 10 *Jo.* Passeratii plurima & varia, *Dom. Baudius* II. *Iambic. ad Elizabetham regin. Ibidem ad Jo. Boissium, Idem* IX. *epos. ad Philip. Sidneium, Jan. Lernutius D. Ferdinando, Just. Lipsius, Buchanan. Strenæ, epigr.* III.
Struthiocamelus, *Claud. in Eutrop.* II. 310.
Stryges, *Ovid. Fast.* VI. 131.
à Studiis assuetis haud facile recedimus, *Ovid. de Ponto* I. *el* 6 *vers* 35.
Studia, *Barlæus Paneg. ad Ger. Voss.*
Stygis jusjurandum, *Virg.* IX. 104 XII. 817 *Ovid. Met.* III. 290.
Superbia, *Claud. de laud. Stilic.* II. 160 *Got. Torinus,* IV. *p.* 76.
Superbos ulciscitur Deus, *Hor. od.* I. 34.
Insolentia Niobes, *Ovid. Met.* VI. 193.
Superstitio, *Hor. Sat.* II. 3. *Pers.* II. 30 V. 180 *Juvenal. sat.* VI. 512 XV. 1 *Jos. Iscan.* IV. 220.
Supplicatio Deorum, *Virg.* XI. 477.
Symplegades, *Sen. Med.* 341 *Val. Flacc.* IV. 636. 658.
Syrtes, *Lucan.* IX. 301.

Tabaci seu Pæti Hymnus, *Raphael Thorius, Petrus Bethius.*
Contra Tabacum, *Barclaii Euphorm.* II. *metr. ult. Petrus Bethius.*

Taciturnitas, *Hor. Od.* III. 2 *Petron. Frag.* Nam citius flammas, &c. *Claud in Ruſin.* II. 285 *Auſon. Epiſt.* XXV. 26.
Tantalus, *Sen. Agam.* 762 *Sen. Thyeſt.* 140 *Petron.* 9 *metr.*
Tarpeia, *Propert.* IV. *el.* 4.
Tartarus, *Virg.* VI. 574 *Val. Flacc.* III. 398.
Taurus, *Sannazarius de partu virginis* I. 413.
Taurorum pugna, *Virg. Ge.* III. 220 *Æn.* XII. 715 *Lucan.* II. 601.
Taurus Marinus, *Sen. Hippol.* 1033.
Tela Martia, *Virg.* XII. 283 *Stat. Theb.* V. 384 VI. 406 *Achilleid.* II. 418.
Telæ, *Ovid. Met.* VI. 55 *Claud. rapt. Proſ.* I. 249 II. 41. *Claud.* IV. *Conſ. Honorii.* 592.
Tempeſtatum prognoſtica, *Virg. Ge.* I. 253 311 350 *Æn.* V. 11. *Lucan.* 540 *Claud. bell. Gildon.* 490.
Tempeſtas cœli, *Virg. Ge.* I. 318 *Æn.* IV. 160 V. 694 *Lucr.* VI. 172 *Sil.* XII. 608 652 *Malapertius de ventis lib. duob.*
Tempeſtas maris, *Virg.* I. 83 III. 194 *Culex.* 346 *Hor. Epod.* 10. *Ovid. Met.* XI. 481 *Ovid. Faſt.* III. 587 *Ov. Triſt.* I. *el.* 2 & *el.* 3 *verſ.* 105 & *el.* 10 *verſ.* 15 *Sen. Agam.* 462 *Thyeſt.* 575 *Lucan.* V. 565 635 *Stat. Theb.* III. 26 V. 363 *Sil.* XVII. 241 *Val. Flacc.* I. 614 *Juvenal.* XII. *Sat.* 17 *Adr. Damman. Barcl. Euph.* I. *metr.* 2 *Cauſſini Solyma* 3 *act. ſcen.* 2 *Jac. Gaddius* II. 65.
Templum & lucus, *Virg.* I. 445 *Sil.* I. 81. *Calphurn. eclog.* VII.
Tempus fugit, *Tibul.* I. *el.* 4 *Ovid. Met.* II. *alluſ.* 70 XV. 179.
Tempus edax rerum, *Gal. eleg.* 1. *Ovid.* XV. 233 *Ovid. de Ponto.* IV. *el.* 10 *verſ.* 3 *Sen. Troas.* 380 *Claud. de laud. Stilic.* II. 427 *Auſon* 34 *Epigr. Hug. Grotius* I. *Farrag. in Gruteri Inſcriptiones.*
Tempus duriſſima mollit, *Ovid. de Arte.* 473 *Ovid. Triſt.* IV. *el.* 6 *verſ.* 1 *de Ponto.* I. *el.* 4 *verſ.* 15 *Sen. Agam.* 127.
Temporis opportunitas, *Ovid. Remed.* I. 131.
Tempora ſignat propria Deus, quæ nobis obſervanda. *Boeth.* I. 6 *metr.*

Tenebræ, *Lucr.* IV. 168 *Sil.* V. 34 *Barcl. Euphorm.* II. *metr.* 8 *Cauſſini Nabuchodonoſor.* 3. *act. ſcen.* 2.
Terminalia, *Ovid. Faſt.* II. 640.
Terra mater omnium, *Lucr.* II. 990 *Ovid. Met.* II. 15 *Stat. Theb.* IV. 302.
Terra ſterilis, *Tibul.* IV. *el.* I. *Ov. Met.* V. 476 *Ovid. Triſt.* III. *el.* 10 *verſ.* 71 *de Ponto.* I. 4 *el.* 51 *verſ.* 11. *el.* 1. *verſ.* 13. *Sen. Herc. Fu.* 697 *Secundus* III. *el.* 11.
Terrarum naturæ variæ, *Virg. Ge.* I. 53 II. 109 177 *Ov. de Arte.* 759 *Manil.* IV. 724 *Sidon. carm.* V. 42.
Terræ motus, *Virg. Ætna.* 149 *Ovid. Met.* XV. 300. *Sil.* V. 611 *Sannazarius de partu virg.* I. 381.
Terræ Deiparæ, & Diis ſacræ, *Claud. quart. Conſ. Honorii* 127 *Sannaz. de partu virg.* II. 257 *Sannaz. eclog.* III.
Thermæ, *Poſthii elegiaca.*
Theſeus & Ariadne, *Catul.* 64.
Theſſalia, *Lucan.* VI 333.
Thraces, *Sidonius. carm.* II. 35.
Tigris, *Stat. Theb.* II. 128 IV. 315 X. 114 *Sil.* IV. 333 XII. 457 *Claud. rapt. Proſ.* III. 263 *Natalis Comes* II. *Venat.*
Timor, *Virg.* II. 727 III. 30 259 308 VI. 54 *Ovid. Met.* II. 180 XI. 417 *Sen. Troad.* 621 *Herc. Oet.* 706 *Lucan.* I. 192
Nihil ſtulte timendum aut concupiſcendum. *Caſimirus Sarb.* II. *lyr.* 16 *ode.*
Titanes, *vid.* Cyclopes & Gigantomachia. *Claud. rapt. Proſ.* III. 182 *Claud. tert. conſ. Honorii.* 159.
Tityus, *Virg.* VI. 595.
Toga dono miſſa, *Martial.* VIII. *epigr.* 28 *Paſſeratius* 7.
Tonitru, *Virg.* VII. 141 *Lucr.* V. 1270 VI. 95 *Hor. od.* I. 34 *Sil.* XII 604 *Cauſſini Nabuchodonoſor. act.* 3.
Tormenta, *vide* Cruciatus.
Torpedo, *Claud. epigr.*
Torpor, *Barberin. Urban. PP. pag.* 283.
Torrens, *vide* Fluvius exundans.
Tragœdiæ.
Tranquillum mare, *Virg.* I. 146 *Sen. Agam.* 425 *Lucan.* V. 442. *Stat.* II. *Sylv.* 2 *verſ.* 24 *Theb.* III. 255 *Achilleid.* I. 53 *Sil.* VII. 264.

Tranquillitas, *Tibul.* IV. *el.* 1. *Prop.* III. *el.* 8. *Stat. Theb.* v. 468 *Val. Flacc.* II. 56.
Triton, *Ovid. Met.* I. 332 *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ* 132.
Triumphus, *Propert.* III. *el.* 3. *Ovid. Triſt.* IV. *el.* 2 *Silius.* XVII. 632 *Claud.* VI. *Conſ. Honorii.* 374 *de laud. Stilic.* III. 67 *Sidon. carm.* v. 592 *Barlæus ſub fine obſid. Sylv. Ducis. Ejuſdem capta Olinda Pernambuci.*
Trojæ deſcriptio, *Joſ. Iſcan.* I. 474.
Trojæ excidium, *Sen. Agam.* 605 *Petron.* Ἰλίου ἅλωσις. XI. *metr. Joſephus Iſcanus ſex lib.*
Tropæum, *Virg.* XI. 583.
Tuba, *Virg.* IX. 503 *Luer.* IV. 543.
Tulliæ facinus parricid. *Ov. Faſt.* VI. 595 *Sil.* XIII. 834
Tumultus populi, *Sen. Octavia.* 770.
Tumulus, *Virg. Culex.* 392 *Joſ. Iſcanus.*
Mauſoleum Gulielmi principis Auranſ. *Barlæus.*
Turben, *Virg.* VII. 378.
Turris, *Virg.* II. 46.
Tutelares locorum Dii, *Sidonius carm.* IX. 165.
Typographiæ inventum, *Tho. Readi Inventa adeſpota. Octav. Menimus. Eliſab. Joanna Weſtonia. Caſimirus Sarb.* III. *lyric.* 31. *ode.*
Tyrannorum metus & miſeria, *Boeth.* IV. 2 *metr. vide* Regnum ſplendida miſeria.
Tyrannicidæ, *Buchanan.* 7. *ſylv.*

VAledicendi formula, *Virg.* III. 493 *Diræ* 80.
Vana omnia. ô quantum eſt in rebus inane! *Zevecotius* II. *el.* 13. *Idem* I. *Sylv.*
Varietas grata, *Petron. Frag.* Nolo ego ſemper idem.
Vates & Vaticinium, *vide* Enthuſiaſmus. *Virg.* III. 359 *Sen. Troad.* 352 *Lucan.* I. 587 v. 194 VI. 425 *Stat. Theb.* VII. 706 *Sil.* III. 695 *Claud.* IV. *Conſ. Honorii* 141 *Sidonius carm.* v. 260 IX. 187 *Barcl. Argenis* II. *metr.* 7.
Vates, *Virg.* X. 177.
Velox, *Virg.* v. 316 VI. 700 VII. 808 X. 248 *Prop.* II. *el.* 23 *Ov. Met.* X. 653 *Lucan.* I. 228 *Stat. Theb.* VI. 638 *Sen. Thebaid. Hippol. Claudian. rapt. Pro.* II. 197 *tert. Conſ.*

Conſ. Honorii, 197 *Sidonius carm.* V. 165 XXIII. 342.
Venatrix, *Virg.* I. 319.
Venatus, *Virg.* IV. 130 151 *Propert.* II. *el.* 15 *Ovid. Remed.* I. 199 *Met.* III. 144 VIII. 339 *Sen. Hippol.* 1. *Olympii Nemeſiani Cynegeticon. Claud. de laud. Stilic.* I. 64 III. 317 *Ranzovii epigr. Barlæi Britannia triumph.* 177 *Cauſſini Nabuchodonoſ.* 5 *act. ſcen.* 3 *Nat. Comes lib.* 4.
Veneficia, *vide* Magiæ vis. *Virg.* 8 *ecl.* 63 *Ciris* 374 *Hor. Epod.* 5 17 *Sat.* I. 8 *Tibul.* II. *el.* 4 *Propert.* IV. *el.* 5 *Ovid. Remed.* I. 249 *Met.* VII. 182 235 *Sen. Med.* 716 739 *Lucan.* VI. 517 *Sil.* I. 94 *Juvenal.* VI. *ſat.* 611 *Sidonius carm.* V. 125 *Leochæus eclog.* 3.
Venetiarum ſitus, *Sannazarius* I. *l. epigr.*
Venetiarum, *lib. tres Germ. Aud. Aurelii Sannaz.* III. *el.* 1. *Jo. Lauterbachius. Gul. Alabaſter epigr.* 2.
Venti, *Virg.* I. 56 II. 416 *Lucr.* I. 271 *Ov. Met* I. 56 *Manil.* IV. 580 *Malapertius, de Ventis lib. duob.*
Venti ſecundi, *Virg.* III 69 130.
Venti diſcordes, *Enn.* XVII. *Virg.* X. 355 *Ovid. Triſt.* I. *el.* 2. *verſ.* 23 *Stat. Theb.* XI. 113 *Sil.* VII. 570 *Jani Pannonii* Eranemus, *id eſt*, Ventorum contentio. *vid.* Tempeſtas.
Venti quare ex Aſtræo & Aurora fingantur nati, *Berſmannus* I. *eleg.* 10.
Venus, *Joſ. Iſcanus* II.
Venus omnium genitrix, *Lucr.* I. 1. *Gall. el.* 5 *Ovid. Faſt.* IV. 92 *Sen. Hippol.* 467 *Stat.* I. *Sylv.* 2 183 *Barlæi Venus Batava.*
Venus dormiens, *Claud. Epithal. Palladii & Celerinæ.*
Veneris pervigilium, *Catul.*
de Venere & vino, *Epigr. Virgilio adſcript. Barberini Urbani PP. pag.* 135 *vid.* Luxus gulæ & Veneris.
Ver. *Virg.* 3 *ecl.* 56 *Ge.* II. 320 *Hor. od.* I. 4 *Catul.* 47 *Ovid Met.* XV. 201 *Faſt.* I. 149 III. 237 IV. 127 *Ovid. Triſt.* III. *el.* 12 *Stat. Theb.* V. 459 *Martial.* X. 51 *Bonamicus* 8 *Fracaſtorius. Naugerius* 25 *Baſil. Zanchius. Adrian. Marius. l.* II *el.* 4. *Jo Secundus* II. *el.* 1 *ſolennes. Zevecot. Maria Græca. act.* I. *ſc.* 1 *Jacob. Gaddius.* I. 7 II. 26 & 63 & 75 & 93.

Vertumnus,

Vertumnus, *Propert.* IV. *el.*2.*Ovid.Met.* XIV. 640 *Juſt. Lipſius. Miſcellan.* I.
Veſævus, *Val. Flacc.* IV. 507.
Veſper, *Virg.* I. *ecl.*83. *Ge.* I. 252 III.236 *Æn.*I.378 *Stat.Theb.*II. 41 & 527 III.407 *Strada* III.*Momus.*
Veſta; *Ovid.Faſt.* VI. 290.
Veſtis, *vide* Luxus in Veſtitu.
Vetita appetuntur, *Hor.od.* I.3 *Dom. Baudius* III. *Iambic.ad Scriverium.*
Via Domitiana, *Stat.* IV. *Sylv.*3.
Viciſſitudines rerum. *v.* omnia mutantur. poſt nubila Phœbus. poſt tempeſtatem tranquillitas, *Boeth.* I.3 *metr. Paling. cancer. Caſimirus Sarb.* I. *ode.* 2.
Victus tenuis commoda, *Hor. Sat.* II. 2.
Victoria, *Claud. de laud. Stil.* III.199.
Vigila, *Virg.* X. 228.
Vigiliæ, *comp.* fœminæ lanificæ, *Virg.* VIII.408.
Villæ laus, *Stat.* I.*Sylv.* 3 II. *Sylv.*2 *Martial.* III.58. *Auſon.* 3. *eidyll.*
Vina parant animos, faciuntque ad gaudia promptos, *Hor.od.*I.18 III. 21 *Epiſt.*I. 5 *Ovid. Remed.* II. 410. *Baudius* II. *Iambic. Genio Bellimont. libert. Leochæus*, I. *el.* 2.
Vinum ut noxium, *Virg. Geor.*II.454 *epigr. Virgilio adſcript.Terent.Eunuch.* IV. *act.* 5 *ſc.*Hor. I. *od.* 18 *Propert.* II *el.*24 *Ovid. Met.* III.*alluſ.* 531 *Leochæus* II. *el.* 4 *Bauhuſius* II. *ep* 1.
Vinalia, *Ovid. Faſt.* IV. 861 *Vinitoriæ eclogæ Leochæi.*
Vindicta, *Juvenal* XIII. 180 *Senec. Medea, act.* I. & *Hercules Fu.act.*I. *Alabaſtri Rox. act.* II *ſcen* 4.
Vir bonus, *Lucan.* II. 380 *Stat.* II. *Sylv.* 2 *verſ.* 123 *Sylv.*3 *verſ.* 70 *Martial.*IV. 5 X. 23. *Auſon.eidyll.*16 *epigr. Virg. adſcript.Ulric.* Huttenus.
Virtutis & voluptatis deliberatio, *Silius* XV. 11.
Virtus colenda, inſuper celebranda, *Barb. Urbani* PP. *p.* 195.
Virtus ſeipſa contenta, *Plaut.Amph. Act.* II. *ſc.* II. *v.* 15 *Claud.Conſ.Mallii Theod.*I. *Baudius* II. *Iambic. ad Levinum de Witte. Barlæus* 13 *Miſcellan.*
Virtus, *Stigelius Gul. Duci Juliæ.*

tendit in ardua Virtus. preſſa renititur. *Ovid. Met.* II. 63 *Ovid. Triſt.* IV. *el.* 3 *v.* 73 *vide* Adverſa illuſtrant. *Sen. Herc. Fu* 436 *Lucan.* IX. 395 *Baud. præf. ad Iambic. & I. Iambic. ad Lernutium. Cauſſini trag. Felicitas*, 2. *act.*

Virtus in formoſo, *Virg.* v. 344.

Virtus neſcit mori. Virtutis fama ſuperſtes, *Virg.* x 467 *Ovid. Met.* XII. 615 *de Ponto*, III. *el.* 2 *v.* 31. *Sen. Herc. Oet.* 1577. 1983. *Sil.* XIII. 662 *Claud. Conſ. Mallii Theod.* 5 *Baudius* IV. *Iambic. cantio cygnea. Zevecotius* I. *eleg.* 1.

Viſcum, *Virg.* VI. 205.

Vita beata, *Martial.* X. 47. *Jo. Fabricii vita beata. Baudius* I. *Iambic. ad Lud. Tranſaquanum, &c. Barcl. Euphorm.* II. *metr.* 11.

Vita privata & humilis, bene qui latuit, bene vixit, *Ovid. Triſt.* III. *el* 4 *Sen. Hippol.* 1134 *Herc. Fu.* 191. *Thyeſt.* 390. 447 *Herc. Oet.* 652 *Octavia*, 368. 883 *Lucan.* v. 528 *Martial.* I. 56 II. 90 *Claud epigr. de ſene Veronenſi. Joac. Bellaius ad* I. *Morellium. Barcl. Argenis.* v. 3 *metr. Heinſii Herodes. chorus* 3. *Caſim. Sarb.* III. *lyr.* 21 *ode.*

Vita quieta omnium ſcopus & terminus, *Hor. od.* II. 16.

Vita ſolitaria, *Adrian. Turnebus.*

Vita aulica, *Caſimirus Sarb. Epigr.* 76. *vide* Aula.

Vita bulla, *Sen. Troas* 390 *Fr. Quintianus* 2 *Tho. Morus. epigr. Barlaus ad Conſt. Hugenium.* Vita via. *Eryc. Puteanus. Muſarum ferculum. Cauſſini Theodoricus.* 4 *act Umbræ.*

Vitæ inſtituta ſtudia & vota varia, *Virg. Ge.* II. 506 *Hor. Od.* I. 1. *Ant. Muretus.*

huic vel illi vaca, *Ovid. de Arte.* II. 669.

Vita brevis benefactis extendenda, *Mart.* X. 23 *Caſimirus Sarb.* II. *lyr. ode* 2.

Vitæ tædium. *Gall. el* 1. *Ovid. Triſt.* V. *el.* 11 *verſ.* 45. *Juvenal.* X. *ſat.* 240.

Vitis vidua, *Catul.* 63.

Vitium colendarum ratio, *Virg. G.* II. 260.

Vive hodie; velut rapto; memor brevis ævi, *Hor. Od.* I. 4. 7. 9. II. 3. 11. *Epod.* 13 *Terent. Adelph. act.* V. *ſc.* 4. *Cat.*

Cat. 5 *Sen. Hippol.* 444 *Herc. Fu.* 173 *Perſ.* v. 150 *Martial.* I. 16 II. 59. 90 IV. 54. V. 21. 59 VIII. 77 *Cauſſini Felicitas, trag.* 2 *act.*

Ultio divina, *Virg.* I. 545 XI. 255 *Joſ. Iſcan.* I. 38 *Barcl. Argenis.* IV. 4 *metr. Zevecotii Roſimunda,* IV. *act. ſc.* III. *Cauſſini Nabuchodonoſ. chorus* 2 *Cauſſini Theodoricus,* 1 *act. Juſt. Drum. &* 3 *chorus. Lud. Celotti Choſroes, chorus* 2.

Ulyſſes, *Hor.* I. *epiſt.* 2 *Juvenal. ſat.* XV. 14 *Sidonius carm.* IX. 147 *Stigelii Ulyſſes.*

Ulyſſis ſocii in belluas, *Virg.* VII. 11. *Ovid. Met.* XIV. 254 *Boeth.* IV. 3 *metr.*

Umbra, *Paſſeratius,* 14 *Tho. Campianus, Joan. Wouwerus.*

Umbra vindex, *Virg.* IV. 384 *Ovid. in Ibin,* 141.

Unicornus, *Natalis Comes,* IV. *Venat.*

Voluptas, *vid.* Virtus. *Gall. el.* 4 *Sirenes Mart. alluſ.* III. 64 *Boeth.* III. 7 *metr. Paling. gemini. Zevecotii Maria Græca* II. *act. &* III. *chor. Barberini Urbani* PP. *p.* 135.

invicem cedunt dolor & voluptas, *Sen. Thyeſt.* 594 *Cauſſini Nabuchodonoſor,* 2 *act.*

Voluptatis aſſertio, *Paling. gemini.*

viciſſe voluptatem voluptas maxima. *Symbolum Sculteti. Hugo Grotius* I. *Farr.*

Vota immodica, *Ovid. Met.* II. 54.

Votum, *Virg.* 4 *Ecl.* 53 *Geo.* I. 498 *Ov. Faſt.* v. 681 *Ovid. Triſt.* IV. *el.* 5 *v.* 25 *de Ponto,* II. *el.* 8 *v.* 39 *Stat. Sylv.* 3 *v.* 105 *Claud.* IV. *Conſ. Honorii,* 643 *de nuptiis Honorii & Mariæ,* 337.

Votum tranquillæ & honeſtæ ſenectæ, *Hor. od.* I. 31 II. 6 *Sat.* I. 1 *Hipp. Capilupus.*

vide vitæ inſtituta, & aliis alia ſtudia & vota.

Vota arcana, *Perſ.* II. 4.

de Votis *Juvenal* X. *Sat. tota.* quid vovendum, *verſ.* 346 *Frau. Modius. Paling. leo. Jo. Barclaius* II. *l. poematum.*

Urbana vita, *Virg. Geo.* II. 495 *Hor. Sat.* II. 6 *Epiſt* I. 10. 14 *Sen Herc. Fu.* 161.

Urbis incommoda & mala, *Juvenal.* III. *Sat. vide* Ruſtica vita.

Urbs fundata, *Virg.* I. 427.

Urbes nobiliores, *Auſon. claræ urbes. Jul. Scaliger. Ad-*

debert. Aurelius, Lindebergius, Jan. Lernutius.
Urbes Batavæ, *Barlæus* 28 *Miscellan.*
Burgi Pontii Leontii mænia, fertilitas, &c. *Sidonius carm.*XXII.Narbo *Sidon. carm.*XXIII.
Ursus, *Natalis Comes* III. *venat.*
Usu atteruntur omnia, *Lucr.*I.312.
Vulcani officina.*Virg.*VIII.416 *Stat.*III.*Syl.* 1. *v.*131.
Vulcanus cœlo dejectus, *Val.Flac.*II. 87.
Vulgus, *Virg.*II.39.
Vulgus mobile, *Stat. Theb.*I.191.
Vulgus fortunam sequitur, *Ovid.Trist.* I. *el.* 8 *de Ponto* II. *el.* 3 *v.* 7 IV. *el.* 3.
*Sannazar.de partu Virg.*I.315 *Barlæus* I, *eleg.*12.
Vulnus, *Virg.*XII. 387.
Vulnera honesta, *Sidon.carm.* XXIII. 72.
Vulnus & auxilium &c. *Ovid.Trist.*II. *vers.*19.
Vulpes, *Natalis Comes* III. *venat.*
de Vulpe lusus, *Schopperus lib. quatuor.*
Vultus animi index, *Jo. Secundus* III.*el.*2.
fronti nulla fides, *Sen.Hippol.*912 *Juvenal.*II.*Sat.*
Uxor pudica, *Stat.*III. *Sylv.* 5 *vers.* 7 *Sidonius carm.* XXIV. 38.

XErxes, *Juvenal.* X. *Sat.* 173 *Sidonius carm.* IX. 37.

Y Litera Pythagorica, *Pers.* III. 56 *Epigr. Virgilio adscript.*

ZElotypia, *Propert.* III. *el.* 13.
Zephyrus, *Claud. rapt. Pros.* II. 63. 88 *Jac. Gaddius*, I. 5.
Zodiacus, *Ovid.Met.*II. 130.*Bartas. hebd.* I.*Barlæi Britannii triumph.* 480 *Strada.*III. *Momus.*
signa 12 *Sen. Thyest.* 846. *Lucan.* IX. 533 *Manil.* I. 264.670.
ad quid inclinent, *Manil.* IV. 121.
Zonæ, *Virg.*I. *Georg.* 233. *Ovid. Met.* I. 45.

Poetæ

¶ Catalogus Poetarum.

Poetæ veteres.

Q. Ennius.
M. Accius Plautus.
P. Terentius.
Caius Lucilius.
T. Lucretius.
C. Valerius Catullus.
Virgilius Maro.
Q. Horatius Flaccus.
Alb. Tibullus.
Cn. Cornelius Gallus.
Sex. Propertius.
P. Ovidius Naso.
L. Anneus Seneca.
Caius Asinius Gallus.
Aulus Persius.
Anneus Lucanus.
Publius Statius Papinius.
Silius Italicus.
Caius Valerius Flaccus.
Junius Juvenalis.
M. Valerius Martialis.
Rufus Festus Avienus.
Alphius Avitus.
Titius Calphurnius.
Aurel. Olympius Nemosianus.
Cl. Claudianus.
Decius Ausonius.
Damasus Hispanus.
Juvencus Hispanus.
Aurelius Prudentius Clemens.
Pontius Paulinus.
Venantius Honorius Fortunatus.
C. Sollius Sidonius Apollinaris.

POETÆ RECENTIORES.

ITALI

Fauſtinus Advocatus.
Andr. Alciatus.
Jo. Bapt. Amaltheus.
Petrus Angelius.
Hieron Balbus. (PP.
Maphæus Barber. Urb. 8.
Petrus Bembus.
Lud. Bigus.
Laz. Bonamicus.
Cælius Calcagninus.
Hippolytus Capilupus.
Natalis Comes.
Petrus Crinitus.
Hieron. Fracaſtorius.
Jacobus Gaddius.
Paulus Maccius.
Octavius Meninus.
Andreas Naugerius.
Angelus Politianus.
Marcellus Palingenius.
Jo. Jovianus Pontanus.
Franciſ. Quintianus.
Actius Syncerus Sannaza-
Jul. Cæſar Scaliger. (rius
Baptiſta Spagnolus.
Famianus Strada.
Titus Strozza.
Hercules Strozza.
M. Hieron. Vida.
Baſilius Zanchius.

GALLI

Ludovicus Alcalmus.
Bartholomæus Anulus.
Germ. Aubertus Aure-
lius.
Gul. Saluſtius Barthaſius.
Joachimus Bellaius.
Barnabas Briſſonius.
Theodorus Beza.
Nicolaus Cauſſinus.
Ludovicus Celottus.
Anthonius Fayus.
Dionyſius Gotofredus.
Michael Hoſpitalius.
Adrianus Junius.
Theodorus Marcilius.
Antonius Muretus.
Joannes Paſſeratius.
Nicolaus Rapinus.
Nicolaus Rigaltius.
Scævola Sammarthanus.
Joſephus Scaliger.
Adrianus Turnebus.
Raphael Thorius.
Gotofredus Torinus.

BELGÆ.

Eilardus Alma.
Joachimus Axonius.
Melchior Barlæus.
Caſpar Barlæus.
Dominicus Baudius.
Bernardus Bauhuſius.
Georgius Benedictus.
Baldvinus Berlegomius.
Laurentius Beyerlingius.
Adrianus Blienburgius.
Damaſus Blienburgius.
Joannes Bochius.

Baldvinus

Baldvinus Cabillaus.
Joannes Catzius.
Adrianus Dammam.
Janus Douza.
Angelinus Gazæus.
Hugo Grotius.
Nicolaus Grudius.
Daniel Heinſius.
Adrianus Junius.
Dominicus Lampſonius.
Janus Lernutius.
Juſtus Lipſius.
Carolus Malepertius.
Adrianus Marius.
Ludovicus Maſurius.
Joannes Meurſius.
Franciſcus Modius.
Simon Ogerius.
Ludolphus Pithopœus.
Elias Putſchius.
Adrianus Scorelius.
Petrus Scriverius.
Joannes Secundus.
Franciſcus Sweertius.
Petrus Tiara.
Lævinus Torrentius.
Jacobus Zevecotius.

GERMANI.

Malens Acidalius.
Melchior Acontius.
Quintius Æmylianus.
Joannes Albinus.
Georgius Berſmannus.
Martinus Braſchius.
Alexander Braſſicanus.
Joachimus Camerarius.
Pantaleon Candidus.
Andreas Canonherius.
Nathan Chytræus.
Wolfgangus Crellius.
Henningus Curandinus.
Fredericus Dedekindus.
Matthæus Delius.
Caſpar Enſius.
Helias Eobanus.
Georgius Fabricius.
Felix Fidlerus.
Sal. Frencelius.
Nicodemus Friſchlinus.
Janus Gulielmus.
Sebaſtianus Hornmoldius.
Henricus Huſannus.
Ulricus Huttenus.
Joannes Lauterbachius.
Cunradus Leius.
Andreas Libavius.
Joannes Linckius.
Petrus Lindebergius.
Joannes Lorichius.
Petrus Lorichius Secúdus.
Eilhardus Lubinus.
Joannes Major.
Paulus Meliſſus.
Jacobus Micyllus.
Vincentius Opſopœus.
Joannes Poſthius.
Bernardus Prætorius.
Martinus Prætorius.
Henricus Ranzovius.
Nicolaus Reuſnerus.
Nicolaus Rhedigerus.
Conradus Ritterſhuſius.
Nicolaus Rudingerus.
Georgius Sabinus. (gius.
Chriſtophorus Schellēber-
Hulricus Schoberus.

Joannes

Joannes Schoſſerus.
Tobias Scultetus.
Adam Siberus.
Joannes Simonius.
Henricus Smotius.
Johannes Stigelius.
Chriſtopherus Stümelius.
Fredericus Taubmannus.
Georgius Tilenus.
Caſpar Urſinus.
Fredericus Widebramus.
Gulielmus Xylander.

ANGLI

Gulielmus Alabaſter.
Thomas Campianus.
Gulielmus Druræus.
Joſephus Iſcanus.
Thomas Morus.
Robertus Turnerus.
Eliſ. Joanna Weſtonia.

SCOTI

Georgius Buchananus.
Joannes Barclaius.
Arthurus Jonſtonius.
Joannes Leochæus.
Thomas Readus.

HUNGARI

Joannes Filiczki.
Janus Pannonius *Epiſcopus Quinqueccleſienſis*.
Joannes Sambucus.
Joannes Sommerus.
Georgius Thurius.

Franciſcus de Mendoca *LUSITANUS.*
Michael Tarchanita Marullus *CONSTANTINOPOLITANUS.*
Matthæus Caſimirus Sarbievus *POLONUS.*
Nicolaus Taurellus *MONTEBELGRADENSIS.*
Joan. Huldrichus Grobius *TIGURINUS.*

Hieronym. Angerianus.
Ludovicus Bochellus.
Eliſius Calentius.
Joannes Darchius.
Jacobus Eyndius.
Michael Pendius.
Ludovicus Helmboldus.
Joannes Jacomotus.
Dionyſius Lebeus.
Jacobus Mangotius.
Chriſtophorus Mantius.
Antonius Tileſus.

FINIS.